AHMET ÜMİT'İN EDİTÖRLÜĞÜNDE

RAYMOND CHANDLER

ELVEDA GÜZELİM

Çeviren: Sinan Ekşi

RAYMOND THORNTON CHANDLER

1888'de Chicago'da doğdu. Babasının kendilerini terk etmesi üzerine 1900 yılında İrlandalı annesi Florence Chandler'la birlikte İngiltere'ye taşındı. Onlara, başarılı bir avukat olan dayısı baktı. Üniversiteye gitmek yerine Paris ve Münih'te vakit geçirmeyi tercih etti. 1907 yılında İngiliz vatandaşı oldu. İlk şiiri de bu dönemde yayımlandı. 1912'de dayısından borç alarak Amerika'ya döndü; bir yıl sonra annesiyle Los Angeles'a yerleşti. Birinci Dünya Savaşı'nda gönüllü olarak Kanada ordusuna katıldı. Dönüşünde kendisinden on sekiz yaş büyük ve evli olan Cissy Pascal'la ilişkiye girdi. Pascal eşinden boşandı ama Florence Chandler evliliklerini onaylamadığı için Chandler ile Pascal ancak 1924'te, onun ölümünden sonra evlendiler. 1933'te ekonomik sebeplerden *pulp* öykü denemelerine girişti ve *Blackmailers Don't Shoot* adlı ilk polisiye öyküsü *Black Mask* dergisinde yayımlandı. Bunu 1939'da, unutulmaz karakteri Philip Marlowe'u ilk defa tanıttığı romanı *Büyük Uyku* izledi. 1943'te Hollywood'a gidip senarist olarak çalışmaya başladı. Billy Wilder'ın *Çifte Tazminat*, Alfred Hitchcock'un *Trendeki Yabancılar* filmlerinin senaryolarını yazdı. Bu sırada *Büyük Uyku* Howard Hawks yönetmenliğinde, Humphrey Bogart ve Lauren Bacall'la filme çekildi. Cissy Chandler'ın 1954'teki ölümünden sonra yazar intihara teşebbüs etti. Bunu uzun ve acı dolu tedavi dönemleri izledi. Raymond Chandler, son romanı *Playback* 1958'de yayımlandıktan bir yıl sonra La Jolla, California'daki evinde öldü.

SİNAN FİŞEK

1967'den beri çevirileri yayımlanıyor.

Raymond Chandler

ELVEDA GÜZELİM

Türkçesi: Sinan Fişek

§

Yayın No **1092**

Polisiye Cepte **9**

Elveda Güzelim
Raymond Chandler

Kitabın Özgün Adı:
Farewell, My Lovely

İngilizceden çeviren: Sinan Fişek
Kapak tasarım: Utku Lomlu
Mizanpaj: M. Atahan Sıralar

© 1940, Raymond Chandler Limited, Chorion
© 2012; bu kitabın Türkçe yayın hakları
Akçalı Ajans aracılığıyla Everest Yayınları'na aittir.

Everest Yayınları'nda 1. Basım: Haziran 2012

ISBN: 978 - 605 - 141 - 001 - 2
Sertifika No: 10905

EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 53 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (212) 513 34 20-21 Faks: (212) 512 33 76
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 12088
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

Sokaklar tekin değil...

1940'ta yayımlanan *Farewell, My Lovely* (Elveda Güzelim), Raymond Chandler'ın ikinci romanıdır. Filme de uyarlanan roman, yıllarca hapiste yatmasına neden olduğu halde, bir türlü gönlünden silemediği sevgilisini arayan bir gangsterin trajedisini anlatıyor. Ama hikâye sadece bu umutsuz aşkla sınırlı değil, elbette konu, suç dünyasının karanlık mahzenlerine doğru sarkıyor. Elbette hikâyenin anlatıcısı ve başkahramanı Philip Marlowe. Uzun boylu, yakışıklı, duygusal ama gerektiğinde bir buz kalıbı gibi soğuk olabilen, satranca, pipoya ve içkiye düşkün dedektifimiz.

Suçun içindeki adamlardan biridir Marlowe. Cinayetlerin arasında, kötülükle yan yana, her gün insanoğlunun başka bir acımasızlığını görerek yaşamak... Böylesi bir hayat, insanı aziz yapmaz. Kötülük, kaçınılmaz olarak size de bulaşır. Eski bir polisin söylediği gibi, kömür taşıyanların kirlenmemesi olanaksızdır. Kirlenmemenin tek çaresi kötülükle mücadele etmektir ama siz sivrisinekleri haklamakta ne kadar usta olursanız olun, çevrenizi saran pis sular durmadan mikrop ürettikçe, bu mücadeleniz ne işe yarar ki? Yaşama bağlılığınızı yitirmemeniz için tek çare, sık sık kendinize de yönelteceğiniz, o iflah olmaz alaycılıktır. Marlowe tam da bunu

yapar işte. Böylece, belki suçu tümüyle yeryüzünden kaldıramaz ama en azından -biraz da viskinin yardımıyla- akıl sağlığını korumuş olur.

Raymond Chandler'ın yapıtları "Kara Roman" olarak anılır. "Hard Boiled" ya da "Roman Noir" adına ne dersek diyelim bu türden romanlar, suçun ekonomik ve sosyal nedenleri üzerinde yükselir. Suç ve birey arasındaki o karmaşık şifreyi açıklamaya çalışır. Bu yüzden "Kara Roman"ın ortaya çıkışı, kapitalist buhran yıllarına rastlar. "Kara Roman"ın Amerika'daki 1929 bunalımının hemen ardından doğması kuşkusuz rastlantı değil. Toplumun her alanında görülen ekonomik çöküşle birlikte artık suç Avrupa'da yazılan polisiye romanlardaki gibi bireysel olma özelliğinden kurtulmuş, örgütlü bir nitelik göstermeye başlamıştır. İçki ve silah kaçakçılığı, cinayetler, kumar, fuhuş, rüşvet artık örgütlü çetelerin elinde ulusal bir yapıya bürünmüştür. Suçun kazandığı bu yeni nitelik, kuşkusuz dedektif romanlarına da yansıyacaktır. Bu türün ilk büyük ustası Dashiell Hammet'tir. Onun da tıpkı Philip Marlowe gibi bir dedektifi vardır; Sam Spade. Raymond Chandler, Marlowe'u yaratırken Dashiell Hammet'ın Spade'inden etkilenmiştir; bunu açıkça söylemekten de çekinmez. Ama iki dedektif arasında farklılıklar da yok değildir. Marlowe, Spade'e göre daha romantik, belki biraz daha ahlaklı. Örneğin Sam Spade ortağının karısıyla yatmakta bir sakınca görmezken, Marlowe harama uçkur çözmeye pek yanaşmaz.

Kuşkusuz bu ayrım, iki yazarın hayata farklı bakmalarından kaynaklanmaktadır. İkisi de içkiye düşkün olmasına rağmen, bu iki büyük yazarın yaşamları da birbirlerinden oldukça farklıdır. Dashiell Hammet ya-

zarlığa sokaklardan gelmiştir, hatta bir ara gerçek bir dedektiflik bürosunda bile çalışmıştır. Yani tam bir alaylıdır. Raymond Chandler ise okullu sayılır; kötü bir aile yaşamı olmasına rağmen İngiltere'de iyi bir eğitim görmüştür. Mezun olduktan sonra devlet hizmetinde çalıştıysa da dikiş tutturamamış, bir süre yazar, gazeteci ve çevirmen olarak hayatını kazanmış, sonra da Kanada ordusuna gönüllü yazılarak I. Dünya Savaşı'na katılmıştır. Savaş sonrası baş gösteren ekonomik krizle işsiz kalınca, polisiye yazmaya başlamıştır. Ama Raymond Chandler da ustası Hammett gibi gerçekçi polisiye romanlar yazar. Bu konuda şunları söylüyor:

"Gerçekçi dedektif yazarı kentlerin, hatta tüm bir ülkenin gangsterlerce yönetildiği, oteller, apartmanlar ve ünlü lokantaların, paralarını fuhuştan kazanmış zengin adamlarca sahip olunduğu, meşhur bir film yıldızının aynı zamanda bir mafya erketesi olabildiği, iki adım ötenizde oturan nazik beyefendinin sayısal loto mafyasının başı olabildiği bir dünyayı yazmaktadır; bu dünyada mahzeni kaçak viskiyle dolu bir yargıç cebinde içki şişesi bulundu diye bir adamı hapse mahkûm edebilir, yaşadığınız kentin belediye başkanı para bulmak için adam öldürmeyi onaylayabilir; bizler yasalardan söz edip uygulamadan çekindiğimiz için o kentin karanlık bir sokağında yürümek tehlikeli olabilir; o kentte gün ortasında bir banka soygununa tanık olduğunuz ve kimin yaptığını gördüğünüz halde hemen kalabalığa karışıp uzaklaşabilirsiniz, çünkü soyguncuların kolu uzun arkadaşları olabilir veya polis sizin tanıklığınızdan hoşlanmayabilir veya onları savunan avukatın sizi mahkemede hırpalayıp paçavraya çevirmesine siyasete bu-

laşmış bir yargıç göz yumabilir. Bu, pek hoş bir dünya değildir elbet, ama yaşadığınız dünyadır işte. Ve bazı sıkı ve soğukkanlı yazarlar bu dünyayı size akıcı ve hatta keyifli bir üslupla anlatabilirler."*

Raymond Chandler'ın ve onun ayrıksı dedektifi Philip Marlowe'un serüvenlerinin sizlerle buluşmasına birazcık da olsa katkım olduğu için kendimi çok şanslı hissederek, zevkli okumalar diliyorum.

Ahmet Ümit

* *"The Simple Art of Murder" (Adam Öldürmenin Yalın Sanatı)* Çev: Bekir Karaoğlu

1

Central Caddesi'ndeki karışık nüfuslu sokaklardan biriydi, henüz tamamen zencileşmemiş sokaklardan. Dedektif ajanslarından birinin Dimitrios Aleidis adında bir yedek berberin çalışmakta olabileceğini düşündüğü üç koltuklu bir berber dükkânından yeni çıkmıştım. Önemsiz bir konuydu. Berberin karısı kocasının eve dönmesi için biraz para harcamaya hazır olduğunu söylemişti.

Berberi bulamadım, ama Bayan Aleidis de paranı vermedi.

Ilık bir gündü, mart sonuna doğru, ben de berberin önünde durmuş, Florian'ın Yeri diye bir lokanta-kumarhanenin ikinci kattan taşan neon tabelasına bakıyordum. Bir adam daha bakıyordu tabelaya. Tozlu pencerelere mest olmuş gibi dikmişti bakışlarını, Özgürlük Anıtı'nı ilk kez gören irikıyım bir göçmen gibi. İri bir adamdı, ama boyu iki metreden fazla değildi, eni de bir bira kamyonu kadar yoktu. Üç metre kadar ötemde duruyordu. Kolları yanlarına sarkmıştı ve devasa parmaklarının arasında unutulmuş bir puro tütüyordu.

Sokaktan zayıf, sessiz zenciler geçiyor, yan gözle kaçamak bakışlar atıyorlardı. Bakmaya değerdi. Üstün-

de tüylü bir Borsalino şapka, düğme yerine golf topları olan kaba kumaştan gri bir spor ceket, kahverengi gömlek, sarı kravat, pilili gri flanel pantolon ve parmak uçları bembeyaz birer infilak olan timsah derisi ayakkabıları vardı. Ceketinin dış üst cebinden kravatıyla aynı parlak sarı renkte bir mendil sarkıyordu. Şapkasının şeridine iki tane renkli tüy takmıştı, ama olmasaydı da olurdu. Dünyanın en muhafazakâr giyimli sokağı olmayan Central Caddesi'nde bile düğün pastasına oturmuş bir tarantula kadar doğal duruyordu.

Benzi soluktu ve tıraşı gelmişti. Tıraşı hep gelecekti. Kıvırcık siyah saçları, burnunun üstünde neredeyse birleşen kalın kaşları vardı. Kulakları o cüssede bir adama göre küçük ve düzgündü ve gözlerinde çakır gözlerde sıkça görülen, gözyaşlarını andıran bir parlaklık vardı. Heykel gibi duruyordu; uzun bir süre sonra gülümsedi.

Kaldırımda yavaşça ilerleyip ikinci kata çıkan merdivenin önünü kapayan çift kanatlı sallanır kapıya yaklaştı. Kanatları itip açtı, umursamaz, ifadesiz gözlerle sokağı yukarıdan aşağıya süzüp içeri girdi. Daha ufak tefek, daha muhafazakâr giyimli birisi olsaydı, soyguna gidiyor sanırdım. Ama o kılıkla, o şapkayla, o cüsseyle olacak iş değildi.

Kanatlar dışa doğru sallanıp duracak gibi oldu. Ama tamamen duramadan yeniden, şiddetle, dışa doğru açıldılar. Kaldırımın üstünden bir şey uçup yolun kenarına, park etmiş iki arabanın arasına düştü. Elleriyle dizlerinin üstüne düşüp köşeye kıstırılmış bir sıçan gibi tiz, uzun bir çığlık attı. Yavaşça kalktı, şapkasını toplayıp kaldırıma çıktı. Leylak rengi takımının yakasına bir karanfil takmış, zayıf, dar omuzlu, kahverengi tenli bir

delikanlıydı. Parlak siyah saçları vardı. Ağzı açık, sızlandı bir süre. İnsanlar pek ilgilenmeden baktılar. Sonra şapkasını bıçkınca başına geçirdi, duvarın dibine seğirtip yayvan adımlarla sokak boyunca sessizce uzaklaştı.

Sessizlik. Trafik yeniden canlandı. Çift kanatlı kapıya doğru yürüyüp önünde durdum. Hareketsizdiler artık. Konu beni ilgilendirmiyordu. Ben de kanatları açıp içeriye baktım.

İçine otursam rahat edeceğim boyda bir el uzandı, omuzumu kavrayıp pestilini çıkardı. Sonra el beni kanatlardan içeri çekti, kayıtsızca merdivenin bir basamağına kaldırdı. İri surat bana baktı. Derinden gelen yumuşak bir ses usulca konuştu:

"Marsıklar var burada demek, ha? Anlatsana, ahbap."

Ortalık karanlıktı. Sessizdi. Yukarıdan belli belirsiz insanlık sesleri geliyordu ama merdivende yalnızdık. Adam bana ciddi ciddi bakarak omuzumu imha etmeyi sürdürdü.

"Boncuğun teki," dedi. "Attım dışarı. Gördün mü dışarı attığımı?"

Omuzumu bıraktı. Kemik kırılmamıştı sanki, ama kol uyuşmuştu.

"Öyle bir yer işte," dedim omuzumu ovarak.

"Öyle deme, ahbap," diye mırladı, sofradan yeni kalkmış dört kaplan gibi. "Velma çalışırdı burada. Velma'cık."

Omuzuma uzandı yine. Kaçırmaya çalıştım, ama kedi gibi çevikti. Çelik parmaklarla kaslarımı çiğnemeye başladı yine.

"Yaa," dedi. "Velma'cık. Sekiz yıldır görmedim. Marsık mekânı oldu burası diyorsun demek?"

Sesim çatlayarak öyle olduğunu söyledim.

İki basamak daha havalandırdı beni. Elinden güçlükle kurtulup biraz yer açmaya çalıştım kendime. Tabancam yoktu. Dimitrios Aleidis'i aramak için gerekmez diye düşünmüştüm. Olsaydı da bir işe yaramazdı ama. Koca herif tabancayı elimden alıp yerdi herhalde.

"Çık kendin bak," dedim, sesimdeki acıyı gizlemeye çalışarak.

Yine bıraktı omuzumu. Çakır gözlerinde hüzne benzer bir şeyle baktı bana. "Keyfim yerinde," dedi. "Kimse keyfimi kaçırsın istemem. Gel ikimiz birlikte çıkalım şuraya, belki bir-iki tek atarız."

"İçki vermezler sana. Dedim ya, zenci yeri burası."

"Velma'yı sekiz yıldır görmedim," dedi, tok, hüzünlü sesiyle. "Upuzun sekiz yıl geçti, elveda diyeli. Altı yıldır da yazmıyor bana. Ama vardır bir bildiği. Burada çalışırdı. Çok güzeldi. Hadi, çıkalım yukarı ikimiz, tamam mı?"

"Peki," diye bağırdım. "Geleceğim seninle. Ama taşıma artık beni. Bırak yürüyeyim. Yürürüm. Büyüdüm artık. Çişe falan da tek başıma gidiyorum. Taşıma beni, yeter."

"Velma'cık çalışırdı burada," dedi usulca. Beni dinlemiyordu.

Merdiveni çıktık. Yürümeme izin verdi. Omuzum ağrıyordu. Ensem sırılsıklamdı.

2

Bir çift kanatlı kapı daha merdivenin tepesinin arkasında ne varsa onu örtüyordu. İri adam kanatları başparmaklarıyla hafifçe itti ve salona girdik. Uzun, ince bir salondu; pek temiz değildi, pek aydınlık değildi, pek neşeli değildi. Bir köşedeki barbut masasını yukarıdan aydınlatan ışık konisinde bir grup zenci çene yapıyordu. Sağ duvar boyunca bir bar tezgâhı uzanıyordu. Salonun geri kalanında küçük, yuvarlak masalar vardı. Masalarda kadınlı erkekli birkaç müşteri vardı, hepsi zenci.

Barbut masasındaki sohbet bıçakla kesilmiş gibi durdu, üstündeki ışık sarsılarak söndü. Su almış bir tekne kadar ağır bir sessizlik çöktü. Gözler bize dönmüştü – rengi griden kapkaraya uzanan suratlarda kestane rengi gözler. Başlar yavaşça döndü ve gözler bir başka ırkın ölü, yabancı sessizliğinde ışıldayarak baktı bize.

Gömleğinin kollarına pembe lastikler takmış, pembe beyaz pantolon askıları geniş sırtında çapraz duran iriyarı, kalın enseli bir zenci, tezgâhın ucuna yaslanmış duruyordu. Fedai olduğu akıyordu üzerinden. Kalkık duran ayağını yavaşça indirdi, yavaşça dönüp gözlerini bize dikti, ayaklarını usulca ayırıp enli dilini dudaklarında gezdirdi. Hırpalanmış suratı sanki vargel kepçesi

dışında her şeyin darbesini yemişti. Yüzü yaralı, ezik, şişik, damalı, kabarıktı. Korkacak bir şeyi kalmamış bir suratti. Akla gelebilecek her şey yapılmıştı bu surata.

Kısa, kıvırcık saçlarına azıcık ak düşmüştü. Kulaklarından birisinin memesi eksikti.

Zenci ağır ve enliydi. Bacakları kalın ve ağır, zencilerde ender görülen biçimde hafif paytaktı. Dilini biraz daha oynattı, gülümseyip harekete geçti. Boksör gibi, gevşek, hafif öne eğik, bize doğru yürüdü. İri adam onu sessizce bekledi.

Kolları pembe lastikli zenci kocaman ellerinden birini iri adamın göğsüne koydu. Eli büyüktü, ama yaka düğmesi gibi kaldı. İri adam kımıldamadı. Fedai usulca gülümsedi.

"Beyaz yok, birader. Sade siyahlara. Kusura bakma."

İri adam küçük, hüzünlü gözlerini oynatıp salona baktı. Yanakları azıcık kızardı. "Boncuk kutusu," diye fısıldadı öfkeyle. Sesini yükseltti. "Velma nerede?" diye sordu fedaiye.

Fedai güldü denemez. İri adamın giysilerini inceledi: Kahverengi gömlekle sarı kravatı, kaba gri ceketle üstündeki golf toplarını. İri kafasını ince hareketlerle kımıldatarak bütün bunları değişik açılardan inceledi. Krokodil ayakkabılara baktı. Hafifçe güldü. Eğleniyor gibiydi. Acıdım biraz. Usulca konuştu yine.

"Velma, ha? Velma yok burada, birader. Mazot yok, manita yok, hiçbir halt yok. Sadece gaz var, pamuk oğlan, gazlamak var."

"Burada çalışıyordu Velma," dedi iri adam. Neredeyse bir düşte gibi konuşuyordu, sanki tek başına or-

manda menekşe topluyormuş gibi. Mendilimi çıkarıp ensemi sildim yine.

Fedai birden kahkaha attı. "Tabii, tabii," dedi, omuzunun üstünden seyircilerine bir göz atarak. "Burada çalışıyordu Velma. Ama artık burada çalışmıyor Velma. Emekli oldu. Kah. Kah."

"Çek o bok elini gömleğimden," dedi iri adam.

Fedai kaşlarını çattı. Kendisiyle böyle konuşulmasına alışık değildi. Elini gömlekten çekip iri bir bostan patlıcanı boyunda ve renginde bir yumruk yaptı. İşini, sert adam şöhretini, toplumsal beklentiyi göz önünde bulundurması gerekiyordu. Bunları bir an göz önünde bulundurdu ve büyük bir yanlışa düştü. Dirseğini birden kırıp çok sert, kısa bir yumruk çıkardı ve iri adamın çenesine vurdu. Belli belirsiz bir iç çekme işitildi salondan.

Sağlam yumruktu. Omuz düşmüş, gövde ağırlığını vermişti. Çok ağır bir yumruktu, atan adam da çok deneyimliydi. İri adamın kafası iki santim bile kımıldamadı. Yumruğu engellemeye çalışmadı. Yumruğu yedi, hafifçe silkindi, gırtlağından hafif bir ses çıkardı ve fedainin boynuna sarıldı.

Fedai apış arasına diz çıkarmaya çalıştı. İri adam fedaiyi havada çevirdi, süslü ayakkabılarını yeri kaplayan muşambanın üstünde kaydırarak ayırdı. Fedaiyi arkaya eğip kemerinden kavradı. Kemer kasap sicimi gibi kopuverdi. İri adam muazzam ellerinden birini fedainin omurgasına dayayıp itti. Fedai havada dönerek, sarsılarak, kolları boşluğu döverek salonun öbür ucuna uçtu. Üç adam sıçrayarak önünden çekildi. Fedai bir masayı da devirerek ta Denver'dan duyulabilecek bir

gürültüyle süpürgeliğe çakıldı. Bacakları titredi. Sonra hareketsiz kaldı.

"Kimisi de," dedi iri adam, "ne zaman kabadayılık taslanır, ne zaman taslanmaz, bilemiyor." Bana döndü. "Hadi," dedi. "Birer tek atalım."

Bara yöneldik. Müşteriler birer ikişer üçer, döşemenin üstünden çaktırmadan süzülen sessiz gölgeler halinde merdiven başındaki kapıdan sessizce yok oldular. Çimen üzerinde kayan gölgeler kadar sessiz. Kapıların sallanmasına bile izin vermediler.

Tezgâha yaslandık. "Whisky sour," dedi iri adam. "Sen?"

"Whisky sour," dedim.

İri adam whisky sour'unu kalın, kısa kadehin kenarından ifadesizce, yalarcasına tüketti. Ciddi bir yüzle barmene bakıyordu: Zayıf, yüzü endişeli, beyaz ceketli, ayakları sızlıyormuş gibi hareket eden bir zenci.

"*Sen* biliyor musun, Velma nerede?"

"Velma, ha?" diye vızıldadı barmen. "Yakınlarda görmedim. Çok yakınlarda görmedim, vallahi."

"Sen kaç zamandır buradasın?"

"Dur bakayım." Barmen peşkirini bırakıp alnını kırıştırdı, parmaklarıyla saymaya başladı. "Herhalde on ay kadar, galiba. Herhalde bir yıl kadar. Herhalde—"

"Karar ver," dedi iri adam.

Barmenin gözleri büyüdü, ademelması kafası kesik tavuk gibi amaçsızca gezinmeye başladı.

"Kaç zamandır yamyam lokantası burası?" diye sordu sertçe iri adam.

"Nasıl yani?"

İri adamın whisky sour kadehi yumruğunun içinde eriyip yok oldu.

"En az beş yıl," dedim. "Velma diye beyaz bir kızı bilmez bu arkadaş. Buradaki kimse bilmez."

İri adam bana sanki yumurtadan yeni çıkmışım gibi baktı. Whisky sour'un huyu üzerinde pek olumlu bir etkisi olmamıştı.

"Sana burnunu sok diyen oldu mu?" diye sordu.

Gülümsedim. Bunun kocaman, sıcacık, dostça bir gülümseme olmasını sağladım. "Ben seninle birlikte gelen arkadaşım. Hatırladın mı?"

Bunun üzerine sırıttı – ifadesiz, renksiz, anlamsız bir sırıtış. "Whisky sour," dedi barmene. "Canlan. Hizmet ver."

Barmen gözlerinin aklarını yuvarlayarak koşuşturmaya başladı. Sırtımı tezgâha dayayıp salona baktım. Barmen, iri adam ve ben dışında bomboştu artık – bir de duvarın dibine yığılmış fedai. Fedai kımıldıyordu. Büyük acı içindeymiş, büyük güç harcıyormuş gibi, yavaşça kımıldıyordu. Süpürgelik boyunca, tek kanadı koparılmış bir sinek gibi sürünüyordu. Masaların arkalarından ilerliyordu; birdenbire yaşlanmış, bütün hayalleri birdenbire yıkılmış gibiydi. İlerleyişini izledim. Barmen tezgâha iki whisky sour daha koydu. Tezgâha döndüm. İri adam sürünen fedaiye bir göz attı, bir daha da ilgilenmedi.

"Tadı kalmamış buranın," diye yakındı. "Küçük bir şano vardı, orkestra vardı, küçük güzel odalar vardı, insanlar eğlensin diye. Velma şarkı söylerdi. Saçları kızıldı. Fıstık gibiydi. Evlenecektik, beni kumpasa getirdiklerinde."

İkinci whisky sour'umu içmeye başladım. Bıkmaya başlamıştım bu serüvenden. "Ne kumpası?" diye sordum.

"O söylediğim sekiz yıl boyunca ne yaptım sanıyorsun?"

"Kelebek avladın."

Muz kadar başparmağını göğsüme vurdu. "Kodesteydim. Adım Malloy. Deve Malloy derler, boyumdan ötürü. Great Bend'deki banka işi. Kırk bin papel. Tek başıma. Nasıl?"

"Harcayacak mısın şimdi de?"

Ters ters baktı bana. Arkamızdan bir ses geldi. Fedai ayağa kalkmıştı yine, biraz sendeliyordu. Elini barbut masasının arkasındaki koyu renkli kapının tokmağına koymuştu. Kapıyı açtı, düşercesine çıktı. Kapı gürültüyle kapandı. Kilit sesi geldi.

"Nereye gidiyor o kapı?" diye sordu Deve Malloy.

Barmenin gözleri fıldır fıldırdı, fedainin sendeleyerek geçtiği kapıya güçlükle odaklandılar.

"Ora–orası Bay Montgomery'nin ofisi, bayım. Patronun. Ofisi orada."

"Belki o biliyordur," dedi iri adam. İçkisini bir yudumda bitirdi. "Cinlik etmeye de kalkmasın. İki tane daha ver şunlardan."

Yavaşça, hafif adımlarla, dünya umurunda değilmiş gibi salonu geçti. Kapı kocaman sırtının arkasında kayboldu. Kilitliydi. Kapıyı salladı, bir parçası bir yana uçtu. İçeri girip kapıyı arkasından örttü.

Sessizlik oldu. Barmene baktım. Barmen bana baktı. Gözleri düşünceli bakmaya başladı. Tezgâhı sildi, iç çekti, sağ kolunu aşağıda tutarak eğildi.

Tezgâhın üzerinden uzanıp kolunu kavradım. İnce, kırılgandı. Kolunu tutup gülümsedim.

"Ne var orada aşağıda, yavru?"

Dudaklarını yaladı. Ağırlığını koluma verdi, bir şey demedi. Parlak suratına grilik yayıldı.

"Bu herifin şakası yok," dedim. "Her an pisleşebilir. İçince öyle oluyor. Eskiden tanıdığı bir kızı arıyor. Burası beyazların geldiği bir yerdi eskiden. Çaktın mı?"

Barmen dudaklarını yaladı.

"Uzun zamandır yok ortalarda," dedim. "Sekiz yıldır. Bunun ne kadar uzun bir zaman olduğunun farkında değil sanki, ama ona bir ömür boyu gibi geliyordur herhalde. Buradakiler sevgilisinin nerede olduğunu biliyorlardır diye düşünüyor. Çaktın mı?"

Barmen usulca, "Onunla birliktesin sanmıştım," dedi.

"Çarem yoktu. Aşağıda bana bir soru sordu, sonra buraya sürükledi. Ben de ilk defa görüyorum. Ama sağa sola fırlatılmak istemedi canım. Ne var orada aşağıda?"

"Kısa namlulu çiftem var," dedi barmen.

"Çıkçık. Yasak," diye fısıldadım. "Dinle, senle ben biriz bu işin içinde. Başka ne var?"

"Piştovum var," dedi barmen. "Puro kutusunda. Kolumu bırak."

"Tamam," dedim. "İlerle şimdi biraz. Yavaşça. Yanlamasına. Silaha sarılmanın sırası değil."

"Diyorsun," diye burun kıvırdı barmen, yorgunluğunun ağırlığını koluma vererek. "Diyorsun—"

Durdu. Gözleri yuvarlandı. Başı sarsıldı.

Tek, tok bir ses geldi mekânın arkasından, barbut masasının ötesindeki kapalı kapının arkasından. Çarpı-

lan bir kapının sesi olabilirdi. Öyle olduğunu sanmıyordum. Barmen de öyle sanmıyordu.

Barmen donakaldı. Ağzından salya aktı. Kulak verdim. Başka ses yok. Hızla tezgâhın ucuna doğru hareketlendim. Fazla kulak vermiştim.

Arkadaki kapı gürültüyle açıldı ve Deve Malloy düzgün, yoğun bir hareketle fırladı arkasından ve ayakları ayrık, yüzünde solgun bir gülümseme, olduğu yerde kaldı.

Ordu tipi .45'lik Colt elinde oyuncak gibi kalıyordu.

"Kimsenin aklına bir sululuk gelmesin," dedi dostça. "Eller tezgâha."

Barmenle ben ellerimizi tezgâhın üstüne koyduk. Deve Malloy salonu gözleriyle taradı. Sırıtışı suratına çiviyle çakılmış gibi gergindi. Ayaklarını oynattı, sonra sessizce salonu aştı. Bir bankayı tek başına sorunsuz soyabilirmiş gibi duruyordu – o kılıkta bile.

Tezgâha geldi. "Kalk bakalım, yamyam," dedi usulca. Barmen ellerini iyice havaya kaldırdı. İri adam arkamda durup sol eliyle üstümü dikkatle aradı. Soluğu ensemi yakıyordu. Sonra uzaklaştı.

"Bay Montgomery de Velma'nın nerede olduğunu bilmiyormuş," dedi. "Bana bununla anlatmaya çalıştı." Sol eliyle tabancayı okşadı. Yavaşça dönüp baktım ona. "Yaa," dedi, "İyice bak. Unutmazsın beni, ahbap. Yalnız ahaliye söyle, dikkatsizlik etmesinler. Hadi bana eyvallah, bitirimler. Tramvaya yetişeceğim."

Merdivenin başına yöneldi.

"İçkilerin parasını vermedin," dedim.

Durup dikkatle baktı bana.

"O kadar da haksız sayılmazsın," dedi, "ama fazla üstelemesen iyi olur."

Yürüdü gitti, çift kanatlı kapının arasından süzüldü, merdiveni inen ayak sesleri duyuldu uzaktan.

Barmen eğildi. Tezgâhın üstünden atlayarak uzaklaştırdım. Tezgâhın altındaki rafa yayılmış bir havlunun üstünde namlusu kesilmiş bir çifte duruyordu. Yanında bir puro kutusu vardı. Kutunun içinde .38'lik bir otomatik. İkisini de aldım. Barmen tezgâhın arkasındaki duvara, bardakların dizili olduğu rafa yaslanmıştı. Tezgâhın başından dolanıp barbut masasının arkasında ardına kadar açık duran kapıya gittim. Arkasındaki hol L biçiminde, neredeyse kapkaranlıktı. Fedai, elinde bir bıçak, yerde baygın yatıyordu. Eğilip bıçağı aldım, dipteki bir merdivenden aşağı attım. Fedai hırıltıyla soluyordu; eli cansızdı.

Üstünden atlayıp dökülmeye başlamış siyah boyayla "Büro" yazan kapıyı açtım.

Üzerine tahta çakılarak kısmen iptal olmuş bir pencerenin önünde ufak, eski bir çalışma masası vardı. Arkasındaki koltukta göğsü dimdik bir adam oturuyordu. Koltuğun yüksek arkalığı adamın tam ensesinin köküne kadar uzanıyordu. Adamın kafası yüksek arkalığın üzerine katlanmıştı, burnu yarı iptal pencereye bakıyordu. Katlanıvermişti boynu, bir mendil ya da menteşe gibi.

Adamın sağında, masanın çekmecelerinden biri açıktı. İçinde, ortasında yağ lekesi olan bir gazete vardı. Tabanca oradan gelmiş olmalıydı. Zamanında iyi bir fikir gibi gelmişti herhalde, ama Bay Montgomery'nin kafasının durduğu açı yanıldığını gösteriyordu.

Masanın üstünde bir telefon duruyordu. Kısa namlulu çifteyi masanın üstüne bıraktım, polisi aramadan önce gittim, kapıyı kilitledim. Kendimi böyle daha güvende hissedecektim, Bay Montgomery'nin de itirazı yoktu.

Devriye arabasıyla gelen çocuklar merdiveni paldır küldür çıktıklarında fedaiyle barmen toz olmuşlardı ve dükkân bana kalmıştı.

3

Dosyayı Nulty diye birisine verdiler; ince, uzun, asık suratlı, benimle konuştuğu sürece uzun sarı ellerini dizlerine kavuşturup oturan bir adam. 72. Sokak Bölge Karakolu'nda dedektif-başkomiserdi ve karşılıklı duvarlarda, aralarında ancak geçit verecek kadar yer olan iki masanın bulunduğu çıplak bir odada konuştuk. Yerler pis, kahverengi bir muşambayla kaplıydı ve havada bayat puro izmaritlerinin kokusu vardı. Nulty'nin gömleği eprimişti ve ceketinin kolları içeri alınmıştı. Namuslu olacak kadar yoksul bir adama benziyordu, ama Deve Malloy'la baş edebilecek bir adama benzemiyordu.

Yarım kalmış purosunu yakıp kibriti bir yığın arkadaşının beklediği döşemeye attı. Küskün bir sesle konuştu:

"Marsıklar işte. Bir marsık cinayeti daha. Allahın emniyetinde on sekiz yılını geçir, sonra bunu layık görsünler. Ne bir fotoğraf, ne bir haber – küçük ilanlar sayfasında dört satır bile çıkmaz."

Bir şey demedim. Kartvizitimi aldı, yeniden okuyup masanın üstüne attı.

"Philip Marlowe, Özel Dedektif. Onlardan, ha? Kalıbın yakışır vallahi. Ne yapıyordun o sırada?"

"Hangi sırada?"

"Şu Malloy denen adam gündüz fenerinin kafasını koparırken."

"Ha, o başka bir odada oldu," dedim. "Malloy kimsenin boynunu kıracağını haber vermemişti de."

"Geç benle dalganı," dedi Nulty, küskün sesiyle. "Geç dalganı, geç bakalım. Ha bir eksik, ha bir fazla, ne olacak? Zavallı, gariban Nulty. Gidip şunu biraz tiye alalım, güleriz. Hep güldürür Nulty."

"Kimseyle dalga geçtiğim yok," dedim. "Dediğim gibi oldu – bir başka odada."

"Tabii, tabii," dedi Nulty, pis kokulu puro dumanından bir perdenin arkasından. "Ben de yok muydum orada, gözümün önünde olmadı mı? Tabanca taşımaz mısın?"

"Böylė işlerde taşımam."

"Nasıl işlerde?"

"Karısından kaçan bir berberin peşindeydim. Yuvaya dönmeye ikna edilebilir diye düşünüyordu karısı."

"Zenci mi yani?"

"Yok, Yunanlı."

"Peki," dedi Nulty, kâğıt sepetine tükürdü. "Peki. Koca herifle nasıl tanıştın?"

"Anlattım ya. Tesadüfen oradaydım. Florian'ın kapısından zencinin birini fırlattı, ben de ne oluyor diye kafamı içeri sokmak gibi bir enayilik ettim."

"Silah mı dayadı yani?"

"Yok, tabancası yoktu o sırada. Varsa da göstermedi. Tabancayı Montgomery'den aldı herhalde. Toplayıverdi beni. Şirinimdir ya, bazen."

"Bilemem," dedi Nulty. "Kolay toplanıveriyorsun demek."

"Peki," dedim. "Tartışmanın anlamı yok. Herifi ben gördüm, sen görmedin. Seni beni bozuk para gibi harcar. Birisini öldürdüğünü ancak herif gittikten sonra fark ettim. Bir silah sesi duydum, ama birisi ürküp Malloy'a ateş etti, o da silahı elinden aldı diye düşündüm."

"Niye öyle düşündün ki?" diye sordu Nulty, kibara çalan bir sesle. "Bankayı da tabancayla soymamış mıydı?"

"Adamın kılığını gözünün önüne getirsene. Kimseyi öldürmeye gitmedi oraya; o kılıkta olacak iş değil. Banka işinden tutuklanmadan önceki sevgilisini, şu Velma denen kızı bulmaya gitti. Florian'da, ya da beyazlar giderken adı neyse orada çalışıyormuş. Orada yakalanmış. Siz de yakalarsınız."

"Tabii," dedi Nulty. "O boyuyla, o kılığıyla. Kolay."

"Başka kıyafeti vardır belki," dedim. "Arabası, gizlenecek yeri, parası, arkadaşları da olabilir. Ama yakalarsınız."

Nulty kâğıt sepetine tükürdü yine. "Yakalarım ya," dedi. "Sütdişlerim bir daha çıktığında yakalarım. Kaç kişi çalışıyor bu işin üzerinde biliyor musun? Bir. Dinle: Niçin, biliyor musun? Ses getirmez de ondan. Bir zamanlar Doğu Yetmiş Beş Bölge'de beş yamyam birbirlerini kesmişler. Birisi cavlağı çekmiş bile. Her yer kan içinde, möbleler, duvarlar – tavan bile. Olay yerine gidiyorum, evin önündeki verandadan *Chronicle* gazetesinde çalışan bir herif iniyor, – muhabir – arabasına binmekte. Yüzünü ekşitti bizi görünce. 'Allah kahretsin, hepsi zenci,' dedi, külüstürüne atlayıp gazladı. Eve girmedi bile."

"Belki şartlı tahliyeyle çıkmıştır," dedim, "tekmil vermeye gitmez, oradan yardım alırsınız. Ama enselerken dikkat edin, yoksa tek başına iki devriye arabasını birden dağıtır. O zaman yazar işte gazeteler."

"O zaman da dosyayı benden alırlar," diye burun kıvırdı Nulty.

Masasındaki telefon çaldı. Dinleyip hüzünlü hüzünlü gülümsedi. Telefonu kapayıp bir not defterine bir şeyler karaladı ve gözüne bir parıltı geldi – uzun, tozlu bir koridorun dibindeki ışık gibi.

"Tespit etmişler bile, be," dedi. "Kayıt'tan aradılar. Parmak izleri, fotoğraf, her şey var. Neyse, bu da bir şey sayılır!" Not defterine yazdıklarını okudu. "Vay be, adama bak. Bir doksan yedi, kravat takmamışsa yüz yirmi kilo. Yarmaya bak, be. Neyse, boş ver. Telsizdedir şimdi. Çalınan arabalar listesinin sonuna koymuşlardır. Oturup beklemekten başka yapacak bir şey yok." Purosunu tükürük hokkasına attı.

"Kızı bulmaya bakın," dedim. "Velma. Malloy onu arıyor. Her şey oradan çıktı. Velma'ya bakın."

"Sen bak Velma'ya," dedi Nulty. "Ben kerhaneye gitmeyeli yirmi yıl oldu."

Ayağa kalktım. "Peki," dedim, kapıya yöneldim.

"Dur bir dakika, be," dedi Nulty. "Dalga geçiyorum. İşin çok değil bu aralar, değil mi?"

Parmaklarımın arasında bir sigara yuvarlayıp Nulty'ye baktım, bekledim.

"Yani şu karıya bir göz atacak kadar vaktin vardır, değil mi? İyi fikir seninki çünkü. Bir şeyler bulursun belki. Çaktırmadan çalışırsın."

"Bana ne yararı olacak?"

"Bak, dinle," diye üsteledi Nulty. "Ben kendi halinde bir adamım. Ama emniyette kim olursa olsun, sana yararı olur."

"Aşk uğruna mı olacak bu iş – yoksa bir nakit ödeme de olacak mı?"

"Para yok," dedi Nulty, hazin sarı burnunu kırıştırdı. "Ama fena halde krediye ihtiyacım var. Son hareketlerden sonra işler iyice güçleşti. Bu iyiliğini unutmazdım, arkadaş. Asla."

Saatime baktım. "Peki, aklıma bir şey gelirse senindir. Herifi yakaladığınızda kimlik tespitine de gelirim. Öğle yemeğinden sonra." Tokalaştık, çamur rengi koridorla merdivenden geçip binanın önüne, arabama gittim.

4

Florian'ın Yeri kapalıydı tabii. Polis olduğu besbelli bir sivil, kapının önüne park etmiş bir arabada oturuyor, tek gözle gazete okuyordu. Neden zahmet etmişler, anlamıyordum. Buralarda kimse Deve Malloy'u tanımıyordu. Fedaiyle barmen bulunamamışlardı. Mahallede kimsenin onlar hakkında konuşma amaçlı bir bilgisi yoktu.

Arabayla yavaşça geçip köşeyi döndüm, park ettim, oturup Florian'a verev en yakın kavşağın ilerisindeki bir zenci oteline baktım. Adı Hotel Sans Souci'ydi. Arabadan indim, geriye doğru yürüyüp kavşağı geçtim ve otele girdim. Dipteki loşlukta resepsiyon duruyordu ve arkasında kel kafalı bir adam gözlerini kapamış, yumuşak kahverengi ellerini önündeki tezgâhın üzerinde huzurlu bir biçimde kavuşturmuş, oturuyordu. Uyukluyor ya da uyukluyormuş gibi yapıyordu. Boynundaki fular 1880'de bağlanmış gibiydi. Üstündeki kravat iğnesini süsleyen yeşil taş bir elma boyunda değildi, tam olarak. Enli, yumuşak çenesi fulârın üstüne yayılmıştı; elleri huzurlu ve temiz, mor tırnakları manikürlüydü ve diplerinde küçük, gri yarımaylar vardı.

Dirseğine yakın duran kabartmalı levhada, "Bu Otel Uluslararası Birleşik Ajanslar Ltd. Şirketi'nin Koruması Altındadır" yazıyordu.

Kahverengi tenli huzurlu adam düşünceli bir tavırla tek gözünü açıp bana bakınca levhayı gösterdim.

"OGB'den duruma bakmaya geldim," dedim. "Var mı bir şikâyetiniz falan?"

OGB, Otel Güvenlik Birimi demek; karşılıksız çek yazan, tuğla doldurulmuş elden düşme bavulları odalarında bırakıp hesabı ödemeden arka kapıdan tüyen vatandaşların peşine düşen büyük bir güvenlik şirketinin bir birimiydi.

"Şikâyetimiz taze bitti, birader," dedi yüksek, ezgili sesiyle. Sesini dört-beş ayar kısıp ekledi: "İsim neydi?"

"Marlowe. Philip Marlowe."

"Güzel isim, birader. Temiz, neşeli. Çok da iyi görünüyorsun bugün." Sesini daha da kıstı. "Ama OGB'den falan değilsin. Yıllardır görmedim OGB'den kimseyi." Ellerini birbirinden ayırıp levhayı gösterdi tembelce. "Bunu da elden düşme aldım. Havalı dursun diye."

"Tamam," dedim. Tezgâhın çizik ahşabında bir elli sentlik fırıldatmaya başladım.

"Bu sabah Florian'da olanları duydun mu?"

"Birader, unuttum bile." Artık gözlerinin ikisi de açıktı ve fırıldayan paranın ışıltısına bakıyordu.

"Patronu nallamışlar," dedim. "Montgomery diye biri. Boynunu kırmışlar."

"Mekânı cennet olsun, birader." Ses yine kısıldı. "Polis?"

"Özel – ve gizli bir iş üstünde. Gizli işleri gizli tutacak adamı da gözünden anlarım."

Beni inceledi, sonra gözlerini kapayıp düşündü. Gözlerini temkinli bir biçimde yeniden açıp fırıldayan paraya baktı. Gözlerini ayıramıyordu paradan.

"Kim yaptı?" diye sordu usulca. "Kim halletti Sam'i?"

"Hapisten yeni çıkmış bitirimin biri beyaz barı değil diye bozuk atmış. Öyleymiş meğer eskiden. Hatırlar mısın?"

Bir şey demedi. Elli sentlik yavaşladı, hafif bir sıngırtıyla devrilip hareketsiz kaldı.

"Oku bakalım," dedim. "İster sana İncil'den bir bap nakledeyim, ister içki ısmarlayayım. Ne istiyorsan söyle."

"Biraderim, doğrusu, İncil'i ailemle baş başayken okumayı severim." Bakışları parlak, kurbağa gibi, dümdüzdü.

"Öğle yemeğini yeni yemişsindir belki."

"Öğle yemeği," dedi, "benim biçim ve yaradılışdakilerin pek düşünmemesi gereken bir şeydir." Ses kısılıverdi yine. "Tezgâhın bu yanına geç."

Tezgâhın arkasına dolandım, yarım litrelik yassı bourbon viski şişesini tezgâhın altındaki rafa koydum, yeniden öbür yana geçtim. Eğilip şişeyi inceledi. Beğenmişe benziyordu.

"Bununla hiçbir şey satın alamazsın, birader," dedi. "Ama seninle ufak bir kadeh paylaşmaktan keyif duyarım."

Şişeyi açtı, tezgâhın üstüne iki küçük kadeh koyup ikisini de bir şey demeden tepeleme doldurdu. Kadehlerden birini kaldırdı, özenle kokladı, sonra, küçük parmak havada, boğazından aşağı boşaltıverdi.

Tadına vardı, düşündü, başıyla onayladı, "Doğru şişeden çıkmış bu, birader," dedi. "Sana nasıl yardımcı olabilirim? Ben buralardaki kaldırımların çatlaklarının bile adını bilirim. Evet, efendim, bu içki kesinlikle temiz aile içkisi." Kadehini yeniden doldurdu.

Florian'da neler olduğunu, niçin olduğunu anlattım. Gözlerini bana ciddiyetle dikerek kel kafasını salladı.

"Kibar, sakin bir yer işletirdi Sam," dedi. "Kimseler şişlenmemişti orada bir aydan beri."

"Florian'ın Yeri beyaz mekânıyken – yedi-sekiz yıl önce – adı neydi?"

"Neon tabela pahalıdır, birader."

Başımı salladım. "Ben de adı değişmemiştir diye düşünmüştüm. Adı da değişmiş olsaydı Malloy bir şeyler derdi herhalde. Ama sahibi kimdi?"

"Şaşırtıyorsun beni biraz, birader. O garip günahkârın adı Florian'dı. Mike Florian—"

Duygulu, kahverengi ellerini açtı. Sesi tınılı, hüzünlüydü. "Öldü, birader. Tanrı'nın yanına göçtü. Bin dokuz yüz otuz dört, belki otuz beş. Harcanmış bir hayat, birader – bir de böbreklerin turşusu çıkmış, dediler. Tanrı tanımaz adam boynuzu kırık sığır gibi devrilir, ama öbür tarafta Tanrı'nın inayetini bekler." Sesi alçalıp normal düzeyine indi. "Nedenini biliyorsam da allah belamı versin."

"Bir yakını falan kaldı mı, öldükten sonra? Bir içki daha koysana."

Şişenin mantarını sıkıca takıp tezgâhın üstünden bana doğru itti. "İkiden fazla içmem, birader – güneş batmadan. Sağ olasın. İnsanın gururunu okşayan bir tavrın var... Dul karısı kaldı. Adı Jessie."

"Ona ne oldu?"

"Bilgi arayışı, birader, çok soru gerektiren bir iştir. Bilmiyorum. Telefon rehberine bak."

Lobinin karanlık bir köşesinde bir telefon kabini vardı. Kapıyı ışığını yakacak kadar araladım. Zincirle bağlı, hırpalanmış rehberde ismi aradım. Hiçbir Florian yoktu. Resepsiyona döndüm.

"Yok," dedim.

Zenci sıkıntıyla eğilip koca şehir rehberini tezgâhın üstüne koydu, bana doğru itti. Gözlerini kapadı. Sıkılmaya başlamıştı. Rehberde bir Jessie Florian, Dul, kaydı vardı. 1644 Batı 54. Plaza'da oturuyordu. Beyin yerine ne kullanmışım ömür boyu diye şaştım kendime.

Adresi bir kâğıda yazıp rehberi geri ittim. Zenci rehberi yerine koydu, elimi sıktı, sonra ellerini tam girdiğimdeki biçimde yerleştirdi yine. Gözleri yavaşça kapandı, uykuya dalar gibi oldu.

Olay onun için bitmişti. Kapıya doğru yolu yarıladığımda dönüp baktım. Gözleri kapalıydı, düzenli soluğunu her verdiğinde dudakları azıcık titriyordu. Kel kafası parlıyordu.

Hotel Sans Souci'den çıktım, yolun karşısına geçip arabama bindim. Kolay olacağa benziyordu. Fazla kolay olacağa benziyordu.

5

1644 Batı 54. Plaza, önündeki çimler kuruyup kararmış, kara kuru, kahverengi bir evdi. Görmüş geçirmiş bir palmiyenin çevresinde geniş bir kellik vardı. Verandada tek bir ahşap sallanır koltuk duruyor, ikindi esintisi geçen yılın yıldız çiçeklerinin budanmamış saplarını duvarın çatlak sıvasına tıkırtıyla vuruyordu. Yan bahçede paslı bir tele asılı yarı yıkanmış sarı çamaşırlar titreşiyordu.

Bir çeyrek blok kadar daha gittim, arabamı yolun karşı yanına park edip geriye yürüdüm.

Zil bozuktu, tel kapının çerçevesini tıklattım. Ağır adımlar sürünerek yaklaştı, kapı açıldı ve loşlukta, kapıyı açarken burnunu sümküren pasaklı bir kadınla karşı karşıyaydım. Yüzü gri ve şişkindi. Sarı mı kumral mı belli olmayan, kızıl olamayacak kadar cansız, kır olamayacak kadar pis, seyrek saçları vardı. Rengi de kesimi de çoktan gitmiş şekilsiz bir flanel sabahlığa sarılı kalın bir gövdesi vardı. Üstüne örtünüvermişti giysiyi, o kadar. İri ayak parmakları kahverengi deriden pis bir çift erkek terliğinin içinde belirgindi.

"Bayan Florian?" dedim. "Bayan Jessie Florian?"

"Hee." Yataktan yeni kalkmış bir hastanınki gibi çıktı sesi gırtlağından.

"Bir zamanlar Central Caddesi'nde eğlence yeri işleten Mike Florian'ın eşi olan Bayan Florian mısınız?"

Saçının bir perçemini başparmağıyla iri kulağının arkasına attı. Gözleri hayretle parladı. Kalın, boğuk sesiyle konuştu:

"Ne – ne yahu? Hey güzel Tanrım. Beş yıl oldu Mike göçeli. Kimsin sen?"

Tel kapı hâlâ kapalı, kancası takılıydı.

"Dedektifim," dedim. "Biraz bilgi alacaktım."

Uzun, tatsız bir dakika boyunca süzdü beni. Sonra tel kapının kancasını güçlükle açıp geri çekildi.

"Gel öyleyse. Daha temizlenecek vaktim olmadı," diye yakındı. "Polis, demek?"

İçeri girip tel kapının kancasını taktım yine. Kapının solunda, odanın köşesinde güzel bir möbleli radyo çalıyordu. Mekândaki tek düzgün mobilyaydı. Yepyeni duruyordu. Geri kalan her şey süprüntüydü – tıka basa doldurulmuş pis koltuklar, verandadakiyle eş bir ahşap sallanır koltuk, dört köşe bir kemerin arkasındaki yemek odasında duran lekeli bir masa, daha da ötedeki mutfağa açılan, parmak izleriyle sıvanmış sallanır kapılar. Bir zamanlar alacalı, ama artık miadını doldurmuş kaldırım yosmaları kadar neşeli iki abajur.

Kadın sallanır koltuğa oturdu, terliklerini şaklatıp bana baktı. Radyoya bakıp bir kanapenin ucuna iliştim. Radyoya baktığımı gördü. Paşa çayı kadar fersiz, yapmacık bir neşe geldi yüzüyle sesine. "Tek dostum," dedi. Sonra kıkırdadı. "Mike yeni bir haltlar yemedi, değil mi? Polisten ziyaretçim olmaz da pek."

Kıkırdayışında bir sarhoş laçkalığı seziliyordu. Arkama yaslanınca sert bir şey hissettim, uzanıp litrelik bir boş cin şişesi çıkardım. Kadın yine kıkırdadı.

"Şaka yaptım, tabii," dedi. "Ama her neredeyse, bol bol adisinden sarışın yosmalar vardır yanında inşallah. Bu taraftayken doyamadı onlara."

"Kızıl saçlı birisini düşünüyordum daha çok," dedim.

"Onlardan da olsa olur," dedi. Gözleri artık o kadar boş bakmıyormuş gibi geldi bana. "Aklıma bir şey gelmedi. Özel bir kızıl mı?"

"Evet. Velma diye bir kız. Ne soyadı kullanırdı bilmiyorum, ama herhalde gerçek soyadı değildir. Ailesi adına arıyorum kızı. Sizin Central'daki yer zenci yeri olmuş şimdi -gerçi adım değiştirmemişler- ve tabii kimse duymamış Velma'yı. Benim de aklıma siz geldiniz."

"Pek acelesi yokmuş galiba ailesinin – kızlarını aramaya," dedi kadın, düşünceli.

"Biraz para var işin içinde. Çok değil. Ama alabilmeleri için kızın da orada olması gerekiyor. Malum, para belleğe can verir."

"İçki de öyle," dedi kadın. "Hava sıcak bugün, değil mi? Ama polis olduğunu söyledin." Gözler kurnaz, surat düz, dikkatli. Erkek terliklerinin içindeki ayaklar kımıldandı.

Ölü şişeyi kaldırıp havada salladım. Sonra bir kenara fırlatıp elimi arka cebime attım, zenci otel resepsiyoncusuyla ancak dokunduğumuz ellilik bourbon şişesini çıkardım. Kadının gözleri inanamayan bakışlarla dondu kaldı. Sonra kuşku, pek de oyuncu olmayan bir kedi yavrusu gibi tırmandı suratına.

"Polis falan değilsin sen," dedi usulca. "Hiçbir polis bundan ısmarlamaz insana. Neyin peşindesin sen, ahbap?"

Ömrümde gördüğüm en pis mendillerden birine burnunu sümkürdü yine. Gözleri hâlâ şişedeydi. Kuşku ve içki tutkusu mücadele halindeydiler ve içki kazanmaktaydı. Hep kazanır zaten.

"Bu Velma orada çalışıyormuş, şarkıcıymış. Ama tanımazsınız belki? Sık gitmezdiniz oraya herhalde."

Yosun rengi gözler şişeye mıhlanmıştı. Pasaklı bir dil dudaklarında gezindi.

"İşte buna içki derim ben," dedi özlemle. "Kim olursan ol. Aman, şişeyi sıkı tut, arkadaş. Sakarlık etmenin sırası değil."

Kalktı, badi badi yürüyerek odadan çıktı ve iki kalın, pis bardakla döndü.

"İlave yok, sek," dedi. "Ne getirdiysen o."

Ben içsem ayaklarımı yerden kesecek bir ölçü döktüm ona. Açlıkla uzandı bardağa, aspirin gibi yutuverdi ve şişeye baktı. Ona bir tane daha, kendime de daha küçük bir ölçü koydum. İçkiyi sallanır koltuğuna götürdü. Kahverengi gözleri şimdiden iki derece daha kararmıştı.

"Vay be, ne acısız ölüyor bu meret içimde," dedi ve oturdu. "Gittiğinin farkında bile değil. Nelerden konuşuyorduk?"

"Central Caddesi'ndeki yerinizde bir zamanlar çalışan Velma diye kızıl saçlı bir kızdan."

"Ha." İkinci içkisini de götürdü. Gidip şişeyi yanındaki sehpaya bıraktım. Şişeye uzandı. "Kimdin sen?"

Bir kartvizit çıkarıp verdim. Diliyle, dudaklarıyla okudu, yanındaki sehpaya koydu, üstüne de içkisini.

"Özelsin demek. Orasını söylememiştin, ahbap." Parmağının tekini salladı bana, hem neşeli hem sitemli. "Ama içkine bakılırsa iyi adamsın. Hadi, suç âlemine içelim." Kadehini üçüncü kez doldurup içti.

Oturdum, parmaklarımın arasında bir sigara yuvarlayarak bekledim. Ya bir şeyler biliyordu ya da bilmiyordu. Biliyorsa, bana ya anlatacaktı ya da anlatmayacaktı. O kadar basitti.

"Hoş bir kızıl," dedi yavaşça, dili dolanarak. "Evet, hatırladım. Hem söyler hem oynar. Güzel bacakları vardı – cömert bacakları. Bir yerlere gitti sonra. Ne bileyim ne yapar bu kaltaklar?"

"Bir şeyler bileceğinizi pek sanmıyordum aslında. Ama buraya gelip sormam da çok doğaldı, Bayan Florian. Viskiden buyurun – gerekirse gider daha da alırım."

"Sen içmiyorsun," dedi birden.

Elimi bardağıma götürüp içindekini içtim, ama çok yavaşça – olduğundan daha fazla görünsün diye.

"Ailesi nerede?" diye sordu birden.

"Ne fark eder ki?"

"Tamam," deyip yüzünü ekşitti. "Aynasız değil misiniz, hepiniz birsiniz. Peki yakışıklı. Bana kim içki ısmarlıyorsa dostumdur." Şişeye uzanıp 4 Numara'yı doldurdu. "Aslında senle çene yapmamam gerek. Ama birini sevdim mi, sınır tanımam." Yılışık yılışık sırıttı. Bir lavabo kadar sevimliydi. "Sıkı sarıl koltuğuna, pembe fillere takılma," dedi. "Aklıma bir şey geldi."

Sallanan koltuğundan kalktı, hapşırdı, sabahlığının önü açılır gibi oldu, göbeğinin üstüne hızla kapatıp soğuk soğuk baktı.

"Göz banyosu yok," dedi, odadan çıkarken omuzu kapının çerçevesine çarptı.

Kararsız adımlarla evin arkasına doğru gittiğini duydum.

Yıldız çiçeklerinin sapları ön duvara tok seslerle çarpıyordu. Çamaşır telinin hafif gıcırtısı işitiliyordu evin yanından. Seyyar dondurmacı çanını çalarak geçti. Köşedeki büyük yeni şık radyo usulca, romantik bir şarkıcı sesinin titreşimleriyle dans ve aşk fısıldıyordu.

Sonra evin arkasından çeşitli patırtılar gelmeye başladı. Sanki bir iskemle devriliyor, fazla çekilen bir çekmece yere çakılıyor, bir şeyler kurcalanıyor, itilip kakılıyor, mırıltılı, boğuk konuşma sesleri geliyordu. Sonra bir kilit tıkırtısı ve açılan bir sandık kapağının gıcırtısı. Biraz daha kurcalama, itiş kakış. Yere bir tepsi düştü. Kanapeden kalkıp usulca yemek odasına, oradan da kısa bir hole girdim. Açık bir kapının kenarından içeri baktım.

Kadın orada, açık bir sandığın önünde sallanıyor, sandığın içine el atıyor, sonra saçlarını alnından geriye öfkeyle atıyordu. Tahmin ettiğimden de sarhoştu. Eğilip sandığa tutunarak dengesini sağladı, öksürdü, iç çekti. Sonra kalın dizlerinin üstüne çöküp iki elini sandığa daldırdı, kurcalamaya başladı.

Titrek ellerle bir şey çıkardı sandıktan. Pembe kurdeleyle bağlı kalın bir paket. Ağır ağır, beceriksizce açtı kurdeleyi. Paketin arasından bir zarf çekip yeniden eğil-

di, zarfı sandığın sağ yanına, derinlere bir yerlere gizledi. Beceriksiz parmaklarla kurdeleyi yeniden bağladı.

Geldiğim gibi gizlice kanapeye döndüm. Kadın hırıltıyla soluyarak oturma odasına döndü, elinde kurdeleyle bağlı paket, kapı aralığında sallanarak durdu.

Yüzünde bir zafer ifadesiyle sırıttı, paketi fırlattı, ayaklarımın dibine bir yere düştü. Badi badi yürüyerek sallanır koltuğuna döndü yine, oturdu, viskiye uzandı.

Paketi yerden toplayıp soluk pembe kurdeleyi çözdüm.

"Bak bakalım şunlara," diye homurdandı, "Fotoğraf. Gazete fotoğrafları. Hoş, bu serseriler gazeteye olsa olsa polis fotoğrafiyla girerler ya, neyse. Hapishane kuşu hepsi. Pezevenkten bana bir bunlar kaldı – bir de eski kıyafetleri."

Profesyonelce poz vermiş kadınlarla erkekleri gösteren parlak fotoğrafları karıştırmaya başladım. Erkeklerin uyanık, tilki suratları, ya at yarışlarına yaraşır giysileri ya da palyaço makyajları vardı. Döküntü eğlence yerlerinin step dansçıları, komikleri. Anacaddenin şık yanına geçebilecek pek kimse yoktu aralarında. Tanrının boşladığı kasabaların sansürlenmiş vodvil numaralarında ya da yasaların izin verdiğince müstehcen ucuz burlesk pavyonlarında görülebilecek tipler – bazen de müstehcenliğin ayarı kaçınca bir polis baskını, acele bir duruşma, sonra yine sırıtarak, sadistçe iğrenç, ekşi ter kadar pis kokan aşağılık, leş mesleklerine dönen tipler. Kadınların güzel bacakları vardı ve gizli kıvrımlarını sansür kurullarının onaylayamayacağı ölçülerde sergiliyorlardı. Ama suratları bir muhasebe bürosunun kedisi kadar uyuzdu. Köylü donukluğunda, iri, inek gözlü sa-

rışınlar, kumrallar. Sokak piçlerinin açlığıyla bakan küçük, keskin gözler. Suratların bir-iki tanesi açıkça habis. Bir-iki tanesi kızıl saçlı olabilirdi. Fotoğraflardan belli olmuyordu. Fotoğraflara gelişi güzel, fazla ilgilenmeden baktım, kurdeleyi bağladım yine.

"Bunların hiçbirini tanımam," dedim. "Ne diye bakıyorum ki?"

Sağ elinin sarsakça açmaya çalıştığı şişenin üstünden baktı bana. "Velma'yı aramıyor musun?"

"Bunlardan biri mi?"

Kaba bir kırnazlık uğradı yüzüne, beğenmedi, başka yere gitti. "Fotoğrafi yok mu sende – ailesi vermedi mi?"

"Yok."

Bu hoşuna gitmemişti. Her kızın bir fotoğrafi vardır, kısa etekli, saçı kurdeleli olsa bile. Bende de olması gerekirdi.

"Seni sevmemeye başladım yine," dedi kadın usulca.

Elimde bardağımla kalktım, sehpanın üstüne, onun bardağının yanına koydum.

"Bir kadeh de bana koy, şişeyi öldürmeden."

Kadehime uzandığında dönüp hızla kemerli kapıdan yemek odasına, oradan hole ve açık sandıkla devrik tepsinin bulundukları yatak odasına gittim. Arkamdan seslendi. Sandığın sağ yanına daldım, elime gelen zarfı hızla çektim.

Oturma odasına döndüğümde ayaktaydı, ama ancak iki-üç adım atabilmişti. Bakışları tuhaf bir biçimde camlaşmıştı. Öldürücü bakışlar.

"Otur aşağı," diye hırladım sertçe. "Deve Malloy gibi saftirik angutun teki yok karşında bu sefer."

Malloy'un adını rasgele üfürmüştüm, fazla da bir tepki getirmedi. Gözlerini iki kere kırpıp burnunu üst dudağıyla kaldırmaya çalıştı. Tavşan gibi sırıtıp pasaklı dişlerini gösterdi.

"Deve mi? Bizim Deve mi? Ne olmuş ona?"

"Salıvermişler," dedim. "Hapisten çıkmış. Elinde bir kırk beşlik, dolanıp duruyor ortalarda. Central'da marsığın tekini hakladı, Velma'nın nerede olduğunu söylemedi diye. Şimdi de onu sekiz yıl önce satan gammazın peşinde."

Korkulu, beyaz bir bakış bulaştı kadının suratına. Şişeyi dudaklarına götürüp hortumladı. Çenesinden aşağı biraz viski aktı.

"Polisler de *onun* peşinde," dedi ve güldü. "Polis işte!"

Ne tatlı bir ihtiyarcıktı bu kadın. Pek sevmiştim onunla birlikte olmayı. Onu kendi alçak emellerim uğruna sarhoş etmeyi pek sevmiştim. Ne tatlı bir adamdım ben. Ben olmaktan keyif alıyordum. Her şeye rastlanır benim mesleğimde, ama hafif hafif midem bulanmaya başlamıştı.

Elimde kavradığım zarfı açıp parlak bir fotoğraf çıkardım. Öbürleri gibiydi, ama farklıydı, daha hoştu. Kızın belden yukarısı *Pierrot* kılığındaydı. Tepesi siyah ponponlu komik beyaz şapkasının altından kabaran saçlarının koyuluğu kızıl olabilirdi. Yüz profilden çekilmişti, ama görünen gözünde sanki bir neşe ifadesi vardı. Güzel, bozulmamış bir yüz olduğunu söyleyemezdim – yüzden o kadar anlamam. Ama hoştu. İnsanlar iyi davranmışlardı o yüze, ya da içinde bulundukları çevreye göre iyi davranmışlardı. Yine de sıradan bir suratttı

ve hoşluğu tornadan çıkmış gibiydi. Şehirde bir sokakta öğle saatinde böyle bir düzine yüz görebilirdin.

Fotoğrafın belden aşağısı çoğunlukla bacaktı, hem de bayağı güzel bacak. Fotoğrafın sağ alt köşesi imzalıydı: "Hep sevgiyle – Velma Valento."

Fotoğrafı Florian karısının yüzüne, uzanamayacağı bir mesafede tuttum. Kadın fotoğrafa saldırdı ama ulaşamadı.

"Niçin sakladın?" diye sordum.

Gürültülü soluğundan başka ses çıkmadı. Fotoğrafı yeniden zarfa koydum, zarfı da cebime.

"Niçin sakladın?" diye sordum yeniden. "Niçin öbürlerinden farklı? Kız nerede?"

"Öldü," dedi kadın. "İyi çocuktu ama öldü. Yaylan hadi, aynasız."

Karışık sarımtırak kaşları inip kalkıyordu. Eli açıldı, viski şişesi halıya kayıp akmaya başladı. Şişeyi almak için eğildim. Yüzüme tekme atmaya çalıştı. Geriye adım attım.

"Niçin sakladığını açıklamıyor," dedim. "Ne zaman öldü? Nasıl?"

"Ben garip, ihtiyar bir kadınım," diye inledi. "Git başımdan, orospu çocuğu."

Durup baktım kadına, bir şey demedim, aklıma diyecek bir şey de gelmedi. Biraz sonra yaklaşıp artık neredeyse boşalmış olan yassı şişeyi yanına bıraktım.

Gözlerini halıya dikmişti. Radyo köşede tatlı tatlı çalıyordu. Dışarıda bir araba geçti. Pencerede bir sinek vızıldadı. Bir süre sonra bir dudağını öbürünün üstünde kımıldatarak yere bir şeyler anlattı – anlamsız bir laf salatası. Sonra bir kahkaha attı, başını arkaya devirdi,

salyası aktı. Sonra şişeyi sağ eliyle kavrayıp dişlerine çarpturarak ağzına boşaltı. Boşaldığında şişeyi kaldırıp salladı, bana doğru fırlattı. Şişe köşeye bir yerlere uçtu, halının üstünde kayıp küt bir sesle süpürgeliğe çarptı.

Bana bir kere daha pis pis sırıttı, sonra gözleri kapandı ve horlamaya başladı.

Poz yapıyordu belki, ama umurumda değildi. Birden bıkmıştım bu durumdan, çok bıkmıştım, fazlasıyla bıkmıştım.

Şapkamı kanapeden aldım, kapıya yürüdüm, açtım, tel kapıdan çıktım. Radyo köşesinde hâlâ biteviye çalıyor, kadın koltuğunda hâlâ usulca horluyordu. Kapıyı örtmeden bir göz attım kadına, kapıyı örttüm, sessizce yeniden açıp kadına bir daha baktım.

Gözleri hâlâ kapalıydı ama kapaklarının altında bir şeyler parlıyordu. Basamaklardan indim, bahçenin çatlak yolundan kaldırıma yürüdüm.

Yandaki evin pencerelerinden birinin perdesi aralanmış, ince, kararlı bir surat cama yaklaşmış, dikkatle bakıyordu – ak saçlı, sivri burunlu, ihtiyar bir kadın yüzü.

Meraklı turşucu komşuları gözetlemekte. Her mahallede bunlardan en aşağı bir tane bulunur. El salladım kadına. Perde kapandı.

Arabama döndüm, bindim, 77. Sokak Bölge Karakolu'na sürdüm yine, merdivenden Nulty'nin ikinci kattaki pis kokulu, kutu gibi bürosuna çıktım.

6

Nulty yerinden kımıldamamış gibiydi. Suratında aynı sevimsiz sabır ifadesi, koltuğunda oturuyordu. Ama kül tablasmda fazladan iki puro izmariti vardı ve yeri döşeyen kibritlerin sayısında bir artış olmuştu.

Boş masaya oturdum; Nulty masasının üstünde yüzüstü duran bir fotoğrafi aldı, çevirdi, bana uzattı. Altında parmak izi sıralaması, önden ve yandan fotoğraflarıyla bir polis sabıka kaydıydı. Malloy'du bu, resim güçlü bir ışıkta çekilmişti ve sanki bir francalada ne kadar kaş olursa onda da o kadar varmış gibiydi.

"Bizim oğlan." Fotoğrafi geri verdim.

"Oregon Eyalet Hapishanesi'nden tel geldi," dedi Nulty. "İyi hal indirimi hariç bütün cezasını çekmiş. İşler iyi gidiyor şimdilik. Kıstırdık. Devriye arabasının biri Yedinci Sokak tramvay hattının sonunda bir vatmanla konuşuyormuş. Vatman o boyda, o kılıkta bir heriften söz etmiş. Üçüncü Sokak'la Alexandria'nın köşesinde inmiş. Oralarda boş duran o büyük evlerden birine girer o şimdi. Çok var onlardan: Şehir merkezine fazla yakın kalmış, kiracı bulamayan eski evler. Birinin kapısını kırar girer, biz de kıstırırız. Sen neler yaptın?"

"Fiyakalı şapkası, ceketinde golf topları var mıymış?"

Nulty alnını kırıştırıp dizkapaklarını tutan ellerini oynattı. "Yok, lacivert takım – belki kahverengi."

"Peştemal olmasın?"

"Nasıl? Ha, tamam, çok komik. Hatırlat da izin günümde güleyim."

"Deve değil o," dedim. "Tramvaya binmez o. Parası var. Giysilerine bak. Hazır boy giyemez. Ismarlama giyinmesi gerek."

"İyi, geç dalganı benimle." Nulty yüzünü ekşitti. "Sen neler yaptın?"

"Senin yapman gerekenleri. Bu Florian'ın Yeri denilen yer beyaz mekânıyken de adı aynıymış. Mahalleyi bilen zenci bir otelciyle konuştum. Tabela değiştirmek pahalı gelmiş, zenciler de alınca aynı adı kullanmışlar. Eski sahibinin adı Mike Florian'mış. Öleli birkaç yıl olmuş, ama dul karısı hâlâ ortalarda. 1644 Batı 54. Plaza'da oturuyor. Adı Jessie Florian. Telefon rehberinde yok, ama şehir rehberinde kayıtlı."

"Ee, ne yapayım – randevu mu isteyeyim?" diye sordu Nulty.

"Senin yerine ben yaptım. Giderken yanımda bir ellilik bourbon götürdüm. Orta yaşlı, pek hoş bir bayan, suratı bir kova çamura benziyor, saçını da Coolidge'in ikinci başkanlığından beri yıkamışsa stepnemi yerim, jantıyla mantıyla."

"Bırak şu boktan esprileri," dedi Nulty.

"Bayan Florian'a Velma'yı sordum. Hatırladınız mı, Bay Nulty, Deve Malloy'un aradığı Velma adındaki kızıl saçlı hatunu? Sizi yormuyorum, değil mi, Bay Nulty?"

"Ne bozuluyorsun, yahu?"

"Anlamazsın. Bayan Florian Velma'yı hatırlamadığım söyledi. Evi tam bir döküntü, yepyeni bir radyo hariç – yetmiş, seksen dolar eder."

"Bir de buna neden heyecanlanmam gerekiyor, onu söylesen?"

"Bayan Florian -ben Jessie diyorum artık- kocasından bir tek eski giysileriyle dükkânında zaman zaman çalışanların fotoğraflarının kaldığını söyledi. İçki içirdim – kafana odun geçirme pahasına içkiyi reddetmeyen bir tazedir kendisi. Üçüncü, dördüncü kadehten sonra mütevazı yatak odasına çekilip sağa sola bir şeyler fırlattı, sonra eski bir sandığın dibinden bir sürü fotoğraf çıkardı. Ama o farkına varmadan ben onu izliyordum, o da fotoğraflardan birini ayırıp gizledi. Ben de bir süre sonra odaya gidip alıverdim."

Elimi cebime götürüp *Pierrot* kılıklı kızı masanın üstüne koydum.

"Şirin," dedi. "Bayağı şirin. Zamanında bayağı hoşlanırdım. Kah kah. Velma Valento, ha? Ne olmuş bu yavruya?"

"Bayan Florian öldüğünü söylüyor – ama o zaman fotoğrafı niçin gizledi?"

"Orası doğru. Niçin gizlemiş?"

"Söylemedi. Sonra da -Deve'nin tahliye olduğunu söyledikten sonra- benden hoşlanmamaya başladı. İnanılmaz, değil mi?"

"Devam et," dedi Nulty.

"O kadar. Olanları anlattım, kanıtı sundum. Artık gerisini kendin getiremiyorsan, ne desem boş."

"Ne getireceğim ki? Hele Deve'yi bir yakalayalım. Sekiz yıl olmuş görmeyeli – hapiste ziyaretine gitmediyse, tabii."

"İyi," dedim. "Ama unutma, herif kızın peşinde ve netameli bir herif. Aklıma gelmişken: Banka soygunundan girmiş. Yani bilgi verene mükâfat varmış demek. Kime gitmiş bu mükâfat?"

"Bilmem," dedi Nulty. "Öğrenebilirim belki. Neden?"

"Birisi gammazlamış. Kim olduğunu biliyordur belki. Eğer öyleyse, o işe de zaman ayıracaktır." Ayağa kalktım. "Hadi, bana eyvallah, sana iyi şanslar."

"Beni bırakıp gidiyor musun yani?"

Kapıya yürüdüm. "Eve gidip banyo yapacağım, gargara yapacağım, manikür yaptıracağım."

"Hasta falan değilsin, değil mi?"

"Pisim sadece," dedim. "Çok, çok pisim."

"E, acelen ne? Otur iki dakika." Arkasına yaslanıp başparmaklarını yeleğine taktı, böylece polise daha çok benzedi, ama daha çekici bir insan olmadı.

"Acelem yok," dedim. "Hiç acelem yok. Ama yapabileceğim başka bir şey de yok. Bu Velma ölmüş anlaşılan, Bayan Florian'ın dediğine göre – bu konuda yalan söylemesi için de bir neden göremiyorum bu aşamada. Beni bütün ilgilendiren de buydu."

"Evet," dedi Nulty kuşkuyla – alışkanlıktan.

"Deve Malloy işini de bağlamışsınız zaten, o da tamam. Ben de artık evime gidip hayatımı kazanmaya çalışayım."

"Deve işi o kadar da sağlam olmayabilir," dedi Nulty. "Heriflerin kaçıp kurtuldukları da oluyor bazen.

İrikiyim heriflerin bile." Gözleri de kuşkuluydu, gözlerinde bir ifade olduğu söylenebilirse. "Kaç para verdi sana?"

"Nasıl?"

"Kocakarı kaç para verdi sana, bu işin peşini bırak diye?"

"Hangi işin?"

"Bundan sonra peşini bıraktığın iş neyse onun." Başparmaklarını yeleğinin kollarından çekip önünde birleştirdi. Gülümsedi.

"Allah cezanı vermesin," dedim, ağzını açık bırakıp bürosundan çıktım.

Kapıdan bir metre uzaklaştıktan sonra geri döndüm, kapıyı sessizce aralayıp içeri baktım. Aynı durumda oturmuş, başparmaklarını birbirine takmıştı. Ama gülümsemiyordu artık. Endişeli görünüyordu. Ağzı hâlâ açıktı.

Kımıldamadı, başını kaldırıp bakmadı. Beni duyup duymadığını bilmiyordum. Kapıyı yeniden kapayıp gittim.

7

Takvimde Rembrandt vardı o yıl – renk ayrımı iyi yapılmadığı için biraz bulanık bir otoportre. Pis başparmağıyla boya sıvalı bir palet tutuyordu ve başında, o da pek temiz olmayan bir bere vardı. Öbür elinde havada bekleyen bir fırça tutuyordu, sanki bir süre sonra, bir ödeme yapan çıkarsa, hemen çalışmaya başlayabilirmiş gibi. Suratı yaşlanmaya yüz tutmuş, sarkmıştı, yaşama karşı duyduğu tiksintiyle, içkinin kabalaştırıcı etkisiyle doluydu. Ama hoşuma giden sert bir neşe vardı yüzünde ve gözleri birer çiy damlası gibi parlıyordu.

Ofisimdeki çalışma masasının üzerinden ona bakarken, saat dört buçuk gibi, telefonum çaldı ve kendinden emin, kibirli ve çok hoş olduğunu düşünen bir ses geldi. Telefona cevap verdiğimde tembelce sordu:

"Siz özel dedektif Philip Marlowe musunuz?"

"Aynen."

"Ha – yani evet demek istiyorsunuz. Sizi bana dilini tutmasını bilen bir adam diye tavsiye ettiler. Bu akşam saat yedide evime gelmenizi istiyorum. Bir konu görüşeceğiz. Adım Lindsay Marriott ve Montemar Vista'da, 4212 Cabrillo Sokağı'nda oturuyorum. Nerede olduğunu biliyor musunuz?"

"Montemar Vista'nın nerede olduğunu biliyorum, Bay Marriott."

"Evet. Ama Cabrillo Sokağı'nı bulmak biraz zordur. İlginç ama karmaşık kıvrımlar çizer bütün sokaklar burada. Benim önerim, kaldırım kahvesinin önündeki merdiveni yürüyerek çıkmanız. Öyle yaparsanız, Cabrillo üçüncü sokak, tek ev de benimki. Saat yedide, tamam mı?"

"İşin niteliği nedir, Bay Marriott?"

"Bunu telefonda konuşmamayı tercih ederim."

"Bir fikir veremez misiniz? Montemar Vista bayağı uzak."

"Anlaşamazsak masrafınızı seve seve veririm. İşin niteliği konusunda seçici misinizdir?"

"Yasal olduğu sürece, hayır."

Sesi buz kesti. "Olmasaydı sizi aramazdım herhalde."

Harvard çocuğu. Cümleler yerli yerinde. Ayağımın ucu kaşınıyordu, ama bankadaki hesabım hâlâ gizlenecek yer arıyordu. Sesime bal katarak konuştum: "Beni aradığınız için çok teşekkür ederim, Bay Marriott. Orada olacağım."

Telefonu kapadı, mesele de kapandı. Bay Rembrandt bana pis pis sırıtıyormuş gibi geldi. Masanın büyük çekmecesinden ofis şişesini çıkarıp bir fırt çektim. Bay Rembrandt sırıtmayı kesti.

Güneş ışığından bir üçgen masanın üstünden kayıp sessizce halıya düştü. Dışarıdaki bulvarda trafik ışıkları sesli sesli yanıp sönüyor, şehirlerarası otobüsler hızla geçiyor, ince duvarın ötesindeki avukat ofisinden daktilo takırtısı geliyordu. Tam pipomu doldurmuşken telefon çaldı yine.

Nulty'ydi bu sefer. Sesi hırpalanmış gibiydi. "Ne diyeyim, o kadar da akıllı değilmişim," dedi, kiminle konuştuğundan emin olunca. "Atladık. Malloy, Florian karısını görmeye gitmiş."

Telefonu çatlatacak kadar sıkı kavradım. Üstdudağım üşür gibi oldu birden. "Devam et. Hani kıstırmıştınız?"

"Başkası çıktı. Malloy oralarda değilmiş bile. Batı Elli Dört'te dikizci bir karıdan telefon geldi. Florian karısını görmeye iki herif gitmiş. Bir numara arabasını yolun karşısına park etmiş, kurnaz davranmış. Evi iyice kolaçan etmiş girmeden. Bir saat kadar kalmış. Bir seksen üç boyunda, siyah saçlı, orta-iri yapılı. Sessizce çıkmış."

"Ağzı da içki kokuyormuş," dedim.

"Ha, doğru. O sendin, değil mi? Neyse, iki numara Deve'ymiş. Cart kıyafet, apartman kadar. O da arabayla gelmiş, ama ihtiyar karı plaka numarasını alamamış, o kadar uzağı gözü görmüyormuş. Çabucak girmiş, sadece beş dakika kadar kalmış içeride. Tam arabasına girecekken kocaman bir revolver çıkarıp topunu fırıldatmış. İhtiyar karı öyle görmüş herhalde. Onun için aramış. Ama silah sesi falan duymamış evin içinden."

"Çok üzülmüştür mutlaka."

"Ya. Karı harika. Hatırlat da izin günümde güleyim. Ama kocakarı atlamış bir tane. Devriye arabası gidiyor, çocuklar kapıyı çalıyorlar, cevap yok, kapı açık, bunlar da giriyorlar. Yerde ceset yok. Evde kimse yok. Florian karısı tüymüş. Bunun üzerine yan kapıyı çalıp ihtiyar karıya söylüyorlar, moruk da mosmor oluyor tabii,

Florian karısının gittiğini görmediği için. Çocuklar raporlarını verip işlerine dönüyorlar. Sonra bir-bir buçuk saat sonra ihtiyar karı yeniden telefon ediyor, Bayan Florian'ın yeniden eve döndüğünü söylüyor. Telefonu bana bağlıyorlar, ben de ihtiyara bunun niçin önemli olduğunu soruyorum, o da telefonu suratıma kapıyor."

Nulty sustu, hem soluklanmak, hem benim ne diyeceğimi dinlemek için. Bir diyeceğim yoktu. Bir süre sonra homurdanarak sürdürdü.

"Ne düşünüyorsun?"

"Ne düşüneyim? Deve'nin oraya uğraması normal, tabii. Bayan Florian'ı tanıyordu herhalde. Fazla uzun kalmaması da normal. Polisin de Bayan Florian'ı bilebileceğinden kuşkulanmıştır."

"Ben de öyle düşünüyorum," dedi Nulty sakince. "Belki bir gidip görsen onu – nereye gittiğini öğrensen, falan?"

"Çok iyi fikir," dedim. "Bir de seni koltuğundan kaldıracak birisini bulsan."

"Ne? Ha, şakacısın ya. Ama artık fark etmez herhalde. Zahmet etmem herhalde."

"Peki," dedim. "Hadi, her ne diyeceksen çıkar baklayı ağzından."

Usulca güldü. "Malloy tamam. Gerçekten bulduk bu sefer. Girard üstünden kuzeye giderken saptadık, kiralık arabayla. Orada durup depoyu fullemiş, benzincideki çocuk da az önce dağıttığımız eşkalinden tanımış. Her şey tıpatıp uyuyor dedi, yalnız üstünü değişmiş, koyu bir takım giymiş. Hem ilçe, hem eyalet polisini kattık işe. Kuzeye devam ederse Ventura hattında kıstırırız.

Ridge rampasından çıkarsa otoyol fişi için Castaic'de duracak. Durmazsa telefon ederler, yolu ileride keseriz. Polis molis vurulsun istemiyoruz tabii. İyi mi böyle?"

"Kulağa iyi geliyor," dedim. "Gerçekten Malloy'sa ve yapmasını beklediğiniz şeyleri tam olarak yaparsa."

Nulty dikkatle, usulca öksürdü. "Evet. Sen ne yapacaksın bu konuda – ne olur ne olmaz diye?"

"Hiçbir şey. Neden yapayım ki bir şey bu konuda?"

"Florian karısıyla iyi anlaşmıştın. Belki başka bildikleri de vardır."

"Öğrenmek istiyorsan bir şişe içki kap git, yeter," dedim.

"Ama iyi idare etmişsin onu. Belki onunla biraz daha zaman geçirsen?"

"Polis işi değil mi bu?"

"Tabii, tabii. Ama kız konusunu sen akıl etmiştin."

"Evet, ama onun devamı yok – Florian yalan söylemiyorsa."

"Karı milleti hep yalan söyler – sırf keyfine," dedi Nulty, sesi bozuk. "Fazla meşgul değilsin, değil mi?"

"Bir iş üstündeyim. Son görüşmemizden sonra çıktı. Paralı bir iş. Kusura bakma."

"Ekiyorsun beni, öyle mi?"

"Öyle denmez. Sadece geçinebilmem için çalışmam gerek."

"Peki, arkadaş. Öyle düşünüyorsan öyle olsun."

"Bir şey düşündüğüm yok," diye bağıracaktım neredeyse. "Ama ne senin ne de başka polisin ayak işlerine koşacak vaktim var."

"İyi, bozuk çal bir de," dedi Nulty, telefonu kapadı.

Telefonu elimde tutup içine hırladım: "Bu şehirde bin yedi yüz elli tane polis var, ayak işlerine bakacak benden başkası yok."

Telefonu kapayıp ofis şişesinden bir fırt daha çektim.

Bir süre sonra akşam gazetesini almak için binanın lobisine indim. Nulty hiç değilse bir konuda haklıydı. Montgomery cinayeti gazetenin küçük ilanlar sayfasına bile girmemişti.

Akşam yemeğini erkenden yemek için yeniden ofisden ayrıldım.

8

Montemar Vista'ya hava kararırken vardım, ama suyun yüzeyinde hâlâ hoş bir parıltı vardı ve dalgalar açıklarda uyumlu kavisler çizerek kırılıyordu. Dalgaların köpürdüğü çizginin hemen dibinde bombardıman uçakları düzeninde bir pelikan sürüsü uçuyordu. Tek başına bir yat Bay City'deki marinaya doğru yol alıyordu. Onun ötesinde, Pasifik Okyanusu'nun muazzam boşluğu kurşun rengindeydi.

Montemar Vista bir dağın koluna dişiyle kaşıyla tutunan, hapşırsan kumsaldaki kutu gibi kulübelerin arasına devrilecekmiş gibi duran çeşitli boy ve biçimlerde birkaç düzine evden oluşuyordu.

Karayolu kumsalın yukarısında, aslında yaya köprüsü olan geniş, beton bir kemerin altından geçiyordu. Bu köprünün iç yanında, bir kenarında galvanize çelikten sağlam bir tırabzan olan, dağın yamacından cetvelle çizilmiş gibi yükselen bir merdiven vardı. Kemerin ötesinde, müşterimin sözünü ettiği kaldırım kahvesinin içi ışıl ışıl ve neşe doluydu, ama dışarıdaki çizgili tentenin altındaki demir ayaklı, fayans kaplı masalar, tek başına oturup bira içerek boş gözlerle denize bakan pantolonlu esmer bir kadın dışında boştu. Bir foks te-

riyer iskemlelerden birinin demir ayağını sokak lambasının direği olarak kullanıyordu. Arabayla yanlarından geçerken kadın köpeği dalgın dalgın azarladı, benim de kaldırım kahvesiyle müşteri ilişkim park yerini kullanmakla sınırlı kaldı.

Kemerden geriye doğru yürüyüp merdiveni tırmandım. Hoş bir gezintiydi, inlemekten hoşlanıyorsan. Cabrillo Sokağı'na iki yüz seksen basamakla çıkılıyordu. Basamaklar rüzgârın savurduğu kumlarla kaplıydı ve tırabzan bir kurbağanın karnı kadar soğuktu.

Tepeye vardığımda denizin ışıltısı kaçmıştı ve bir martı, kırık ayağı aşağı sarkmış, açıktaki rüzgâra karşı kıvrılıyordu. Soğuk, ıslak üst basamağa oturdum, ayakkabılarımdaki kumu boşalttım ve nabzımın yüz küsura düşmesini bekledim. Soluğum hemen hemen normale dönünce gömleğimi yapıştığı sırtımdan kurtarıp ışıkları yanan, merdivene seslenme mesafesindeki tek eve doğru yürüdüm.

Güzel, küçük bir evdi; deniz tuzunun aşındırdığı sarmal bir merdivenle ön kapısına çıkılıyordu; verandayı çakma bir fayton lambası aydınlatıyordu. Garaj evin altında, azıcık yanındaydı. Garajın girişi açıktı, kepengi geriye yuvarlanmıştı ve veranda lambasının verev düşen ışığı, savaş gemisi boyunda, siyah, krom işlemeli, radyatör kapağındaki Kanatlı Zafer heykelciğine bir çakal kuyruğu bağlanmış, arabanın ambleminin olması gereken yere sahibinin adının baş harfleri yazılmış bir arabayı aydınlatıyordu. Arabanın direksiyonu sağdaydı ve evden daha pahalıya patlamış gibi duruyordu.

Sarmal merdiveni tırmandım, kapının zilini aradım ve kaplan başı biçimindeki tokmağı vurdum. Evin için-

den ayak sesi duyamadım. Islak gömleğim sırtımda buz torbası gibiydi. Kapı sessizce açıldı ve beyaz flanel takım giymiş, boynuna menekşe rengi saten bir atkı bağlamış, uzun boylu, sarışın bir adama bakıyordum.

Beyaz ceketinin yakasına mavi bir peygamberçiçeği takmıştı ve karşılaştırınca, gözlerinin mavisi daha solgun gibiydi. Gevşek bağlanmış atkısının arasından kravat takmadığı ve bir kadınınkine benzeyen kalın, yumuşak, esmer bir boynu olduğu görülüyordu. Yüz hatları kabaca, ama düzgündü; benden üç santim kadar daha uzun, yani bir seksen altı boyundaydı. Saçlarını ya insan eli ya da doğa üç kesin, sarı kat haline getirmişti; merdivene benziyordu, dolayısıyla sevmedim. Benzemese de sevmeyecektim. Bütün bunların dışında, tam da beyaz flanel takım giyip boynuna menekşe atkı bağlayarak yakasına mavi peygamberçiçeği takacak tipte bir delikanlıya benziyordu.

Hafifçe öksürerek omuzumun üstünden kararan denize baktı. Kendinden emin, kibirli sesi, "Buyurun," dedi.

"Saat yedi," dedim. "Tam yedi."

"Ah, evet. Bakayım, neydi adınız?—" Sustu ve belleğini zorluyormuş gibi alnını kırıştırdı. Yarattığı etki elden düşme bir arabanın soyağacı kadar sahteydi. Bıraktım, bir dakika daha uğraşsın, sonra konuştum:

"Philip Marlowe. Tıpkı öğleden sonraki gibi."

Kısa, sert bir bakış attı bana, sanki bu duruma bir çare bulunması gerekiyormuş gibi. Sonra bir adım geri atıp soğuk bir sesle konuştu:

"Ya, evet. Öyleydi. Girin, Marlowe. Uşağım izinli bu akşam."

Kapıyı parmağının ucuyla açtı, sanki kendisi açınca elleri biraz kirleniyormuş gibi.

Yanından geçip eve girerken parfüm kokusu aldım. Kapıyı örttü. Girişten, oturma odasının üç duvarını çevreleyen, demir parmaklıklı alçak bir balkona geldik. Dördüncü duvarda büyük bir şömine ve iki kapı vardı. Şöminede ateş çatırdıyordu. Balkonun duvarları kitaplıklarla çevriliydi ve kaideler üzerine yerleştirilmiş metalimsi heykeller vardı.

Üç basmakla oturma odasına indik. Halının tüyleri ayak bileklerimi gıdıklayacaktı neredeyse. Kapağı kapalı duran bir büyük konser piyanosu vardı. Piyanonun bir köşesinde, şeftali rengi kadife bir örtünün üstünde, içinde tek bir sarı gülün durduğu uzun gümüş bir vazo vardı. Bir sürü güzel, rahat möble ve kimi altın püsküllü, kimi sade çok sayıda yer minderi vardı. Hoş bir odaydı, uslu durursan. Loş bir köşede geniş, damasko kaplı bir divan duruyordu, prodüktör yatağı gibi. Burası insanların ayaklarını kucaklarına alarak oturdukları, küp şekerden süzülmüş absent yudumlayıp tiz, sahte seslerle konuştukları, bazen de sadece viyakladıkları bir odaya benziyordu. Bu odada her şey yapılabilirdi, iş hariç.

Bay Lindsay Marriott gövdesini konser piyanosunun kıvrımına yerleştirdi, eğilip sarı gülü kokladı, sonra Fransız emayesiyle kaplı bir sigara tabakasını açıp uzun, altın uçlu, kahverengi bir sigara yaktı. Üzerinde leke bırakmayacağımı umarak pembe bir koltuğa oturdum. Bir Camel yaktım, dumanını burnumdan verip bir kaide üzerine oturtulmuş parlak, siyah bir metal parçasına

baktım. Ortasında sığ bir çukur olan dolgun, düzgün bir kıvrımın üstünde iki çıkıntı vardı. Marriott baktığımı gördü.

"İlginç bir parça," dedi kayıtsızca. "Daha geçen gün aldım. Asta Dial'dan *Şafağın Ruhu*."

"Ben de Klopstein'dan *Göt Üstünde İki Siğil* sanmıştım."

Bay Lindsay Marriott'un suratı an yutmuş gibi oldu. Yüzünü güçlükle eski haline getirdi.

"Biraz tuhaf bir mizah anlayışınız var," dedi.

"Tuhaf değil," dedim, "sadece özgür."

"Evet," dedi buz gibi bir sesle. "Evet – tabii. Şüphesiz... Neyse, sizinle konuşmak istediğim konu aslında çok önemsiz bir konu. Yani neredeyse sizi buralara getirmeme değmeyecek kadar. Bu akşam iki adamla buluşup onlara bir miktar para vereceğim. Yanımda birisi olsa iyi olur diye düşündüm. Silah taşır mısınız?"

"Bazen, evet." Adamın enli, etli çenesindeki çukura baktım. Misket koysan kaybolur.

"Taşımanıza gerek olmayacak. Öyle bir durum yok. Bu basit bir iş alışverişi."

"Ben de zaten pek sık adam vurmam," dedim. "Şantaj durumu mu var?"

Kaşlarını çattı. "Tabii ki hayır. İnsanlara şantaj malzemesi vermek gibi bir âdetim yoktur."

"En düzgün insanların bile başına gelebilir. Aslında, en düzgün insanların başına gelir, genelde."

Sigarasını salladı. Camgöbeği gözlerinde düşünceli bir ifade vardı, ama dudakları gülümsüyordu. İpek ibrişimden boğma kemendi nasıl gülümserse öyle.

Biraz daha duman savurup başım arkaya devirdi. Gerdanının düz, yumuşak hatları ortaya çıktı. Gözlerini yavaşça indirip beni süzdü.

"Bu adamlarla -büyük olasılıkla- oldukça ıssız bir yerde buluşacağız. Ayrıntıları bildirecek telefonu bekliyorum. Telefon gelir gelmez çıkmamız gerek. Buluşma yeri buraya pek uzak olmayacak. Anlaşmamız böyle."

"Müzakereler epeydir sürüyor anlaşılan?"

"Üç-dört gün kadar aslında."

"Koruma sorununu geçe bırakmışsınız."

Bunu düşündü. Sigarasının koyu külünü silkti. "Doğrudur. Bir türlü karar veremedim. Yalnız gitsem daha iyi olur, ama ille de yanına kimseyi almayacaksın diye bir şey de söylemediler. Doğrusu pek kahraman da sayılmam."

"Sizi görseler tanırlar tabii, değil mi?"

"Pek–pek emin değilim. Yüklü bir para taşıyor olacağım, üstelik para benim de değil. Bir arkadaş için yapıyorum bu işi. Yani paranın bende durması en doğrusu diye düşünüyorum."

Sigaramı söndürdüm, pembe koltukta arkama yaslandım ve başparmaklarımı fırıldatmaya başladım. "Kaç para – ve niçin?"

"Vallahi doğrusu" -gülümseyişi dostçaydı bu sefer, ama yine de hoşuma gitmiyordu- "bu konuya giremeyeceğim."

"Yani beni sırf şapkanızı taşıyayım diye mi yanınızda götürüyorsunuz?"

Eli sarsıldı yine ve beyaz koluna biraz kül döküldü. Külü silkeleyip kolunda değdiği yere baktı.

"Korkarın tavrınızdan pek hoşlanmıyorum," dedi sesini sertleştirerek.

"Çok şikâyet alıyorum bu konuda," dedim. "Ama hiçbir şey fayda etmiyor. Şu sizin işe bir odaklanalım. Koruma istiyorsunuz, ama silah taşımayacak. Yardımcı istiyorsunuz, ama ne yapması gerektiğini bilmeyecek. Kendimi tehlikeye atmamı istiyorsunuz, ama ne nedenini bileceğim, ne de tehlikenin ne olduğunu. Bütün bunların karşılığında ne öneriyorsunuz peki bana?"

"Aslında henüz düşünmemiştim o konuyu." Yanakları kızarmıştı.

"Düşünmeye başlayabilir misiniz acaba?"

Zarifçe öne eğildi ve dişlerini sıkarak gülümsedi. "Suratınızın orta yerine bir tane geçiriversem ne dersiniz acaba?"

Gülümseyip ayağa kalktım, şapkamı taktım. Halının üstünden ön kapıya yöneldim, ama acele etmeden.

Arkamdan sesi geldi sertçe. "Birkaç saatlik vaktiniz karşılığında yüz dolar öneriyorum. Yetmiyorsa söyleyin. Hiçbir tehlike yok. Bir soygunda bir arkadaşının bazı mücevherleri çalındı – onları geri almak için çalanlardan satın alıyorum. Oturun ve bu kadar alıngan olmayın."

Pembe koltuğa dönüp oturdum yeniden.

"İyi," dedim. "Anlatın bakalım."

Dolu dolu on saniye birbirimize baktık. "Fei Tsui yeşimi diye bir şey duydunuz mu?" diye sordu usulca, koyu sigaralarından bir tane daha yaktı.

"Hayır."

"Gerçekten değerli olan tek yeşim türüdür. Diğer türleri de değerlidir – bir yere kadar malzemesi için,

ama özellikle işçiliği için. Fei Tsui'nin kendisi değerlidir. Bilinen bütün stokları yüzyıllar önce tükenmiş. Bir bayan arkadaşımın bunlardan her biri altı kırat ağırlığında, özenle işlenmiş altmış boncuktan oluşan bir gerdanlığı var. Değeri seksen ya da doksan bin dolar. Çin devlet hazinesinde biraz daha büyük olanı var, değeri yüz yirmi beş bin dolar. Arkadaşımın kolyesi birkaç gece önce bir soygun sırasında çalındı. Ben de oradaydım, ama elimden bir şey gelmedi. Arkadaşımı arabamla akşam bir partiye götürmüştüm, oradan da Trocadero'ya; evine dönerken yolumuzu kestiler. Bir araba sol ön çamurluğu sıyırıp stop etti, özür dileyecekler sandım. Onun yerine gayet hızlı ve temiz bir soygunla karşılaştık. Üç ya da dört kişi – aslında yalnız iki kişi gördüm, ama birinin arkada, direksiyonda kaldığından eminim, bir dördüncüsünü de arabanın arka camından görür gibi oldum. Arkadaşım yeşim gerdanlığını takmıştı. Onu, bir de iki yüzükle bir bileziğini aldılar. Elebaşları durumundaki adam hiç acele etmeden, el feneriyle inceledi mücevherleri. Sonra yüzüklerden birini geri verip bunun nasıl insanlarla karşı karşıya olduğumuzu açıklayacağını söyledi, onlardan telefon gelmeden polisi de, sigorta şirketini de aramamızı söyledi. Biz de dediklerini yaptık. Çok oluyor böyle şeyler tabii. Kimseye bir şey demeyip fidyeyi ödüyorsunuz, yoksa mücevherlerinizi bir daha göremiyorsunuz. Tam değerine sigortalanmışsa önem vermiyorsunuz tabii, ama nadir parçalarsa fidye ödemeyi seçiyorsunuz."

Başımla onayladım. "Bu yeşim gerdanlık da kolay bulunacak bir parça değil, öyle mi?"

Piyanonun cilalı yüzeyini parmağıyla, düzgün şeylere dokunmaktan keyif aldığını düşündüren hülyalı bir ifadeyle okşadı.

"Hem de nasıl. Eşsiz bir parça. Onu takmamalıydı – asla takmamalıydı. Ama öyle, korkusuz bir kadındır. Öbür mücevherler iyi ama sıradan parçalardı."

"İyi. Kaç para vereceksiniz?"

"Sekiz bin dolar. Çok az para. Ama arkadaşım nasıl o gerdanlık gibisini bir daha bulamazsa, bu haydutlar da onu kolay kolay elden çıkaramazlar. Ülkenin her yanında, bu işleri bilen herkesin çok iyi tanıdığı bir parça."

"Bu arkadaşınız olan bayan – bir adı var mı?"

"Şimdilik söylemesem daha iyi olur, diyorum."

"Nasıl anlaştınız soyguncularla?"

Solgun gözleriyle yan yan baktı bana. Biraz korkmuş olabilir diye geçirdim içimden, ama onu pek iyi tanımıyordum. Belki akşamdan falan kalmıştı. Koyu renk sigarayı tutan eli sürekli hareket halindeydi.

"Birkaç gündür telefonla müzakere ediyoruz – benim aracılığımla. Buluşma yeri ve zamanı dışında her şey tamam. Bu gece, belli bir saatte olacak. Birazdan telefon edip haber verecekler. Çok uzakta olmayacak diyorlar; bir de hemen çıkacak gibi hazır olmam gerekiyormuş. Herhalde önceden bir tuzak kurulamasın diye. Polisle falan, yani."

"İyi. Paralar işaretli mi? *Para* vereceksiniz herhalde, değil mi?"

"Tabii, nakit. Yirmi dolarlık kupürler. Ne diye işaretlensinler ki?"

"Siyah ışıkla belirlenebilsin diye. Önemli bir nedeni yok. Yalnız polis böyle çetelere engel olmaya çalışır, o kadar – yardım eden çıkarsa tabii. Bir de bakarsınız sizin verdiğiniz paralar sabıkalı bir delikanlının üzerinden çıkıverir."

Düşünceli düşünceli alnını kırıştırdı. "Siyah ışığın ne olduğunu bilmiyorum maalesef."

"Mor ötesi. Bazı metalik mürekkeplerin karanlıkta parlamasını sağlıyor. Yaptırabilirim, istiyorsanız."

"Vakit yok," diye kestirip attı.

"Beni endişelendiren şeylerden biri de bu."

"Neden?"

"Beni bugün öğleden sonraya kadar aramadığınız için. Beni seçtiğiniz için. Benden kim söz etti size?"

Güldü. Gülüşü çocukçaydı, ama çok küçük bir çocuğunki gibi değil. "Doğrusu, itiraf edeyim, adınızı telefon rehberinden rasgele seçtim. Aslında yanımda kimseyi götürmeyecektim. Sonra -bugün öğleden sonra- düşündüm, neden olmasın dedim."

Yamuk sigaralarımdan bir tane daha yakıp adamın boynundaki kaslara baktım. "Plan nedir?"

Ellerini açtı. "Nereye derlerse oraya gitmek, para paketini verip yeşim gerdanlığı geri almak."

"İyi."

"Bu sözü çok seviyorsunuz galiba."

"Hangi sözü?"

"İyi."

"Ben nerede olacağım – arka koltukta mı?"

"Herhalde. Araba büyük. Arkaya kolayca gizlenebilirsiniz."

"Bakın," dedim usulca. "Bu akşam size telefonla bildirilecek bir yere beni arabanıza gizleyip gideceksiniz. Üzerinizde sekiz bin dolar nakit para olacak ve bununla değeri on-on iki katı olan bir yeşim gerdanlık alacaksınız. Büyük olasılıkla açmanıza izin vermeyecekleri bir paket verecekler size – bir şey verirlerse eğer. Bir olasılıkla da paranızı alacaklar, başka bir yerde sayacaklar ve gerdanlığı -cömertlikleri üzerlerindeyse- size sonradan postalayacaklar. Size kazık atmalarını engelleyecek hiçbir şey yok. Benim onları durdurmak için yapabileceğim de hiçbir şey yok. Soyguncu bunlar. Sert adamlar. Kafanıza bir şey de geçirebilirler – fazla sertçe değil, sadece kendi yollarına giderken sizi geciktirecek kadar."

"Doğrusu ben de böyle bir şeylerden biraz çekinmiyor değilim," dedi yavaşça. "Galiba o yüzden yanımda birisi olsun istedim."

"Soygun sırasında yüzünüze ışık tuttular mı?"

Başını hayır diye salladı.

"Fark etmez aslında. Sizi on kere inceleme fırsatı bulmuşlardır o zamandan beri. Ondan önce de hakkınızda her şeyi biliyorlardı, büyük olasılıkla. Bu işler önceden hazırlanır. Dişçiniz altın kaplama yapmadan dişinizi nasıl hazırlarsa, öyle hazırlanır. Bu kadınla sık çıkar mısınız?"

"Eh – oldukça," dedi, biraz kasılarak.

"Evli mi?"

"Bana bakın," dedi sertçe. "Bayanı bu işin tamamen dışında bırakacağız."

"Peki," dedim. "Ama ne kadar çok şey bilirsem o kadar az yanlış yaparım. Aslında bu işe hiç bulaşma-

mam gerek, Marriott. Bu adamlar düzgün iş yapacaklarsa, bana gerek yok. Yapmayacaklarsa da benim yapabileceğim bir şey yok."

"Benimle gelmeniz yeter," dedi hızla.

Omuz silkip ellerimi açtım. "Tamam – ama arabayı ben süreceğim, parayı ben taşıyacağım. Arkaya siz gizleneceksiniz. Hemen hemen aynı boydayız. Sorun çıkarsa doğruyu söyleriz. Kaybedecek bir şeyimiz yok, nasıl olsa."

"Olmaz." Dudağını ısırdı.

"Hiçbir şey yapmamak için yüz dolar alıyorum. Birisinin kafasına tokmak vurulacaksa o da ben olmalıyım."

Alnını kırıştırıp başım olmaz diye salladı, ama uzunca bir süre sonra yüzü aydınlandı ve gülümsedi.

"Pekâlâ," dedi yavaşça. "Pek fark etmez herhalde. Nasıl olsa birlikte olacağız. Biraz konyak alır mıydınız?"

"İyi. Bu arada yüz kâğıdını da verseniz? Paraya dokunmak hoşuma gidiyor."

Bir dansçı gibi uzaklaştı – gövdesinin üst yarısı neredeyse kımıltısız.

Odadan çıkarken telefon çaldı. Telefon oturma odasının hemen kenarında, balkona oyulmuş bir girintideydi. Beklediğimiz telefon değildi. Sesi fazla sevecen çıkıyordu.

Biraz sonra bir şişe beş yıldız Martell ve beş tane pırıl pırıl, buruşukluk görmemiş yirmilikle, dans edercesine geldi. Güzel bir akşam oldu bu sayede – şimdilik.

9

Ev çok sessizdi. Uzaktan gelen ses belki kıyıya vuran dalgaların, belki otoyolda vızıldayan arabaların, belki de çamların arasından esen rüzgârın sesiydi. Denizin sesiydi tabii, aşağıda kıyıya vuran. Oturdum, uzun, özenli düşüncelere dalıp dinledim.

Sonra geçen bir buçuk saat boyunca telefon dört kere çaldı. Esas telefon on'u sekiz dakika geçe geldi. Marriott kısaca, çok kısık sesle konuştu, telefonu sessizce kapadı, neredeyse saygılı bir tavırla ayağa kalktı. Yüzü gergin görünüyordu. Üstünü değişmiş, koyu giysiler giymişti. Oturma odasına dönüp konyak kadehine büyük bir ölçü koydu. Kadehi bir an için yüzünde tuhaf, mutsuz bir gülümsemeyle ışığa tuttu, bir kere hızla çevirdi, başını geriye devirip yuvarladı.

"Evet – her şey tamamdır, Marlowe. Hazır mısınız?"

"Bütün gece hazırdım. Nereye gidiyoruz?"

"Purissima Kanyonu diye bir yer."

"Hiç duymadım."

"Bir harita bulayım." Haritayı hemen yaydı, üzerine eğildiğinde ışık pirinç sarısı saçlarına yansıdı. Sonra parmağıyla bir nokta gösterdi. Yer, Bay City'nin kuzeyini şehre bağlayan otoyolu kesen birçok kanyondan

biriydi. Nerede olduğu konusunda şöyle böyle bir fikrim vardı, o kadar. Camino de la Costa diye bir sokağın bitimindeymiş gibi görünüyordu.

"Buraya en fazla on iki dakika," dedi Marriott hemen. "Harekete geçelim. Sadece yirmi dakika vaktimiz var."

Bana açık renk bir pardösü verdi – tam da hedef haline getirecek renkte. Bayağı da oturdu üstüme. Kendi şapkamı takıım başıma. Koltuk altımda tabanca vardı, ama bunu ona söylememiştim.

Ben pardösüyü giyerken o durmadan sinirli, alçak bir sesle konuşuyor, sekiz bin doların bulunduğu kalın zarfı ellerinde hoplatıyordu.

"Purissima Kanyonu'nun kıyıdan uzak ucunda çıkıntı bir düzlük gibi bir şey varmış, dediklerine göre. Beyaz kalastan bir parmaklıkla ayrılıyormuş yoldan, ama aradan geçebilirmişiz arabayla. Çukurluk bir yere inen bir toprak yol varmış; biz farları söndürüp orada bekleyeceğiz. Çevrede ev yokmuş."

"Biz mi?"

"Yani ben – sözde."

"Ya."

Sarı zarfı bana uzattı, ben de açıp içine baktım. Paraydı gerçekten – koca bir tomar. Saymadım. Etrafındaki lastik bandı yeniden takıp paketi pardösünün içine yerleştirdim. Kaburgalarım göçecekti neredeyse.

Kapıya gittik, Marriott bütün ışıkları söndürdü. Ön kapıyı dikkatle açıp sisli havayı süzdü. Kapıdan çıkıp deniz tuzunun aşındırdığı sarmal merdivenden sokağa ve garaja indik.

Hava, buralarda her gece olduğu gibi, pusluydu. Bir süre cam sileceğini çalıştırmam gerekti.

Büyük yabancı araba kendiliğinden gidiyordu, direksiyonu ayıp olmasın diye tutuyordum.

İki dakika boyunca dağın yamacında sekizler çizdik, sonra pat diye kaldırım kahvesinin yanına çıktık. Marriott'un beni niçin merdivene yönlendirdiğini şimdi anlıyordum. O zikzaklı, dönemeçli sokaklarda saatlerce dönüp dolaşır, yine de yem kutusunda sıkışmış bir solucan kadar bile yol alamazdım.

Otoyola çıkınca, akıp giden arabaların farları iki yöne de neredeyse kesintisiz ışık saçıyordu. Yeşil-sarı ışıklarla süslü koca kamyonlar kuzeye doğru hırlayarak gidiyorlardı. Üç dakika bu şekilde yol aldıktan sonra büyük bir benzincinin yanından sapıp denizden uzaklaştık ve tepelerin yamaçlarında dönmeye başladık. Ortalık sessizleşti. Issızdı; denizden yosun, tepelerden adaçayı kokusu geliyordu. Arada sırada, tek bir sarı pencere karanlıkta asılı duruyordu, dünyanın son portakalı gibi. Arabalar geçiyor, sokağa soğuk, beyaz ışıklarını saçıyor, sonra hırlayarak karanlıkta kayboluyorlardı yine. Sis bulutçukları gökte yıldızları kovalıyordu.

Marriott karanlıkta kalan arka koltuktan öne eğilip konuştu:

"O sağdaki ışıklar Belvedere Sahil Kulübü. Bir sonraki kanyon, Las Pulgas, ondan sonraki de Purissima. İkinci rampanın tepesinden sağa sapacağız." Sesi kısık ve gergindi.

Homurdanıp sürdüm arabayı. "Başını kaldırma," dedim omuzumun üstünden. "Yol boyunca izleniyor olabiliriz. Pikniğe smokinle gitmiş gibi dikkat çekiyor

zaten bu araba. Arkadaşlar da ikiz kardeşin var diye bozulurlar belki."

Bir kanyonun dağa bakan yanından bir çukurluğa indik, sonra yine yüksek araziye çıktık, kısa bir süre sonra yine indik, çıktık. Sonra Marriott'un gergin sesi kulağıma konuştu:

"Sağdaki ilk sokak. O dört köşe kuleli ev. Yanından sap."

"Bu yeri birlikte seçmediniz, değil mi?"

"Hayır," dedi, neşesizce güldü. "Bu kanyonları iyi bilirim, ondan."

Köşede, dört köşe beyaz kulesi yuvarlak kiremitlerle kaplı büyük bir evin yanından sağa sürdüm arabayı. Dönerken farların ışığı bir an için bir sokak tabelasını aydınlattı: Camino de la Costa. Direkleri dikilmiş ama henüz çalışmayan sokak lambalarının ve ot bürümüş kaldırımların arasından, geniş bir caddede ilerledik. Bir emlakçı rüyası karabasana dönüşmüştü burada. Otların sardığı kaldırımların ötesinden cırcırböceklerinin ötüşü, kurbağaların vıraklaması işitiliyordu – o kadar sessiz çalışıyordu Marriott'un arabası.

Blok başına bir ev düşüyordu, sonra iki blokta bir ev, sonra evler yok oldu. Tek tük aydınlanmış pencereler vardı, ama buraların sakinleri tavuklarla birlikte yatıyorlardı anlaşılan. Sonra asfalt birden bitip kuru havada beton gibi sertleşmiş bir toprak yola dönüştü. Toprak yol daralıp ottan çalıdan duvarlar arasından usulca yokuş aşağı yöneldi. Belvedere Sahil Kulübü'nün ışıkları sağda havada asılı duruyordu ve ötelerde suyun ışıltısı kıpırdıyordu. Adaçayının keskin kokusu havayı doldu-

ruyordu. Sonra toprak yolun ucunda beyaz bir parmaklık belirdi. Marriott omuzumda konuştu yine.

"Kenarından geçemeyeceksin herhalde," dedi. "Yeteri kadar yer yok gibi."

Sessiz motoru durdurdum, farları kısıp oturdum, dinledim. Hiç. Farları tamamen söndürüp arabadan indim. Cırcırböcekleri sustu. Kısa bir süre için ortalık o kadar sessizdi ki, bir buçuk kilometre ötede, uçurumların dibinden geçen otoyoldaki arabaların lastiklerinin sesini duyabiliyordum. Sonra cırcırböcekleri ötmeye başlayıp geceyi doldurdular yeniden.

"Sakın kıpırdama. Aşağıya bir göz atacağım," diye fısıldadım arabanın arkasına.

Ceketimin altındaki tabancanın kabzasına dokunup ilerledim. Parmaklıkla çalıların arasında, arabadan görüldüğünden daha geniş bir yer vardı. Birisi otları biçmişti ve toprakta lastik izleri vardı. Ilık akşamlarda gençler oraya inip yiyişiyorlardı herhalde. Parmaklığın ötesine geçtim. Yol kıvrılarak alçaldı. Aşağısı karanlıktı, uzaktan hafifçe denizin sesi geliyordu. Yürüdüm. Yol tamamen otlarla çevrili sığ bir çukurda bitiyordu. Boştu. Geldiğim yoldan başka bir yolla buraya ulaşılmaz gibiydi. Sessizlikte durup dinledim. Dakikalar yavaş yavaş geçiyordu, ama ben hâlâ kulak kesilmiş, yeni bir ses kolluyordum. Yeni bir ses yoktu. Çukurda benden başka kimse yok gibiydi.

Sahil kulübünün ışıklarına baktım. Üst kat pencerelerinden iyi bir gece dürbünüyle burası rahatça görülebilir gibiydi sanki. Bir arabanın gelişi gidişi, arabadan inen çıkan, grup mu tek kişi mi, hepsi görülebilirdi.

İnsan iyi bir gece dürbünüyle karanlıkta otursa, kim bilir daha neler görebilirdi.

Yokuşu tırmanmak üzere geri döndüm. Bir çalılığın dibinden cırcırböceğinin biri beni sıçratacak kadar gürültüyle öttü. Yokuşu tırmandım, dönemeci geçip beyaz parmaklığı aştım. Hâlâ hiçbir şey yok. Siyah araba, ne karanlık ne de aydınlık bir grilikte, fersizce parlıyordu. Arabaya yanaşıp bir ayağımı şoför yerinin yanındaki marşpiyeye koydum.

"Deneme uçuşuydu galiba," dedim, Marriott'un beni arabanın arkasından duyabileceği kadar alçak bir sesle. "Emirlere uyduğundan emin olmak istediler."

Arabanın arkasında hafif bir kıpırdanma oldu, ama yanıt gelmedi. Çalıların arasında bir şey var mı diye bakmaya çalışıyordum.

Her kimse arkadaki, kafamın arkası tabak gibi açıktı. Sonradan, kafama inen yaylı copun ıslığını işitmiş olabileceğimi düşündüm. Belki de hep öyle düşünülür – sonradan.

10

"Dört dakika," dedi ses. "Belki beş, bilemedin altı. Çabuk ve sessiz geldiler herhalde. Bağırmamış bile."

Gözlerimi açıp bulanık bulanık soğuk bir yıldıza baktım. Sırtüstü yatıyordum. Midem bulanıyordu.

Ses sürdürdü: "Biraz daha uzun sürmüş olabilir. Hatta toplam sekiz dakika bile. Çalıların arasındaydılar herhalde, tam arabanın durduğu yerde. Herif de iyi korkakmış. Herhalde ufak bir ışık tuttular yüzüne, hemen bayılıverdi – panikten. İbne."

Sessizlik oldu. Bir dizimin üstüne kalktım. Ensemden ayak bileklerime kadar acılar içinde zonkladım.

"Sonra biri arabaya girip dönmeni bekledi," dedi ses. "Öbürleri yine gizlendiler. Herifin yalnız gelmekten korkacağını tahmin etmişlerdi herhalde. Ya da telefon ettiklerinde sesindeki bir tuhaflıktan uyandılar."

Sersemlemiş, kulağım tetikte, ellerimle dizlerim üstünde dengemi sağlamaya çalıştım.

"Evet, öyle oldu herhalde," dedi ses.

Ses, benim sesimdi. Uyanırken, kendi kendime konuşuyordum. Neler olduğunu bilinçaltımda çözmeye çalışıyordum.

"Sus ulan, salak," dedim ve kendi kendime konuşmayı kestim.

Uzakta araba motorlarının vızıltısı, daha yakında cırcırböceklerinin ötüşü, ağaç kurbağalarının tuhaf ii-ii-ii sesi. Bu sesleri bir daha sevebileceğimi sanmıyordum.

Bir elimi yerden kaldırıp sallayarak adaçayının yapışkan özsuyundan kurtarmaya çalıştım, sonra kenarını pardösüye sildim. İyi iş, yüz dolar uğruna. El, ister istemez pardösünün iç cebine gitti. Sarı zarf yok, tabii. El ceket cebine gitti. Cüzdan duruyor. Yüzlüğüm de içinde mi acaba, diye düşündüm. Herhalde değildi. Sol kaburgama bir ağırlık basıyordu. Koltuk altı kılıfındaki tabancam.

Büyük incelikti bu. Tabancamı bırakmışlardı. Neyin inceliğiyse – bıçakladığın adamın gözlerini kapamak gibi.

Kafamın arkasına dokundum. Şapkam hâlâ başımdaydı. Çıkardım -biraz canım yanarak- ve altındaki kafayı yokladım. Aslan kafam, yıllardır birlikteyiz. Biraz acılıydı şimdi, biraz şiş, birazdan fazla da hassas. Fazla da sert coplanmamıştım aslında. Şapkanın da yararı olmuştu. Çalışır durumdaydı kafa. Bir yıl kadar daha idare ederdi herhalde.

Sağ elimi yine yere dayayıp sol elimi kaldırdım, kol saatimi görebileceğim kadar çevirdim. Fosforlu kadranı 10:56 diyordu, görebildiğim kadarıyla.

Telefon 10:08'de gelmişti. Marriott belki iki dakika konuşmuştu. Dört dakika da evden çıkmamız sürmüştü. İnsan bir şeyler yaparken aslında zaman çok yavaş geçer. Yani çok az dakika içinde çok şey yapabilir insan. Demek istediğim bu mu? Ne bileyim ne demek iste-

diğimi? Dert değil, benden çok daha değerli insanlar daha az şey demişlerdir. Yani, demek istediğim, saati, diyelim 10:15'e getirdik. Burası on iki dakika mesafede – 10:27. Arabadan iniyorum, çukura yürüyorum, oyalanıp geri dönüp kafayı hallettirmem, en az sekiz dakika. 10:30. Bir dakika daha ver, düşüp suratımı toprağa çakayım. Suratımı çarptım, çünkü çenem sıyrılmış. Acıyor. Sıyrılmış gibi geliyor bana, sıyrıldığını oradan biliyorum. Yok, göremiyorum. Görmem gerekmiyor. Çene benim, sıyrık mı değil mi, ben bilirim. Ne uzatıyorsun? Tamam, bir sus da düşüneyim. Sonrası?..

Saat 10:56 diyordu. Demek neredeyse yirmi dakika kendimde değilmişim.

Yirmi dakika uyku. Tatlı bir şekerleme. O süre içinde bir buluşmayı bok etmiş, sekiz bin dolar kaybetmiştim. Neden olmasın? Yirmi dakikada bir savaş gemisini batırırsın, üç-dört uçak düşürürsün, iki kişiyi idam edersin. Ölebilirsin, evlenebilirsin, işinden kovulup yeni bir iş bulabilirsin, dişini çektirirsin, bademciğini aldırırsın. Yirmi dakika içinde sabah uyanabilirsin bile. Bir gece kulübünde bir bardak su ısmarlayabilirsin – belki.

Yirmi dakika uyku. Uzun bir süre. Hele soğuk bir gecede, açık havada. Titremeye başladım.

Hâlâ dizlerimin üstündeydim. Adaçayı kokusu rahatsız etmeye başlamıştı. Yabanarılarının ballarını ürettikleri özsu. Bal tatlıydı, fazla tatlı. Midem bulandı. Dişlerimi sıkıp kusmamak için zor tuttum kendimi. Soğuk ter damlacıkları boncuk boncuktu alnımda, ama yine de titriyordum. Önce bir ayak, sonra iki ayak üzerine kalktım, biraz sendeledim. Ampüte bir bacak gibi hissediyordum kendimi.

Yavaşça döndüm. Araba gitmişti. Bomboş toprak yol, hafif rampadan asfalta, Camino de la Costa'nın sonuna uzuyordu. Solda, beyaza boyanmış kalaslardan yapılmış parmaklık karanlıkta parlıyordu. Çalılıkların oluşturduğu alçak duvarın üzerinde gökteki solgun pırıltı Bay City'nin ışıkları olmalıydı. Daha sağda, yakında, Belvedere Sahil Kulübü'nün ışıkları vardı.

Arabanın az önce durduğu yere gidip iç cebimden kalem fenerimi çıkardım, yere biraz ışık tuttum. Toprak kırmızı kildi, kuru havada çok sert olurdu, ama hava kupkuru değildi. Hava pusluydu ve toprağa çöken nem arabanın durduğu yeri belli etmeye yetiyordu. Ağır, on katlı Vogue lastiklerin izini zorlukla da olsa seçebiliyordum. Işığı izlerin üzerine tutup eğildim, acıdan başım döndü. İzleri takip etmeye başladım. Üç-dört metre kadar dümdüz gittikten sonra sola yöneliyorlardı. Dönmüyorlardı. Beyaz parmaklığın solundaki boşluğa gidiyorlardı. Sonra yok oldular.

Parmaklığa gidip solgun ışığı çalılara tuttum. Taze kırılmış dallar vardı. Parmaklığın yanındaki boşluktan geçip kıvrılan yola ulaştım. Toprak burada daha da yumuşaktı. Ağır lastiklerin izleri vardı yine. Yoldan indim, dönemeci geçtim ve otlarla çevrili çukurun kenarına geldim.

Oradaydı tabii; kromajı ve parlak boyası karanlıkta bile parlıyor, fenerin ışığı arka reflektörlerin kırmızısını yansıtıyordu. Sessiz, karanlık, bütün kapıları kapalı, duruyordu orada. Her adımda dişlerimi sıkarak, yavaşça yaklaştım yanına. Arka kapılardan birini açıp feneri içeri tuttum. Boş. Ön taraf da boştu. Kontak kapalıydı. Anahtar, ince zinciriyle, kontaktaydı. Koltuklar yırtıl-

mamış, camlar çizilmemişti; kan yok, ceset yok. Her şey temiz, düzenli. Kapıları kapadım, bir şeyler bulur muyum diye arabanın çevresini dolaştım, bulamadım.

Bir ses geldi, dondum.

Çalıların yukarısından bir araba motorunun sesi. Yarım metreden fazla sıçramamışımdır. Elimdeki fener söndü. Tabanca elime kendiliğinden kaydı. Sonra far ışıkları göğe yükseldi, yeniden aşağı yöneldi. Motorun sesinden ufak bir araba olduğu anlaşılıyordu. Nemli havalara özgü, mutlu bir sesi vardı motorun.

Farlar daha da alçalıp iyice parlaklaştı. Araba toprak yoldaki dönemeci geçiyordu. Yolun üçte ikisine gelince durdu. Bir spot yandı, yana döndü, bir süre öyle kaldı, söndü. Araba yokuş aşağı geliyordu yine. Tabancayı cebimden çıkarıp Marriott'un arabasının arkasına çömeldim.

Biçimi de rengi de belirsiz ufak bir kupe araba çukurluğa girip döndü, farları Marriott'un sedanını bir uçtan bir uca taradı. Hemen başımı eğdim. Farların ışığı kılıç gibi geçti üzerimden. Kupe durdu. Motor sustu. Farlar söndü. Sessizlik. Sonra bir kapı açıldı ve hafif bir adım değdi yere. Yine sessizlik. Cırcırböcekleri bile sessizdi. Sonra yere yakın bir ışık değneği karanlığı yardı; yere koşut ve sadece birkaç santim üzerindeydi. Işık değneği ortalığı tararken ayaklarımı kaçıramadım. Işık ayaklarımda durdu. Sessizlik. Işık yükselip arabanın kaputunu taradı yine.

Sonra bir kahkaha. Bir kız kahkahası. Tiz, mandolin teli gibi gergin. Tuhaf bir sesti o ortamda. Beyaz ışık yine arabanın altından ayaklarıma geldi.

Ses, tizliği biraz gitmiş, bağırdı: "Sen. Çık oradan, ellerin havada ve bomboş olsun. Silahım var."

Kımıldamadım.

Işık biraz titredi, sanki tutan el titremiş gibi. Bir kez daha kaputu taradı. Ses yine uzandı bana, bıçak gibi:

"Dinle beni, yabancı. Elimde on'lu otomatik. İyi de kullanırım. Ayakların da açıkta. Ne diyorsun?"

"Bırak silahını – yoksa uçururum elinden!" diye hırladım. Sesim sanki birisi kümes teli yırtıyormuş gibi çıkıyordu.

"Oo – sert bir beyefendi." Seste hafif bir titreme vardı; hafif ve hoş bir titreme. Sonra sertleşti yine. "Çıkıyor musun oradan? Hesabım iyi yap – ayaklarının çok acıyacağını da unutma. Üstelik ayak bileğinin kaynaması yıllar, yıllar alır, bazen de hiç iyileşmez—"

Yavaşça kalkıp el fenerinin ışığına baktım.

"Korkunca ben de çok konuşurum," dedim.

"Dur – santim kımıldama! Kimsin?"

Arabanın önünden dolanıp ona doğru yürüdüm. Fenerin arkasındaki ince karaltıya iki metre kala durdum. Fener üzerimdeydi, titremiyordu.

"Kal orada," dedi kız öfkeyle, ben durduktan sonra. "Kimsin?"

"Tabancanı göster."

Silahı ışığa tuttu. Karnıma doğrultmuştu. Küçük bir tabancaydı, Colt'un yaptığı ufak cep otomatiklerine benziyordu.

"Ha, bu mu?" dedim. "Oyuncak. On'lu falan da değil. Altı'lı. Küçücük bir tabanca, kelebek tabancası. Kelebek vurmak için. Yazıklar olsun sana, böyle göz göre göre yalan söylüyorsun."

"Deli misin sen?"

"Ben mi? Haydudun biri kafamı copladı. Azıcık sapıtmış olabilirim."

"O araba – senin mi?"

"Hayır."

"Kimsin?"

"Demin neye baktın o spotla?"

"Anladım. Soruları sen soracaksın. Kazak erkek. Bir adama bakıyordum."

"Dalgalı sarı saçları mı var?"

"Artık yok," dedi kız usulca. "Belki vardı – bir zamanlar."

Bu haber beni sarstı. Nedense beklemiyordum. "Göremedim onu. Elimde fener, yol boyunca lastik izlerine bakıyordum. Yaralı mı?" Kıza doğru bir adım attım. Küçük tabanca bana doğru sıçradı ve fenerin ışığı titremeden üstümde durdu.

"Sakin ol," dedi kız usulca. "Çok sakin. Arkadaşın ölmüş."

Bir süre sustum. Sonra, "Peki," dedim, "gidip bakalım."

"Burada durup kımıldamayalım, sen de bana kim olduğunu ve neler olduğunu anlat." Kesin konuştu. Sesinde korku yoktu. Dediği dedik.

"Marlowe. Philip Marlowe. Dedektifim. Özel."

"Öylesindir – doğruysa. Kanıtla."

"Cüzdanımı çıkaracağım."

"Hiç sanmıyorum. Ellerin olduğu gibi kalsın. Kanıtı boş verelim şimdilik. Nedir hikâyen?"

"Adam ölmemiştir belki."

"Ölmüş, ölmüş. Beyni suratına dağılmış. Anlat hikâyeni. Çabuk ol."

"Dediğim gibi – ölmemiş olabilir. Gidip bakalım." Bir ayağımı öne attım.

"Kımıldarsan mıhlarım!" dedi sertçe.

Öbür ayağımı da öne attım. Işık biraz sallandı. Galiba bir adım geri attı.

"Çok risk alıyorsun," dedi usulca. "Peki, önden git, peşinden geliyorum. Hasta gibisin. Öyle olmasan—"

"Beni vururdun. Kafamı copladılar. Öyle olunca da gözlerim hep yorgun bakar böyle."

"Mizah duygun bayağı gelişmiş – morg bekçisi gibi," diye neredeyse haykırdı.

Başımı ışıktan çevirdim ve feneri hemen önüme, toprağa tuttu. Küçük kupe arabanın yanından geçtim – pusun çevrelediği yıldızların ışığında tertemiz, pırıl pırıl, sıradan, ufak bir araba. Toprak yolu tırmandım, dönemeci geçtim. Adımlar arkamdan, yakından geliyor, fener önümü aydınlatıyordu. Artık ayak seslerimizle kızın soluğundan başka hiçbir ses yoktu. Kendi soluğumun sesini duyanıyordum.

11

Rampayı yarılayıp sağa bakınca ayağını gördüm. Kız feneri oraya çevirdi. Bütününü gördüm. İnerken görmem gerekirdi, ama iki büklüm, elimde kalem fenerle toprağa bakıyor, çeyrek dolar çapında bir ışıkta lastik izlerini görmeye çalışıyordum.

"Feneri ver," deyip elimi arkaya uzattım.

Tek söz etmeden feneri elime koydu. Bir dizimin üstüne çömeldim. Pantolonumun kumaşından toprağın soğu ve nemi işliyordu.

Bir çalılığın dibinde sırtüstü, her zaman aynı anlama gelen o elbise çuvalı duruşuyla yere sıvanmış yatıyordu. Yüzü, daha önce hiç görmediğim bir yüzdü. Saçları kandan kararmış, güzelim sarışın lüleler kana ve tarih öncesi bir balçığı andıran gri bir sızıntıya bulanmıştı.

Arkamdaki kız hızla soluyordu, ama konuşmadı. Işığı adamın yüzüne tuttum. Döverek öldürmüşlerdi. Elinin biri, parmaklar kıvrık, uzandığı yerde donup kalmıştı. Paltosu altına kıvrılmıştı, sanki düşerken yuvarlanmış gibi. Bacakları çapraz duruyordu. Ağzının kenarında yanık yağ gibi kara bir akıntı vardı.

"Feneri üstüne tut," dedim, kıza uzatarak. "Miden bulanmazsa."

Tek söz söylemeden feneri aldı, kaşarlanmış bir cinayet masası polisi gibi, titretmeden tuttu. Kalem fenerimi çıkardım yine ve cesedi yerinden oynatmamaya çalışarak ceplerini aradım.

"Öyle yapmasan," dedi kız, sesi gergin. "Polis gelmeden dokunmasan daha iyi."

"Tabii," dedim. "Devriye arabasındaki memurlar dedektifler gelmeden dokunmayacak, onlar adli tabip görmeden, fotoğrafçılar fotoğraflarını çekmeden, parmak izciler parmak izlerini almadan dokunmayacaklar. Bu dağ başında ne kadar sürecek bütün bunlar, biliyor musun? İki saat."

"Peki," dedi. "Her zaman haklısın, anlaşılan. O tip adamlardansın. Birisi çok nefret etmiş olmalı, kafasını öyle ezdiğine göre."

"Kişisel bir şey olduğunu sanmam," diye homurdandım. "Bazı insanlar kafa ezmeyi severler, o kadar."

"Konunun ne olduğundan haberim olmadığı için, bilemeyeceğim," dedi kız, biraz bozuk bir sesle.

Cesedin üstünü aradım. Pantolonunun bir cebinde bozuk ve kâğıt para, öbüründe meşin bir anahtarlıkla küçük bir çakı vardı. Sol arka cebindeki cüzdanında biraz daha nakit, sigorta kartları, sürücü ehliyeti ve birkaç makbuz vardı. Ceketinden birkaç poşet kibrit, ceplerinden birine takılı altın bir kalem, kuru pudra kar kadar ince ve beyaz iki keten mendil çıktı. Sonra altın uçlu kahverengi sigaralarını aldığını gördüğüm emaye tabaka. Sigaralar Güney Amerika'dandı, Montevideo'dan. Öbür iç cebinde daha önce görmediğim bir başka sigara tabakası vardı. Her iki yanında birer ejderha olan çerçevesi neredeyse yok denecek kadar ince yapay kap-

lumbağa kabuğundan, nakışlı ipekten bir tabaka. Açınca, lastik bandın altında üç tane azman Rus sigarası gördüm. Birini parmaklarımla yokladım. Bayat, kuru, gevşektiler. Ağızlık bölümlerinin içi boştu.

"Öbürlerinden içiyordu," dedim omuzumun üstünden. "Bunlar bir bayan arkadaşının olmalı. Bir sürü bayan arkadaşı olan bir delikanlıydı herhalde."

Kız eğilmiş, enseme soluyordu. "Tanımıyor muydun?"

"Bu gece tanıdım. Koruma diye tutmuştu beni."

"Amma da korumuşsun."

Buna bir şey demedim.

"Kusura bakma," dedi, neredeyse fısıldayarak. "Şartlar neydi, bilemem tabii. Cıgaralık olabilir mi onlar? Bakabilir miyim?"

İşlemeli tabakayı uzattım.

"Otçu bir adam tanırdım bir zamanlar," dedi kız. "Üç sulu viski, üç de cıgaralık, herifi tavandan kerpetenle sökemezdin."

"Işığı titretme."

Hışırtılı bir sessizlik oldu. Sonra yine konuştu:

"Pardon." Tabakayı geri verdi, ölünün cebine yerleştirdim yine. Hepsi bu kadardı. Kanıtlanan tek şey, adamın soyulmadığıydı.

Ayağa kalkıp kendi cüzdanımı çıkardım. Beş yirmilik hâlâ oradaydı.

"Kaliteli çocuklarmış," dedim. "Sadece büyük paraları almışlar."

Fenerin ışığı yere sarkıyordu. Cüzdanımı yerine koydum, küçük fenerimi cebime yerleştirip kızın feneriyle aynı elde tuttuğu küçük tabancaya birden hamle

ettim. Feneri düşürdü, ama ben de tabancayı kaptım. Hızla bir adım geri attı, ben de eğilip feneri aldım. Bir an yüzüne tuttum, sonra söndürdüm.

"Sertliğe gerek yoktu," dedi, ellerini kaba kumaştan, omuzları vatkalı, uzun mantosunun ceplerine soktu. "Onu öldürdüğünü düşünmüyordum zaten."

Sesinin heyecansız, sakin halini sevdim. Cesaretini sevdim. Bir an için karanlıkta yüz yüze, hiçbir şey demeden durduk. Çalılıkları, gökyüzündeki ışıkları görebiliyordum.

Işığı yüzüne tuttum, gözlerini kırptı. İri gözlü, küçük, düzgün, hayat dolu bir yüzü vardı. Cremona kreması gibi gergin teninin altında kemikleri belirgin bir yüz. Çok hoş bir yüz.

"Kızıl saçlısın," dedim. "İrlandalıya benziyorsun."

"Adım da Riordan. Ne olmuş? Söndür şu ışığı. Kızıl değil, kestane."

Feneri söndürdüm. "İlk adın ne?"

"Anne. Ve sakın Annie deme."

"Ne yapıyorsun buralarda?"

"Gezmeye çıkarım bazı geceler. Huzursuzum. Yalnız yaşıyorum. Buraları avucumun içi gibi bilirim. Geçerken aşağıda ışık gördüm. Hava genç âşıklara göre biraz soğuk diye düşündüm. Hem onlar pek ışık da kullanmazlar, değil mi?"

"Ben kullanmazdım. Bayağı tehlikeli riskler alıyorsunuz, Bayan Riordan."

"Ben de senin için aynı şeyi söylemiştim. Silahım vardı. Korkmadım. Oraya inmeyi yasaklayan bir kanun da yok."

"Yok. Ama insanın önce kendini koruması diye bir doğa kanunu var. Al. Formumda değilim bu akşam. Tabancayı taşıma iznin vardır herhalde." Silahı kıza uzattım, kabzası önde.

Tabancayı alıp cebine koydu. "Ne tuhaf, değil mi, insanlar nasıl meraklı oluyorlar? Yazı yazarım biraz. Gazete röportajları."

"Para var mı o işte?"

"Çok az. Ne arıyordun sen – ceplerde?"

"Belli bir şey aramıyordum. Bayılırım oraya buraya burnumu sokmaya. Bir bayanın çalınan mücevherlerini geri almak için sekiz bin dolarımız vardı. Soyulduk. Onu niçin öldürdüler, bilmiyorum. Pek öyle direnecek bir adammış gibi gelmemişti bana. Kavga sesi de duymadım. Saldırdıklarında ben o aşağıdaki çukurluk yerdeydim. O yukarıda, arabadaydı. Arabayla çukurluğa inecektik, ama karoseri çizmeden geçecek kadar yer yok gibiydi. Ben de yürüyerek indim, aşağıdayken saldırdılar herhalde. Sonra biri arabaya binmiş, o da beni halletti. Ben hâlâ arabadaki benim adam sanıyordum tabii."

"O kadar da salaklık etmemişsin," dedi kız.

"Başından beri bir terslik vardı bu işte. İçime doğmuştu. Ama paraya ihtiyacım vardı. Şimdi de polise gidip sürüneceğim. Beni Montemar Vista'ya bırakır mısın? Arabamı orada bıraktım. Orada oturuyordu."

"Tabii. Ama birisi burada kalsa daha iyi olmaz mı? Sen benim arabamı al istersen – ya da ben gidip polisi çağırayım."

Saatime baktım. Hafifçe parlayan kolları gece yarısına yaklaşıyordu.

"Olmaz."

"Neden?"

"Bilmiyorum neden. İçimden öyle geliyor. Tek başıma yapayım bu işi."

Bir şey demedi. Yokuşu indik, küçük arabasına bindik, motoru çalıştırdı, farları yakmadan yokuş yukarı sürüp parmaklığın arasından anayola çıktı. Bir blok daha gittikten sonra farları yaktı.

Başım ağrıyordu. Asfalt yoldaki ilk evin hizasına gelene kadar sustuk. Sonra kız konuştu:

"Senin bir içkiye ihtiyacın var. Bana gidip birer kadeh içsek? Polise oradan telefon edersin. Ta Batı Los Angeles'dan gelecekler nasıl olsa. İtfaiyeden başka bir şey yok buralarda."

"Sen kıyıya devam et. Bu işi tek başıma yapacağım."

"Ama neden? Korkmam polislerden. Anlatacaklarımın sana da yardımı dokunabilir."

"Yardım istemiyorum. Düşünmem gerek. Yalnız kalmak istiyorum bir süre."

"Ben... Peki," dedi.

Gırtlağından belirsiz bir ses çıktı ve bulvara saptı. Kıyı otoyolundaki benzinciden kuzeye, oradan da Montemar Vista'yla oradaki kaldırım kahvesine vardık. Kahve yolcu gemisi gibi aydınlanmıştı. Kız kaldırıma yanaştı, çıkıp, kapıyı açık tuttum.

Cüzdanımdan bir kartvizit çıkarıp kıza verdim. "Arkanda duracak sağlam biri gerekebilir günün birinde," dedim. "Bana haber edersin. Ama zekâ isteyen bir işse arama."

Kartviziti direksiyona hafifçe vurdu, yavaşça konuştu: "Bay City telefon rehberinden bulursun beni,

819 Yirmi Beşinci Sokak. Gel, tahta madalya takarsın göğsüme, işine karışmadım diye. Bana sorarsan, kafaya aldığın darbenin etkisindesin hâlâ."

Hızlı bir U dönüşü yaptı, karanlıkta yavaşça kaybolan arka lambalarına baktım.

Kemerin altından, kaldırım kahvesinin yanından park yerine gidip arabama bindim. Tam önümde bir bar duruyordu ve titremeye başlamıştım yine. Ama Batı Los Angeles Karakolu'na gitmek daha akıllıca geldi bana, yirmi dakika sonra da, bir kurbağa kadar soğuk ve yepyeni bir dolarlık banknot kadar yeşil bir halde, öyle yaptım.

12

Bir buçuk saat sonraydı. Ceset götürülmüş, olay yeri incelenmiş, ben hikâyemi üç ya da dört kere anlatmıştım. Batı Los Angeles Karakolu'nda, gündüz amirinin bürosunda dört kişiydik. Mahkemelerin açılışını beklerken Aborijen çığlıkları atan bir sarhoş dışında, bina sessizdi.

Lindsay Marriott'un ceplerinden çıkan ve şimdi sahipleri kadar cansız ve yurtsuz duran eşyanın yayıldığı masayı cam bir yansıtıcının içine yerleştirilmiş sert, beyaz bir ışık aydınlatıyordu. Masada karşımda oturan adamın adı Randall'dı ve Los Angeles Merkez Cinayet Masası'ndandı. Soğuk bakışlı, mesafeli, yumuşak kır saçları olan elli yaşında, sessiz bir adamdı. Siyah benekli, koyu kırmızı bir kravat bağlamıştı ve benekler gözlerimin önünde sıçrayıp duruyordu. Arkasında, ışık konisinin dışında, iki irikıyım adam birer koruma gibi duruyor, her biri bir kulağıma bakıyordu.

Parmaklarımın arasında oynattığım sigarayı yaktım, tadını beğenmedim. Parmaklarımın arasında yanışını seyrettim. Sanki seksen yaşındaydım ve hızla göçüyordum.

Randall soğuk bir sesle konuştu: "Bu hikâyeyi her anlattığında biraz daha saçma geliyor. Bu Marriott denen adam herhalde günlerdir bu alışverişin pazarlığını yapıyor, sonra son buluşmadan birkaç saat önce ömründe görmediği bir adamı arayıp koruması olarak yanında dursun diye kiralıyor."

"Tam koruma da değil," dedim. "Tabancam olduğunu bile söylemedim. Sırf yanında olayım diye."

"Nereden duymuş seni?"

"Önce ortak bir dost dedi. Sonra rehberden rasgele bulduğunu söyledi."

Randall masanın üstündekileri usulca kurcalayıp aralarından, pek de temiz olmayan bir şeye dokunuyormuş gibi, beyaz bir kart ayırdı. Masanın üstünden bana doğru itti.

"Kartın varmış onda. Kartvizitin."

Karta baktım. Purissima Kanyonu'nun çukurunda incelemeye zahmet etmediğim başka kartlarla birlikte cüzdanından çıkmıştı. Benim kartlarımdan biriydi, gerçekten de. Pis bir hali de yok değildi aslında, Marriott gibi bir adama göre. Bir köşesinde yuvarlak bir leke vardı.

"Tabii," dedim. "Her fırsatta dağıtırım. Doğal."

"Marriott parayı senin taşımana izin vermiş. Sekiz bin dolar. Ne kadar da güven dolu bir canmış."

Sigaramdan bir nefes çekip tavana doğru üfledim. Işık gözlerimi acıtıyordu. Başımın arkası ağrıyordu.

"Sekiz bin dolar bende değil," dedim. "Kusuruma bakmayın."

"Değil. Para sende olsaydı, sen burada olmazdın. Yoksa olur muydun?" Soğuk bir sırıtış vardı şimdi suratında, ama yapay duruyordu.

"Sekiz bin dolar için çok şey yapardım," dedim. "Ama birisini coplayarak öldürmek istesem, en çok iki kere vururdum – kafasının arkasına."

Hafifçe baş salladı. Arkasındaki dedektiflerden biri kâğıt sepetine tükürdü.

"Kafa karıştıran şeylerden biri de bu. Amatör işine benziyor, ama belki de öyle görünsün diye özellikle yapılmıştır. Para Marriott'un değildi, değil mi?"

"Bilmiyorum. Bana değil gibi geldi, ama bu benim izlenimim sadece. Olaydaki bayanın kim olduğunu söylemedi bana."

"Marriott hakkında hiçbir şey bilmiyoruz – şimdilik," dedi Randall usulca. "Sekiz bini kendisi çalmak istediği de bir olasılık diye düşünüyorum."

"Ne?" Şaşırmıştım. Şaşkınlığım da belli oldu herhalde. Randall'ın ifadesiz yüzünde hiçbir değişiklik olmadı.

"Parayı saydın mı?"

"Tabii ki saymadım. Paketi verdi, içinde para vardı ve çok para gibi duruyordu. Sekiz bin kâğıt olduğunu söyledi. Zaten elinde olan bir şeyi çalmak için ne diye bana versin ki?"

Randall tavanın köşesine bakıp ağzının kenarlarına aşağı doğru sarkıttı. Omuz silkti.

"Biraz geriye git," dedi. "Birileri Marriott'la bir kadını soyuyor, şu yeşim gerdanlıkla başka bir şeyler daha alıyor, sonra da -sözde değeri göz önünde tutulursa- pek de yüklü olmayan bir fiyata onlara yeniden

satmayı öneriyor. Bu alışverişi Marriott halledecek. Tek başına yapmayı düşünüyor, ama karşı taraf mı böyle istemiş, yoksa hiç mi sözünü etmemiş, bilmiyoruz. Böyle adamlar böyle durumlarda pimpirikli olurlar genelde. Ama belli ki Marriott seni yanında götürmekte bir sakınca görmemiş. Örgütlü bir çeteyle karşı karşıyasın, onlar da işi raconuna göre yapacaklar diye düşünüyorsun. Marriott korkuyor. Doğaldır. Kendisine eşlik edecek birisini istiyor. Eşlikçi de sensin. Ama seni ömründe görmemiş – ortak tanışınız olduğunu söyleyen kimliği belirsiz birisinin ona verdiği bir kartvizitteki bir isimsin sen sadece. Sonra, son anda, Marriott, kendisi arabada otururken, parayı senin taşımana ve adamlarla senin konuşmana karar veriyor. Fikir senden çıktı diyorsun, ama senin önermeni bekliyor olabilirdi, sen önermesen de öyle yapmanı isteyebilirdi."

"Fikri beğenmedi baştan," dedim.

Randall yine omuz silkti. "Beğenmemiş gibi yaptı – ama sonunda razı oldu. Sonra telefon geliyor, sizler de onun tarif ettiği yere gidiyorsunuz. Bütün bunlar Marriott'dan geliyor. Senin ondan bağımsız olarak bildiğin hiçbir şey yok. Oraya vardığınızda, kimseler yok gibi görünüyor. O çukur yere ineceksiniz, ama araba sığmaz gibi görünüyor. Sığarmış aslında, ama arabanın sol yanı kötü çizilmiş. Sen de arabadan inip çukur alana yürüyorsun, ne bir şey görüyorsun ne işitiyorsun, birkaç dakika bekliyorsun, arabaya dönüyorsun, arabanın arkasındaki birisi de kafana vuruyor. Farz et ki Marriott o parayı ele geçirmek istiyor, seni de kuş yerine koymak istiyor – aynen böyle davranmaz mıydı?"

"Kuram olarak harika," dedim. "Marriott kafama vurdu, parayı aldı. Sonra pişman olup kendi kafasını dağıttı, önceden de paraları bir çalının dibine gömdü."

Randall taş gibi bir suratla baktı bana. "Bir yardakçısı vardı tabii. İkiniz de bayıltılacaktınız, yardakçı da parayı alıp kaçacaktı. Ama yardakçı Marriott'a madik attı, öldürdü. Seni öldürmesine gerek yoktu, çünkü onu tanımıyordun."

Randall'a hayranlıkla bakıp sigaramı bir zamanlar ortasında cam bir tabla bulunan -ama artık bulunmayan- tahta bir küllüğe bastım.

"Gerçeklerle uyuşuyor – bildiğimiz kadarıyla," dedi Randall sakince. "Şu anda akla gelebilecek herhangi bir başka senaryodan daha saçma değil."

"Bir gerçeğe uymuyor yalnız – kafama arabadan vuruldu, değil mi? O zaman Marriott'dan şüphelenirdim – öbür söylediklerin tutsa bile. Öldükten sonra şüphelenmezdim tabii."

"Gerçeğe asıl en çok uyan kafana nasıl vurulduğu," dedi Randall. "Marriott'a tabancan olduğunu söylemedin, ama koltuğunun altındaki kabarıklığı görmüştür, ya da hiç değilse silah taşıdığını tahmin etmiştir. Bu durumda da hiçbir şeyden kuşkulanmadığın bir anda vurmak isteyecektir. Sen de arabanın arkasından gelecek herhangi bir saldırıyı beklemiyor olacaktın."

"Peki," dedim. "Sen kazandın. İyi bir senaryo – paranın Marriott'un olmadığını, çalmak istediğini, bir suç ortağı olduğunu varsayarsak. Yani onun planına göre ikimiz de kafalar şiş uyanıyoruz, para gitmiş, ne yapalım yazık oldu diyoruz, ben de işimin başına dönüyorum. Böyle mi bitiyor? Yani o böyle biteceğini mi

sanıyordu? Onun açısından da inandırıcı olması gerekmiyor muydu?"

Randall yamuk yamuk gülümsedi. "Benim de pek hoşuma gitmemişti zaten. Denemeydi sadece. Gerçeklere uyuyor – benim bildiğim kadarıyla tabii, ki pek de bir şey bildiğim yok."

"Senaryo kurmaya başlayacak kadar bile bilgi yok elimizde," dedim. "Neden Marriott'un doğruyu söylediğini varsayıp belki de soyguncular dan birini tanıdığı için öldürüldüğünü düşünmüyoruz?"

"Hiçbir itiş kakış, bağırma duymadım diyorsun ama?"

"Duymadım. Ama hızlı saldırmışlardır belki, sarılıvermişlerdir gırtlağına. Ya da saldırdıklarında bağıramayacak kadar korkmuş olabilir. Diyelim ki herifler çalılıklardan gözlüyorlardı bizi, benim yokuştan aşağı gittiğimi gördüler. Bayağı bir mesafe gittim, biliyorsun. En aşağı otuz-otuz beş metre. Gidip arabanın içine bakıyorlar, Marriott orada. Birisi suratına tabancayı dayıyor, arabadan çıkarıyor – sessizce. Sonra kafasına vuruyorlar. Ama dediği bir şeyden ya da bir bakışından, içlerinden birini tanıdığını sanıyorlar."

"Karanlıkta mı?"

"Evet," dedim. "Öyle bir şeyler olmalı. Bazı sesler akılda kalır. Karanlıkta bile tanıyabilirsin birisini."

Randall başını salladı. "Bunlar gerçekten de örgütlü bir mücevher hırsızı çetesiyse, iyice tahrik edilmeden adam öldürmezler." Birden sustu ve bakışları donuklaştı. Ağzını çok yavaşça, sımsıkı kapattı. Aklına bir şey gelmişti. "Ya da doğrudan doğruya, bildiğimiz gasp."

Başımla onayladım. "Bu da bir fikir."

"Bir şey daha var," dedi. "Buraya nasıl geldin?"

"Arabamla."

"Neredeydi araban?"

"Montemar Vista'da, kaldırım kahvesinin yanındaki park yerinde."

Düşünceli düşünceli baktı bana. Arkasındaki iki dedektif bana kuşkuyla baktılar. Nezaretteki sarhoş lolo-lo çekmeye çalıştı ama sesi çatladı, vazgeçti. Ağlamaya başladı.

"Anayola yürüdüm," dedim. "Geçen bir arabayı durdurdum. Tek başına bir kız kullanıyordu. Durdu aldı beni."

"Amma da kızmış," dedi Randall. "Gecenin bir saati, ıssız bir yol, ve kız duruyor."

"Evet. Kimisi durur öyle. Pek tanışamadık, ama iyi bir kıza benziyordu." Bana inanmadıklarını ve bu konuda niçin yalan söylediğimi merak ettiklerini bilerek baktım onlara.

"Küçük bir arabaydı," dedim. "Şevrole kupe. Plaka numarasını almadım."

"Hıh, plaka numarasını almamış," dedi dedektiflerden biri, kâğıt sepetine tükürdü yine.

Randall öne eğilip dikkatle baktı bana. "Bizden bir şeyler gizleyip bu olayın üstüne kendim giderim, reklamım olur diye düşünüyorsan, unut derim, Marlowe. Anlattıklarında hoşuma gitmeyen şeyler var, sana da bir gece süre tanıyorum, bir düşün diye. Yarın senden yeminli ifade isteyebilirim. Bu arada sana bir tavsiye. Bu bir cinayet, polisin işi, senin de yardımını istemiyo-

ruz – iyi bir yardım olsa bile. Senden bütün istediğimiz doğruyu söylemen. Anlaşıldı mı?"

"Tabii. Eve gidebilir miyim artık? Kendimi pek iyi hissetmiyorum."

"Evine gidebilirsin." Gözleri buz gibiydi.

Bir ölüm sessizliği içinde kalkıp kapıya yürüdüm. Dört adım attıktan sonra Randall hafifçe öksürüp umursamazca konuştu:

"Ha, küçük bir şey daha vardı. Marriott'un ne sigarası içtiğini fark ettin mi?"

Döndüm. "Evet. Kahverengi sigaralar. Güney Amerika'dan. Fransız emayesinden bir tabakası vardı."

Öne eğilip masanın üstündeki yığından işlemeli ipek tabakayı iterek ayırdı, kendine doğru çekti.

"Bunu gördün mü önceden?"

"Tabii. Deminden beri bakıyorum."

"Yani daha önce – akşam."

"Gördüm galiba, ortalarda bir yerlerde."

"Cesedi aramadın mı?"

"Tamam," dedim. "Evet, ceplerini yokladım. Ceplerden birindeydi. Kusuruma bakmayın. Meslek alışkanlığı. Hiçbir şeyin yerini değiştirmedim. Müşterimdi ne de olsa."

Randall işlemeli tabakayı iki eliyle tutup açtı. İçine baktı. Boştu. Üç sigara gitmişti.

Dişlerimi sıkıp yüzümdeki yorgunluk ifadesini korumaya çalıştım. Kolay olmadı.

"Bu tabakadan sigara içtiğini gördün mü?"

"Hayır."

Randall soğuk bir ifadeyle başını salladı. "Gördüğün gibi, boş. Ama cebindeydi yine de. İçinde biraz toz var.

Mikroskopla inceleteceğim. Emin değilim, ama sanırım esrar."

"Vardıysa, bir-iki tane tüttürmüştür bu gece," dedim. "Keyfini yerine getirecek bir şeye ihtiyacı vardı."

Randall tabakayı özenle kapayıp ileriye doğru itti.

"Bu kadar," dedi. "Uslu dur."

Çıktım. Sis dağılmıştı ve yıldızlar siyah kadife fon üzerine kondurulmuş sahte teneke yıldızlar kadar yapay görünüyordu. Arabayı hızla sürdüm. Fena halde bir içkiye ihtiyacım vardı ve barlar kapanmıştı.

13

Dokuzda kalktım, üç fincan sade kahve içtim, kafamın arkasını buzlu suyla yıkadım ve dairemin kapısına bırakılan iki sabah gazetesini okudum. Gazetelerden birinin ikinci bölümünde Deve Malloy'la ilgili bir paragraftan biraz uzun bir haber vardı, ama Nulty'nin adı geçmiyordu. Lindsay Marriott hakkında hiçbir şey yoktu – cemiyet haberlerinde değilse, tabii.

Giyindim, iki rafadan yumurta yedim, dördüncü fincan kahvemi içip aynada kendime baktım. Gözlerimin altı hâlâ biraz koyuydu. Kapıyı açmıştım, tam çıkıyordum, telefon çaldı.

Nulty'ydi. Sesi kötüydü.

"Marlowe?"

"Evet. Yakaladınız mı?"

"Tabii. Yakaladık, ya." Bir an susup hırladı. "Ventura hattında, tam dediğim gibi. Bir eğlendik, bir eğlendik! Bir doksan sekiz boyunda, su deposu gibi yapılı, San Francisco'ya Dünya Fuarı'nı görmeye gidiyor. Kiralık arabasının ön koltuğunda beş litre alkol, tatlı tatlı saatte yüz on'la giderken de altıncı litreyi kafaya dikiyor. Bunun karşısında da elimizde sadece iki tanecik tabancalı coplu ilçe polis memuru."

Bir an sustu, ben de söyleyecek komik bir-iki laf geçirdim aklımdan, ama hiçbiri eğlenceli gelmedi o sırada. Nulty sürdürdü:

"Bizim polislerin üzerinde birkaç ısınma hareketi yapmış, çocuklar uykuya dalacak kadar yorulduklarında da devriye arabasının bir kapısını sökmüş, telsizlerini şarampole atmış, bir şişe daha açıp kendisi de sızmış. Bir süre sonra bizim çocuklar kendilerine gelip coplarını herifin kafasında on dakika kadar sektirdikten sonra herif anca farkına varmış. Kafası bozulmaya başlayınca da takıvermişler kelepçeyi. Kolay olmuş yani. Tıktık kodese: alkollü araç kullanma, araç içinde sarhoşluk, görev başında memura müessir fiil iki kere, devlet malına bilerek zarar verme, gözaltından kaçmaya teşebbüs, darp, kamu huzurunu bozma, şehirlerarası otoyolda park etme... Harika, değil mi?"

"Komik olan ne?" diye sordum. "Sırf burnumu sürtmek için anlatmadın bütün bunları."

"Yanlış adammış," dedi Nulty öfkeyle. "Bu herifin adı Stoyanoffsky, Hemet'te oturuyor, St. Jack tüneli inşaatında yeraltı işçisi olarak çalışıyormuş. Evli, dört çocuğu var. Ateş püskürüyor. Malloy konusunda ne yapıyorsun?"

"Hiç. Başım ağrıyor."

"Boş vaktin olursa—"

"Hiç sanmıyorum," dedim. "Yine de sağ ol. Zencinin ölüm soruşturması ne durumda?"

"Ne fark eder ki?" dedi Nulty küçümseyerek, telefonu kapadı.

Arabayı Hollywood Bulvarı'ndan aşağı sürüp büronun arkasındaki otoparka bıraktım, asansörle ofisimin

olduğu kata çıktım. Kazara bir müşteri gelir de ben yoksam beklemek ister diye hep açık bıraktığım küçük resepsiyon odasının kapısını açtım.

Bayan Anne Riordan elindeki dergiden başını kaldırıp gülümsedi.

İçinde dik yakalı beyaz bir kazakla taba rengi bir pantolon giymişti. Gün ışığında saçları tam kestane rengiydi, üstüne de tepesi viski kadehi kadar, kenarları bir haftalık çamaşırı toplayacak boyda bir şapka takmıştı. Şapkayı kafasına kırk beş derecelik bir açıda oturtmuş, bir kenarı neredeyse omuzuna değiyordu. Buna rağmen şık duruyordu üstünde. Belki de bu yüzden.

Yaşı yirmi sekiz kadardı. Darca, ama hoş sayılan ölçülerden biraz daha açık bir alnı vardı. Burnu küçük ve meraklı, üstdudağı biraz uzunca, ağzı biraz geniş-çeydi. Gözleri altın benekli çakır rengindeydi. Tatlı bir gülümsemesi vardı. Uykusunu iyice almış gibiydi. Hoş bir yüzdü – insanın giderek seveceği bir yüz. Güzel bir yüzdü, ama her sokağa çıkardığında muşta takmak zorunda bırakacak kadar güzel değil.

"Büro saatlerini bilmiyordum," dedi. "Ben de bekledim. Sekreterin izinli galiba bugün."

"Sekreterim yok."

Odadan geçip iç kapının kilidini açtım, dış kapıyı çalan zili işler duruma getirdim. "Özel tefekkürhaneme girelim."

Kupkuru bir sandal ağacı kokusuyla odaya girdi, beş adet yeşil dosya dolabına, eprimiş pas kızılı halıya, tozu yarım yamalak alınmış möblelere, pek temiz olmayan tül perdelere baktı.

"Telefonuna bakacak birisi olsa iyi olur bence," dedi. "Arada sırada perdelerini de temizlemeye gönderir."

"Çıkmaz ayın son çarşambasında gönderiririm. Otursana. Birkaç önemsiz iş kaybediyor olabilirim, ama epey de zahmetten kurtuluyorum. Param da çarçur olmuyor."

"Anlıyorum," dedi kibarca, iri süet çantasını üstü camlı çalışma masasının bir köşesine koydu. Arkasına yaslanıp sigaralarımdan birini aldı. Kâğıttan poşet kibritiyle sigarasını yakacağım diye parmağını yaktım.

Bir duman bulutu üfleyip arasından gülümsedi. Dişler güzel, irice.

"Beni bu kadar çabuk görmeyi beklemiyordun herhalde. Kafan nasıl?"

"İyi değil. Hayır, beklemiyordum."

"Polis iyi davrandı mı sana?"

"Her zamanki gibi."

"Önemli bir işine falan engel olmuyorum, değil mi?"

"Hayır."

"Yine de beni gördüğüne pek sevinmedin gibi geldi bana."

Bir pipo doldurdum, kâğıttan kibritlere uzandım. Pipoyu özenle yaktım. Beğenerek seyretti. Pipocular sağlam adamlardır. Onu hayal kırıklığına uğratacaktım.

"Seni işe karıştırmamaya çalıştım," dedim. "Tam olarak neden, bilmiyorum. Beni ilgilendirmiyor zaten artık. Polis canıma okudu dün gece, ben de şişenin yardımıyla uyuttum kendimi, olay da şimdi artık sadece polisi ilgilendiriyor: Karışmamam gerektiği konusunda uyarıldım."

"Beni karıştırmadın," dedi sakince, "çünkü polisin benim dün gece o çukura sırf meraktan indiğime inanmayacaklarını düşündün. Kötü bir niyet arayacaklardı, beni de perişan edene kadar hırpalayacaklardı."

"Belki ben de onlar gibi düşünüyorum, ne biliyorsun?"

"Polisler de insan sonunda," dedi ilgisizce.

"Başında öyleymiş diyorlar."

"Oo – sinik takılıyoruz bu sabah." Tembel ama tarayıcı bir bakışla odayı süzdü. "İşler iyi gidiyor mu burada? Mali yönden yani? Yani çok para kazanıyor musun – bu mobilyalarla?"

Homurdandım.

"Yoksa kendi işime bakıp küstah sorular sormasam daha mı iyi olur?"

"Denesen yapabilir misin ki?"

"Bak şimdi – ikimiz de aynı şeyi yapıyoruz. Anlatsana, niçin korudun beni dün gece? Saçlarım kızıla çalıyor ve vücudum güzel diye mi?"

Bir şey demedim.

"Bir de şöyle deneyelim," dedi neşeyle. "Yeşim gerdanlığın kime ait olduğunu bilmek ister misin?"

Yüzümün sertleştiğini hissettim. Çok kafa yordum, ama tam olarak hatırlayamadım. Sonra birden hatırladım. Ona yeşim gerdanlıktan hiç bahsetmemiştim.

Kibrite uzanıp pipomu yeniden yaktım. "Pek istemem," dedim. "Niye sordun?"

"Biliyorum da ondan."

"İyi."

"Çenen düşünce ne yapıyorsun – ayak parmaklarını mı oynatıyorsun?"

"Peki, tamam," diye homurdandım. "Söylemeye geldin, söyle bakalım."

Mavi gözleri bir an için büyüdü ve biraz nemlendiler gibi geldi bana. Altdudağını dişlerinin arasına aldı, gözlerini eğip masaya bakarak öylece kaldı. Sonra omuz silkti, dudağını serbest bırakıp içtenlikle gülümsedi bana.

"Meraklı kaltağın tekiyim, biliyorum. Ama av köpeği gibiyimdir de biraz. Babam polisti. Adı Cliff Riordan'dı ve yedi yıl Bay City polis müdürlüğü yaptı. Sorun bu galiba."

"Hatırlar gibi oldum. Ne oldu ona?"

"Kovuldu. Çöktü adam. Laird Brunette diye bir adamın başım çektiği bir kumar çetesi kendisine bir belediye başkanı seçti. Babamı Arşiv-Kimlik bölümünün başına koydular – Bay City emniyetinde çay poşeti kadar bir bölümdür. Babam da istifa etti, birkaç yıl ıvır zıvırla uğraştı, sonra öldü. Annem de ondan hemen sonra öldü. İki yıldır yalnızım yani."

"Üzüldüm," dedim.

Sigarasını ezdi. Ruj izi yoktu. "Seni bunlarla sıkmamın nedeni, polislerle rahatımdır. Dün gece söylemeliydim belki bunu. Bu sabah olayla hangi polisin ilgilendiğini öğrendim, görmeye gittim. Önceleri sana biraz bozuk attı."

"Olsun," dedim. "Her şeyin tam doğrusunu anlatsaydım da inanmazdı bana. Yapsa yapsa kulağımın tekini koparır."

Kırılmış gibiydi. Kalkıp öbür pencereyi açtım. Trafiğin gürültüsü dalga dalga geldi bulvardan, bulantı gibi.

Kötü hissediyordum kendimi. Masanın büyük çekmecesini açıp ofis şişesini çıkardım, kendime bir içki koydum.

Bayan Riordan ayıplayan bakışlarla baktı bana. Sağlam adam değildim artık. Bir şey demedi. İçkimi içtim, şişeyi yerine koyup oturdum.

"Bana ikram etmedin," dedi soğuk bir sesle.

"Kusura bakma. Saat daha on bir, ya da olmadı bile. Bu saatte içecek birisine benzetemedim seni."

Gözlerinin kenarları kırıştı. "İltifat mı bu sözde?"

"Benim çevremde öyle."

Bunu bir düşündü. Onun için hiçbir anlamı yoktu. Düşündüğümde, benim için de bir anlamı yoktu. Ama içki çok iyi gelmişti.

Öne eğilip eldivenli parmaklarıyla masanın camını yavaşça taradı. "Bir yardımcı tutmak istemezdin, değil mi? Sana tek masrafı arada sırada sadece tatlı bir söz bile olsa?"

"Hayır."

Başıyla onayladı. "Ben de öyle düşünmüştüm. O zaman anlatacağımı anlatayım, sonra da evime gideyim."

Bir şey demedim. Pipomu yaktım yine. Düşünmediği zaman bile düşünceli bir hava verir insana.

"Her şeyden önce, böyle bir yeşim gerdanlığın müzelik bir parça olacağını ve bilineceğini düşündüm."

Yanan kibriti havada tuttum, alevin parmaklarıma yaklaşmasını seyrettim. Sonra usulca üfleyerek söndürdüm, küllüğe bırakıp konuştum:

"Sana yeşim gerdanlıktan hiç söz etmedim."

"Etmedin. Ama Başkomiser Randall etti."

"Ağzına fermuar takmalı."

"Babamı tanırdı. Kimseye söylemeyeceğime söz verdim."

"Bana söylüyorsun."

"Sen zaten biliyordun, akıllım."

Eli birden ağzına gidecekmiş gibi havalandı, ama yarı yolda durup düştü yeniden ve gözleri büyüdü. İyi numaraydı, ama bunu bozan başka bir şey biliyordum hakkında.

"Biliyordun, değil mi?" Soluk verir gibi sessizce konuştu.

"Elmas sanıyordum. Bir bilezik, bir çift küpe, bir kolye, biri elmaslı üç yüzük."

"Komik değil," dedi. "Zekice bile değil."

"Fei Tsui yeşimi. Çok nadir. Her biri altı kırat, altmış oymalı parça. Seksen bin dolar değerinde."

"Ne güzel kahverengi gözlerin var," dedi. "Bir de kendini sert adam sanıyorsun."

"Peki, kime ait ve nasıl öğrendin?"

"Çok kolay öğrendim. Şehrin en iyi mücevhercisi biliyordur diye düşündüm, gidip Block'un müdürüne sordum. Gazeteci olduğumu, nadir yeşimler üzerine bir yazı hazırladığımı söyledim – malum hikâye."

"O da kızıl saçlarınla güzel vücuduna tav oldu."

Şakaklarına kadar kızardı. "Yine de söyledi. Bay City'de, kanyondaki bir malikânede oturan zengin bir hanımın. Bayan Lewin Lockridge Grayle. Kocası yatırım bankacısı mı ne, muazzam zengin, yirmi milyon falan değerinde. Beverly Hills'de bir radyo istasyonu varmış eskiden, K.F.D.K. diye, Bayan Grayle de orada çalışıyor-

muş. Beş yıl önce evlenmişler. Baş döndürücü bir sarışınmış. Bay Grayle ihtiyar, huysuz, evde oturup kalomelini içiyor, Bayan Grayle de o arada gezip tozuyor."

"Şu Block'un müdürü," dedim, "ne çok şey biliyormuş."

"Hepsini ondan öğrenmedim, akıllım. Sadece gerdanlığı. Gerisini Çılgın Gertie Arbogast'den aldım."

Büyük çekmeceden ofis şişesini çıkardım yine.

"O sarhoş dedektiflerden biri çıkmayacaksın, değil mi?" diye sordu endişeyle.

"Neden olmasın? Bütün davaları çözerler, ter bile dökmezler. Anlatmaya devam."

"Çılgın Gertie *Chronicle* gazetesinin cemiyet haberleri sorumlusu. Yıllardır tanırım. Doksan küsur kilo çeker, Hitler bıyığı vardır. Grayle'ler hakkındaki arşiv dosyasını çıkardı. Bak."

Çantasından çıkardığı parlak, yediye on iki bir fotoğrafı masanın üstünden kaydırdı.

Bir sarışındı. Bir piskoposa cübbesini parçalatacak bir sarışın. Siyah beyaz gibi duran bir sokak kıyafeti ve ona uyan bir şapka vardı üstünde ve biraz kibirli duruyordu, ama çok değil. Nerede olursan ol, ne gerekirse gereksin – hepsi vardı onda. Otuz yaşlarında.

Kendime hızla bir içki koyup boğazımı yakarak yuvarladım. "Kaldır şunu," dedim, "yoksa oturduğum yerde hoplamaya başlayacağım."

"Senin için getirdim ama. Onunla görüşmek isteyeceksin, değil mi?"

Fotoğrafa bir daha baktım. Sonra sümenin altına kaydırdım. "Bu gece on bir'de olur mu?"

"Komedi programı değil bu, Bay Marlowe. Kadını aradım. Seninle görüşecek. *İş* görüşmesi."

"Öyle başlar herhalde."

Sabırsız bir hareket yaptı, ben de sululuğu bırakıp savaş yorgunu ciddi ifademi takındım. "Hangi konuda görüşecek?"

"Gerdanlık konusunda tabii. Şöyle oldu: Kadını aradım, bağlanana kadar da akla karayı seçtim tabii, ama sonunda görüşebildim. Block'taki o sempatik adama attığım palavrayı denedim, yutmadı. Sesi akşamdan kalmış gibi geliyordu. Sekreterimle konuşun falan diyecek oldu ama hatta tutmayı başardım ve Fei Tsui yeşiminden bir gerdanlığı olduğu haberlerinin doğru olup olmadığını sordum. Bir süre sustu, sonra evet dedi. Görebilir miyim diye sordum. Niçin dedi. Aynı mavalı okudum, yine yutmadı. Esnediğini, telefonu bağladı diye birisini azarladığını duydum. Sonra Philip Marlowe için çalıştığımı söyledim. 'Bana ne?' dedi. Aynen böyle."

"İnanılmaz. Ama bütün sosyete hanımları orospu ağzıyla konuşuyor bugünlerde."

"Orasını bilemem," dedi Bayan Riordan, tatlı bir sesle. "Kimisi belki de sahiden orospudur. Bunun üzerine paraleli olmayan bir telefonu olup olmadığını sordum, 'Sana ne?' dedi. Ama işin ilginç yanı, telefonu hâlâ yüzüme kapamamıştı."

"Aklı yeşimdeydi, nereye varmak istediğini bilmiyordu. Belki de Randall aramıştı onu senden önce."

Bayan Riordan başını salladı. "Hayır. Sonradan Randall'ı aradım, ben söyleyene kadar gerdanlığın kime ait olduğunu bilmiyordu. Benim öğrendiğimi duyunca çok şaşırdı."

"O da alışır sana," dedim. "Eli mahkûm. Sonra ne oldu?"

"Ben de Bayan Grayle'e dedim ki: 'Gerdanlığınız geri gelsin istersiniz, değil mi?' Pat diye. Başka nasıl diyeceğimi bilemedim. Onu biraz sarsacak bir şeyler söylemem gerekiyordu. Sarsıldı da. Hemen bir başka telefon numarası verdi. O numarayı aradım ve kendisiyle buluşmak istediğimi söyledim. Şaşırdı. Ben de olanları anlatmak zorunda kaldım. Hoşuna gitmedi. Ama Marriott'dan niçin haber gelmediğini o da merak ediyormuş. Parayı alıp tüydü falan diye düşünüyordu herhalde. Saat ikide buluşacağız. Ben de ona seni anlatacağım, ne kadar hoş, ağzı sıkı bir adam olduğunu, gerdanlık eğer geri alınabilirse bunu başarmak için senden daha iyi bir yardımcı bulamayacağını anlatacağım. Şimdiden ilgilendi zaten."

Bir şey demedim. Sadece baktım ona. Biraz bozulmuş gibiydi. "Ne oldu? İyi etmemiş miyim?"

"Kafan basmıyor mu, yahu? Bu artık sadece polisi ilgilendiren bir iş, beni de karışmamam için uyardılar."

"Bayan Grayle seni tutmak isterse, hakkıdır."

"Ne için tutacak?"

Çantasını sabırsızca açıp kapadı. "Hay allah – öyle bir kadın –o güzellik– anlamıyorsun—" Durup dudağını ısırdı. "Marriott nasıl bir adamdı?"

"Fazla tanımıyordum. Biraz yumuşak diye düşünmüştüm. Pek sevmemiştim."

"Kadınlara çekici gelecek bir adam mıydı?"

"Bazı kadınlara. Bazılarının da midesini kaldırırdı."

"Bayan Grayle'e çekici gelmiş herhalde. Çıkıyorlarmış."

"Yüz farklı adamla çıkıyordur. Gerdanlığı geri alma olasılığı artık yok gibi."

"Niye?"

Kalkıp odanın bir ucuna yürüdüm, avucumla sertçe duvara vurdum. Duvarın arkasındaki yazı makinesinin takırtısı bir an için sustu, sonra yine başladı. Açık pencereden büromla Mansion House otelinin arasındaki boşluğa baktım. Otelin kafe'sinden yükselen koku, üzerine bir garaj inşa edecek kadar yoğundu. Çalışma masama döndüm, viski şişesini çekmecesine koydum, çekmeceyi kapadım, yerime oturdum yine. Pipomu sekizinci ya da dokuzuncu kez yakıp masanın yarı tozlu camının üzerinden Bayan Riordan'ın ciddi, namuslu, ufak yüzüne baktım.

İnsan bayağı sevebilirdi bu yüzü. Göz alıcı sarışınların bini bir paraydı, ama bu kalıcı bir yüzdü. Gülümsedim bu yüze.

"Dinle, Anne. Marriott'un öldürülmesi çok aptalca bir yanlıştı. Soygunu yapan çete asla böyle bir şey yapmazdı. Yanlarına tetikçi diye aldıkları pespaye keşin teki sapıtıverdi herhalde, her şey de o kadar çabuk oldu ki öbürleri engelleyemediler. Örgütlü bir çete var, mücevherden anlıyor, mücevherleri takan kadınların hareketlerini biliyor. Kârdan kısmaya, kolaylık göstermeye hazır. Bu gerçeklerin hiçbiriyle uyuşmayan bir de varoş tipi cinayet var. Bana sorarsan, bu işi yapan adam saatler önce öldü bile, ayaklarında ağırlıklarla Pasifik Okyanusu'nun dibinde bir yerlerde. Ve yeşim de onunla birlikte gitti; ya da gerçek değeri hakkında bir fikirleri varsa, şu anda çok sağlam bir zulada ve çok uzun bir süre -belki yıllarca- orada kalacak. Ya da yeteri

kadar büyük bir çeteyse, dünyanın öbür ucunda ortaya çıkacak. Yeşimin gerçek değerini biliyorlarsa, sekiz bin bayağı az para. Ama öte yandan satması da zor. Emin olduğum bir tek şey var: Kimseyi öldürmeye niyetleri yoktu."

Anne Riordan, dudaklar hafif aralık, pür dikkat dinliyordu beni – sanki Dalay Lama'nın huzurundaymış gibi.

Ağzını yavaşça kapayıp başını evet anlamında bir kere salladı. "Harikasın," dedi usulca. "Ama zırdelisin."

Ayağa kalkıp çantasını toparladı. "Kadını görmeye gidecek misin, gitmeyecek misin?"

"Randall bana engel olamaz – çağrı kadından gelirse tabii."

"Peki. Ben bir başka magazin editörüne gidip Grayle'ler hakkında biraz daha bilgi toplayayım, toplayabilirsem. Kadının aşk hayatı hakkında. Kesin vardır bir aşk hayatı, değil mi?"

Kestane saçların çerçevelediği yüzü efkârlıydı.

"Kimin yok ki?" diye sırıttım.

"*Benim* hiç olmadı. Gerçek bir aşk hayatım..."

Elimi ağzıma kapadım. Keskin bir bakış fırlatıp kapıya yöneldi.

"Bir şey unuttun," dedim.

Durup döndü. "Ne?" Masanın üstünü gözleriyle taradı.

"Çok iyi biliyorsun ne olduğunu."

Masaya gelip ciddi bir ifadeyle öne eğildi. "Cinayetten hoşlanmıyorlarsa, Marriott'u öldüren adamı niye öldürsünler?"

"Çünkü böyle adamlar eninde sonunda yakalanır ve konuşurlar – uyuşturucusu elinden alınınca."

"Katilin keş olduğundan nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?"

"Emin değilim. Öylesine söyledim. Çoğu keştir bu hergelelerin."

"Ha." Dikleşip başıyla onayladı ve gülümsedi. "Bunları demek istiyorsun herhalde," dedi, elini hızla çantasına sokup ince kâğıttan küçük bir paketi masanın üstüne bıraktı.

Paketi aldım, tutan lastik bandı özenle çıkarıp kâğıdı açtım. Uzun, kalın karton zıvanalı üç Rus sigarası. Bir şey demeden kıza baktım.

"Almamam gerekirdi, biliyorum," dedi, neredeyse soluk soluğa. "Ama cıgaralık olduklarını biliyordum. Genelde adi kâğıda sararlar, ama son zamanlarda Bay City'de böyle satıyorlar. Önceden de görmüştüm birkaç tane. Zavallı adamcağız öldürüldükten sonra bir de cebinden cıgaralık çıkarsa yazık olur diye düşündüm."

"Tabakayı da alsaymışsın," dedim usulca. "Toz vardı içinde. Boş olması da kuşku uyandırdı."

"Alamadım – sen oradayken. Neredeyse – neredeyse geri dönüp alacaktım. Ama cesaret edemedim. Başına bela mı oldu?"

"Hayır," diye yalan söyledim. "Niye olsun?"

"Buna sevindim," dedi dalgınca.

"Niçin atmadın?"

Çantasına sarılmış, geniş kenarlı saçma sapan şapkası tek gözünü gizleyecek gibi yana kaykılmış, düşündü.

"Polis kızı olduğum için galiba," dedi sonunda. "Kanıt atılmaz." Gülümsemesi kırılgan ve utangaçtı ve yanakları kızarmıştı. Omuz silktim.

"İyi—" Sözcük havada asılı kaldı, kapalı bir odada sigara dumanı gibi. Söyledikten sonra dudakları aralık kaldı. Bıraktım, sözcük havada kalsın. Yüzündeki kızarıklık arttı.

"Çok, çok özür dilerim. Yapmamalıydım."

Bunu da pas geçtim.

Hızla kapıya yürüyüp çıktı.

14

Uzun Rus sigaralarından birini parmağımla dürttüm, sonra üçünü düzgünce, yan yana sıraya koydum, koltuğumu gıcırdattım. Kanıt atılmaz. Demek bunlar kanıttı. Neyin kanıtı? Adamın birinin arada sırada bir cıgaralık tüttürdüğünün kanıtı mı – üstelik de biraz sıra dışı görünen her şeyin üstüne atlamaya hazır gibi duran bir adamın? Öte yandan, bir sürü bitirim de esrar içerdi; ayrıca bir sürü müzisyen, lise öğrencisi, bezgin iyi aile kızı. Amerikan haşhaşı. Her yerde biten bir ot. Yetiştirilmesi artık yasak. ABD kadar büyük bir ülkede ne anlama geliyorsa.

Orada oturup pipomu tüttürdüm, ofis duvarının ötesinde takırdayan yazı makinesini, Hollywood Bulvarı'ndaki trafik ışıklarının değişirken çıkardıkları dindon sesleri, ilkyazın havadaki, beton kaldırımda uçuşan bir kesekâğıdı gibi hışırtısını dinledim.

Sigaralar bayağı iriydi, ama birçok Rus da öyledir, kenevir de kaba yapraklı bir bitkidir. Hintkeneviri. Amerikan haşhaşı. Kanıt. Tanrım, bu kadınlar ne biçim şapkalar takıyorlar. Başım ağrıyordu. Dinine yandığım.

Çakımı çıkarıp küçük, keskin bıçağı -pipomu temizlemek için kullanmadığım bıçağı- açtım ve sigaralardan birine uzandım. Polis laboratuvarında da olsa öyle

yaparlardı. Önce birini ortadan yar, mikroskop altında incele. Belki bir acayiplik vardır. Yoktur ya, baksa ne olacak – nasıl olsa maaşlı memur.

Birini ortasından uzunlamasına yardım. Zıvana bölümünü kesmek bayağı zordu. İyi, ama ben de sert adamım, kestim yine de. Ya – kim durdurabilir beni?

Zıvanadan üstü basılı, ince, parlak, yuvarlanmış bir karton parça parça çıktı, parçalar hafifçe açıldı. Dik oturup el attım hemen. Sırasıyla masanın üstüne yaymaya çalıştım, ama durmadan kayıyorlardı. Bir başka sigara kapıp gözümü kısarak zıvanadan içeri baktım. Sonra çakıyla başka türlü çalışmaya başladım. Sigarayı parmaklarımla zıvananın başladığı yere kadar ezdim. Kâğıt ince olduğu için altında ne olduğunu hissedebiliyordum. Ağızlık bölümünü özenle sigaradan ayırdım, daha da büyük bir özenle uzunlamasına, tam ayarında kestim. Açıldı ve altından bir karton daha çıktı – yuvarlanmış, ama bu sefer az zarar görmüş.

Kartonu şefkatle açtım. Bir kartvizitti. İnce, solgun fildişi, kırık beyaz. Üzerinde incelikle işlenmiş harfler. Sol alt köşede Stillwood Heights'ta bir telefon numarası. Sağ alt köşede "Yalnız randevuyla". Ortada biraz daha büyük, ama yine ağırbaşlı: "Jules Amthor". Altında, az daha küçük: "Ruhsal Danışman".

Üçüncü sigarayı aldım. Bu sefer, büyük güçlükle de olsa, kartonu hiçbir şey kesmeden çıkarabildim. Aynıydı. Çıkardığım zıvanayı yeniden yerine yerleştirdim.

Saatime baktım, pipomu kül tablasına bıraktım, sonra saatime yeniden bakmam gerekti, kaç olduğunu görebilmem için. İki kesik sigarayı sarılı oldukları ince kâğıdın bir bölümüne, bütün olanını da öbür bölümü-

ne sardım, iki küçük paketi de masamın çekmecesine kilitledim.

Oturup kartvizite baktım. Jules Amthor, Ruhsal Danışman, Yalnız Randevuyla, Stillwood Heights telefon numarası, adres yok. Bundan üç tane, üç cıgaralığın içine yuvarlanmış, Çin ya da Japon işi, yapay kaplumbağa kabuğu çerçeveli, işlemeli ipek bir tabakada, belki otuz beş ila yetmiş beş sente herhangi bir Uzakdoğu dükkânında bulabileceğin bir mal; Çan Çin Çon ya da Fan Fin Fon adında bir dükkân, kibar Japon sahibi sana tıslıyor, sonra sattığı Arap tütsüsünün Frisco'lu Madam Sadie'nin arka salonundaki kızlar gibi koktuğunu söylediğinde kahkahayı basıyor.

Bütün bunlar da, içinde asıl içtiği sigaralar bulunan gerçekten pahalı bir başka tabakanın sahibi, son derece ölü bir adamın cebinden çıkıyor.

Unutmuş olmalıydı. Anlamsızdı. Belki onun değildi. Belki bir otel lobisinde bulmuştu. Cebinde olduğunu unutmuştu. Teslim etmeyi unutmuştu. Jules Amthor. Ruhsal Danışman.

Telefon çaldı, dalgın dalgın cevapladım. Başarısından emin bir polisin soğuk, sert sesi. Randall'dı. Havlamadı. Buz gibi tiplerdendi.

"Dün geceki kızı tanımıyordun demek? Sen bulvara yürüdün, o da seni arabasına aldı. Güzel yalan, Marlowe."

"Belki senin de bir kız evladın vardır, gazete fotoğrafçılarının çalılıklardan fırlayıp suratına flaş patlatmalarını istemezsin."

"Bana yalan söyledin."

"Benim için bir keyifti."

Bir an sustu, bir karara varamıyormuş gibi. "Bunu duymamış olayım," dedi. "Kızı gördüm. Gelip hikâyesini anlattı bana. Raslantı bu ya, çok sevdiğim ve saydığım bir adamın kızı çıktı."

"O sana anlattı," dedim, "sen de ona anlattın."

"Biraz anlattım," dedi soğuk sesiyle. "Nedeni vardı. Seni de onun için arıyorum. Bu soruşturma gizli yürütülecek. Şu mücevher çetesini çökertme fırsatı geçti elimize, çökerteceğiz."

"Ya, demek bu sabah da çete cinayeti oldu. Peki."

"Aklıma gelmişken: Esrar tozuydu o komik tabakadaki – hani üstünde ejderhalar olan. Herifin o tabakadan içmediğinden emin misin?"

"Eminim. Benim yanımdayken yalnız öbürlerinden içti. Ama hep de yanımda değildi."

"Anladım. Peki. Bu kadar. Sana dün akşam söylediklerimi unutma. Bu davayla ilgili bir şeyler gelmesin sakın aklına. Senden sessizlikten başka bir şey istemiyoruz. Yoksa – "

Sustu. Telefona esnedim.

"Duydum onu," dedi sertçe. "Dediğimi yapacak durumda olmadığımı düşünüyorsun belki. Yaparım. Yanlış bir adım atarsan seni davaya elzem tanık diye alıveririm nezarete."

"Yani gazetelerin haberi olmayacak mı bu davadan?"

"Cinayeti bilecekler – ama arkasında ne olduğunu bilmeyecekler."

"Sen de bilmiyorsun," dedim.

"Seni iki kere uyardım şimdiye kadar. Üçüncüsü olmayacak."

"Bütün kartları elinde tutan bir adama göre," dedim, "çok konuşuyorsun."

Bunu deyince telefonu yüzüme kapadı. Olsun, canı cehenneme, ne halt ederse etsin.

Ofisi arşınladım biraz, sinirim geçsin diye, kendime küçük bir içki koydum, yeniden saatime bakıp kaç olduğunu görmedim, masanın başına oturdum yine.

Jules Amthor, Ruhsal Danışman. Danışmalar Yalnız Randevuyla. Yeteri kadar zaman tanı, yeteri kadar para ver, kocanın çapkınlıklarından çekirge istilasına kadar her derde deva bulsun. Karşılıksız aşklar, yalnız yatıp bundan hoşlanmayan kadınlar, eve mektup yazmayan asi kızlarla oğlanlar, mülkü hemen mi satsam seneye mi kalsa, bu rol hayranlarımı soğutur mu yoksa sanatımın çokyönlülüğünü mü perçinler – uzmanlık alanları bunlar. Erkekler de çalardı kapısını gizlice – işyerinde kükreyen irikıyım, güçlü, ama takım elbiselerinin içi soğuk pelte dolu adamlar. Ama çoğunluğu kadın olurdu: Soluk soluğa şişman kadınlar ve yanıp tutuşan zayıf kadınlar, düş gören ihtiyar kadınlar ve Elektra kompleksim var mı diye meraklanan genç kadınlar; her boyda, her biçimde, her yaşta kadın – tek ortak yönleri de para. Perşembeleri ilçe kliniğinde halk hizmeti vermez, Bay Jules Amthor. Para peşin. Sütçünün parasını sallayan zengin şıllıklar buna hemen basarlar mangını.

Üçkâğıdın sanatçısı, keriz kesmenin ustası ve kartvizitleri bir cesedin cebinden çıkan cıgaralıkların zıvanası.

Keyifli olacaktı bu. Telefona uzanıp santralden Stillwood Heights numarasını istedim.

15

Bir kadın sesi cevap verdi. Kuru, gırtlaktan, yabancı şiveli bir ses: "Halo?"

"Bay Amthorp'la görüşebilir miyim?"

"Aa, yok. Özür. Çok-çok özür. Amthorp hiç konuşmuyor telefonu. Ben sekreter. Ben alıyor mesaj?"

"Oranın adresi nedir? Onu görmek istiyorum."

"Aa, siz istiyor konsültasyon? Sevinir çok. Ama meşgul çok-çok. Ne zaman görecek siz?"

"Hemen. Bugün bir zaman."

"Aa," dedi ses, pişman, "olamıyor. Gelen hafta belki. Ben bakıyor kitaba."

"Dinleyin," dedim, "boş verin kitabı. Var sizde kalem?"

"Tabii var kalem. Ben —"

"Not alın. Adım Philip Marlowe. Adresim 615 Cahuenga İş Merkezi, Hollywood. Hollywood Bulvarı üstündedir, Ivar'a yakın. Telefonum Glenview 7537." Karmaşık sözcükleri heceledim, bekledim.

"Evet, Bay Marlowe. Ben aldı."

"Bay Amthor'la Marriott adında bir adam hakkında görüşmek istiyorum." Marriott'u da heceledim. "Çok

acil. Ölüm kalım meselesi. Onu hemen görmem gerek. H-e-m-e-n. Hemen. Aniden yani. Anlatabildim mi?"

"Siz çok tuhaf konuşuyor," dedi yabancı sesi.

"Hayır." Telefonu kavrayıp salladım. "İyiyim. Hep böyle konuşurum. Bu çok tuhaf bir iş. Bay Amthor kesinlikle konuşmak isteyecektir benimle. Ben özel dedektifim. Ama onunla konuşmadan polise gitmek istemiyorum."

"Aa," dedi ses, kantin yemeği kadar soğuk. "Siz polis, evet?"

"Dinleyin," dedim. "Ben polis – hayır. Ben özel dedektif. Mahrem. Ama yine de çok acil. Siz beni arıyor, evet? Telefon numara var, evet?"

"*Si*. Telefon numara var. Bay Marriott – hastadır?"

"Vallahi pek ortalarda dolaşamıyor," dedim. "Telefon bekleyeceğim."

Telefonu kapayıp ofis şişesine sarıldım. Kıyma makinesinden geçmiş gibiydim. On dakika geçti. Telefon çaldı. Ses konuştu:

"Amthor sizi görüyor saat altı."

"Çok iyi. Adres nedir?"

"O yolluyor araba."

"Benim kendi arabam var. Siz bana adresi —"

"O yolluyor araba," dedi ses, buz gibi; telefon kapandı.

Yine saatime baktım. Öğle yemeği zamanı gelmiş de geçmişti. Son içkiden midem yanıyordu. Acıkmamıştım. Bir sigara yaktım. Muslukçu çaputu tadındaydı. Karşımda duran Bay Rembrandt'ı selamladım, şapkamı alıp çıktım. Asansöre doğru giderken yarı yolda aklıma geldi. Hiçbir anlama, mantığa uymaksızın düşüverdi

aklıma, kafama tuğla düşmüş gibi. Durup mermer duvara yaslandım, şapkayı başıma bastırdım, sonra birden bir kahkaha attım.

Asansörden işyerine giden bir kız bana o belkemiğini çorap söküğüne çeviren bakışlardan birini attı. Kıza el salladım, büroma dönüp telefona sarıldım. Büyük bir emlak şirketinin tapu kadastro işlerine bakan bir tanıdığımı aradım.

"Sırf adresten tapu kaydı çıkarabiliyor musun?" diye sordum.

"Tabii. Çapraz fihrist var. Nedir?"

"1644 Batı 54. Plaza. Tapu durumu nedir, bilmek istiyorum."

"Ben seni arayayım. Numaran ne?"

Üç dakika kadar sonra aradı.

"Kalemini al," dedi. "Maplewood 4 bölgeye Caraday ekinin 11 ada 8 parseli. Mal sahibi, bazı şartlara bağlı olarak, dul Bayan Jessie Florian."

"Ne şartları?"

"İkinci taksit vergi, on yıllık iki çevre bakımı senedi, bir yağmur gideri tahakkuku, o da on yıllık, hiçbirinin vadesi dolmamış, bir de 2.600 dolar değerinde ilk vekâlet senedi."

"Yani bu on dakika içinde evini altından satıverdikleri ipoteklerden mi?"

"O kadar da çabuk değil, ama normal ipotekten daha çabuk. Bir anormallik yok bunlarda, para miktarını saymazsan. O bölgeye göre çok yüksek – ev yeni değilse tabii."

"Ev eski ve döküntü," dedim. "Bana sorarsan bin beş yüze gider."

"O zaman gerçekten de tuhaf, çünkü yeniden yapılandırma dört yıl önce olmuş."

"İyi. Kim tutuyor senetleri? Bir yatırım şirketi mi?"

"Yok. Birey. Lindsay Marriott diye bir adam, bekâr. Tamam mı?"

Ne dediğimi, nasıl teşekkür ettiğimi unuttum. Ama sözcük gibi bir şeyler kullanmışımdır herhalde. Oturup duvara bakakaldım öyle.

Midem birden düzeldi. Acıktım. Mansion House'un kafe'sine gidip öğle yemeğimi yedim, sonra arabayı binanın yanındaki park yerinden aldım.

Güneye ve doğuya, Batı 54. Plaza'ya doğru sürdüm. Bu sefer yanımda içki götürmedim.

16

Evin bulunduğu blok tam önceki günkü gibiydi. Bir buz kamyonu, evlerin girişlerine park edilmiş iki Ford ve bir köşede fırıldayan bir toz bulutu dışında sokak boştu. Yavaşça 1644'ün önünden geçip daha uzağa park ettim, geçerken de benimkinin iki yanındaki evleri inceledim. Geriye doğru yürüyüp evin önünde durdum, hayatın sillesini yemiş palmiyeye, sulanmamış, solgun çimlere baktım. Ev boş gibi duruyordu, ama büyük olasılıkla değildi. Görünüşü öyleydi sadece. Ön verandadaki sallanır koltuk aynı dün durduğu yerdeydi. Kaldırımda bedava dağıtılan bir gazete duruyordu. Toplayıp bacağıma vurdum ve yandaki evin yan penceresinde bir kımıltı gördüm.

Bizim dikizci iş başında. Esneyip şapkamı öne eğdim. Sivri bir burun içeriden neredeyse yassılaşarak cama dayandı. Üstünde ak saçlar ve durduğum yerden görüldüğü kadarıyla, sıradan gözlere benzeyen gözler. Kaldırım boyunca yürüdüm ve gözler beni izledi. Dikizcinin evine yöneldim. Tahta basamakları tırmanıp kapıyı çaldım.

Kapı sanki bir yaya bağlıymış gibi zıp diye açılıverdi. Uzun boylu, tavşan çeneli bir kocakarıydı. Yakından

bakınca, gözleri dingin sulara yansıyan ışık kadar keskindi. Şapkamı çıkardım.

"Bayan Florian hakkında polise telefon eden hanım siz misiniz?"

Buz gibi baktı bana ve hiçbir şey kaçmadı gözlerinden; kim bilir, sol kürekkemiğimdeki beni bile görmüştür.

"Bendim demiyorum, delikanlı, ben değildim de demiyorum. Sen kimsin?" Tiz, genizden gelen bir sesi vardı – sekiz kişinin birden konuştuğu bir ortak telefon hattında bile duyulabilmek için yaratılmış bir ses.

"Dedektifim."

"Üstüme iyilik sağlık. Söylesene. Ne yaptı yine? Gözümü bir dakika bile ayırmadım, yine de bir şey görmedim. Henry yaptı bütün alışverişi. Çıt bile çıkmadı oradan."

Tel kapının kancasını açıp beni içeri çekti. Hol mobilya cilası kokuyordu. Bir zamanlar moda olan koyu renkli möbleler vardı. Ahşap kaplama, köşeleri aynalı şeyler. İğne batırılabilecek her yere pamuklu dantel örtüler tutturulmuştu.

"Daha önce de görmemiş miydim seni?" diye sordu birden, sesinde kuşku kırıntılarıyla. "Tabii gördüm. Sen hani —"

"Evet. Yine de dedektifim. Henry kim?"

"O mu? Ayak işlerime koşan küçük zenci çocuk. Söyle bakalım, ne istiyorsun, delikanlı?" Temiz, kırmızılı beyazlı önlüğünü okşayıp boncuk gibi gözlerini dikti bana. Pazardan alınma takma dişlerini takırdattı iki kere, alıştırma niyetine.

"Memurlar dün Bayan Florian'ın evinden sonra buraya geldiler mi?"

"Hangi memurlar?"

"Üniformalı polis memurları," dedim sabırla.

"Evet, bir dakikalığına uğradılar. Bir şey bildikleri yoktu."

"O iri adamı tarif edin bana – silahlı olanı, telefon etmenize neden olanı."

En küçük ayrıntısına kadar tarif etti. Malloy'du tabii.

"Nasıl bir araba kullanıyordu?"

"Küçük bir araba. Zor sığıyordu içine."

"Bütün söyleyeceğiniz bu mu? Adam katil, yahu!"

Ağzı açık kaldı, ama gözleri mutluydu. "Üzerime sağlık, keşke daha bir şeyler söyleyebilsem, delikanlı, ama yok. Hiç arabadan anlamam ki. Demek katil, ha? Bir dakika bile güvende değil artık kimse bu şehirde. Ben buraya yirmi iki yıl önce geldiğimde, kapılarımızı bile kilitlemezdik. Şimdi gangsterler, rüşvetçi polisler, politikacılar birbirlerini makineli tüfekle vuruyorlarmış diyorlar. Kepazelik, delikanlı, kepazelik."

"Öyle. Bayan Florian hakkında neler biliyorsunuz?"

Küçük ağzı büzüldü. "İyi bir komşu değil. Geceleri radyoyu sonuna kadar açar. Şarkı söyler. Kimseyle konuşmaz." Biraz öne eğildi. "Emin değilim, ama galiba alkol alıyor."

"Geleni gideni çok mu?"

"Ne geleni var, ne gideni."

"Olsaydı bilirdiniz tabii, Bayan —"

"Bayan Morrison. Üzerime sağlık, bilmem mi? Pencereden dışarı bakmaktan başka ne işim var ki?"

"Çok hoş. Bayan Florian çoktandır mı oturuyor burada?"

"On yıl falan olsa gerek. Kocası vardı bir zamanlar. Uğursuzun tekiydi, bana sorarsan. Öldü." Durup düşündü. "Doğal ölümmüş galiba," diye ekledi. "Aksini söyleyeni duymadım."

"Para bırakmış mı?"

Gözleri ufaldı, çenesi çekildi. Burnundan sertçe soluk aldı. "Alkol almışsın," dedi.

"Dişimi yeni çektirdim. Dişçi verdi."

"Hiç hoşlanmam."

"Çok kötüdür, ama ilaç olarak başka."

"İlaç olarak da hoşlanmam."

"Haklısınız galiba," dedim. "Para bırakmış mı? Kocası?"

"Bilemeyeceğim." Ağzı erik kurusuna benzemişti. Kaybetmiştim onu.

"Memurlardan sonra oraya hiç giden oldu mu?"

"Görmedim."

"Çok teşekkür ederim, Bayan Morrison. Sizi artık daha fazla rahatsız etmeyeyim. Çok yardımcı oldunuz, çok yararlı oldu."

Odadan çıkıp kapıyı açtım. Peşimden gelip birkaç kez daha hafifçe öksürüp dişlerini takırdattı.

"Hangi numarayı arayayım?" diye sordu, biraz yumuşayarak.

"University 4-5000. Başkomiser Nulty'yi isteyin. Geçimi nereden – yardım sandığından mı?"

"Burası yardım mahallesi değil," dedi, sesi soğuk.

"Şu büfe Sioux City'de herkesi hayran bırakmıştı herhalde zamanında," dedim, yemek odası küçük gel-

diğinden holde duran oymalı büfeye bakarak. Kenarları kıvrımlı, ince bacakları oymalı, her yanı kakmalıydı ve ön yüzünde bir meyve sepetinin resmi vardı.

"Mason City," dedi usulca. "Ne güzel bir yuvanız vardı George'la bir zamanlar. Yuvaların en güzeli."

Telli kapıyı açıp çıktım, yeniden teşekkür ettim. Gülümsüyordu artık. Gülümsemesi de bakışları kadar keskindi.

"Her ayın birinde taahhütlü mektup alır," dedi birden.

Dönüp bekledim. Bana doğru eğildi. "Görüyorum, postacı kapıya kadar gidip imza attırıyor. Her ayın birinde. Sonra da süslenip çıkıyor. Sabaha kadar da gelmiyor. Şarkı söylüyor habire. Polis çağıracaktım neredeyse bazen, o kadar gürültü yapıyordu."

İnce, acımasız kolunu okşadım.

"Bulunmaz bir insansınız, Bayan Morrison," dedim. Şapkamı giydim, selamlayıp gittim. Kaldırıma varmadan aklıma bir şey geldi, geri döndüm. Hâlâ orada duruyordu, tel kapının arkasında, sokak kapısı açık. Basamakları tırmandım yine.

"Yarın ay başı," dedim. "Nisan'ın 1'i. 1 Nisan. Taahhütlü mektubun geldiğinden emin olun, olmaz mı, Bayan Morrison?"

Gözleri ışıldadı. Gülmeye başladı – tiz bir ihtiyar gülüşü. "1 Nisan," diye kıkırdadı. "Belki gelmez."

Gittiğimde hâlâ gülüyordu. Hıçkırık tutmuş bir tavuk gibi.

17

Yandaki evde ne zili çaldığımda, ne kapıya vurduğumda gelen oldu. Yine denedim. Tel kapının kancası takılı değildi. Ev kapısını yokladım. Kilitli değildi. Girdim.

Hiçbir şey değişmemişti, cin kokusu bile. Yerde hâlâ ceset yoktu. Bayan Florian'ın dün oturduğu koltuğun yanındaki sehpada pis bir bardak duruyordu. Radyo kapalıydı. Kanapeye gidip minderlerin arkasını yokladım. Aynı boş şişe, yanına bir de yenisi eklenmiş.

Seslendim. Ses yok. Sonra yarı inleme gibi uzun, ağır, mutsuz bir soluma işittim. Kemerin altından geçip küçük hole girdim. Yatak odası kapısı aralıktı ve inilti oradan geliyordu. Kafamı uzatıp baktım.

Bayan Florian yataktaydı. Sırtüstü uzanmış, pamuklu bir pikeyi çenesine kadar çekmişti. Pikenin küçük ponponlarından biri neredeyse ağzına girecekti. Uzun suratı laçka, yarı ölü gibiydi. Pis saçları yastığa yayılmıştı. Gözleri yavaşça açılıp ifadesizce baktı bana. Odada mide bulandırıcı bir uyku, içki ve pis giysi kokusu vardı. Masanın soyulmaya yüz tutmuş gri-beyaz boyasının üstünde beş paralık bir çalar saat tıklıyordu. Duvarları sarsacak kadar gürültülü tıklıyordu. Üstünde asılı du-

ran aynaya kadının yüzü yamularak yansıyordu. Fotoğrafları aldığı sandık hâlâ açıktı.

"İyi günler, Bayan Florian," dedim. "Hasta mısınız?"

Dudaklarını yavaşça birbirine sürttü, birini öbürünün üzerine geçirdi, sonra dilini uzatıp üzerlerinde gezdirdi ve çenesini oynattı. Sesi aşınmış bir gramofon plağınınki gibi çıktı ağzından. Gözlerinden beni tanıdığı, ama bundan hoşlanmadığı okunuyordu.

"Yakaladınız mı?"

"Deve'yi mi?"

"Evet."

"Daha değil. Ama yakında, inşallah."

Gözlerini sımsıkı yumup birden yeniden açtı, üzerlerindeki perdeden kurtulmak istiyormuş gibi.

"Kapıları kilitli tutsanız iyi olur," dedim. "Geri gelebilir."

"Deve'den korkuyorum mu sanıyorsun, ha?"

"Dün konuştuğumuzda öyle gibiydi."

Bunu bir an düşündü. Düşünmek zor işti. "İçkin var mı?"

"Yok, bugün getirmedim, Bayan Florian. Biraz para sıkıntım var."

"Cin ucuz. Çarpar da."

"Birazdan gidip alırım belki. Malloy'dan korkmuyorsunuz demek?"

"Neden korkayım?"

"Peki, korkmuyorsunuz. Korktuğunuz ne?"

Gözleri bir an parladı, sonra söndü yine. "Bas git, be. Aynasız değil misiniz, hepiniz baş belasısınız."

Bir şey demedim. Kapının çerçevesine yaslandım, ağzıma bir sigara koyup hoplatarak ucunu burnuma vurdurmaya çalıştım. Göründüğü kadar kolay değil.

"Aynasızlar," dedi usulca, kendi kendine konuşur gibi, "o çocuğu asla yakalayamaz. İşini biliyor, parası var, dostları var. Vaktini boşa harcıyorsun, aynasız."

"Ne yapalım, gündelik işimiz işte," dedim. "Zaten meşru müdafaa bile sayılabilir yaptığı. Nerede olabilir ki?"

"Yalakalık et bakalım," dedi. "Yumuşak gel. Aynasız kurnazlığı. Hâlâ bir halta yaradığını sanıyorsunuz."

"Ben Deve'yi sevdim," dedim.

Gözlerinde bir ilgi pırıltısı oluştu. "Tanıyor musun ki?"

"Dün birlikteydik – Central'da yamyamı öldürdüğünde."

Ağzını kocaman açıp kahkahalar attı; bir kraker kırılırken çıkan sesten fazla bir ses çıkmadı. Gözlerinden yaşlar akıyor, yüzünden aşağı süzülüyordu.

"Güçlü kuvvetli bir herif," dedim. "Ama yer yer yufka yürekli de. Çok kötü istiyordu, Velma'sını."

Gözleri perdelendi. "Onu arayan ailesiydi sanıyordum," dedi usulca.

"Arıyorlar. Ama kız öldü dedin. Yapacak bir şey yok yani. Nerede öldü?"

"Teksas'da, Dalhart'ta. Üşüttü, ciğerlerine vurdu, gidiverdi."

"Siz de gitmiş miydiniz oraya?"

"Yok, be. Duydum."

"Ya. Kim söyledi size, Bayan Florian?"

"Klaketçinin biri. Adını unuttum. Şöyle sert bir içki içsem hatırlarım belki. Çöl gibiyim."

"Ve eşek leşine benziyorsun," diye düşündüm, ama söylemedim. "Bir şey daha vardı," dedim, "sonra belki bir koşu gider bir cin alırım. Niçin yaptım bilmiyorum, ama sizin evin tapusuna baktırdım."

Pikenin altında kaskatı kesildi, kalas gibi. Gözkapakları bile bulanık gözbebeklerini yarıya kadar örtüp donmuş gibiydiler. Soluğu duruldu.

"Çok yüklü bir borç senedi altında," dedim. "Buralarda emlak fiyatlarının ne kadar düşük olduğu düşünülürse. Lindsay Marriott diye bir adamın üstüne senet."

Gözkapakları açılıp kapandı, ama başka hiçbir şey kımıldamadı. Boş bakıyordu.

"Yanında çalışırdım eskiden," dedi sonunda. "Ailesine hizmetçilik yapardım. Yardımcı olur, bakar falan bana biraz."

Sönük sigarayı ağzımdan aldım, amaçsızca baktım, sonra yine ağzıma koydum.

"Dün öğleden sonra, sizinle görüştükten birkaç saat sonra, Bay Marriott beni ofisimden telefonla aradı. Bana bir iş önerdi."

"Nasıl bir iş?" Sesi kötü çatladı.

Omuz silktim. "Söyleyemem. Gizli. Dün gece onu görmeye gittim."

"Sen ne akıllı pezevenksin," dedi ve bir elini öbürünün altında oynattı.

Baktım, bir şey demedim.

"Aynasız kurnazlığı," diye aşağıladı.

Elimi kapının çerçevesinde gezdirdim. Sümük gibi geldi elime. Dokunması bile banyo yapma isteği verdi.

"O kadar işte," dedim, soğukkanlı. "Neden diye merak etmiştim sadece. Hiçbir şey değildir belki de. Rastlantı. Bir anlamı olabilir gibi gelmişti, o kadar."

"Aynasız kurnazlığı," dedi boş boş. "Sahici aynasız da değil, üstelik. Beş para etmez özelin teki."

"Öyledir herhalde," dedim. "Hadi allahaısmarladık, Bayan Florian. Aklıma gelmişken, yarın taahhütlü mektubunuzun geleceğini sanmıyorum."

Yatak örtülerini kenara fırlatıp gözler alev alev, dimdik oturdu. Sağ elinde bir şey parladı. Küçük bir toplu tabanca, banker makinesi. Eskiydi, aşınmıştı, ama iş görür gibi duruyordu.

"Anlat," diye hırladı. "Çabuk anlat."

Tabancaya baktım, tabanca bana baktı. Pek dik bakmıyordu. Tutan el titremeye başladı, ama gözler hâlâ ışıl ışıldı. Ağzının kenarlarına salya birikmişti.

"Birlikte çalışabiliriz ikimiz," dedim.

Tabanca da, çenesi de aynı anda düştü. Kapıdan birkaç santim ötedeydim. Tabanca hâlâ düşerken kapının aralığından sıyrılıverdim.

"Bir düşünün," diye seslendim arkaya.

Ses gelmedi; hiçbir ses yoktu.

Holü ve yemek odasını hızla geçip evden çıktım. Bahçe yolundan yürürken sırtım bir tuhaftı. Kaslarım karıncalanıyordu.

Hiçbir şey olmadı. Yol boyunca yürüdüm, arabama bindim, uzaklaştım oradan.

Martın son günü ve havada yaz sıcağı. Arabayı sürerken ceketimi çıkarmak geçti içimden. 77. Sokak ka-

rakolunun önünde iki polis yüzlerini ekşitmiş, devriye arabalarının ezik çamurluğuna bakıyorlardı. Sallanan kapıdan geçip içeri girdim; parmaklığın arkasında üniformalı bir başkomiser karakol kayıt defterini inceliyordu. Nulty yukarıda mı diye sordum. Galiba; arkadaşı mıydım. Evet, dedim. Tamam, çık, dedi, ben de merdiveni çıkarak koridor boyunca yürüyüp kapısını vurdum. İçeriden seslendi, girdim.

Bir koltuğa oturmuş, bir başkasına ayaklarını uzatmış, dişlerini karıştırıyordu. Kolunu uzatmış, sol elinin başparmağına bakıyordu. Başparmak bana iyi görünüyordu, ama Nulty'nin bakışları karanlıktı, sanki asla iyileşemeyecekmiş gibi.

Kolunu kucağına, ayaklarını yere indirdi, başparmağı yerine bana baktı. Üzerinde füme bir takım vardı ve çiğnenmiş bir yarım puro masanın üstünde, kürdanla işinin bitmesini bekliyordu.

Öbür koltukta, bağcıkları hiçbir şeye bağlı olmayan çuha oturma minderini ters çevirip oturdum, ağzıma bir sigara soktum.

"Sen," dedi Nulty, yeteri kadar çiğnenmiş mi diye kürdanını inceledi.

"Bir gelişme var mı?"

"Malloy konusunda mı? İlgilenmiyorum artık."

"Kim ilgileniyor?"

"Kimse ilgilenmiyor. Herif tüymüş, belli. Adını eşkâlini tele koyduk, el ilanlarını dağıttık. Çoktan tüymüştür Meksika'ya."

"Tabii, sonunda öldürdüğü topu topu bir yamyam," dedim. "Sadece kabahat sayılıyor o, değil mi – suç değil?"

"Sen ilgileniyor musun hâlâ? Hani iş bulmuştun?" Solgun gözleri ıslak ıslak yüzümde gezindi.

"Dün gece bir iş çıktı ama fazla sürmedi. O *Pierrot* kılıklı fotoğraf sende mi hâlâ?"

Uzanıp sümenin altını karıştırdı. Fotoğrafı uzattı. Hâlâ güzeldi. Resimdeki yüze baktım.

"Bu aslında benim," dedim. "Dosyaya falan koyman gerekmiyorsa, geri almak isterim."

"Dosyada olması gerekirdi," dedi Nulty. "Unutmuşum. Tamam, kimseye söyleme. Dosyayı gönderdim bile."

Fotoğrafı ceketimin iç cebine koyup kalktım. "Eh, bu kadar galiba," dedim, fazlaca umursamaz bir tavırla.

"Bir koku alıyorum," dedi Nulty, soğuk bir sesle.

Masanın kenarında duran puro izmaritine baktım. Gözleri bakışlarımı takip etti. Kürdanı yere atıp çiğnenmiş puroyu ağzına soktu.

"Bundan değil," dedi.

"Uzaktan bir şeyler seziyor gibiyim. Somutlaşırsa seni unutmam."

"İşler kesat. İyi bir fırsat peşindeyim."

"Senin kadar çalışkan bir adam her fırsata layıktır," dedim.

Başparmağının tırnağıyla bir kibrit çaktı, ilk denemede yandığına sevindi, purosunun dumanını solumaya başladı.

"Aman, ne güldüm," dedi Nulty hüzünle, ben kapıdan çıkarken.

Koridor sessizdi, bütün bina sessizdi. Kapının önünde devriye memurları hâlâ ezik çamurluklarına bakıyorlardı. Arabama binip Hollywood'a döndüm.

Ofisime adımını attığımda telefon çalmaya başladı. Masanın üzerinden uzanıp, "Buyurun?" dedim.

"Bay Philip Marlowe'la mı görüşüyorum?"

"Evet, benim."

"Bayan Grayle'in malikânesinden arıyorum. Bayan Lewin Lockridge Grayle'in. Bayan Grayle sizinle burada mümkün olduğunca uygun bir zamanda görüşmek isterler."

"Nerede?"

"Adres, 862 numara, Aster Yolu, Bay City'de. Bir saat içinde geleceğinizi söyleyebilir miyim kendilerine?"

"Siz Bay Grayle misiniz?"

"Estağfurullah, efendim. Ben uşağım."

"Kapıyı şu anda çalan benim," dedim.

18

Okyanus yakındı ve okyanus havasını hissediyordun ama evin önünden deniz görünmüyordu. Aster Yolu burada uzun, düzgün bir dönemeç oluşturuyordu ve kara tarafındaki evler sadece güzel evlerdi, ama kanyon tarafındakiler dört metrelik duvarlarla çevrili, ferforje kapılı, muazzam, sessiz malikânelerdi; ve içeri girebilirsen eğer, sırf üst tabakalar için var olan çok sessiz, ses geçirmez mahfazalarda korunan, özel bir gün ışığı vardı.

Lacivert bir Rus tuniği, parlak siyah dolaklar ve geniş kalçalı binici donu giymiş bir adam açık duran bahçe kapısında dikiliyordu. Esmer, yakışıklı bir delikanlıydı, omuzları geniş, saçları siyah ve parlaktı ve bıçkın kasketinin siperliği gözlerini gölgeliyordu. Ağzının kenarından bir sigara sarkıyordu ve başını, dumanının burnuna gelmesini istemiyormuş gibi, hafif eğik tutuyordu. Bir elinde düzgün, uzun, siyah bir eldiven vardı, öbür eli çıplaktı. Üçüncü parmağında ağır bir yüzük vardı.

Görünürde numara yoktu, ama 862 burası olmalıydı. Arabamı durdurup dışarı sarktım, sordum. Cevap vermesi çok zaman aldı. Beni çok dikkatlice incelemesi gerekiyordu. Arabamı da. Bana doğru gelirken eldi-

vensiz elini çaktırmadan beline düşürdü. Bu hareketi çaktırmadan yaptığını özellikle belli etmek istiyordu.

Arabanın yarım metre ötesinde durup beni yeniden inceledi.

"Grayle malikânesini arıyorum," dedim.

"Burası. Evde yoklar."

"Bekliyorlar."

Başıyla onayladı. Gözleri su gibi parladı. "İsim?"

"Philip Marlowe."

"Burada bekle." Acele etmeden büyük giriş kapısına yürüdü, muazzam sütunlardan birine oturtulmuş bir demir kapağın kilidini açtı. Kapağın arkasında bir telefon vardı. Kısaca konuştu, kapağı çarptı, bana döndü.

"Kimlik var mı?"

Direksiyonun kolonuna yapışık ruhsatı gösterdim. "O bir şey demek değil," dedi. "Senin araban olduğunu nereden bileyim?"

Anahtarı kontaktan çıkardım, kapıyı açıp indim. Otuz santim kadar yaklaşmış oldum ona böylece. Nefesi güzel kokuyordu. *Haig and Haig* ya da daha iyi bir viski.

"İçki dolabına dadanmışsın yine," dedim.

Gülümsedi. Gözleriyle tarttı beni.

"Dinle," dedim. "Telefonda uşakla konuşursam, tanır beni. Girmeme yeter mi, yoksa tepene mi binmem gerekecek?"

"Ben buranın bir çalışanıyım," dedi usulca. "Olmasaydım—" Gerisini getirmedi, gülümsemeyi sürdürdü.

"Tatlı çocuksun," deyip omuzunu okşadım. "Dartmouth Üniversitesi'nden mi mezunsun, Dannemora Mapushanesi'nden mi?"

"Hay allah," dedi, "niye söylemedin polis olduğunu?"

Karşılıklı gülümseştik. Elini salladı ve aralık duran büyük bahçe kapısından girdim. Kavisli giriş yolunu koyu yeşil, kırpılarak biçimlendirilmiş yüksek çalılar hem sokaktan, hem evden gizliyordu. Çalılardaki yeşil bir aralıktan Japon bir bahçıvanın muazzam çimenlikteki otları ayıkladığım gördüm. Geniş, kadife gibi alandan bir otu söküyor, ota bakıp yüzünü ekşitiyordu, bütün Japon bahçıvanlar gibi. Sonra yüksek çalılar sardı yine çevremi ve otuz metre boyunca başka hiçbir şey görmedim. Çalılar, yarım düzine kadar arabanın park etmiş olduğu geniş, yuvarlak bir alanda bitti.

Arabalardan biri küçük bir kupeydi. İki tane çok güzel, iki renkli, son model Buick vardı – postaneye gidip gelmek için herhalde. Mat nikelden havalandırma ızgarası ve bisiklet tekeri kadar tekerlek kapakları olan siyah bir limuzin vardı. Uzun, üstü açık, payton tipi bir spor araba vardı. Kısa ve çok geniş bir beton yol yuvarlak alanı evin yan girişine bağlıyordu.

Solda, park yerinin ötesinde, dört köşesinde birer fiskiye bulunan gömülü bir bahçe vardı. Girişini örten, ortasında bir Eros heykelciği bulunan ferforje bir kapısı vardı. İnce sütunlar üzerinde büstler, iki ucunda birer kartal başlı ejderha heykeli olan taştan bir bank vardı. Taştan oyulmuş nilüferlerin süslediği ince uzun bir havuz vardı ve taştan yapraklardan birinin üstünde taştan bir kurbağa vardı. Daha ötede, pembe sütunlar dizili bir yolla ulaşılan, iki yanındaki yüksek çalıların yine de güneşin basamaklarında arabeskler çizmesine engel olamadığı, sunak gibi bir yer vardı. İyice solda, yaban

etkisi verilmiş bir bahçe vardı; pek büyük değildi; harabeye benzeyecek biçimde örülmüş taş bir duvarın bir köşesinde bir güneş saati vardı. Ve çiçekler vardı. Bir milyon çiçek vardı.

Evin kendisi pek bir şey değildi. Buckingham Sarayı'ndan daha ufaktı, California'ya göre biraz renksiz kalıyordu, Chrysler gökdeleninden daha az penceresi vardı.

Usulca yan kapıya yanaşıp zile bastım ve uzaklardan bir yerden kilise çanlarına benzer derin, tatlı, uyumlu çınlamalar geldi.

Düğmeleri altın rengi, reye bir yelek giymiş bir adam kapıyı açtı, beni eğilerek selamladı, şapkamı aldı ve o günkü mesaisini tamamladı. Arkasındaki loşlukla, bıçak gibi ütülü reye pantolonlu, siyah ceketli, uçları kıvrık frak gömleği yakası ve gri çizgili kravat takmış bir adam kır kafasını bir santim kadar uzatıp, "Bay Marlowe?" dedi. "Şu taraftan buyurursanız, lütfen—"

Bir koridor boyunca yürüdük. Çok sessiz bir koridordu. Sinek vızıldamıyordu. Yerler şark halılarıyla kaplıydı ve duvarlarda tablolar asılıydı. Bir köşeyi döndük ve bir koridorla daha karşılaştık. Yere kadar inen bir pencerenin önünden geçerken uzakta mavi bir su ışıldadı ve birden, Pasifik Okyanusu'na yakın olduğumuzu, bu evin de kanyonlardan birinin kenarına yapılmış olduğunu şaşırarak hatırladım.

Uşak bir kapıya ulaştı, kapıyı açtığında konuşma sesleri işitildi, uşak kenara çekildi ve odaya girdim. Sarı deriden kanape ve koltukların bir şöminenin çevresine yerleştirildiği geniş, hoş bir salondu; şöminenin önündeki halı ipek kadar ince, Ezop'un teyzesi kadar

eskiydi. Bir çiçek patlaması bir köşede ışıldıyor, bir başkası alçak bir sehpayı süslüyordu; duvarlar mat, boyalı parşömendi. Odada huzur, ferahlık, sıcaklık, çok çağdaştan biraz, çok eskiden biraz – ve birdenbire susup bakışlarını bana çeviren üç kişi vardı.

Bunlardan biri Anne Riordan'dı, tıpkı son gördüğümdeki gibiydi, yalnız bu sefer elinde, içinde kehribar rengi bir sıvı olan bir bardak vardı. Bir başkası, uzun, ince, üzgün suratlı, çenesi taş gibi, gözleri çukur, yüzü sağlıksız bir sarılıktan başka renk taşımayan bir adamdı. Altmışını aşmıştı, ama daha da yaşlı gösteriyordu. Koyu renk, resmi bir takım giymişti, yakasında bir karanfil vardı; pısmış gibi bir hali vardı.

Üçüncüsü o sarışındı. Çıkmak üzere giyinmişti, soluk, yeşile çalan mavi bir kıyafeti vardı. Giysilerine pek dikkat etmedim. Terzi onun için dikmişti, doğru terziye gideceği de belliydi. Kıyafetin yarattığı etki onu çok genç, lacivert gözlerini de daha mavi göstermekti. Saçları eski tablolardaki altın rengindeydi ve üzerlerinde tam gerektiği kadar, aşırıya kaçmadan uğraşılmıştı. Kimsenin daha fazla güzelleştiremeyeceği bütün kıvrımları yerli yerindeydi. Elbisesi, boynundaki elmas kopça dışında, sadeydi. Elleri küçük değildi, ama biçimliydi ve tırnakları, beklendiği gibi, çarpıcıydı – neredeyse mor bir kırmızıya boyanmışlardı. Bana gülümsüyordu. Kolay gülümsermiş gibi görünüyordu, ama gözlerinde bir durgunluk vardı – sanki ağır ağır, dikkatle düşünüyormuş gibi. Ve ağzı şehvet duyguları uyandırıyordu.

"Hoş geldiniz," dedi. "Bu eşim. Bay Marlowe'a bir içki hazırlasana, hayatım."

Bay Grayle elimi sıktı. Eli soğuk ve biraz nemliydi. Gözleri hüzünlüydü. Bir viski soda hazırlayıp uzattı.

Sonra bir köşeye oturup sustu. İçkinin yarısını içip Bayan Riordan'a sınıttım. Dalgın bir ifadeyle baktı bana, sanki yeni bir ipucu bulmuş gibi.

"Bize yardımcı olabilecek misiniz acaba?" diye usulca sordu sarışın, gözlerini bardağına eğerek. "Olabileceğinizi düşünüyorsanız çok sevineceğim. Ama bunu gangsterler ve başka sevimsiz insanlarla yol açabileceği itiş kakışla karşılaştırınca da kaybımız bayağı önemsiz kalıyor."

"Konu hakkında fazla bir bilgim yok aslında," dedim.

"Umarım yardım edebilirsiniz," dedi. Öyle bir gülümsedi ki, pantolonumun arka cebine kadar sarsıldım.

İçkimin öbür yarısını içtim. Rahatlamaya başladım. Bayan Grayle deri kanapenin koluna gömülü bir zile bastı ve içeri bir hizmetkâr girdi. Sarışın, tepsiye doğru belli belirsiz bir el hareketi yaptı. Adam çevreye bir göz atıp iki içki hazırladı. Bayan Riordan hâlâ aynı içkiyle gönül eğlendiriyordu ve anlaşıldığı kadarıyla Bay Grayle içki içmiyordu. Hizmetkâr çıktı.

Bayan Grayle'le ben bardaklarımızı tutuyorduk. Bayan Grayle bacak bacak üstüne attı, biraz dikkatsizce.

"Bir şey yapabilir miyim, bilmiyorum," dedim. "Sanmıyorum. Elimizde pek bir şey yok."

"Yaparsınız, eminim," dedi. "Lin Marriott size tam olarak ne anlattı?"

Yan gözle Bayan Riordan'a baktı. Bayan Riordan bakışı yakalayamadı. Oturmaya devam etti. Bakışlarını başka yöne kaçırdı. Bayan Grayle kocasına baktı. "Bu işlerle kendini yormasan, hayatım."

Bay Grayle ayağa kalktı, benimle tanıştığına sevindiğini, gidip biraz uzanacağını söyledi. Kendisini pek iyi hissetmiyordu. Onu bağışlayacağımı umuyordu. O kadar kibardı ki, teşekkür niyetine neredeyse kendim kucaklayıp çıkaracaktım odadan.

Çıktı. Kapıyı, sanki birisini uyandırmaktan korkuyormuş gibi, çok usulca örttü. Bayan Grayle bir an kapıya baktı, sonra gülücüğünü yeniden yüzüne yerleştirip bana baktı.

"Bayan Riordan tam güveninize sahip, tabii," dedi.

"Hiç kimse tam güvenime sahip değil, Bayan Grayle. Bu dava konusunda bilgisi var sadece – bilinecek ne varsa biliyor."

"Evet." Bir-iki yudum aldı içkisinden, sonra birden kafasına dikip bardağı bir kenara koydu.

"Yetti bu kibar kibar demlenmeler," dedi birden. "Şu işte anlaşalım. Yaptığın mesleğe göre fazla yakışıklı bir adamsın."

"Pis iştir," dedim.

"Tam onu demek istememiştim. Para var mı bu işte – yoksa çok mu küstahım?"

"Pek para yok. Dert çok. Ama çok eğlenceli de. Bir de büyük bir dava yakalama olasılığı var hep."

"Nasıl özel dedektif olunuyor? Seni böyle biraz tartarsam alınmazsın, değil mi? Şu masayı da bu tarafa doğru iter misin? İçkiye uzanabileyim."

Kalktım, üstünde kocaman gümüş tepsinin durduğu sehpayı yanına ittim. İki içki daha hazırladı. İkinci içkimin yarısı hâlâ duruyordu.

"Çoğumuz polis eskisiyiz," dedim. "Ben savcılıkta çalıştım bir süre. Kovuldum."

Tatlı tatlı gülümsedi. "Beceriksizlikten değil, herhalde."

"Terslik etmekten. Başka telefon geldi mi?"

"Aslında—" Anne Riordan'a baktı. Bekledi. Bakışı anlam doluydu.

Anne Riordan ayağa kalktı. Hâlâ dolu olan bardağını tepsiye getirip bıraktı. "İçkiniz tükenmez herhalde," dedi. "Ama biterse... Benimle konuştuğunuz için teşekkür ederim, Bayan Grayle. Anlattıklarınızın hiçbirini yazmayacağım. Söz."

"Kalkıyor musunuz yoksa?" dedi Bayan Grayle, o gülümsemesiyle.

Anne Riordan altdudağını dişlerinin arasına alıp biraz tuttu öyle, ısırıp koparıp tükürsem mi, biraz daha böyle tutsam mı diye düşünür gibi.

"Kusura bakmayın, gitmem gerekecek. Biliyorsunuz, Bay Marlowe için çalışmıyorum. Arkadaşıyım sadece. Allahaısmarladık, Bayan Grayle."

Sarışın, ışıltılı bir gülümseme sundu kıza. "Yakında yine gelirsiniz umarım. Ne zaman isterseniz." Zile iki kere bastı. Uşak geldi. Kapıyı açık tuttu.

Bayan Riordan hızla çıktı ve kapı kapandı. Kapandıktan sonra Bayan Grayle uzunca bir süre gülümseyerek kapıya baktı. "Böyle çok daha iyi oldu, değil mi?" dedi, sessiz bir aradan sonra. Başımla onayladım. "Sadece arkadaşsa nasıl oluyor da bu kadar şey biliyor diye merak ediyorsunuzdur," dedim. "Çok meraklı bir kızcağız. Sizin kim olduğunuz, yeşim gerdanlığın kime ait olduğu gibi bazı şeyleri kendisi bulup çıkardı. Bazı şeyler de sırf raslantı. Dün gece Marriott'un öldürül-

düğü o çukur yere geldi. Arabayla gezmeye çıkmış. Işık görüp inmiş oraya."

"Ya." Bayan Riordan bardağından hızla bir yudum alıp yüzünü ekşitti. "Düşünmesi bile korkunç. Zavallı Lin. Alçağın tekiydi aslında. Dostların çoğu öyledir. Ama öyle ölmek korkunç bir şey." Titredi. Gözleri büyüdü ve koyulaştı.

"Yani Bayan Riordan konusunda endişeye gerek yok. Konuşmaz. Babası uzun süre buranın polis şefiymiş."

"Evet. Söyledi. İçmiyorsun."

"Kendi çapımda, içiyorum."

"İkimiz iyi geçineceğiz gibi. Lin -Bay Marriott- soygunun nasıl olduğunu anlattı mı?"

"Burasıyla Trocadero arasında bir yerde olmuş. Tam olarak söylemedi. Üç ya da dört adam varmış."

Altın rengi, ışıl ışıl başını salladı. "Evet. Biraz tuhaf bir soygundu, biliyor musun? Yüzüklerimden birini geri verdiler – iyi de bir yüzüktü üstelik."

"Söylemişti."

"Bir de, o yeşimi hemen hemen hiç takmazdım. Müzelik parça, ne de olsa, dünyada pek benzeri yok, çok nadir bir yeşim türü. Ama hemen atladılar üstüne. O kadar değerli olduğunu düşünmeleri bana tuhaf geldi, ne dersin?"

"Değeri olmasa takmayacağınızı biliyorlardır. Kimler biliyordu değerini?"

Düşündü. Düşünmesini seyretmek güzeldi. Hâlâ bacak bacak üstüne atmış oturuyordu. Hâlâ dikkatsiz.

"Bir sürü insan, herhalde."

"Ama o gece takacağınızı bilmiyorlardı herhalde, değil mi?"

Soluk mavi omuzlarını silkti. Gözlerimi bakmaları gereken yerde tutmaya çalışıyordum.

"Hizmetçim. Ama yüz fırsat geçmiştir eline. Ona güvenirim de—"

"Neden?"

"Bilmem. Bazı insanlara güvenirim. Sana güveniyorum."

"Marriott'a güveniyor muydunuz?"

Yüzü biraz katılaştı. Gözleri biraz daha dikkatliydi. "Bazı konularda hayır. Başka konularda evet. Dereceleri var." Hoş bir konuşma biçimi vardı – sakin, güvenli, yarı sinik ama katı değil. Sözcüklerini seçmesini biliyordu.

"Peki – hizmetçiden başka? Şoför?"

Başını hayır diye salladı. "Lin götürdü beni o gece, kendi arabasıyla. George yoktu bile galiba. Perşembeydi, değil mi?"

"Ben yoktum, bilemem. Marriott anlatırken dört-beş gün önce demişti. Perşembe olsa dün haftası olurdu."

"Perşembeydi." Bardağıma uzandı, parmakları hafifçe elime değdi; yumuşaktılar. "George perşembe akşamları izinlidir. Her zamanki izin günü." Kadehime yıllanmış görünüşlü koca bir fırt skoç döküp üzerine soda püskürttü. Sanki durmadan içsen, olsa olsa biraz cesaretlenirsin gibi bir izlenim bırakan bir içkiydi. Aynı ölçüde kendisine de koydu.

"Lin sana adımı vermiş miydi?" diye sordu usulca, gözler hâlâ dikkatli.

"Vermemeye özen gösterdi."

"Öyleyse zaman konusunda da yanıltmıştır seni biraz. Hizmetçiyle şoförü sildik. Suç ortağı olarak yani."

"Ben silmedim."

"Elimden geleni yapıyorum," diye güldü. "Sonra Newton var – uşak. Boynumda görmüş olabilir o gece. Ama gerdanlık sarkar biraz, o gece de beyaz tilki bir etol vardı boynumda; yok, gördüğünü sanmıyorum."

"Rüya gibi olmuşsundur," dedim.

"Biraz kafayı mı tutmaya başladın sen?"

"Daha ayık günlerim olmuştur."

Başını arkaya atıp kahkahalarla güldü. Böyle yapıp hâlâ güzel görünebilen dört kadın tanıdım ömrümde. O da onlardan biriydi.

"Newton iyidir," dedim. "İt kopukla düşüp kalkmaz onun gibileri. Sadece bir tahmin tabii. Ya hizmetkâr?"

Düşünüp hatırladı, sonra başını salladı. "Beni görmedi."

"Yeşimi takmanı isteyen oldu mu?"

Gözleri ânında savunmaya geçti. "Beni kandırdığını sanıyorsan yanılıyorsun," dedi.

Doldurmak üzere bardağıma uzandı. İki-üç santim daha vardı içinde, ama bıraktım yapsın. Boynunun güzel hatlarına baktım.

Doldurduğu kadehleri yeniden ellerimizde çevirmeye başladığımızda, "Durumu açıklığa kavuşturalım, sonra sana bir şey söyleyeceğim," dedim. "O geceyi anlat."

Elbisesinin kolunu sıyırıp saatine baktı. "Aslında—"

"Beklesin herif."

Bunu duyunca gözleri parladı. Hoşuma gidiyordu öyle olunca. "Fazla dobra olmak diye de bir şey var," dedi.

"Benim mesleğimde yok. Geceyi anlat. Ya da kapının önüne koy beni. Ya biri ya öbürü. O güzel aklını başına topla, kararını ver."

"Gelip yanıma otursan iyi olacak."

"Ben de kaç zamandır bunu düşünüyordum," dedim. "Bacak bacak üstüne attığından beri, doğrusunu istersen."

Eteğini çekiştirdi. "Bunlar da insanın boynuna kadar kayıyor."

Sarı deri kanapede yanına oturdum. "Çok hızlısın, değil mi?" diye sordu usulca.

Cevap vermedim.

"Sık yapar mısın böyle şeyler," diye sordu, yan gözle bakarak.

"Hemen hiç. Tibetli keşişler gibiyimdir boş vakitlerimde."

"Ama boş vaktin yok."

"Konuyu dağıtmayalım," dedim. "Ne kadar kafamız – ya da kafam – kalmışsa, eldeki soruna odaklanalım. Bana kaç para vereceksin?"

"Ha, sorun o demek. Gerdanlığımı bulacaksın sanıyordum. Ya da bulmaya çalışacaksın."

"Kendi bildiğim gibi çalışmam gerek. Böyle." İçkimden uzun bir yudum aldım, amuda kalkacaktım neredeyse. Biraz hava yuttum.

"Bir de cinayet araştıracağım," dedim.

"Onun ilgisi yok ki. Yani, polisin işi değil mi o?"

"Evet – yalnız, zavallı gariban yüz dolar verdi bana, ona göz kulak olayım diye – ben de olamadım. Suçlu hissediyorum kendimi. Ağlamak istiyorum – ağlayayım mı?"

"Bir şeyler iç." Biraz daha skoç döktü. Barajı su ne kadar etkilerse, viski de onu o kadar etkiliyordu.

"Ee, nereye vardık?" dedim, bardağını viski içinde duracak biçimde tutmaya çalışarak. "Hizmetçi yok, şoför yok, uşak yok, hizmetkâr yok. Kendi çamaşırımızı kendimiz yıkayacağız neredeyse. Soygun nasıl oldu? Senin anlatacaklarında Marriott'un atladığı ayrıntılar olabilir."

Öne eğilip çenesini avucunun içine aldı. Komiğe kaçmadan ciddi duruyordu.

"Brentwood Heights'da bir partiye gittik. Sonra Lin, Trocadero'ya gidelim, birkaç tek atalım, biraz dans ederiz, dedi. Öyle yaptık. Sunset Bulvarı'nda yol çalışması vardı, toz toprak içindeydi. O yüzden dönerken Lin Santa Monica'ya inip oradan sürdü. Bu da bizi Hotel Indio diye salaş bir otelin önünden geçirdi – abuk sabuk, anlamsız bir nedenle fark ettim oteli. Karşısında bir birahane vardı, önüne de bir araba park etmişti."

"Bir tanecik araba mı – birahane önünde?"

"Evet. Tek bir araba. Çok dökümtü bir yerdi. Sonra bu araba bizi izlemeye başladı, ben de hiç önemsemedim tabii. Önemsemem için bir neden yoktu. Sonra Santa Monica'nın Arguello sapağına varmadan, Lin, 'Öbür yoldan gidelim,' dedi, dönemeçli bir yoldan bir yerleşim merkezine saptık. Birdenbire yanımızdan bir araba fırladı, çamurluğu sıyırıp durdu. Pardösülü, atkılı, şapkasını öne eğmiş bir adam özür dilemek için bize doğru geldi. Dışa doğru kabarmış beyaz bir atkı vardı boynunda, dikkatimi çekti. Adamdan tek gördüğüm oydu aslında, bir de ince, uzun boylu olduğu. Bize

yaklaşır yaklaşmaz – bir de, sonradan hatırladım – farların ışığında yürümedi hiç—"

"Normal. Kimse farın ışığına bakmak istemez. Bir içki buyur. Ben ısmarlayayım bu sefer."

Öne eğilmiş, ince kaşları -gerçek kaşlar, boyalı çizgiler değil- düşünceli düşünceli çatılmıştı. İki içki hazırladım. Anlatmayı sürdürdü:

"Lin'in oturduğu tarafa yaklaşır yaklaşmaz atkıyı burnunun üzerine çekti ve bir tabanca parlayıverdi elinde. 'Soygun,' dedi. 'Ses çıkarmayın, bir şey olmaz.' Sonra öbür tarafa bir adam daha geldi."

"Beverly Hills'de," dedim, "California'nın polisi en bol on kilometrekarelik alanında."

Omuz silkti. "Oldu işte. Mücevherlerimle çantamı istediler. Atkılı adam istedi. Benim oturduğum yanda duran hiç konuşmadı. Lin'in önünden uzatarak verdim istediklerini, adam da çantamla yüzüklerden birini geri verdi. 'Polisi, sigortayı bir süre aramayın' dedi. İyi, hoş, herkese uyan bir çözüm ayarlayacaklardı. Yüzde hesabıyla çalışmayı uygun bulduklarını söyledi. Hiç acelesi yok gibiydi. Sigortacılar aracılığıyla da çalışabileceklerini söylediler, ama o zaman bir de avukat payı çıkarmak gerekecekti, onu da istemiyorlardı. Eğitimli bir adam gibi konuşuyordu."

"Süslü Eddie olabilirdi," dedim, "ama Chicago'da nalladılar onu."

Omuz silkti. İçkimizi içtik. Anlatmayı sürdürdü.

"Sonra gittiler, biz de eve döndük ve Lin'e kimseye bir şey söylememesini tembih ettim. Ertesi gün telefon geldi. İki telefonumuz var, birinin paralel hatları var,

öbürünün yok, yatak odamda durur. O telefonu aradılar. Rehberde kayıtlı değil, tabii."

Başımla onayladım. "Birkaç dolar verip bulabilirler o numarayı. Hep oluyor. Bazı sinemacılar numaralarını her ay değiştirmek zorunda kalıyorlar."

Birer içki içtik.

"Arayan adama Lin'le konuşmasını, beni onun temsil edeceğini söyledim ve istekleri fazla abartılı değilse anlaşabileceğimizi söyledim. Tamam dedi, ondan sonra da bizi biraz gözlemek için oyalandılar herhalde. En sonunda da, bildiğin gibi, sekiz bin dolara anlaştık, falan."

"Aralarında tanıyabildiğin kimse var mıydı?"

"Yoktu tabii."

"Randall bütün bunları biliyor mu?"

"Tabii. Bu konuyu kapasak olmaz mı artık? Sıkıldım." O güzel gülüşünü sundu.

"Bir şeyler dedi mi Randall?"

Esnedi. "Demiştir. Unuttum."

Elimde boş kadeh, düşündüm. Bardağı elimden alıp yeniden doldurmaya başladı.

Dolu bardağı elinden alıp sol elime geçirdim, sağ elimle elini tuttum. Pürüzsüz, yumuşak, sıcak, huzur vericiydi. Elimi sıktı. Kasları güçlüydü. Yapma çiçek falan gibi değil, sağlam bir kadındı.

"Aklında bir şey vardı galiba," dedi, "ama söylemedi."

"Herkesin aklında bir şeyler oluşur, bütün bu anlattıklarından."

Kafasını yavaşça çevirip bana baktı. Sonra başını salladı. "Besbelli, değil mi?"

"Ne kadar zamandır tanıyordun Marriott'u?"

"Vallahi, yıllardır. Kocamın sahibi olduğu radyoda spikerdi. K.F.D.K.'da. Orada tanıştım. Kocamla da orada tanıştım."

"Biliyordum. Ama Marriott parası varmış gibi yaşıyordu. Karun gibi değil, ama paralı."

"Miras kaldı, radyoculuğu bıraktı."

"Miras kaldığını kesinlikle biliyor musun – yoksa onun söylediği bir şey miydi?"

Omuz silkti. Elimi sıktı.

"Ya da belki pek bir para değildi, o da hemen yedi bitirdi." Ben de onun elini sıktım. "Senden borç alır mıydı?"

"Biraz eski kafalısın sen, değil mi?" Tuttuğum eline baktı.

"Kavramaya çalışıyorum hâlâ. Viskin de çok güzel, yarı ayık tutuyor beni. Hoş, sarhoş olmam da şart değil—"

"Evet." Elini elimden çekip ovuşturdu. "İyi kavrıyorsundur – boş vakitlerinde. Lin Marriott üst düzey bir şantajcıydı tabii. Kadınlardan geçinirdi."

"Sana da şantaj yapıyor muydu?"

"Söylesem mi?"

"Pek akıllıca olmaz herhalde."

Güldü. "Yine de söyleyeceğim. Bir defasında onun evindeyken biraz kafayı buldum, sızdım. Fotoğraflarımı çekmiş – giysilerimi boynuma kadar sıyırarak."

"Vay itoğlu it," dedim. "Var mı o fotoğraflardan el altında?"

Bileğime vurdu avucuyla. Usulca konuştu.

"İlk adın ne?"

"Phil. Senin?"

"Helen. Öp beni."

Kucağıma devrildi, yüzüne eğilip ilgilenmeye başladım. Kirpiklerini yanağıma karşı oynatarak kelebek öpücükleri kondurdu. Ağzına ulaştığımda aralıktı ve yanıyordu ve dili dişlerinin arasında girip çıkan bir yılandı.

Kapı açıldı ve Bay Grayle sessizce odaya girdi. Kadına sarılmıştım, bırakamadım. Yüzümü kaldırıp adama baktım. Buz kesilmiştim.

Kollarımdaki sarışın kımıldamadı, dudaklarını bile kapamadı. Yarı hülyalı, yarı alaycı bir bakış vardı yüzünde.

Bay Grayle hafifçe öksürdü, "Çok affedersiniz," dedi ve sessizce çıktı. Gözlerinde sonsuz bir hüzün vardı.

Kadını iterek uzaklaştırdım, ayağa kalktım, mendilimi çıkarıp yüzümü sildim.

Onu bıraktığım gibi yatıyordu: Kanapenin üzerine yarı uzanmış, bir çorabın üstünden cömertçe açılan teni ortada.

"Kimdi o?" diye sordu, boğuk bir sesle.

"Bay Grayle."

"Boş ver onu."

Uzaklaşıp odaya ilk girdiğimde oturduğum koltuğa oturdum.

Kısa bir süre sonra toparlanıp oturdu, gözlerini bana dikti.

"Sorun değil. Anlayışlıdır. Ne bekliyor ki zaten?"

"Herhalde biliyor."

"Boş ver dedim ya. Yetmiyor mu? Adam hasta. Ne halt etmeye—"

"Tizleşme. Tiz kadınlardan hoşlanmam."

Yanında duran çantayı açtı, küçük bir mendil çıkarıp dudaklarını sildi, sonra aynada yüzüne baktı.

"Haklısın galiba," dedi. "Viskiyi fazla kaçırdık. Bu gece Belvedere Kulüp'te. Saat on'da."

"İyi bir yer mi orası?"

"Laird Brunette'in yeri. İyi tanırım."

"Tamam," dedim. Buz gibiydim hâlâ. Kötü hissediyordum kendimi, sanki yoksul birinin cebinden para çalmışım gibi.

Rujunu çıkarıp hafifçe dudaklarına dokundurdu, sonra beni süzdü. El aynasını fırlattı bana. Yakalayıp yüzüme baktım. Mendilimle üzerinde çalıştım biraz, sonra kalkıp aynayı geri verdim.

Arkaya devrilmiş, gerdanını açmış, beni süzüyordu.

"Neyin var?"

"Hiç. On'da Belvedere Kulübü'nde. Fazla şahane olma. Topu topu bir smokinim var. Barda mı?"

Başını evet diye salladı, gözleri hâlâ tembel.

Odayı geçip arkama bakmadan çıktım. Hizmetkâr beni holde karşılayıp şapkamı verdi, surat Buster Keaton gibi.

19

Dönemeçli yoldan yürüyüp yüksek çalıların gölgesinde kaybolduktan sonra bahçe kapısına vardım. Nöbeti bir başkası devralmıştı; normal giyimli, irikıyım biri, koruma olduğu her halinden belli. Başıyla selamlayıp yol verdi.

Bir korna çaldı. Bayan Riordan kupesini arabamın arkasına çekmişti. Yanına gidip baktım. Sakin ve alaycıydı.

İnce, eldivenli ellerini direksiyona koymuş, oturuyordu. Gülümsedi.

"Bekledim. Ne de olsa beni ilgilendirmez diye düşündüm. Nasıl buldun onu?"

"Jartiyerleri iyi şaklıyordur mutlaka."

"Böyle şeyler demek zorunda mısın hep?" Yüzü öfkeyle kızardı. "Bazen nefret ediyorum erkeklerden. Yaşlısı, genci, futbolcusu, operacısı, yakışıklı jigolosu, yarı alçak – özel dedektifi..."

Hüzünle gülümsedim ona. "Sivri dilliyim, biliyorum. Havalardan mıdır, nedir, bugünlerde. Jigolo olduğunu kim söyledi sana?"

"Kimin?"

"Anlamazlıktan gelme. Marriott'un."

"Ha, attım tuttu demek. Kusura bakma. Kötü davranmak istememiştim. Jartiyerini fazla zorlanmadan

ne zaman istesen şaklatırsın herhalde. Ama bir şeyden emin olabilirsin – o yoldan ilk geçen sen değilsin."

Geniş, kavisli yol güneşin altında huzur içinde uyukluyordu. Güzelce boyanmış küçük, kapalı bir kamyon karşıdaki evlerden birinin önünde sessizce durdu, sonra biraz gerileyip bahçe yolundan bir yan kapıya yanaştı. Kamyonun yan tarafında "Bay City Bebek Hizmetleri" yazıyordu.

Anne Riordan, çakır gözleri buğulu ve küskün, bana doğru eğildi. Uzunca üstdudağı biraz somurttu, sonra dişlerine yapıştı. Kısa, keskin bir ses çıkardı soluğuyla.

"Kendi işime bakmamı istiyorsun herhalde, değil mi? Önceden senin aklına gelmeyen hiçbir şey benim aklıma gelmesin. Azıcık olsun yardım ettiğimi sanıyordum."

"Yardım istemiyorum. Polis de benim yardımımı istemiyor. Bayan Grayle için yapabileceğim bir şey yok. Bir birahanenin önünden bir araba sözde bunları takip etmişmiş – ne çıkar ki bundan? Santa Monica'da berbat bir batakhane. Oysa bunlar kaliteli bir çete. Hatta içlerinden biri Fei Tsui yeşimini görünce tanıyacak kadar usta."

"Birisi önceden haber vermemişse."

"O da var," dedim, paketten bir sigara çekerek. "Şöyle ya da böyle, beni ilgilendiren bir şey yok."

"Medyumlar da mı ilgilendirmiyor?"

Boş boş baktım. "Medyumlar mı?"

"Tanrım," dedi, "ben de seni dedektif sanmıştım."

"Bu işin bir bölümü sansürlü," dedim. "Dikkatli olmam gerekiyor. Bu Grayle'de bok gibi para var. Bu şehirde de kanunu nerede bulursan satın alırsın. Polislerin davranışlarına bak. Ne bir reklam, ne gazetelere

haber uçurma, ne de her şeyi çözecek o elzem ipucuyla ortaya çıkıveren masum bir vatandaş. Sadece sessizlik ve karışmayayım diye bana tehditler."

"Rujun çoğunu silebilmişsin," dedi Anne Riordan. "Medyum demiştim. Hadi bana müsaade. Seni tanıdığıma sevindim – sayılır."

Marşa bastı, vitesi taktı ve bir toz bulutu içinde yok oldu.

Gidişini seyrettim. Gittikten sonra yolun karşısına baktım. Bay City Bebek Hizmetleri yazılı kamyonun sürücüsü evin yan kapısından öylesine bembeyaz, kolalı bir üniformayla çıktı ki, bakınca bile temiz hissettim kendimi. Karton kutu gibi bir şey taşıyordu. Kamyonuna binip gitti.

Herhalde bir bebeğin bezini değiştirmiştir diye düşündüm.

Arabama binip motoru çalıştırmadan saatime baktım. Beş'e geliyordu.

Viski, çoğu iyi viski gibi, Hollywood'a kadar yakamı bırakmadı. Kırmızı ışıkları kabullene kabullene sürdüm.

"Çok hoş bir kızcağız var," dedim kendi kendime arabada, yüksek sesle, "o çok hoş kızcağızla ilgilenen bir herif varsa." Kimse bir şey demedi. "Ama o herif ben değilim," dedim. Buna da kimse bir şey demedi. "Saat on'da Belvedere Kulübü'nde," dedim. "Boş veeer," dedi.

Benim sesime benziyordu.

Ofisime döndüğümde altıya çeyrek vardı. Bina çok sessizdi. Duvarın ötesindeki yazı makinesi susmuştu. Bir pipo yaktım, oturup bekledim.

20

Kızılderili kokuyordu. Kapının zili çalıp kim diye bakmak için ara kapıyı açtığımda küçük kabul odasının ta öbür ucundan kokuyordu. Koridor kapısının tam içinde, sanki bronzdan dökülmüş gibi duruyordu. Belden yukarısıyla iri bir adamdı ve göğsü genişti. Berduşa benziyordu.

Giydiği kahverengi takım elbisenin ceketi omuzlarına dar geliyordu, pantolonu da koltuk altlarını biraz sıkıyormuş gibi duruyordu. Şapkası en az iki boy küçüktü ve başına daha iyi oturan birisi bol bol terlemişti içine. Bir rüzgâr gülü bir evin neresinde durursa, şapka da onun orasında duruyordu. Gömleğinin yakası hamut gibi sımsıkı oturmuştu boynuna ve aynı pis kahverengiydi. İlikli ceketinin üzerinden bir kravat sarkıyordu – penseyle bağlanmış gibi duran düğümü bezelye kadar, siyah bir kravat. Gömleğinin pis yakasının üzerine, çıplak ve muazzam boynuna enli, siyah bir kurdela bağlamıştı, gerdanını güzel göstermeye çalışan bir kokona gibi.

İri, yassı bir suratı ve bir kruvazörün pruvası kadar sert duran yüksek direkli, etli bir burnu vardı. Gözleri kapaksız, yanakları sarkık, omuzları bir demircininki,

bacakları bir şempanzeninki gibiydi. Sadece kısa olduklarını öğrenecektim daha sonra.

Biraz temizlenip beyaz bir gecelik entarisi giydirilse, çok hain bir Roma senatörüne benzeyecekti.

Kokusu, ilkel bir adamın topraksı kokusuydu, şehirlerin yapışkan, kaygan pisliğinin değil.

"Huh," dedi. "Çabuk gel. Hemen gel."

Gerileyerek ofisime girdim ve parmağımla gel işareti yaptım; duvarda yürüyen bir sinek kadar sessiz, geldi. Masamın arkasına geçip oturdum, döner koltuğumu profesyonelce gıcırdatıp karşımdaki müşteri koltuğunu işaret ettim. Oturmadı. Küçük kara gözleri düşmanca bakıyordu.

"Nereye geliyorum?" dedim.

"Huh. Ben İkinci Ekin. Ben Hollywood Kızılderilisi."

"Oturun, Bay Ekin."

Homurdandı ve burun delikleri epey genişledi. Zaten fare deliği kadardılar.

"İsim İkinci Ekin. Yok Bay Ekin."

"Nasıl yardım edebilirim size?"

Sesini yükseltip göğüsten gelen derin, ezgili bir sesle dua okurcasına konuştu: "Çabuk gel, dedi. Büyük Beyaz Baba çabuk gel, dedi. Ateş kusan arabayla getir, dedi. Büyük Beyaz—"

"Tamam, tamam. Kes kuş dilini – yılan dansı görmeye gelmiş öğretmen hanım mıyım ben be."

"Hastir," dedi Kızılderili.

Bir an, masanın iki yanından birbirimize suratlarımızı ekşittik. O benden daha iyi ekşitiyordu. Sonra büyük bir tiksinti ifadesiyle şapkasını çıkarıp ters çevirdi.

Ter bandının altına parmağını geçirdi. Ter bandı açığa çıktı; adını hak etmişti. Kenarına ataşla tutturulmuş katlı sarı bir kâğıt çıkarıp masanın üstüne attı. Tırnağı iyice kemirilmiş bir parmakla öfkeli öfkeli kâğıda işaret etti. Şapkanın sıkılığından uzun, cansız saçlarının tepesinde bir kat oluşmuştu.

Kâğıdı açtım, içinden bir kartvizit çıktı. Yeni bir şey yoktu kartta. Bunun aynısından üç tane, Rus yapımına benzeyen sigaraların zıvanasını oluşturmuştu.

Pipomla oynadım, gözlerimi Kızılderili'ye dikip bakışlarımla bozmak istedim. Tuğladan bir duvar kadar asabi görünüyordu.

"Peki, ne istiyor?"

"Çabuk gel istiyor. Hemen gel. Ateş kusan—"

"Hastir," dedim.

Kızılderili'nin hoşuna gitti bu. Ağzını yavaşça kapayıp bir gözünü ciddiyetle kırptı, sonra da neredeyse gülümsedi.

. "Ayrıca, peşin para yüz kâğıdını alırım," dedim, çok önemsiz bir miktardan söz ediyormuşum gibi.

"Ha?" Gene kuşkulu. Yalın sözcükler kullanmalı.

"Yüz dolar," dedim. "Asker. Mangır. Papel, yüz adet. Yok para, yok ben. Çakoz?" İki elimle yüze kadar saymaya başladım.

"Huh. Kodaman," diye burun kıvırdı.

Yağlı ter bandının altına çalıştı yine ve masanın üstüne katlı bir kâğıt daha attı. Alıp açtım. İçinde pırıl pırıl bir yüz dolarlık vardı.

Kızılderili ter bandını yerine katlamadan şapkayı başına geçirdi. Çok az daha komik duruyordu böyle. Ağzım açık, yüz dolarlığa bakıyordum.

"Medyum dediğin böyle olur," dedim sonunda. "Bu kadar akıllı bir adamdan korkarım ben."

"Yok bütün gün beklemek," dedi Kızılderili, sohbet havasında.

Masamın çekmecesini açıp Super Match denen tipten .38 kalibrelik bir Colt otomatik tabanca çıkardım. Bayan Lewin Lockridge Grayle'e giderken kuşanmamıştım. Ceketimi çıkardım, deri kılıf takımını sırtıma geçirip tabancayı kılıfa yerleştirdim, takımın alt kopçasını bağlayıp ceketimi giydim yine.

Ensemi kaşısaydım Kızılderili aynı tepkiyi gösterecekti.

"Var araba," dedi. "Büyük araba."

"Ben büyük araba sevmiyorum artık," dedim. "Var ben araba."

"Sen gelecek benim araba," dedi Kızılderili, tehditkâr bir tavırla.

"Ben gelecek senin araba."

Çekmeceyle ofisi kilitledim, zili kapatıp çıktım, kabul odasının kilidini her zamanki gibi açık bıraktım.

Koridor boyunca asansöre yürüdük. Kızılderili kokuyordu. Asansörcü bile fark etti.

21

Araba yedi kişilik lacivert bir sedandı, sipariş üzerine yapılmış son model bir Packard. İnci kolye takılıp binilecek arabalardandı. Bir yangın musluğunun önüne park etmişti ve direksiyonda yabancıya benzeyen esmer, taş suratlı bir şoför oturuyordu. İç döşemesi kapitone saçaklı gri kadifedendi. Kızılderili beni arkaya oturttu. Öyle, arkada, tek başıma – zevk sahibi bir cenaze levazımatçısının özenle hazırladığı bir zengin cesedi gibi.

Kızılderili, sürücünün yanına bindi, araba yolun orta yerinde U dönüşü yaptı, karşı kaldırımda duran bir polis gönülsüzce, "Hop," dedi, sonra birden eğilip ayakkabısını bağladı.

Batıya yönelip Sunset'e indik, yol boyunca hızla, sessizce ilerledik. Kızılderili sürücünün yanında sessizce oturuyordu. Arada sırada kişiliği buram buram burnuma geliyordu. Sürücü yarı uykudaymış gibi görünüyordu ama üstü açık spor arabalı bıçkınları sanki araçları trafik tarafından çekiliyorlarmış gibi geçiyordu. Bütün yeşil ışıkları onun için yakıyorlardı. Bazı sürücüler böyledir. Bir tek ışık bile ters gelmedi.

Sunset'in iki-üç kilometrelik ışıltılı bölümünü kıvrılarak geçtik, ünlü yıldızların adlarını taşıyan dükkânların,

oya dantel ve tarihi kupalarla dolu camekânların, Mor Çete'nin artık yontulmuş elemanlarının işlettiği, aşçıları da kumarhaneleri de ünlü, ışıl ışıl yeni gece kulüplerinin, bir zamanlar moda, şimdiyse köhnemiş Kral George-Kolonyal tipi malikânelerin, içlerinde Hollywood insan tellallarının hep para konuştukları alımlı, çağdaş yapıların, garson kızlarının beyaz ipek bluz, ponponlu kasket ve belden aşağı parlak Alman süvari çizmelerinden başka hiçbir şey giymemelerine rağmen nedense çevreye uyum sağlayamamış, arabalara servis yapan bir lokantanın önünden geçtik. Bunları aşıp geniş, tatlı bir dönemeçten Beverly Hills'in süvari patikalarını ve güneyde, pussuz alacakaranlıkta gökkuşağının tüm renkleriyle parlayan ışıklarla kuzey tepelerindeki şık malikâneleri ve Beverly Hills'in kendisini geçip birden inen akşam serinliğinde ve denizden gelen esintinin altında dağın eteklerinden kıvrılarak yükselen bulvarı tırmandık.

İkindi ılık geçmişti ama sıcaklık dağılmıştı artık. Uzaklarda parıldayan bir yapı kümesini, yola pek yakın olmayan, bitmek bilmeyen bir dizi ışıklı malikâneyi hızla geçtik. Yokuş aşağı, muazzam yeşil bir polo alanının ve hemen yanında aynı boydaki idman alanının kenarından geçtik, pürüzsüz betondan dik bir rampayı uçarcasına çıkıp portakal bahçelerinin -buraları portakal bölgesi olmadığından, bir zenginin oyuncağı olan portakal bahçelerinin- yanından geçtik, sonra milyonerlerin evlerinin ışıklı pencereleri yok oldu, yol daraldı ve artık Stillwood Heights'daydık.

Bir kanyondan yükselen adaçayı kokusu bana aysız bir gecede bir cesedi anımsattı. Sıva kaplı tek tük evler

birer kabartma gibi tepenin yamacına yapışmıştı. Sonra evler yok oldu; sadece üzerlerinde erken yükselmiş bir-iki yıldızla dingin, karanlık tepeler ve bir yanında, durup sessizce dinlersen bazen bıldırcınların sesini duyabileceğin meşe fundalıkları ve manzanita çalıları karmaşasıyla dolu bir uçurum bulunan yolun betondan kurdelası vardı. Yolun öbür yanı, kenarında yatmayı reddeden yaramaz çocuklar gibi dikilen inatçı yabançileklerinin süslediği çiğ kilden bir yamaçtı.

Sonra yol firkete gibi bir dönemece girdi, koca lastikler mıcır üzerinde gıcırdadı ve araba daha çok ses çıkararak yabansardunyalarının arasından yükselen bir patika boyunca ilerledi. Bu yolun tepesinde, hafifçe ışıklandırılmış, bir deniz feneri kadar ıssız bir kartal yuvası, cam tuğla ve sıvadan, çiğ ve sözde çağdaş ama yine de fazla çirkin olmayan, sırf açılardan oluşan bir yapı duruyordu; bir ruhsal danışmanın tabelasını asması için çok uygun bir yerdi aslında. Çığlıklar duyulmazdı.

Araba evin yanına saptı, sağlam duvara oturtulmuş siyah bir kapının üstünde bir ışık yandı. Kızılderili oflayarak arabadan indi, arka kapıyı açtı. Şoför araba çakmağıyla bir sigara yaktı ve tütünün keskin kokusu akşam havasında usulca bana doğru uzandı. Arabadan indim.

Siyah kapıya gittik. Kendiliğinden, neredeyse tehditkâr bir biçimde açıldı. Arkasında, dar bir hol evin içine doğru uzanıyordu. Cam tuğla duvarlardan ışık parlıyordu.

Kızılderili homurdandı: "Huh. Sen gir, kodaman."

"Siz önden buyurun, Bay Ekin."

Suratını ekşitip girdi, kapı arkamızdan, açıldığı gibi sessiz, gizemli, kapandı. Dar holün sonundaki küçük bir asansöre sıkıştık, Kızılderili kapıyı çekti, bir düğmeye bastı. Usulca, sessizce yükseldik. Kızılderili bundan önce kokma adına ne yaptıysa, şimdi yaptığının yanında ay ışığında gölge gibi kalıyordu.

Asansör durdu, kapı açıldı. Aydınlıktı ve gün ışığının hâlâ kendini hatırlatmaya çalıştığı bir kulenin tepesindeki bir odaya çıktık. Her yanı pencerelerle çevriliydi. Uzaklarda deniz ışıldıyordu. Karanlık, tepelerde geziyordu. Duvarların penceresiz yerleri lambriydi, yerdeki halılar yumuşak, eski İran halıları rengindeydi, eski bir kiliseden çalınmış oymalardan oluşan bir resepsiyon masası vardı. Masanın arkasından bir kadın gülümsüyordu bana, kupkuru, sımsıkı, solgun bir gülümseyiş – dokunsan toz oluverecek.

Parlak, bukle bukle saçları ve esmer, ince, çökmüş bir Asyalı suratı vardı. Kulaklarında ağır, renkli taşlar ve parmaklarında, biri aytaşı, öbürü de gerçek olabilecek ama bir hatıra eşya dükkânından alınmış kadar yapay görünen, gümüşe oturtulmuş zümrütten, ağır yüzükler vardı. Ve elleri kuru ve karaydı ve genç değildi ve yüzükler yakışmıyordu.

Konuştu. Ses tanıdıktı. "Aah, Bay Marlowe, çok-çok iyi ettiniz geldiniz. Amthor çok-çok sevinecek."

Kızılderili'nin bana verdiği yüz dolarlığı masanın üstüne koydum. Arkama baktım. Kızılderili asansöre binip gitmişti.

"Kusura bakmayın. Kibarlık etmişsiniz, ama bunu kabul edemem."

"Amthor–o sizi tutmak istiyor, değil mi?" Gülümsedi yeniden. İnce ambalaj kâğıdı gibi hışırdadı dudakları.

"İşin ne olduğunu bilmem gerekiyor önce."

Başıyla onaylayıp masadan kalktı. Belden aşağısını geri kalanından dört boy büyük seversen, vücudunun hiç de fena olmadığını gösterecek kadar dar elbisesiyle yanımdan hışırdayarak geçti.

"Sizi götüreceğim," dedi.

Lambride bir düğmeye bastı ve bir kapı sessizce açıldı. Beyazımsı bir ışıltı vardı arkasında. Kapıdan geçmeden dönüp kadının gülümsemesine baktım. Mısır'dan da eski görünüyordu şimdi. Kapı sessizce kayarak kapandı arkamdan.

Odada kimse yoktu. Oda sekizgen biçimindeydi, baştan aşağı siyah kadife kaplıydı ve çok yükseklerdeki tavan da kadifeden olabilirdi. Kömür karası mat bir halının orta yerinde beyaz, sekizgen, ancak iki çift dirseğin yaslanabileceği kadar bir masa vardı ve bu masanın ortasında siyah bir ayak üzerinde sütbeyazı bir küre duruyordu. Işık bu küreden geliyordu. Nasıl olduğunu göremiyordum. Masanın iki yanında, masanın küçük birer kopyası olan iki beyaz, sekizgen tabure vardı. Duvarlardan birinin önünde bu taburelerden bir tane daha vardı. Pencere yoktu. Odada başka hiçbir şey yoktu – hiçbir şey. Duvarlarda bir aplik bile yoktu. Başka kapılar vardıysa, ben görmedim. Dönüp girdiğim kapıya baktım, onu da göremedim.

Orada on beş saniye kadar, içimde belli belirsiz bir gözetlenme duygusuyla, dikildim. Bir yerlerde bir gözetleme deliği olmalıydı, ama göremiyordum. Oda o

kadar durgundu ki, usulca burnumdan geçtiğini hissedecektim neredeyse, hışırdayan küçük perdeler gibi.

Sonra odanın uzak ucunda görünmez bir kapı kayarak açıldı, içeri bir adam girdi ve kapı arkasından kapandı. Adam, başı öne eğik, masaya yürüdü, sekizgen tabureye oturup ömrümde gördüğüm en güzel ellerden biriyle geniş bir hareket yaptı.

"Lütfen oturun. Karşıma. Sigara içmeyin ve kıpırdanmayın. Rahatlamaya çalışın – tamamen. Şimdi: Size nasıl yardımcı olabilirim?"

Oturdum, ağzıma bir sigara koyup dudaklarımın arasında -yakmadan- yuvarlamaya başladım. İnce, uzun boylu ve bir çelik çubuk kadar dikti. Ömrümde gördüğüm en solgun, en ince, en beyaz saçlara sahipti. İpek bir tülbentten süzülmüş gibiydiler. Teni bir gül yaprağı kadar tazeydi. Otuz beşinde de olabilirdi, altmış beşinde de. Zamanın dışındaydı. Saçları, aktör Barrymore'u kıskandıracak bir profilden dümdüz arkaya taranmıştı. Kaşları kömür karasıydı – duvarlarla tavan ve döşeme gibi. Gözleri çukur, fazla çukurdu. Bir uyurgezerin derinliksiz, uyuşuk gözleriydi. Bir zamanlar bir kuyu hakkında bir şeyler okumuştum, ona benziyorlardı. Kuyu dokuz yüz yıllıktı, bir şatonun içindeydi. İçine bir taş atıp bekliyordun. Dinliyordun, bekliyordun, sonra beklemekten bıkıp gülüyordun, tam dönüp gitmeye hazırlanırken o kuyunun dibinden o kadar hafif, o kadar uzak, ücra yerlerden minimini bir su şıpırtısı geliyordu ki, böyle bir kuyu olamaz diyordun.

Gözleri öyle derindi. Ve aynı zamanda ifadesiz, ruhsuz gözlerdi; aslanların bir adamı parçaladığına hiç değişmeden bakabilirlerdi, gözkapakları kesilip kızgın

güneşin altında kazığa oturtulmuş, çığlıklar atan bir adamı seyredebilirlerdi.

Bir sanatçının makasından çıkmış siyah kruvaze resmi bir takım elbise giymişti. Dalgın dalgın parmaklarına bakıyordu.

"Lütfen kıpırdanmayın," dedi. "Dalgaların önünü kesiyor, odaklanmamı engelliyor."

"Buzu eritiyor, tereyağını sulandırıyor, kediyi cıyaklatıyor," dedim.

Dünyanın en hafif gülümsemesini sundu bana. "Küstahlık etmeye gelmediniz herhalde buraya," dedi.

"Niçin geldiğimi unuttunuz galiba. Aklımdayken, o yüz doları sekreterinize geri verdim. Hatırlarsanız, bazı cigaralar konusunda geldim buraya. Rus cigaraları – esrar dolu. Zıvanaları kartvizitlerinizden yapılmış."

"Bunun nedenini mi bilmek istiyorsunuz?"

"Evet. O yüz doları asıl benim size ödemem gerek."

"Buna gerek yok. Cevabı çok basit. Bilemediğim şeyler de var. Bu da onlardan biri."

Bir an için neredeyse inanacaktım. Bir meleğin kanadı kadar pürüzsüzdü yüzü.

"O zaman niçin bana yüz dolar gönderdiniz – ayrıca pis kokan bir Kızılderili – bir de araba? Aklımdayken, Kızılderili'nin kokması şart mı? Sizin için çalışıyorsa arada sırada banyo yapmasını sağlayamaz mısınız?"

"Doğuştan medyumdur o. Çok nadirdir bunlar – elmas gibi; ve elmaslar gibi, bazen pis yerlerden çıkarlar. Özel dedektifsiniz, anladığım kadarıyla?"

"Evet."

"Çok aptal bir insan olduğunuzu düşünüyorum. Aptala benziyorsunuz. Aptal bir mesleğiniz var. Ve aptal bir iş için geldiniz buraya."

"Çaktım durumu," dedim. "Aptalım. Zaman aldı, ama nihayet anlayabildim."

"Ve sizi daha fazla tutmayacağım."

"Siz beni tutmuyorsunuz," dedim. "Ben sizi tutuyorum. O kartvizitlerin niçin o cıgaraların içinde olduğunu bilmek istiyorum."

Omuzlarını silkilebilecekleri kadar hafifçe silkti. "Kartımı her isteyen alabilir. Arkadaşlarıma esrarlı sigara vermem. Sorunuz hâlâ aptal bir soru."

"Acaba şunu söylesem durum biraz aydınlanır mı: Sigaralar yapay kaplumbağa kabuğundan ucuz Çin ya da Japon işi bir sigara tabakasındaydı. Öyle bir şey gördünüz mü hiç?"

"Hayır. Hatırladığım kadarıyla hayır."

"Biraz daha aydınlatayım o zaman. Tabaka, Lindsay Marriott adında bir adamın cebindeydi. Onu hiç duydunuz mu?"

Düşündü. "Evet. Kamera korkusunu tedavi etmeye çalışmıştım bir zamanlar. Sinema oyunculuğu yapmak istiyordu. Zaman kaybıydı. Sinema onu istemiyordu."

"Tahmin edebiliyorum," dedim. "İsadora Duncan gibi resim verirdi herhalde. Esas soruyu sormadım henüz. Yüzlüğü niye gönderdiniz?"

"Sayın Bay Marlowe," dedi soğukça, "ben enayi değilim. Çok hassas bir mesleğim var. Ben bir sahte doktorum. Yani doktorların o küçük, korkak, bencil tabipler birliklerinde yapmalarına izin verilmeyen şeyleri yapıyorum. Sürekli tehdit altındayım – sizin gibi

insanlardan. Tehditlere karşı koymadan onları tartmak istiyorum, sadece."

"Ben de pek ağır bir tehdit değilim, değil mi?"

"Neredeyse yok gibisiniz," dedi kibarca ve sol eliyle hemen dikkatimi çeken acayip bir hareket yaptı. Sol elini yavaşça beyaz masanın üstüne koyup baktı. Sonra o düz gözlerini yeniden bana kaldırıp kollarını kavuşturdu.

"Kulaklarınız—"

"Koklayabiliyorum şimdi," dedim. "Onu düşünmüyordum."

Başımı sola çevirdim. Kızılderili siyah kadifenin önünde duran üçüncü taburede oturuyordu.

Önceki giysilerinin üstüne uzun, beyaz, iş gömleği gibi bir şey giymişti. Gözleri kapalı, başı hafif öne eğik, sanki bir saattir uyuyormuş gibi, hareketsiz oturuyordu. Güçlü, esmer yüzü gölgelerle kaplıydı.

Dönüp Amthor'a baktım yine. O minicik gülümseyişiyle gülümsüyordu.

"Kocakarılara korkudan takma dişlerini yutturuyordur bu numara," dedim. "Para için ne yapıyor – dizinize oturup Fransız şarkıları mı söylüyor?"

Sabırsız bir el hareketi yaptı. "Sadede gelin, lütfen."

"Marriott dün gece beni onunla birlikte bazı haydutlara, onların seçtikleri bir yerde, para vermemizi gerektiren bir iş için tuttu. Kafama vurdular. Kendime geldiğimde Marriott öldürülmüştü."

Amthor'un yüzünde pek bir şey değişmedi. Çığlıklar atıp duvarlara tırmanmadı. Ama kendi ölçülerine göre sert bir tepki verdi. Kollarını çözüp yeniden, öbür yönde

kavuşturdu. Ağzı ciddileşmişti. Halk Kütüphanesi'nin önündeki taştan aslan gibi oturuyordu.

"Sigaralar onun üstünde bulundu," dedim.

Soğuk soğuk baktı bana. "Ama polis tarafından değil, anlaşılan. Polis buraya gelmediğine göre."

"Doğrudur."

"Yüz dolar," dedi, "azmış bile."

"Ne satın almak istediğinize bağlı."

"Bu cıgaralar yanınızda mı?"

"Bir tanesi. Ama hiçbir anlamları yok. Dediğiniz gibi, herkeste olabilir kartvizitlerinizden. Ben sadece oldukları yerde niçin olduklarını merak ediyorum. Bir fikriniz var mı?"

"Bay Marriott'u ne kadar iyi tanıyordunuz?" diye sordu usulca.

"Hiç. Ama hakkında bazı düşüncelerim vardı. Ne oldukları da besbelliydi."

Amthor parmaklarıyla hafifçe masaya vurdu. Kızılderili, çenesi kocaman göğsünde, ağır gözkapakları sımsıkı kapalı, hâlâ uyuyordu.

"Aklıma gelmişken," dedim. "Bayan Grayle diye birisiyle tanıştınız mı hiç – Bay City'de yaşayan zengin bir hanım?"

Dalgın dalgın baş salladı. "Evet, konuşma melekelerine tedavi uygulamıştım. Hafif bir pepeliği vardı."

"Çok iyi iş başarmışsınız," dedim. "Benim kadar güzel konuşuyor artık."

Pek eğlendirmedi bu onu. Parmakları hâlâ masaya vuruyordu. Vuruşları dinledim. Hoşuma gitmeyen bir şey vardı. Şifre gibi geliyordu vuruşları. Durdu, kollarını kavuşturdu yine, boşlukta arkaya verdi ağırlığını.

"Bu işte en çok hoşuma giden, herkesin birbirini tanıması," dedim. "Bayan Grayle de Marriott'u tanıyordu."

"Bunu nasıl öğrendiniz?" diye sordu usulca.

Bir şey demedim.

"Polise gitmeniz gerekecek – cıgaralar konusunda," dedi.

Omuz silktim.

"Sizi neden kapının önüne koymadığımı merak ediyorsunuz," dedi. "İkinci Ekin istese boynunuzu bir kereviz sapı gibi kırar. Ben de merak ediyorum. Kafanızda bir kuram var, belli. Şantaja para vermem. Hiçbir işe yaramaz – çevrem de geniştir. Tabii, beni kötü göstermek isteyecek bazı unsurlar yok değil. Psikiyatrlar, seksologlar, nörologlar – küçük kauçuk çekiçleriyle, sapkınlığın literatürüyle dolu raflarıyla küçük, iğrenç insan müsveddeleri. Bunların hepsi tabii ki – doktor. Oysa ben hâlâ neyim? – şarlatan. Nedir bu kuramınız?"

Gözlerimi dikip yıldırmaya çalıştım, ama olacak gibi değildi. Bir baktım, dudaklarımı yalıyorum.

Hafifçe omuz silkti. "Paylaşmak istememenizi anlıyorum. Bu konuyu düşünmem gerek. Belki de sandığımdan çok daha akıllı bir adamsınız. Ben de yanılabilirim. Bu arada—" Ellerini sütbeyazı kürenin iki yanına koydu.

"Marriott'un kadınlara şantaj yaparak geçindiğini sanıyorum," dedim. "Aynı zamanda da bir mücevher çetesinin radarcısı. Ama hangi kadınların üzerine çalışacağını kim söylüyor ona – gidişlerini gelişlerini öğrensin, içli dışlı olsun, sevişsin, mücevherlerini takıp takıştırmalarını sağlayıp çıkarsın onları, sonra çocukla-

ra gizliden bir telefon çakıp işi nerede bağlayacaklarını bildirsin diye?"

"Demek," dedi Amthor dikkatle, "Marriott'u böyle canlandırıyorsunuz kafanızda – beni de. Hafif tiksindim şimdi."

Yüzümü, aramızda en çok otuz santim kalana kadar eğdim ona doğru. "Üçkâğıtçısın. Ne kadar allayıp pullasan da, üçkâğıtçısın. Sadece kartvizitle de değil, Amthor. Dediğin gibi, herkeste bulunabilir. Esrar da değil. Öyle adi işe girmezsin – hele elinde böyle fırsatlar varken. Ama her kartvizitin arkasında bir boşluk var. Ve her boşlukta, hatta yazılı yerlerde bile, görünmez yazılar olabilir bazen."

Tatsızca gülümsedi, ama zar zor seçebildim. Elleri beyaz kürenin üzerinde gezindi.

Işık söndü. Bir kara kalpağın içi kadar karanlıktı oda.

22

Tabureyi tekmeleyerek kalkıp tabancayı koltuk altımdaki kılıftan çektim. Ama işe yaramadı. Ceketim ilikliydi ve çok ağır kaldım. Birilerini vurmak söz konusuysa, zaten ağır kalacaktım.

Sessiz bir hava akını oldu ve topraksı bir koku geldi. Zifiri karanlıkta Kızılderili arkamdan saldırıp kollarını yanlarıma kenetledi. Beni kaldırmaya başladı. Silahı çekip odayı rasgele tarayabilirdim, ama dostlardan çok uzaktaydım. Çok anlamsız geldi bana.

Tabancayı bırakıp Kızılderili'nin bileklerini kavradım. Yağlıydılar, tutmam güçtü. Kızılderili gırtlağından soluyarak beni kaldırıp ayaklarımı yere vurdu, kafamın tepesi uçacak sandım. Ben onun bileklerini kavrayacağıma, o benim bileklerimi kavrıyordu şimdi. Bileklerimi arkama büktü ve temel taşı gibi bir diz sırtıma gömüldü. Yamulttu beni. Yamultulabilirim. Belediye Sarayı değilim. Yamulttu.

Bağırmaya çalıştım, nedense. Soluk gırtlağıma tıkandı, çıkamadı. Kızılderili beni yana savurdu, düşerken bacak makasına aldı. Kötü kıstırmıştı. Elleri boynuma gitti. Bazen geceleri uyanırım. Ellerini oramda hissederim, onun kokusunu duyarım. Soluğumun savaşmaya çabaladığını, kaybettiğini, yağlı parmakların

boynuma gömüldüğünü hissederim. Sonra kalkar kendime bir içki koyarın, radyoyu açarım.

Tam kendimden geçecekken ışıklar yandı birden – kan kırmızısı bir ışık, gözlerimdeki ve gözlerimin arkasındaki kandan. Bir surat uçuştu boşlukta, bir el usulca dokundu orama burama, ama öbür eller de gırtlağımdaydı hâlâ.

Bir ses usulca, "Bırak soluk alsın – azıcık," dedi.

Parmaklar gevşedi. Silkinerek kurtuldum. Parlak bir şey çeneme çarptı.

Ses usulca konuştu: "Ayağa kaldır."

Kızılderili beni ayağa kaldırdı. İki bileğimi birden kıvırarak duvara çekti beni.

"Acemi çaylak," dedi ses usulca ve ölüm kadar katı ve acımasız olan o parlak şey yeniden çarptı, bu sefer suratıma. Ilık bir şeyler aktı. Yaladım, demir ve tuz tadı geldi ağzıma. Bir el cüzdanımı yokladı. Bir el bütün ceplerimi yokladı. Kâğıda sarılı cıgara çıkarıldı, etrafındaki kâğıt çözüldü. Önümdeki sisin içinde bir yerde kayboldu.

"Üç sigara mı vardı?" diye sordu ses usulca; parlak şey suratıma çarptı yine.

"Üç," diye yutkundum.

"Öbürleri nerede demiştin?"

"Çalışma masamda – ofisde."

Parlak şey yine çarptı. "Yalan söylüyorsundur herhalde – ama öğrenirim." Anahtarlar küçük kırmızı ışıltılarla parladı önümde. Ses, "Biraz daha boğ," dedi.

Demir parmaklar boynuma gömüldü. Arkaüstü Kızılderili'ye yaslanmıştım, kokusunu alıyor, midesinin sert kaslarını hissediyordum. Uzanıp parmaklarından birini kavradım, bükmeye çalıştım.

Ses usulca, "Hayret," dedi. "Akıllanmıyor."

Parıldayan şey havada aktı yine. Çeneme çarptı – bir zamanlar çenem olan şeye.

"Bırak. Uslandı artık," dedi ses.

Ağır, güçlü kollar gevşedi, öne doğru sendeledim, bir adım atıp dengemi buldum. Amthor çok hafif, neredeyse hülyalı bir gülümsemeyle önümde duruyordu. Narin, güzel elinde tabancamı tutuyordu. Tabancayı göğsüme doğrultmuştu.

"Sana bazı şeyler öğretirdim," dedi yumuşak sesiyle. "Ama neye yarar? Küçücük, pis bir dünyanın küçücük, pis bir adamısın. Parlak bir nokta olsa üzerinde, yine o olacaksın. Değil mi?" Gülümsedi – öyle güzeldi ki.

Kalan bütün gücümle gülümsemesine yumruğumu salladım.

Hiç de kötü olmadı, şartlara bakılırsa. Sendeledi, iki burun deliğinden kan geldi. Sonra toparlandı, dikleşti, silahı kaldırdı yine.

"Otur, evladım," dedi usulca. "Konuklarım gelecek. Bana vurduğuna o kadar sevindim ki. İşimi çok kolaylaştıracak."

Tabureyi el yordamıyla bulup oturdum, başımı yeniden hafif hafif ışıldayan sütbeyazı kürenin yanına, masaya dayadım. Yüzüm masada, yanlamasına bakıyordum küreye. Işık büyülüyordu beni. Güzel ışık, cici, tatlı ışık.

Arkamda, çevremde, sessizlikten başka bir şey yoktu.

Öylece uyuyakaldım galiba – kanlı yüzüm masaya dayalı ve ince, güzel bir şeytan, tabancam elinde, bana bakıp gülümsüyor.

23

"Hadi," dedi iri olanı. "Bırak sallanmayı."

Gözlerimi açıp oturdum.

"Öbür odaya, arkadaşım."

Ayağa kalktım, hâlâ rüyada gibi. Bir yere gittik, bir kapıdan geçerek. Neresi olduğunu gördüm sonra: Pencerelerle çevrili resepsiyon odası. Dışarıda hava tamamen kararmıştı artık.

Yüzükleri yakışmayan kadın masasında oturuyordu. Yanında bir adam duruyordu.

"Şöyle otur, arkadaşım."

İterek oturttu beni. Hoş bir iskemleydi, dik ama rahat, ama havamda değildim. Masanın arkasındaki kadının önünde bir defter açık duruyordu ve içinden okuyordu. Kısa boylu, yaşlıca, kır bıyıklı bir adam ifadesiz bir yüzle onu dinliyordu.

Amthor pencerelerden birinin önünde, sırtı odaya dönük, okyanusun dingin çizgisine, uzaklara, iskele ışıklarının ötesine, dünyanın ötesine bakıyordu. Âşıkmış gibi bakıyordu. Bana bakmak için bir kere başını yarım çevirdi, ben de yüzündeki kanın silindiğini, ama burnunun ilk tanıştığım burun olmadığını, iki boy daha büyük olduğunu gördüm. Dudaklarım çatlak falan demeden sırıttım, bunu görünce.

"Eğleniyor musun, arkadaşım?"

Sesi çıkan adama baktım – önümde durana, buraya gelmeme yardım edene. Dişleri çilli, bir sirk çığırtkanının ezgili sesiyle konuşan, yüz kilo kadar çeken, dağınık bir gonca güldü. Hızlıydı, sertti ve kırmızı et yerdi. Kimsenin ağız kokusunu çekmezdi. Akşam yatmadan dua edeceğine copunu cilalayan polislerdendi. Ama gözleri eğlenceye açıktı.

Bacaklarını ayırarak önüme dikilmiş, açık cüzdanımı elinde tutuyor, derisini tırnağıyla çizip duruyordu, bir şeyleri bozmaktan keyif alıyormuş gibi. Elinde başka bir şey yoksa küçük şeyler de olabilirdi. Ama suratları bozmak daha çok keyif verirdi mutlaka.

"Özel hafiyeyiz, öyle mi, arkadaşım? Büyük ve belalı şehirden, ha? Biraz şantaja geldik, ha?"

Şapkası başının arkasına devrilmişti. Alnındaki terin koyulaştırdığı tozlu kumral saçları vardı. Mizah dolu gözlerinde kanlı damarlar vardı.

Gırtlağım kıyma makinesinden geçmiş gibiydi. Elimi götürüp yokladım. O Kızılderili yok mu. Parmakları makine çeliğindendi sanki.

Esmer kadın okumasını bitirip defterini kapattı. Kır bıyıklı, ufak tefek, yaşlıca adam başıyla onaylayıp benimle konuşan adamın yanına geldi.

"Polis misiniz?" diye sordum, çenemi ovuşturarak.

"*Sen* ne dersin, arkadaşım?"

Polis esprisi. Kısa olanının bir gözünde perde vardı ve yarı kör gibi görünüyordu.

"Los Angeles polisi değilsiniz," dedim, kısa boylu adama bakarak. "O gözle emekli ederlerdi Los Angeles'da."

İri adam cüzdanımı geri verdi. İçine baktım. Bütün param hâlâ oradaydı. Bütün kartlarım. Her şey yerli yerindeydi. Şaşırdım.

"Bir şey söylesene, arkadaşım," dedi iri olanı. "Kendini biraz sevdirecek bir şeyler söyle."

"Tabancamı verin."

Biraz öne eğilip düşündü. Düşündüğünü görebiliyordum. Nasırlarına vuruyordu. "Tabancanı istiyorsun, öyle mi, arkadaşım?" Kır bıyıklıya yan gözle baktı. "Tabancasını istiyor," dedi. Yine bana baktı. "Ya ne yapacaksın tabancanı, arkadaşım?"

"Kızılderili vuracağım."

Bıyıklıya baktı yine. "Çok ağır bir ağabey bu," dedi ona. "Kızılderili vuracakmış."

"Baksana bana, Hemingway," dedim. "Her dediğimi tekrarlama."

"Bence herif deli," dedi iri olanı. "Hemingway dedi bana. Deli mi dersin?"

Bıyıklı bir puronun ucunu ısırdı, bir şey demedi. Pencerede duran uzun boylu güzel adam yavaşça dönüp usulca konuştu: "Biraz dengesiz olabileceğini düşünüyorum."

"Bana niye Hemingway dedi anlayamadım," dedi iri olanı. "Adım Hemingway değil ki."

Yaşlı olanı konuştu: "Tabanca görmedim ben."

Amthor'a baktılar. Amthor, "İçeride," dedi. "Bende. Vereyim size, Bay Blane."

İri adam belinden öne eğildi, dizlerini azıcık büküp suratıma soludu. "Bana niçin Hemingway dedin, arkadaşım?"

"Bayan var da odada."

Dikleşti yine. "Anlıyorum." Bıyıklıya baktı. Bıyıklı başıyla onayladı, dönüp odanın öbür ucuna yürüdü. Kapı yana kayarak açıldı. Kapıdan geçti, Amthor peşinden çıktı.

Sessizlik oldu. Esmer kadın masasına bakıp alnını kırıştırdı. İri adam sağ kaşıma bakıp başını yandan yana salladı, hayretle.

Kapı yeniden açıldı ve bıyıklı adam geri geldi. Bir yerden bir şapka bulup bana uzattı. Cebinden tabancamı çıkarıp bana verdi. Ağırlığından, boş olduğunu anladım. Koltuk altıma yerleştirip ayağa kalktım.

İri adam, "Hadi, arkadaşım, gidelim," dedi. "Çıkalım buradan. Biraz temiz hava aklını başına getirir belki."

"Peki, Hemingway."

"Bak, yine yaptı," dedi iri adam hüzünle. "Kadınlar var diye Hemingway diyor bana. Kendine göre ayıp bir hareket mi sayıyor bunu acaba?"

Bıyıklı adam, "Çabuk ol," dedi.

İri adam kolumdan tuttu ve küçük asansöre yürüdük. Asansör geldi. Bindik.

24

Asansörden inince dar holden ilerleyip siyah kapıdan çıktık. Hava serin ve temizdi; okyanusun tuzlu pusundan yükseklerdeydik. Derin soluklar aldım.

İri adam hâlâ kolumu tutuyordu. Bir araba duruyordu orada – hususi plakalı, sıradan, koyu renk bir sedan araba.

İri adam ön kapıyı açıp pişman bir sesle konuştu: "Sana layık bir araba değil, arkadaşım. Ama biraz hava al, iyi gelir. Bir şikâyetin yok, değil mi? Yapmamızı istemediğin bir şey yapmak istemeyiz yani, arkadaşım."

"Kızılderili nerede?"

Başım hafifçe sallayıp arabaya doğru itti beni. Ön koltuğun sağ yanına oturdum. "Ha, evet, Kızılderili," dedi. "Ama onu ok ve yayla vuracaksın. Yasa böyle. Arabanın arkasında."

Dönüp arkaya baktım. Boştu.

"Yok orada," dedi iri olanı. "Birisi yürüttü herhalde. Arabanı kilitlemeden bırakamıyorsun artık."

"Çabuk ol," dedi bıyıklı adam, arka koltuğa oturdu. Hemingway arabanın çevresinden dolanıp sert göbeğini direksiyonun arkasına sıkıştırdı. Motoru çalıştırdı. Dönüp iki yanı yabansardunyalarıyla çevrili bahçe yo-

lundan indik usulca. Denizden soğuk bir rüzgâr esiyordu. Yıldızlar çok uzaktaydı. Bir şey demediler.

Bahçe yolunun sonuna gelip beton dağ yoluna çıktık, acele etmeden yolumuza devam ettik.

"Niçin araban yok, arkadaşım?"

"Amthor araba gönderdi."

"Niçin öyle yaptı, arkadaşım?"

"Beni görmek istiyordu herhalde."

"Çok akıllı bu yahu," dedi Hemingway. "Her şeyi çözüyor."

Arabanın camından dışarı tükürdü, bir dönemeci düzgünce alıp arabayı yokuş aşağı salıverdi, motoru dinlendirdi. "Telefon edip şantaj yapmaya kalkmışsın diye anlattı. Nasıl bir adamla iş yapacağım -yapacaksam eğer- diye merak etmiş. Onun için de kendi arabasını yollamış."

"Çünkü polis çağıracağını biliyormuş, benim de eve dönmek için arabamı getirmeme gerek olmadığını düşünmüş," dedim. "Aferin sana, Hemingway."

"Yine başladı. Peki. Masasının altında diktafon var, sekreteri her şeyi not alıyor; biz gittiğimizde hepsini Bay Blane'e okudu."

Dönüp Bay Blane'e baktım. Huzur içinde purosunu tüttürüyordu, sanki terlikleri ayağındaymış gibi. Bana bakmadı.

"Palavra," dedim. "Böyle bir durum için önceden hazırladıkları notlardır."

"Bu adamı niçin görmek istediğini anlatsan belki bize?" diye kibarca önerdi Hemingway.

"Yani suratımın bir parçası hâlâ yerindeyken mi?"

"Yok, yahu, biz öyle insanlar değiliz," dedi, cömert bir el hareketiyle.

"Amthor'u bayağı iyi tanıyorsun, değil mi, Hemingway?"

"Bay Blane daha iyi tanıyor. Ben emir kuluyum."

"Bay Blane de kim yahu?"

"Arkada oturan beyefendi."

"Arkada oturmasının dışında kim oluyor?"

"Yapma yahu, herkes tanır Bay Blane'i."

"Peki," dedim; birden kendimi çok yorgun hissettim.

Biraz daha sessizlik oldu, biraz daha keskin viraj, biraz daha dönemeçli beton yol, biraz daha karanlık, biraz daha acı.

İri adam konuştu: "Madem artık arkadaş arasında kaldık, bayan falan da yok, oraya niçin gittiğin de bizi fazla ilgilendirmiyor – şu Hemingway hikâyesi bayağı canımı sıktı."

"Şaka," dedim. "Çok, çok eski bir şaka."

"Kim bu Hemingway denen eleman?"

"Aynı şeyi iyi olduğuna inandırana kadar durmadan yineleyen adamın biri."

"Çok zaman isteyen bir iş olmalı," dedi iri adam. "Özel dedektife göre bayağı dağınık bir kafan var. Bütün dişlerin senin mi?"

"Evet, ama birkaç tanesi yamalı."

"Bayağı şanslı adammışsın, arkadaşım."

Arka koltuktaki adam, "Burası iyi," dedi. "İlk sağa sap."

"Tamam."

Hemingway arabayı dağın yamacı boyunca ilerle-

yen dar bir toprak yola çevirdi. Bir buçuk kilometre kadar gittik. Adaçayı kokusu içimi bulandırıyordu.

"Burada," dedi arka koltuktaki adam.

Hemingway arabayı durdurup el frenini çekti. Önümden eğilip kapıyı açtı.

"Tanıştığımıza sevindim, arkadaşım," dedi. "Ama bir daha gelme. İş için gelme yani. Çık."

"Buradan eve yürüyecek miyim?"

Arka koltuktaki adam, "Çabuk ol," dedi.

"Evet, buradan eve yürüyorsun, arkadaşım. Bir şikâyetin yok ya?"

"Yok. Bazı şeyleri düşünmeme firsat olur. Mesela, sizler Los Angeles polisi değilsiniz. Ama biriniz polis – belki ikiniz de. Bay City polisisiniz, bana kalırsa. Niçin bölgenizin dışındasınız, onu merak ediyorum."

"Bunu kanıtlamak biraz güç olmayacak mı, arkadaşım?"

"İyi geceler, Hemingway."

Cevap vermedi. İkisi de konuşmadılar. Arabadan inmeye başladım, ayağımı marşpiyeye koyup hâlâ biraz başım dönerek öne eğildim.

Arka koltuktaki adam, görmekten çok sezdiğim ani bir hareket yaptı. Ayaklarımın dibinde karanlık bir havuz belirdi; en karanlık geceden çok, çok daha karanlıktı.

Havuza daldım. Dibi yoktu.

25

Oda duman doluydu. Duman havada dimdik, ince çizgiler halinde, küçük saydam boncuklardan oluşan bir perde gibi duruyordu. Dipteki duvarda iki pencere açık gibiydi, ama duman kımıldamıyordu. Bu odayı daha önce hiç görmemiştim. Pencerelerde parmaklıklar vardı.

Uyuşmuş gibiydim, kafam bomboştu. Bir yıldır uyuyor gibiydim. Ama duman beni rahatsız ediyordu. Sırtüstü yatmış, bunu düşünüyordum. Uzun bir süre sonra ciğerlerimi acıtan derin bir soluk aldım.

"Yangın var!" diye bağırdım.

Bu beni güldürdü. Nesinin komik olduğunu bilmiyordum, ama gülmeye başladım. Yatakta, yattığım yerde güldüm. Gülme biçimim hoşuma gitmedi. Deli gülüşüydü.

Bir bağırış yetti. Odanın dışında hızlı ayak sesleri duyuldu, kilide bir anahtar sokuldu ve kapı açıldı. Bir adam odaya yanlamasına sıçrayarak girdi ve arkasından kapıyı kapadı. Sağ eli beline gitti.

Beyaz ceketli, kısa boylu, tıknaz bir adamdı. Gözleri tuhaf bakıyordu, siyah ve düzdüler. Dış kenarlarında deriden gri topaklar vardı.

Başımı sert yatağın üzerinde çevirip esnedim.

"Ciddiye alma, Jack. Ağzımdan kaçtı," dedim.

Adam suratını ekşitmiş duruyordu orada; eli belinin sağında, havalarda geziniyor. Yeşilimsi habis bir surat, yassı siyah gözler, gri-beyaz teniyle burnu kabuk gibi duruyor.

"Deli gömleğini istiyorsun yine galiba," dedi pis pis.

"İyiyim, Jack, çok iyiyim. Güzel bir uyku çektim. Rüya görmüşüm herhalde. Neredeyim?"

"Layık olduğun yerdesin."

"Hoş bir yere benziyor," dedim. "İnsanlar hoş, havası hoş. İyisi mi, ben biraz daha kestireyim."

"Başka bir şey olmasın da," diye hırladı.

Çıktı. Kapı kapandı. Kilit çıtladı. Ayak sesleri giderek yok oldu.

Duman etkilenmemişti. Odanın ortasında, odanın her yerinde havada asılı duruyordu hâlâ. Perde gibi. Dağılmıyordu, uçup gitmiyordu, kımıldamıyordu. Odada esinti vardı, yüzümde hissedebiliyordum. Ama duman hissetmiyordu havayı. Bir örümceğin ördüğü gri bir ağdı. Bu kadar örümceği bir arada nasıl çalıştırmışlar diye merak ettim.

Pamuklu flanel pijama. İlçe Hastanesi'ndekiler gibi. Önü yok, gereğinden fazla tek dikişi yok. Kaba, katı bir kumaş. Yakası boynumu acıtıyor. Boynum hâlâ acıyordu. Uzanıp boğaz kaslarıma dokundum. Hâlâ ağrıyorlardı. Tek bir Kızılderilicik be, baba. Tamamdır, Hemingway. Dedektif olmak istiyorsun, demek? İyi para kazanırsın. Dokuz kolay derste. Rozeti bizden. Sadece elli sent ilavesiyle bir de tabanca kılıfı gönderelim.

Boyun acıyordu, ama dokunan parmaklar hiçbir şey hissetmiyordu. Sanki bir deste muz. Baktım. Parmağa benziyorlardı. Beş para etmezler. Posta siparişi, tapon parmaklar. Rozet ve kılıfla gelmiş olmalılar. Bir de diplomayla.

Geceydi. Pencerelerin dışındaki dünya kara bir dünyaydı. Tavanın orta yerinden üç pirinç zincire bağlı porselen camdan bir çanak sarkıyordu. İçinde hafif bir ışık vardı. Kenarını küçük renkli kabarcıklar çevreliyordu, bir turuncu bir mavi. Onlara baktım. Dumandan bıkmıştım. Baktıkça küçük lombozlar gibi açılıverdiler ve içlerinden kafalar pırtladı. Minicik kafalar, ama canlı; küçük oyuncak bebeklerin kafaları gibi kafalar, ama canlı. Yatçı kasketi takmış Johnnie Walker burunlu bir adam vardı ve kabarık saçlarının tepesine geniş kenarlı süslü bir şapka takmış bir sarışın vardı ve papyonu yamuk sıska bir adam vardı. Berbat bir sayfiye lokantasının garsonuna benziyordu. Dudaklarını aralayıp yılışık yılışık sordu: "Bifteğiniz az mı pişsin, efendim, orta mı?"

Gözlerimi sımsıkı yumdum, sertçe kırpıştırdım, bir daha açtığımda da üç pirinç zincirden sarkan çakma porselenden bir çanak olmuştu yine.

Ama hareketli havada duman hâlâ kımıltısız duruyordu.

Kaba çarşafın bir köşesiyle yüzümün terini sildim, posta okulunun bana dokuz kolay derste gönderdiği parmaklarla, yarısı peşin, Posta Kutusu İki Milyon Dört Yüz Altmış Sekiz Bin Dokuz Yüz Yirmi Dört, Cedar City, Iowa. Delirmişim. Zır delirmişim.

Yatakta oturdum, bir süre sonra ayaklarımla yere ulaşabildim. Ayaklarım çıplaktı ve iğneler batıyordu.

Kavramlar sol tezgâhta, hanımefendi. Azman boy çengelliiğneler sağda. Ayaklar döşemeyi duyumsamaya başladı. Ayağa kalktım. Fazla kalkmışım. Soluk soluğa çömeldim, yatağın kenarına tutundum; yatağın altından gibi gelen ses durmadan yineliyordu: "*Delirium tremens... delirium tremens... delirium tremens...*"

Yürümeye başladım, sarhoş gibi sendeleyerek. Parmaklıklı iki pencerenin arasındaki küçük beyaz emaye sehpanın üzerinde bir şişe viski duruyordu. Şişeye doğru yürüdüm. Her şeye rağmen, iyi insanlar da vardı şu dünyada. Sabah gazetesine sövebilirsin, sinemada yanında oturan adamın bacağını tekmelersin, siyasetçilere sıkılıp hayıflanıp bozulabilirsin, ama yine de iyi insanlar var şu dünyada. Şu yarım şişe viskiyi oraya bırakan adamı ele alalım. Mae West'in kalçalarından biri kadar kocaman bir yüreği vardı.

Şişeye uzanıp yarı uyuşuk ellerimle kavradıktan sonra ağzıma götürürken sanki Golden Gate Köprüsü'nün bir ayağını kaldırıyormuş gibi terliyordum.

Uzun, dağınık bir yudum aldım. Şişeyi büyük bir özenle yerine bıraktım. Çenemin altını yalamaya çalıştım.

Viskinin tuhaf bir tadı vardı. Tadının tuhaflığının bilincine varırken duvarın bir köşesine sıkışmış bir lavabo gördüm. Yetiştim. Güçbela yetiştim. Kustum. Kimse böyle kusmamıştır.

Zaman geçti – bulantı, sendeleme, sersemlik, lavabonun kenarına tutunup hayvansı seslerle yardım dilenmeyle dolu bir ıstırap.

Geçti. Sendeleyerek yatağa döndüm, sırtüstü uzanıp soluk soluğa dumanı seyrettim. Duman o kadar

belirgin değildi sanki. Belki sadece gözlerimin arkasında bir şeydi. Sonra birdenbire yok oldu ve porselen lambanın ışığı pırıl pırıl aydınlattı odayı.

Yeniden oturdum. Kapının yanında duvara dayalı ağır bir tahta iskemle vardı. Beyaz ceketli adamın girdiği kapıdan başka bir kapı daha vardı. Dolap kapısı olabilirdi. İçinde giysilerim bile olabilirdi. Döşeme, gri-yeşil yer muşambası karelerinden oluşuyordu. Duvarlar beyaza boyanmıştı. Temiz bir odaydı. Üzerinde oturduğum yatak demir bir hastane yatağıydı, ama alışılandan daha alçaktı ve insanın el ve ayak bileklerinin geleceği yerlerde yanlarına tokalar tutturulmuş kalın meşin kayışlar vardı.

Çok güzel bir odaydı – hele terk etmesi ne güzel olurdu.

Gövdemin her yanı duyu alıyordu artık – başım, boynum, kolum ağrıyordu. Koluma ne olduğunu hatırlamıyordum. Pijamaya benzer pamuklu giysinin kolunu sıvayıp bulanık gözlerle baktım. Dirseğimden omuzuma küçük iğne delikleriyle doluydu. Her deliğin çevresinde yirmi beş sentlik boyunda bir leke vardı.

Uyuşturucu. Uslu durayım diye bastırmışlardı uyuşturucuyu. Biraz da skopolamin belki, konuşayım diye. Uyuşturucu fazla kaçmış. Gövdeyi terk ederken canıma okuyordu. Kimine olur, kimine olmaz. Yapıma bağlı. Uyuşturucu işte.

Duman, tavan lambasının kenarına dizili küçük kafalar, sesler, acayip düşünceler, kayışlar, parmaklıklar, uyuşuk parmaklarla ayaklar, hep bundandı. Viski herhalde bir başkasının kırk sekiz saatlik içki tedavisinin

bir parçasıydı. Hiçbir eksiğim kalmasın diye bırakmış olmalılardı.

Ayağa kalkıp karnımla neredeyse karşı duvara vurdum. Bunun üzerine yatıp uzunca bir süre çok çok yavaş soluk aldım. Artık her yanıma iğneler batıyor, terliyordum. Alnımda küçük ter damlacıklarının oluşup burnumun yanlarından yavaşça ve özenle ağzımın kenarlarına aktığını hissediyordum. Dilim enayice uzanıp damlaları yalamaya çalışıyordu.

Yeniden oturup ayaklarımı yere bastım ve ayağa kalktım.

"Tamam, Marlowe," dedim dişlerimin arasından. "Sağlam adamsın. Bir seksen beşlik demir adam. Soyunup yüzünü de yıkadın mı seksen beş kilo çekersin. Kaslar sert, çene yumruğa dayanıklı. Cefakârsın. İki kere coplandın, gırtlağını sıktılar, pestilini çıkarana kadar suratına tabanca namlusu vura vura dövdüler. Kafayı dansa kalkmış iki penguen kadar üşütene dek bastılar uyuşturucuyu. Sonuç? Rutin. Şimdi gerçekten güç bir şey yapmayı dene – pantolonunu giymek gibi."

Yeniden yatağa uzandım.

Zaman geçti yine. Ne kadar, bilmiyorum. Saatim yoktu. Saatler o tür zamanı göstermez zaten.

Oturdum. Bıkkınlık veriyordu artık. Kalkıp yürümeye başladım. Tadı yoktu yürümenin. Siniri bozulmuş kedi gibi atıyor insanın yüreği. İyisi mi yatıp uyumalı yine. Yormamalı kendini. Dökülüyorsun, arkadaşım. Tamam, Hemingway, bitkinim. Bir vazo devirecek halim bile yok. Tırnağımı bile kıramam.

Yağma yok. Yürüyorum. Dayanıklıyım. Buradan çıkacağım.

Yeniden yattım.

Dördüncü sefer biraz daha iyiydi. Odanın bir ucundan öbürüne iki kere gidip geldim. Lavaboya gidip eviyeyi çalkaladım, yaslanıp avcumdan su içtim. Kusmadım. Azıcık bekleyip yine içtim. Çok daha iyi.

Yürüdüm. Yürüdüm. Yürüdüm.

Yarım saat yürüdükten sonra dizlerim titriyordu ama zihnim açılmıştı. Daha su içtim, çok su içtim. Lavabonun içine ağlayacaktım neredeyse içerken.

Yatağa döndüm. Çok güzel bir yatakti. Gül yapraklarından yapılmıştı. Dünyanın en güzel yatağıydı. Carole Lombard'dan almışlardı. Fazla yumuşak gelmişti ona. O yatakta iki dakika yatmak için canımı verirdim. Canım yumuşak yatak, canım uyku, canım gözler kapanıyor, kirpikler iniyor, usul usul soluma sesi ve karanlık yumuşak yastıklarda...

Yürüdüm.

Ehramları yaptılar, sıkılıp yıktılar, taşını öğütüp beton yaptılar, Boulder Barajı'nı yaptılar, sonra suyunu güneşli güzel Güney California'ya taşıyıp sel diye kullandılar.

Bütün bunlar olurken yürüdüm. Uğraşamadım.

Yürümeyi kestim. Birileriyle konuşmaya hazırdım.

26

Dolabın kapağı kilitliydi. Ağır iskemle bana göre fazla ağırdı. Öyle olması gerekiyordu. Yataktan çarşafları, alezi çözdüm, şilteyi bir yana çektim. Altındaki metal şeritleri altlı üstlü yirmişer santim uzunluğunda emaye siyah metal yaylar tutuyordu. Yaylardan birinin üzerinde çalışmaya başladım. Ömrümde yaptığım en güç işti. On dakika sonra iki parmağım kan içindeydi ve yaylardan birini sökmüştüm. Havada salladım. Dengesi iyiydi. Ağırdı. Kırbaç gibiydi neredeyse.

Bütün bunlar bitince bakıp viski şişesini gördüm; o da işimi görürdü, tamamen unutmuştum.

Biraz daha su içtim. Çıplak yatak yaylarının kenarına oturup biraz dinlendim. Sonra kapıya gittim, ağzımı menteşenin kenarına dayayıp bağırdım:

"Yangın var! Yangın var! Yangın var!"

Kısa ve hoş bir bekleyiş oldu. Dışarıdaki koridor boyunca koşarak geldi; anahtar kilide şiddetle girdi ve sertçe döndü.

Kapı hızla açıldı. Kapının açıldığı yandaki duvara yapışmıştım. Copu elindeydi bu sefer, on beş santim kadar uzunluğunda, kahverengi sırım örülü, yaylı, hoş bir alet. Sökülmüş yatağı görünce gözleri yuvalarından fırladı, dönmeye başladı.

Kıkırdayıp geçirdim bir tane. Ağır yayı kafasının yanına oturttum, öne doğru sendeledi. Dizüstü çökerken peşinden gittim. İki kere daha vurdum. İnler gibi bir ses çıkardı. Gevşeyen elinden copu aldım. Ağlar gibi bir ses çıkardı.

Yüzüne dizimi kullandım. Dizim acıdı. Yüzünün acıyıp acımadığını söylemedi. Hâlâ inlerken copla bayılttım.

Kapının dışından anahtarı alıp içeriden kilitledim, üstünü aradım. Başka anahtarları da vardı. Biri dolabıma uydu. İçinde giysilerim asılıydı. Ceplerimi aradım. Cüzdanımdaki para gitmişti. Beyaz ceketli adama döndüm. Yaptığı işe göre fazla para vardı üstünde. Yola çıkarken üstümde olan parayı aldım, adamı yatağa kaldırdım, kayışlarla el ve ayak bileklerini bağlayıp ağzına yarım metre kadar çarşaf tıktım. Burnu kırıktı. Soluk alabildiğinden emin olana kadar bekledim.

Acıdım. İşinde gücünde, görevini yapıp haftalık maaşını almaya çabalayan sıradan bir adamcağız. Karısı, çocukları var belki. Yazık. Coptan başka da bir aleti yoktu. Haksızlıktı bu. İlaçlı viskiyi uzanabileceği yere koydum – elleri bağlı olmasa.

Omuzunu okşadım. Ağlayacaktım neredeyse.

Bütün giysilerim, hatta içinde tabancamla birlikte -ama tabanca boş- kılıf da dolapta asılıydı. Beceriksiz parmaklarımla, bol bol esneyerek, giyindim.

Yataktaki adam dinleniyordu. Onu orada bıraktım, kapıyı üzerine kilitledim.

Dışarıda geniş, sessiz bir hol ve üç kapalı kapı vardı. Kapıların hiçbirinden ses gelmiyordu. Holün ortasında uzayan şarap rengi halı yapının geri kalanı kadar sessizdi. Sonunda bir dönemeç vardı ve buna dik bir hol daha

ve beyaz meşe tırabzanlı kocaman, bildiğimiz bir merdiven. Güzelce kıvrılarak aşağıdaki loş hole iniyordu. Alt kattaki holün sonunda iki tane vitraylı kapı vardı. Hol mozaik döşeliydi ve kalın halılar serilmişti. Tam kapanmamış bir kapıdan ışık sızıyordu. Ama hiç ses yoktu.

Eski bir ev, eskiden yaptıkları gibi, artık böylesi yapılmıyor. Mutlaka sakin bir sokaktır, evin yanında güllü bir kameriye, ön bahçesi çiçek içinde. Parlak California güneşi altında asil, serin ve sessiz. İçeride ne olursa olsun – yeter ki fazla çığlık atmasınlar.

Merdiveni inmek için tam adımımı attığımda bir adamın öksürdüğünü duydum. Birden dönünce holün öbür ucunda aralık bir kapı olduğunu gördüm. Yol halısına ayaklarımın ucuna basarak kapıya yaklaştım. Girmeden, aralık kapının yanında durdum. Halının üstünde, ayaklarımın ucunda, bir ışık üçgeni vardı. Adam yine öksürdü. Derin bir öksürüktü, derin bir göğüsten geliyordu. Sakin, huzurlu bir öksürüktü. Beni ilgilendirmiyordu. Beni ilgilendiren, buradan tüymekti. Ama bu evde kapısı açık kalabilecek herkes beni ilgilendirirdi. Saygın, şapka çıkarılacak bir adam olurdu bu. Işık üçgenine girdim azıcık. Bir gazete hışırdadı.

Odanın bir bölümünü görebiliyordum ve oda gibi döşenmişti, hücre değil. Koyu renk, çekmeceli bir sehpa vardı, üzerinde bir şapka ve gazeteler. Dantel perdeli pencereler, iyi bir halı.

Yatak yayları gıcırdadı, ağır ağır. Cüsseli bir adam – öksürüğü gibi. Parmaklarımı uzatıp kapıyı iki-üç santim ittim. Hiçbir şey olmadı. Hiçbir şey kafamın odaya uzanması kadar yavaş değildi. Odayı görebiliyordum şimdi – yatağı, üstündeki adamı, başucu ma-

sasının üstündeki küllükten masaya, oradan da halının üstüne taşan sigara izmaritlerini. Yatağın üstünde bir düzine buruşmuş gazete. Gazetelerden biri kocaman eller arasında, kocaman bir suratın önünde. Gazetenin yeşil kâğıdının üzerinden saçları gördüm. Koyu, -hatta siyah- kıvırcık ve çok gür. Saçların altında beyaz bir ten çizgi. Gazete biraz daha kımıldadı, soluk almadım, yataktaki adam da başını kaldırıp bakmadı.

Tıraşı gelmişti. Tıraşı hep gelecekti. Daha önce de görmüştüm onu, Central Caddesi'nde, Florian'ın Yeri diye bir zenci batakhanesinde. Üzerinde golf topları bulunan cart bir ceket ve elinde bir whisky sour'la. Ve onu elinde ordu yapısı bir Colt, kırık bir kapıdan usulca çıkarken görmüştüm. Yaptığı işleri görmüştüm ve bunlar kalıcı işlerdi.

Yeniden öksürüp kabalarını yatağın üzerinde yuvarladı, acı acı esnedi ve yana, başucu masasının üstünde duran buruşuk sigara paketine uzandı. Sigaralardan biri ağzına gitti. Başparmağının oralarda bir alev belirdi. Burnundan duman çıktı.

"Ohh," dedi ve gazete yüzünü gizledi yine.

Onu orada bırakıp yan hole döndüm. Bay Deve Malloy'un gayet emin ellerde olduğu belliydi. Merdivene dönüp indim.

Aralık kapının arkasından bir ses mırıldandı. Öbür sesin karşılık vermesini bekledim. Vermedi. Telefon görüşmesiydi. Kapıya yaklaşıp dinledim. Çok alçak bir sesti, bir mırıltı. Anlamlı hiçbir şey duyulmuyordu. Sonunda kuru bir tıkırtı işitildi. Sonra odada sessizlik oldu.

Gitmenin, çok uzaklara gitmenin zamanı gelmişti. Ben de kapıyı itip açtım, sessizce odaya girdim.

27

Bir büroydu – ne küçük ne büyük, derli toplu, profesyonel görünüşlü. Ağır kitaplarla dolu cam dolaplı bir kitaplık. Beyaz emaye bir sterilizasyon dolabı, üstünde pişen bir sürü iğne ve şırınga. Geniş, düz bir çalışma masası, üstünde bir sümen, bronzdan bir mektup açacağı, bir kalem takımı, bir ajanda – hemen hemen o kadar. Bir de, ellerini yüzüne kapamış bir adamın dirsekleri.

Aralık sarı parmakların arasından kafasına boyanmış gibi yapıştırılmış, ıslak kum renginde saçlar gördüm. Üç adım daha attım; gözleri masanın ötesine bakıp ayaklarımı görmüş olmalı. Başım kaldırdı ve bana baktı. Parşömen gibi bir suratta çukur, renksiz gözler. Kavuşmuş ellerini ayırıp arkasına yaslandı, yüzü ifadesiz, bana baktı.

Sonra ellerini çaresiz, ama hoşnutsuz bir hareketle açtı; ellerini yeniden masaya koyduğunda bir tanesi masanın köşesine çok yakındı.

İki adım daha atıp copu gösterdim. İşaret ve orta-parmakları hâlâ masanın köşesine doğru gidiyordu.

"Zilde," dedim, "bu akşam hayat yok. Fedaini uykuya yatırdım."

Gözleri mahmurlaştı. "Çok hastaydınız, beyefendi. Çok, çok hastaydınız. Kalkıp dolaşmanızı hiç tavsiye etmiyorum."

"Sağ elin," dedim. Yaylı copu şaklatıverdim. Yaralı yılan gibi geri çekti elini.

Sırıtacak bir şey olmadan sırıtarak masasının çevresini dolaştım. Çekmecede bir tabanca vardı tabii. Hep tabanca olur bunların çekmecelerinde, hep de geç ulaşırlar – ulaşabilirlerse eğer. Tabancayı aldım. Otomatik bir .38'likti, sıradan bir model, benimki kadar iyi değildi ama mermileri işime yarardı. Çekmecesinde mermi yoktu, ben de şarjörü çıkarmaya başladım.

Hafifçe kımıldadı, gözleri hâlâ çukur ve hüzünlü.

"Halının altında bir zil daha vardır belki," dedim. "Belki doğrudan merkezdeki polis müdürüne bağlıdır. Basma sakın. Daha bir saat boyunca çok gaddar bir adamım ben. O kapıdan giren mezara giriyor demektir."

"Halının altında zil yok," dedi. Sesinde çok hafif bir yabancı şive vardı.

Şarjörünü çıkarıp benim boş şarjörümle değiş tokuş ettim. Tabancasının haznesindeki mermiyi atıp düştüğü yerde bıraktım. Benimkinin haznesine mermi sürüp masanın öbür yanına geçtim yine.

Kapının kilidi yaylıydı. Gerileyerek itip kapadım, yaylı kilidin tıkırtısını duydum. Bir de sürgü vardı. Onu da sürdüm.

Masaya dönüp bir koltuğa oturdum. Gücümün son damlasıyla.

"Viski," dedim.

Ellerini oynatmaya başladı.

"Viski," dedim.

İlaç dolabına gitti, yeşil vergi pullu yassı bir şişe ve bir bardak aldı.

"İki bardak," dedim. "Viskinin tadına baktım demin. Catalina Adası'na uçacaktım neredeyse."

İki küçük bardak getirdi, şişeyi açıp bardakları doldurdu.

"Önce sen," dedim.

Hafifçe gülümseyip bardaklardan birini kaldırdı.

"Sağlığınıza, beyefendi – ne kalmışsa sağlığınızdan." İçti. İçtim. Uzanıp şişeyi yakınıma çektim, içkinin sıcaklığının yüreğime ulaşmasını bekledim. Kalbim atmaya başladı, ama göğsümdeydi bu sefer, ayakkabı bağcıklarımda değil.

"Bir kâbus gördüm," dedim. "Saçma sapan bir şey. Rüyamda beni, pencereleri parmaklıklı bir odada bir yatağa bağlamışlar, uyuşturucu iğneleri yapıyorlar. Çok güçten düştüm. Uyudum. Yemek vermediler. Hastaydım. Bana bunu yaptıkları yere kafama vurup bayıltarak getirmişlerdi. Çok zahmet etmişler. O kadar önemli birisi değilim."

Bir şey demedi. İnce bir hesap vardı bakışlarında, acaba daha ne kadar yaşayabileceğimi düşünüyormuş gibi.

"Uyandım, oda duman içindeydi," dedim. "Sanrıydı tabii – optik sinir iritasyonu falan gibi bir şeyler der herhalde, senin gibiler. Pembe yılanlar göreceğime duman gördüm. Bağırdım, beyaz ceketli bir bitirimcik gelip cop gösterdi. Kendimi copu elinden almaya hazırlamam bayağı zaman aldı. Anahtarlarını aldım, giysilerimi aldım, hatta cebinden paramı bile aldım. Ve işte huzurundayım. Tedavi başarılı oldu. Ne dedin?"

"Bir şey söylemedim."

"Bazı şeyler söylenmeyi bekler," dedim. "Hatta dilleri sarkmış, öyle beklerler söylenmeyi. Şu elimdeki—" yaylı copu salladım hafifçe "–ikna aracıdır. Birisinden ödünç aldım."

"Onu derhal bana veriniz, lütfen," dedi, insanın zamanla âşık olabileceği bir gülümsemeyle. Hücrene ölçülerini almaya gelen celladın gülümsemesi. Biraz dostça, biraz babacan, ama biraz da temkinli. Zamanla âşık olurdun, ömrün yetse.

Copu avucuna bıraktım – sol avucuna.

"Şimdi de tabancayı, lütfen," dedi usulca. "Çok hastaydınız, Bay Marlowe. Ve maalesef yatağınıza dönmeniz için ısrar edeceğim."

Gözlerimi diktim baktım adama.

"Ben Dr. Sonderborg," dedi, "ve hiç itiraz istemem."

Copu önüne, masanın üstüne bıraktı. Gülümsemesi buzluktan çıkmış balık gibi kaskatıydı. Uzun parmakları ölen kelebekler gibi hareketler yapıyordu.

"Tabancayı, lütfen," dedi. "Size şiddetle tavsiye—"

"Saat kaç, gardiyan?"

Biraz şaşırmış gibi baktı. Saatim kolumdaydı, ama durmuştu.

"Gece yarısına geliyor. Niçin sordunuz?"

"Günlerden ne?"

"Beyefendiciğim – pazar akşamı tabii ki."

Masaya yaslanıp destek aldım, düşünmeye çalıştım, tabancayı da ona hamle yapabileceği kadar yakın tuttum.

"Kırk sekiz saatten fazla yani. Tevekkeli değil sapıtmışım. Kim getirdi beni buraya?"

Bana baktı ve sol eli yavaşça tabancaya yanaşmaya başladı. Gezgin Eller Derneği üyesi. Kızlar bayılır.

"Bana sertlik yaptırma," diye yalvardım. "Aile terbiyemi, kusursuz şivemi kaybettirme bana."

Cesur adamdı. Tabancayı almaya çalıştı. Ama hamle yaptığı yerde değildi. Arkaya yaslanıp kucağıma aldım tabancayı.

Kızardı, viskiyi kapıp bardağını doldurdu, hızla içti. Derin bir soluk alıp titredi. İçkinin tadını sevmiyordu. Keşler sevmezler hiç.

"Burayı terk ederseniz derhal tutuklanacaksınız," dedi. "Sizi buraya bir polis yetkilisi yasal yollarla yatırdı—"

"Polisin öyle bir yetkisi yok."

Bu onu biraz sarstı. Sarınıtırak yüzü hareketlendi.

"Uzatma da anlat," dedim. "Kim getirdi beni buraya – niçin ve nasıl? Deliliğim üstümde bugün. Kıyıya inip dalgalarla dans edeceğim. Cinler çağırıyor. Bir haftadır kimseyi vurmadım. Anlat bakalım, doktor civanım. Al sazı eline, döktür bakalım."

"Narkotik zehirlenmesinden muzdaripsiniz," dedi buz gibi bir sesle. "Neredeyse ölecektiniz. Size üç kere digitalis vermek zorunda kaldım. Direndiniz, bağırdınız, zapt etmek zorunda kaldık." O kadar hızlı konuşuyordu ki sözcükler üst üste biniyordu. "Hastanemden bu durumda ayrılırsanız, başınız çok kötü derde girer."

"Doktorum dedin, değil mi – tıp doktoru?"

"Evet. Dediğim gibi, ben Dr. Sonderborg."

"Narkotik zehirlenmesinde direnip bağırılmaz, doktor. Komada gibi yatarsın. Bir daha dene. Fazlalıkları da at. İşin özünü istiyorum. Kim yatırdı beni özel timarhanene?"

"Ama—"

"Aması maması yok. Tiridine banarım senin. Bir fıçı Malmsey şarabında boğarım seni. Benim de boğulacak bir şişe Malmsey şarabım olsa keşke. Shakespeare. O da içkiden anlardı. Şu ilacımızdan alalım biraz." Uzanıp bardağım aldım, birer içki koydum. "Devam et, Karloff."

"Polis getirdi sizi buraya."

"Ne polisi?"

"Bay City polisi, tabii." Huzursuz sarı parmakları bardağını döndürüyordu. "Bay City burası."

"Ya. Adı var mı bu polisin?"

"Komiser Galbraith'di galiba. Devriye polislerinden değil. Bir başka polisle birlikte sizi cuma akşamı evin önünde kendini bilmez bir halde bulmuşlar. Yakın diye buraya getirmişler. Aşırı doz almış bir uyuşturucu bağımlısı sandım sizi. Ama yanılmış da olabilirim belki."

"Güzel hikâye. Aksini kanıtlayamam. Ama niçin burada tuttun beni?"

Huzursuz ellerini açtı. "Çok hasta olduğunuzu -hâlâ da öyle olduğunuzu- defalarca, defalarca söyledim size. Ne yapmamı bekliyordunuz?"

"Sana borcum var o zaman?"

Omuz silkti. "Tabii. İki yüz dolar."

İskemlemi geri ittim biraz. "Sudan ucuz. Sıkıyorsa al."

"Burayı terk ederseniz," dedi sertçe, "derhal tutuklanacaksınız."

Masanın üzerinden ona doğru eğilip suratına soludum. "Ama sadece burayı terk ettiğim için değil, Karloff. Aç şu duvar kasasını."

Birden ayağa fırladı. "Yeter artık, çok uzattınız."

"Açmayacak mısın?"

"Kesinlikle açmayacağım."

"Elimde tabanca var."

Ağzım büzüp acı acı gülümsedi.

"Çok büyük bir kasa," dedim. "Yepyeni de. Bu da çok iyi bir tabanca. Açar mısın?"

Yüzü değişmedi.

"Allah kahretsin," dedim. "Elinde tabanca varsa insanlar her dediğini yaparlar sözde. Ama işe yaramıyor, değil mi?"

Gülümsedi. Sadistçe bir keyif vardı yüzünde. Kötüleşiyordum yine. Çökmek üzereydim.

Masa başında sendeledim; dudakları hafif aralık, gülümsüyordu.

Uzun bir süre masaya yaslandım, gözlerinin içine baktım. Sonra sırıttım. Gülümsemesi suratından pis bir paçavra gibi düştü. Alnında boncuk boncuk terler belirdi.

"Hadi eyvallah," dedim. "Seni seninkinden de pis ellere emanet ediyorum."

Gerisin geri kapıya gittim, açıp çıktım.

Ön kapılar kilitli değildi. Üstü kapalı bir veranda vardı. Bahçe çiçek kaynıyordu. Beyaz parmaklıklarla çevriliydi, parmaklığın kapısı vardı. Ev bir sokak köşesindeydi. Serin, nemli bir geceydi, ay çıkmamıştı.

Köşedeki tabela Descanso Sokağı diyordu. Sokak boyunca evlerin ışıkları yanıyordu. Siren sesi gelecek mi diye kulak verdim. Gelmedi. Öbür tabela Yirmi Üçüncü Sokak diyordu. Yirmi Beşinci Sokak'a yürüyüp sekiz yüz'lü numaraların olduğu bloka yöneldim. No. 819 Anne Riordan'ın numarasıydı. Sığınak.

Ancak uzunca bir süre yürüdükten sonra fark ettim, tabancayı hâlâ elimde tuttuğumu. Ve siren sesi duymamıştım.

Yürümeyi sürdürdüm. Temiz hava iyi geldi, ama viski içimde ölüyordu, kıvranarak ölüyordu. Yol boyunca çam ağaçları, tuğladan evler vardı, evler sanki Güney California'da değil de Seattle'da, Capitol Hill'deymiş gibi duruyorlardı.

No. 819'da ışık vardı hâlâ. Selvilerin oluşturduğu yüksek bir çite yaslanmış küçük beyaz bir kapı, araba girişiydi. Evin önünde gül ağaçları vardı. Ön kapıya giden basamakları tırmandım. Zile basmadan kulak verdim. Siren sesi yoktu hâlâ. Zil çaldıktan sonra, evin ön kapısı kilitliyken konuşmana izin veren o elektrikli zımbırtılardan birinden çatlak bir ses çıktı.

"Buyurun, kim o?"

"Marlowe."

Belki soluğunu tuttu, belki de elektrikli nesne kapanırken öyle bir ses çıkardı.

Kapı açıldı ve Bayan Anne Riordan, üstünde soluk yeşil pantolonlu bir takım, durmuş bana bakıyordu. Gözleri büyüdü, korktu. Verandanın çiğ ışığında yüzü birden solmuştu.

"Aman Tanrım," diye haykırdı, "Hamlet'in babasına benzemişsin!"

28

Oturma odasında bej, desenli bir halı, beyaz ve pembe koltuklar, yüksek pirinçten ayaklıkları olan siyah mermer bir şömine, duvarlara gömme kitaplıklar ve inik jaluzilerin önüne çekilmiş, kaba kumaştan kırık beyaz perdeler vardı.

Önünde halı kaplı bir boşluktan başka bir şey olmayan bir boy aynası dışında kadınsı hiçbir şey yoktu odada.

Derin bir koltuğa yarı oturmuş, yarı uzanmış, ayaklarımı bir pufa uzatmıştım. İki fincan sütsüz şekersiz kahve, sonra bir içki içmiş, daha sonra içlerine kızarmış ekmek ufalanmış iki rafadan yumurta yemiş, ondan sonra da içine konyak katılmış bir kahve daha içmiştim. Bütün bunları kahvaltı köşesinde yapmıştım, ama köşenin neye benzediğini hatırlamıyordum artık. İyice geçmişte kalmıştı.

Formumu bulmuştum yine. Hemen hemen ayık sayılırdım, midem de -fazla iddialı olmamakla birlikte- iyiye gidiyordu.

Anne Riordan karşımda öne doğru eğilmiş, düzgün çenesini düzgün elinin avucuna dayamış, siyah gözleri kabarık kızıl-kestane saçlarının gölgesinde, oturuyordu.

Saçına bir kurşunkalem sokmuştu. Yüzü endişeliydi. Olanların bir bölümünü anlatmıştım ona, ama hepsini değil. Özellikle de Deve Malloy'u anlatmamıştım.

"Sarhoşsun sandım," dedi. "Madem beni görmeye geldin, mutlaka sarhoşsundur diye düşündüm. O sarışınla gitmişsindir dedim. Sandım ki – ne sandım, bilmiyorum."

"Bütün bunları yazı yazarak satın almadın herhalde," dedim, çevreme bakarak. "Aklından geçen parayı verseler bile."

"Babam da polisken rüşvet yiyerek almadı," dedi. "Bugünlerde polis şefliği yapan o yağ tulumu gibi."

"Beni ilgilendirmez," dedim.

"Del Ray'de birkaç arsamız vardı," dedi. "Babama kakaladıkları değersiz, kumluk araziler. Sonra petrol çıktı oralarda."

Başımla onaylayıp elimdeki nefis kristal kadehten bir yudum aldım. İçindekinin güzel, iç ısıtan bir tadı vardı.

"İnsan yerleşebilir buraya," dedim. "Hemen taşınıverir. Her şey hazır."

"Öyle bir insan olsa. Bir de gelmek istese," dedi.

"Uşak yok ama," dedim. "Orası zor işte."

Yüzü kızardı. "Ama sen – senin tercihin kafanı ezdirmek, kollarını uyuşturucu iğneleriyle delik deşik ettirmek, çeneni basketbol panyasına çevirtmek... Nasıl olsa sende malzeme çok."

Bir şey demedim. Çok yorgundum.

"Neyse ki," dedi, "o zıvanalara bakmayı akıl ettin. Aster Yolu'nda öyle bir konuştun ki, tamamen atladın sandım."

"O kartvizitlerin bir anlamı yok."

Gözleri parladı. "Adam gözünü korkutmak için seni iki pis polise dövdürüp kırk sekiz saatlik içki tedavisine sokuyor, sen de hâlâ oturmuş bunları söylüyorsun, öyle mi? Her şey o kadar ortada ki yarısını koparıp atsan kalanından baston olur."

"Keşke ben söyleseydim o lafı," dedim. "Tam benlik. Kaba. Nedir ortada olan?"

"Bu sosyete medyumunun aslında bir sosyete haydudundan başka bir şey olmadığı. Kuşları buluyor, kafalarını boşaltıyor, sonra it kopuk takımını mücevherleri toplamaya yolluyor."

"Gerçekten öyle mi düşünüyorsun?"

Gözlerini dikti bana. Kadehimi bitirdim, bitkin ifademi sürdüm yine suratıma. Görmezden geldi.

"Tabii öyle düşünüyorum," dedi. "Sen de öyle düşünüyorsun."

"O dediğinden biraz daha karmaşık gibi."

Gülümsemesi hem sıcak, hem alaycıydı. "Özür dilerim. Bir an için dedektif olduğunu unuttum. *Tabii* ki karmaşık olacak, değil mi? Bir olayın basit olması adeta ayıptır, herhalde."

"Ondan da karmaşık," dedim.

"Peki, o zaman. Dinliyorum."

"Bilmiyorum. Ama sanıyorum öyle. Bir içki daha alabilir miyim?"

Ayağa kalktı. "Arada sırada bir de suyun tadına baksan? Sırf spor olsun diye?" Gelip bardağımı aldı. "Bu son." Odadan çıktı, bir yerlerden buz şıngırtısı geldi; gözlerimi yumdum, ufak, önemsiz sesleri dinledim. Buraya gelmemeliydim. Benim hakkımda sandığım kadar

çok şey biliyorlarsa, beni aramak için buraya da gelebilirlerdi. O zaman da ayıkla pirincin taşını.

Elinde bardakla geldi ve soğuk bardağı tutmaktan soğuyan parmakları benimkilere dokundu ve bir an için tuttum parmaklarını, sonra, büyülü bir vadideki rüyandan yüzüne güneş geldiğinde nasıl uyanırsan öyle, bıraktım.

Kızardı, koltuğuna döndü ve aşırı telaşlı hareketlerle oturdu.

Sigara yakıp içkimi içişimi seyretti.

"Amthor bayağı acımasız bir delikanlı," dedim. "Ama onu bir mücevher çetesinin beyni olarak göremiyorum nedense. Belki yanılıyorum. Ama eğer öyle olsaydı ve benim de böyle bir şeyden kuşkulandığımı düşünseydi, o uyuşturucu hastanesinden canlı çıkamazdım. Ama bazı şeylerden korkan bir adam. Görünmez yazılardan söz edene kadar hiçbir sertliğe yeltenmedi."

İfadesiz baktı bana. "Var mıydı ki?"

Sırıttım. "Varsa, ben görmedim."

"Birisi hakkındaki tatsız bilgileri gizlemek için tuhaf bir yol değil mi bu ama? Zıvanalara gizlemek yani. Ya hiç bulunmasalardı?"

"Aslında galiba Marriott korkuyordu ve başına bir şey gelirse kartvizitlerin bulunacağını düşünüyordu. Üstünde bulunacak her şeyi didik didik edecekti polis. Beni rahatsız eden de bu. Amthor gerçekten haydut olsaydı, bulunacak hiçbir şey bırakmazdı ortalarda."

"Yani Amthor öldürdüyse -ya da öldürttüyse- mi? Ama Marriott'un Amthor hakkında bildikleri doğrudan cinayetle ilgili olmayabilir."

Arkaya yaslandım, sırtımı koltuğa verip içkimi bitirdim, söylediklerini düşünüyormuş gibi yaptım. Başımla onayladım.

"Ama mücevher soygunu cinayetle bağlantılı. Bir de Amthor'un soygunla bağlantısı olduğunu varsayıyoruz."

Gözleri biraz kurnazlaştı. "Kötü hissediyorsundur kendini," dedi. "Yatmak ister misin?"

"Burada mı?"

Saçlarının diplerine kadar kızardı. Çenesi kalktı. "Öyle düşünmüştüm. Çocuk değilim. Neyi ne zaman yaptığıma kim karışabilir?"

Bardağımı bir kenara koyup ayağa kalktım. "Çok ender gelen kibarlık anlarımdan birini yaşamak üzeresin," dedim. "Beni bir taksi durağına kadar götürür müsün, fazla yorgun değilsen?"

"Çok salaksın," dedi öfkeyle. "Pestilin çıkana kadar dayak yedin, kim bilir kaç çeşit uyuşturucu iğnesi yedin, şimdi de bir uyku çekip erkenden kalkacaksın, dedektiflik yapmaya başlayacaksın hemen yeniden, değil mi?"

"Biraz geç kalkarım diye düşünmüştüm."

"Senin hastanede olman gerek, salak!"

Titredim. "Bak," dedim, "kafam biraz dağınık bu akşam, buraya da fazla takılmasam iyi olur diyorum. Bu insanların hiçbirine karşı kullanabileceğim hiçbir kanıt yok – onların benden fazla hoşlanmadıklarını da fark ediyorum. Ne desem, polis aksini söyleyecek; buranın polisi de, gördüğüm kadarıyla, bayağı yoz."

"Güzel bir şehirdir burası," dedi sertçe, biraz da soluk soluğa. "Yargılama hemen—"

"Tamam. Güzel şehir. Chicago da öyle. Yıllarca yaşarsın, tek bir makineli görmezsin. Tabii, güzel bir şehir. Los Angeles'dan beter değildir. Ama büyük bir şehrin yalnız bir bölümünü satın alabilirsin. Bu boyda bir kasabayı toptan satın alırsın – kutusuyla, ambalajıyla. Aradaki fark bu. Bu yüzden de izin isteyeceğim."

Ayağa kalkıp çenesini uzattı bana doğru. "Hemen yatacaksın, burada yatacaksın. Misafir odası var, hemen devrilip—"

"Kapını kilitleyeceksin ama, söz mü?"

Kızarıp dudağını ısırdı. "Bazen dünyanın en iyi adamı olduğunu düşünüyorum," dedi, "bazen de dünyada tanıdığım en alçak insan."

"Öyle ya da böyle, taksi bulabileceğim bir yere kadar götürür müsün beni?"

"Burada kalacaksın," dedi. "Halin yok. Hastasın."

"Beynim didiklenecek kadar hasta değilim ama," dedim hınçla.

Oturma odasından hole çıkan iki basamağa takılıp düşecekti neredeyse, öylesine hızla fırladı odadan. Neredeyse ânında döndü – kıyafetinin üstüne uzun bir flanel manto giymiş, şapkası yok, kızılımsı saçları yüzü kadar öfkeli. Bir yan kapıyı hışımla savurarak açtı, uçarak çıktı, bahçe yolunda ayak sesleri işitildi. Garaj kapısı açılırken hafif bir ses çıkardı. Bir araba kapısı açıldı, sonra çarpıldı. Marş bastı, motor çalıştı, farların ışıkları oturma odasının camlı kapılarını taradı.

Şapkamı durduğu iskemlenin üstünden aldım, birkaç lamba söndürdüm, camlı kapının Yale kilidi olduğunu gördüm. Kapıyı örtmeden odaya baktım bir an. Hoş bir odaydı. Ne güzel, terlikle gezilirdi.

Kapıyı örttüm, küçük araba yanıma yanaştı, çevresini dolanıp bindim.

Dudaklar sımsıkı ve öfkeli, eve kadar götürdü beni. Deli gibi sürdü. Apartmanımın önünde indiğimde buz gibi bir sesle iyi geceler dedi, küçük arabasıyla yolun orta yerinde U dönüş yapıp henüz anahtarlarımı cebimden çıkaramadan gazladı gitti.

Lobi kapısı on bir'de kilitleniyordu. Hep küf kokan lobiden geçip merdivene, oradan da asansöre gittim. Katıma çıktım. Çiğ ışıklar yanıyordu. Servis kapılarının önünde süt şişeleri duruyordu. Kırmızı yangın kapısı dikiliyordu koridorun dibinde. Açık tel bölümünden sızan tembel esinti yemek kokularını temizlemeye yetmiyordu hiçbir zaman. Uykuda bir dünyaya dönmüştüm. Uyuyan bir kedi kadar zararsız bir dünyaya.

Dairemin kapısının kilidini açıp girdim, ışığı yakmadan bir an kapıya yaslanıp kokladım. Ev kokuyordu – toz, tütün kokuyordu; insanların yaşadıkları, yaşamayı sürdürdükleri bir dünyanın kokusuydu.

Soyunup yattım. Kâbuslardan ter içinde uyandım. Ama sabah kalktığımda iyileşmiştim.

29

Üstümde pijama, yatağın kenarına oturmuş, kalkmayı düşünüyordum, ama kararsızdım. Kendimi çok iyi hissetmiyordum, ama olmam gerektiği kadar kötü de değildim – maaşlı bir işte olabileceğim kadar kötü, mesela. Başım ağrıyordu, şişmiş ve yanıyor gibiydi, dilim kuru ve mıcır kaplıydı, boynum tutuktu ve çenem acımıyor desem yalan söylemiş olurdum. Ama daha kötü sabahlarım da olmuştu.

Sisli, gri bir sabah; hava henüz sıcak değildi ama ısınacak gibiydi. Yataktan kaldırdım kendimi, midemin kusmaktan ağrıyan boşluğunu ovdum. Sol ayağım iyiydi. Ağrısı acısı yoktu. Hemen yatağın köşesine çarptım.

Hâlâ söverken kapıya vuruldu – kapıyı beş santim aralayıp çalana hastir çekip suratına çarpma isteği veren o alacaklı vuruşlarından.

Beş santimden biraz fazla araladım kapıyı. Kahverengi gabardin takımı, tepesi düz kenarı dar hafif fötrüyle, temiz, düzgün, ciddi ve gözünde pis bir bakışla Dedektif Başkomiser Randall duruyordu karşımda.

Kapıyı hafifçe itti, geri çekildim. Girdi, kapıyı örttü, çevreye bir göz attı. "İki gündür seni arıyorum," dedi. Bana bakmadı. Gözleriyle odayı tarıyordu.

"Hastaydım."

Parlak kır saçları ışıl ışıl, şapkası şimdi kolunun altında, eller cepte, hafif ve canlı adımlarla dolandı ortada. Bir polise göre pek iri sayılmazdı. Elini cebinden çıkardı, şapkasını bir takım dergilerin üstüne koydu.

"Burada değildin," dedi.

"Hastanede."

"Ne hastanesi?"

"Hayvan hastanesi."

Sanki tokatlamışım gibi irkildi. Teninin altı hafif renklendi.

"Erkenci değil misin bugün biraz – böyle tavırlar için yani?"

Bir şey demedim. Sigara yaktım. Bir nefes alıp hemen yatağa çöktüm yine.

"Senin gibilerin tedavisi yok ama, değil mi?" dedi. "Kodese tıkılmaktan başka."

"Hastaydım, sabah kahvemi de içmedim henüz. Fazla kaliteli espriler bekleme benden."

"Sana bu davayla uğraşma dedim."

"Tanrı değilsin. Peygamber bile değilsin." Sigaramdan bir nefes daha aldım. İçimde bir yerlerde bir yanma vardı, ama hoşuma da gitmiyor değildi.

"Başına bir belalar açarım, şaşarsın."

"Doğrudur."

"Şimdiye kadar neden yapmadım, biliyor musun?"

"Biliyorum."

"Neden?" Av köpeği gibi tetikte, hafif öne eğilmişti, gözlerinde, eninde sonunda hep beliren o bakışla.

"Beni bulamadın da ondan."

Arkaya doğru gerilip topuklarının üstünde yaylandı. Yüzü biraz parlıyordu. "Başka bir şey diyeceksin

sandım," dedi. "Deseydin de bir tane çakıverecektim suratına."

"Yirmi milyon dolardan korkmazsın sen. Ama yüksek yerden emir gelebilir."

Ağzı hafif aralık, sertçe soludu. Cebinden yavaşça bir paket sigara çıkarıp ambalajını yırttı. Parmakları titriyordu azıcık. Dudaklarının arasına bir sigara yerleştirip dergilerin durduğu sehpaya gitti, bir kutu kibrit aldı. Sigarasını özenle yaktı, kibriti yere değil, tablaya attı, bir nefes çekti.

"Sana telefonda bir tavsiyede bulunmuştum geçen gün," dedi. "Perşembe günü."

"Cuma."

"Doğru – cuma. Dinlemedin. Nedenini anlıyorum. Ama kanıt gizlediğini bilmiyordum o zaman. Bu davaya uygun düşebilecek bir hareket tarzı öneriyordum sadece."

"Ne kanıtı?"

Sessizce baktı bana.

"Kahve içer misin?" dedim. "İnsana dönersin belki."

"İstemem."

"Ben isterim." Kalkıp mutfağa yöneldim.

"Otur aşağı," dedi Randall sertçe. "Sözüm bitmedi daha."

Mutfağa devam ettim, çaydanlığa su doldurup ocağın üstüne koydum, bir bardak soğuk su doldurup içtim, sonra bir tane daha. Üçüncü bardak dolusu suyla döndüm, kapı aralığında durup ona baktım. Kımıldamamıştı. Bir yanında sanki katıymış gibi duran bir duman perdesi vardı. Yere bakıyordu.

"Bayan Grayle beni çağırınca gitmemin nesi yanlış?"

"Ondan söz etmiyordum."

"Belki, ama hemen önce ondan söz ediyordun."

"Seni çağırmadı." Gözlerini kaldırdı, bakışları hâlâ taş gibiydi. Ve çıkık elmacıkkemiklerini kızanklık boyuyordu hâlâ. "Kendini ona zorla kabul ettirdin, skandaldan söz ettin, işi almak için neredeyse şantaj yaptın ona."

"Tuhaf. Benim hatırladığım, işten söz bile etmedik. Anlattıklarında pek yeni bir şey bulamadım. Yani dişe dokunur bir şey yoktu. İşe nereden girişeceğimi bilemedim. Tabii, önceden sana her şeyi anlatmıştı."

"Anlatmıştı. O Santa Monica üzerindeki birahane eşkıya yatağı. Ama bunun bir anlamı yok. Hiçbir şey çıkmaz oradan. Karşısındaki otel de batak bir yer. Ama bizi ilgilendirecek kimse orada da yok. Düşük it kopuk takımı."

"Kendimi zorla kabul ettirdiğimi mi söyledi sana?"

Gözlerini eğdi biraz. "Hayır."

Sınıttım. "Kahve ister misin?"

"Hayır."

Mutfağa döndüm, kahveyi hazırladım, süzülmesini bekledim. Bu sefer peşimden geldi, kapı aralığında durdu.

"Bu mücevher çetesi, benim bildiğim, Hollywood ve çevresinde en aşağı on yıldır iş tutuyor," dedi. "Ama bu sefer çok ileri gittiler. Adam öldürdüler. Nedenini de biliyorum galiba."

"Çete işiyse, sen de çözersen, ben bu şehirde yaşadığımdan beri çözülen ilk çete cinayeti olur. Aklıma da en aşağı bir düzine geliyor."

"Sağ ol be, Marlowe."

"Yanlışım varsa söyle."

"Yok, Allah kahretsin," dedi. "Bir-iki tanesi kâğıt üzerinde çözüldü, ama hepsi yalan. Patronu kurtarmak için itin biri üstlendi hep."

"Öyle. Kahve?"

"İçersem doğru dürüst konuşacak mısın benimle – erkek erkeğe, sululuk etmeden?"

"Denerim. Ama bütün düşündüklerimi anlatacağıma söz veremem."

"Onları anlatmasan da olur," dedi, terslercesine.

"Takım elbisen çok güzel."

Yüzü kızardı yine. "Yirmi yedi buçuk dolar bu takım," dedi sertçe.

"Eyvah, alıngan polise çattık," dedim, ocağa döndüm.

"Güzel kokuyor. Nasıl yapıyorsun?"

"Fransız filtresi. Kaba çekilmiş kahve. Kâğıt filtre kullanmıyorum." Dolaptan şekeri, buzdolabından kremayı çıkardım. Mutfak masasına karşılıklı oturduk.

"Dalga mı geçiyordun demin – hastalık, hastane falan?"

"Dalga değil. Başım biraz belaya girdi – Bay City'de. İçeri aldılar. Kodese değil, özel bir uyuşturucu tedavi merkezine."

Gözleri dalgınlaştı. "Bay City, öyle mi? Kendini zora sokmayı seviyorsun, değil mi, Marlowe?"

"Zora girmeyi sevdiğimden değil. Öyle oluyor da ondan. Böylesi daha hiç olmamıştı. İki kere coplanıp bayıltıldım, ikincisi bir polis tarafından – ya da polise benzeyen ve polis olduğunu söyleyen birisi tarafından. Kendi tabancamla dövüldüm, ayı gibi bir Kızılderili

gırtlağımı sıktı. O uyuşturucu kliniğine baygın halde atıldım, zorla tutuldum – bir süre de bağlı olarak galiba. Bunların hiçbirini kanıtlayamasam da harika bir ezik vuruk koleksiyonum var ve sol kolum şırınga izleriyle dolu."

Masanın köşesine dikti gözlerini. "Bay City'de," dedi usulca.

"Şiir gibi şehir adı. Kenef duvarlarına şiir yazarlar ya..."

"Ne işin vardı orada?"

"Ben gitmedim oraya. Polisler götürdü beni sınırın ötesine. Stillwood Heights'da bir adamı görmeye gittim ben. Los Angeles'a bağlı orası."

"Jules Amthor adında bir adamı," dedi alçak sesle. "Niçin yürüttün o sigaraları?"

Fincanımın içine baktım. Allahın cezası kız. "Tuhaf geldi bana, adamın -Marriott'un- üstünde iki sigara tabakası olması. Üstelik içinde cıgaralıklarla. Bay City'de öyle satıyorlarmış – Rus sigarasına benzeterek, uzun zıvanalarla, Romanoff kraliyet armasıyla, falan."

Boş fincanını bana doğru itti, doldurdum. Gözleri yüzümü çizgi çizgi, gözenek gözenek inceliyordu, Sherlock Holmes'un pertavsızı ya da Thorndyke'ın cep büyüteci gibi.

"Bana söylemen gerekirdi," dedi sitemle. Kahvesinden bir yudum alıp dairelere peçete niyetine koydukları o kenarı dantelli şeylerden biriyle dudaklarını sildi. "Ama sen yürütmedin. Kız söyledi bana."

"Ne diyeyim, yahu?" dedim. "Adamın elinden hiçbir şey gelmiyor artık bu memlekette. Hep kadınlar."

"Senden hoşlanıyor," dedi Randall, filmlerdeki FBI ajanları gibi, hüzünlü ama erkeksi. "Babası, doğruluğu yüzünden işinden olan polislerin en doğrusuydu. Onları almaması gerekirdi. Senden hoşlanıyor."

"İyi bir kız. Tipim değil."

"İyi kızlardan hoşlanmıyor musun?" Bir sigara daha yakmıştı. Dumanını yüzünden öteye eliyle yelpazeliyordu.

"Kızın pürüzsüzünü, ışıl ışıl olanını severim – sertini, günahkârını."

"Donuna kadar alırlar," dedi Randall, umursamaz.

"Tabii. Başka neyimi alacaklar ki? Senin şimdi yaptığın ne sanki?"

O gün ilk kez gülümsedi. Kendine günde dört kere gülümseme izni veriyor olmalıydı.

"Senden pek bir şey alamadım henüz," dedi.

"Benden çok ileridesindir mutlaka, ama sana bir senaryo anlatacağım. Bu Marriott kadınlara şantaj yapan bir adamdı – Bayan Grayle öyle olduğunu neredeyse açık açık söyledi bana. Ama bir işi daha vardı. Mücevher çetesinin radarcısıydı. Sosyete radarcısı, kuşları ayarlayıp vurgunu düzenliyor. Çıkarabileceği, yakından tanıyabileceği kadınları ayarlıyor. Şu perşembe günkü soyguna bak. Pis kokular geliyor. Arabayı Marriott kullanmasa ya da Bayan Grayle'i Trocadero'ya götürmese veya eve başka yoldan gitse, yani o birahanenin önünden geçmese, o soygunun olması imkânsız."

"Arabayı şoför kullanıyor olabilirdi," dedi Randall makul bir sesle. "Ama pek bir şey fark etmezdi. Şoförler haydutların suratlarına tabanca dayayıp itip kakmalarına pek izin vermezler – hele ayda doksan kâğıt

maaşa. Ama Marriott'un tek başına olduğu pek fazla soygun olamaz, yoksa konuşulurdu."

"Bu tür düzenlerin en önemli yanı, konuşulmamaları," dedim. "Bunu hesaba kattın mı, çalınan malı geri almak ucuza geliyor."

Randall arkasına yaslanıp başını salladı. "İlgimi çekeceksen daha iyi bir şeyler bulman gerekiyor. Kadınlar her şeyi konuşurlar. Bu Marriott'la çıkmanın yaş iş olduğu bilinirdi hemen."

"Biliniyordu da mutlaka. Onun için öldürdüler."

Randall bana ifadesiz gözlerle baktı. Kaşığı boş fincanda havayı karıştırıyordu. Uzattığım kahvedanlığa el salladı. "Devam et," dedi.

"Tükettiler herifi. Yararlılığı bitmişti. Senin de dediğin gibi, konuşulmasının zamanı gelmişti. Böyle işlerden istifa da edemezsin, affını da isteyemezsin. Bu son soygun Marriott için tam da öyle oldu – son soygunu. Bak: Asıl değerini düşünürsen, yeşim için çok az para istediler. Buluşmayı da Marriott ayarladı. Ama her şeye rağmen korkuyordu. Son anda, yalnız gitmemesinin daha iyi olacağını düşündü. Bir de aklına şöyle bir kurnazlık geldi: Başına bir şey gelirse, üzerinde öyle bir şey bulunsun ki bir adamı işaret etsin – böyle bir çetenin başında olabilecek kadar acımasız ve zeki bir adamı; üstelik de zengin kadınlar hakkında bilgi toplayabilecek konumdaki bir adamı. Çocukça bir plandı, ama yaradı sonunda."

Randall başını salladı. "Çete olsa onu soyup soğana çevirirlerdi – hatta cesedini açığa götürüp denize atarlardı."

"Hayır. Amatör işi gibi görünsün isterlerdi. İşlerinin sürmesini istiyorlar. Kim bilir, yeni bir radarcı ayarlamışlardır bile belki," dedim.

Randall yine başını salladı. "Cıgaraların işaret ettiği öyle bir adam değil. Kendi düzenini kurmuş, işleri tıkırında. Araştırdım. Ne düşünüyorsun onun hakkında?"

Gözleri boştu – fazla boş. "Bayağı öldürücü göründü bana," dedim. "Fazla para diye bir şey de yoktur, değil mi? Hem bu medyumluk işi sabit bir yerde fazla sürdürülebilecek bir düzen değil. Moda oluyor, herkes ona gidiyor, bir süre sonra moda geçiyor, iş de sürünmeye başlıyor. Tabii, sadece medyumsa ve başka bir işi yoksa. Tıpkı film yıldızları gibi. Diyelim beş yıl. Olsa olsa o kadar sürdürebilir. Ama bu kadınlardan topladığı bilgileri bir-iki başka işte kullanabilirse köşeyi döner."

"Daha etraflıca inceleyelim," dedi Randall aynı boş bakışla. "Ama şu anda daha çok Marriott'la ilgileniyorum. Gerilere gidelim – çok daha gerilere. Onunla nasıl tanıştığına."

"Durup dururken telefon etti. Adımı rehberden bulmuş. Ya da bana öyle dedi."

"Kartvizitin vardı onda."

Şaşırmış gibi yaptım. "Doğru. Bak, onu unutmuştum."

"*Senin* adını niçin seçtiğini düşündün mü hiç – berbat bir belleğin olduğunu bir yana bırakırsan?"

Kahve fincanımın üzerinden baktım ona. Onu sevmeye başlamıştım. Yeleğinin içinde gömleğinden başka şeyler de vardı.

"Demek esas bunun için geldin, öyle mi?" dedim.

Başıyla onayladı. "Gerisi palavra, biliyorsun." Kibarca gülümseyip bekledi.

Biraz daha kahve koydum.

Randall yana kaykılıp masanın krem rengi yüzeyine baktı. "Biraz tozlanmış," dedi dalgınca, sonra dikleşip gözlerimin içine baktı. "Belki de bu işe farklı bir açıdan yaklaşmam gerek," dedi. "Mesela, Marriott konusunda düşündüklerin doğru olsa gerek. Bankadaki kasasından yirmi üç bin papel çıktı – kasayı bulana kadar da anamız ağladı, o başka. Ayrıca bir sürü senet, bir de Batı 54. Plaza'da bir mülkün tapusunun ipoteği vardı."

Kaşığını fincan tabağının kenarına hafifçe vurup gülümsedi. "İlgini çekti mi?" diye sordu kibarca. "Adres, Batı 54. Plaza."

"Evet," dedim, boğuk bir sesle.

"Ha, bir de bir sürü mücevher vardı Marriott'un kasasında – iyi mallar. Ama çaldığını sanmıyorum. Büyük olasılıkla vermişlerdir ona. Bu da senin dediğini doğruluyor. Satmaya korkuyordu – kafasında yarattığı çağrışımlar yüzünden."

Başımı evet anlamında salladım. "Çalınmış gibi geliyorlardı ona."

"Evet. O ipotek de önceden hiç çekmedi ilgimi, ama ne yaparsın, işler böyle yürüyor. Sizin gibi arkadaşlar polisle yüz yüze gelince böyle sorunlarla karşılaşıyorlar işte. Bütün çevre bölgelerden cinayet ve şüpheli ölüm raporları bize geliyor. Günü gününe okumamız gerekiyor bunları. Kural bu – arama emrin olmadan arama yapamazsın, geçerli nedenin olmadan adamın üstünde silah arayamazsın gibi. Ama kuralları bozarız.

Bozmak zorundayız. Bazı raporları bu sabaha kadar okumaya vakit bulamamıştım. Sonra geçtiğimiz perşembe Central'da bir zenci cinayeti raporunu okudum. Öldüren de Deve Malloy denilen sabıkalı bir bitirim. Bir de tanık adı var. Bir de ne göreyim – tanık sen değil misin?"

Usulca gülümsedi; üçüncü gülümseyişi. "Beğendin mi?"

"Dinliyorum."

"Bu daha bu sabah oluyor, tamam mı? Ben de raporu kim yazmış diye baktım, tanıdık biri çıktı – Nulty. Davadan bir halt çıkmayacağını anladım o zaman. Nulty öyle bir adam ki – şöyle diyeyim: Crestline taraflarına gittin mi hiç?"

"Gittim."

"İyi. Crestline yakınlarında bir yer var, eski demiryolu vagonlarından barakalar yapmışlar. Benim de bir barakam var orada, ama vagondan bozma değil. Bu vagonları, ister inan ister inanma, kamyonla taşımışlar, durup duruyorlar orada – tekerleri sökülmüş. İşte bu Nulty, o vagonlardan birine harika bir frenci olur."

"Gaddarsın," dedim. "Polis meslektaşına üstelik."

"Ben de Nulty'yi aradım, eveledi geveledi, bir-iki tükürdü, sonra senin bu Malloy'un yıllar önce vurulduğu Velma mı ne diye bir kız konusunda bazı düşüncelerin olduğunu söyledi, senin de cinayetin işlendiği ve bir zamanlar, beyazların gittikleri bir yerken, bu kızın çalıştığı zamanki patronunun dulunu görmeye gittiğini anlattı. Adresi de Batı 54. Plaza – Marriott'un ipoteğini tuttuğu yer."

"Ee?"

"Ben de bir sabaha bu kadar raslantı yeter dedim, geldim işte," dedi Randall. "Şimdiye kadar da bayağı kibar davrandım."

"Sorunun aslı," dedim, "bunların olduğundan daha önemliymiş gibi görünmesi. Bu Velma denen kız ölmüş, Bayan Florian'ın dediğine göre. Resmi var bende."

Oturma odasına gittim, elbisemin ceketinin cebine uzandım; elim daha henüz havadayken tuhaf ve boş hissetti kendini. Ama fotoğrafları bile almamışlardı. Çıkarıp mutfağa götürdüm, *Pierrot* kılıklı kızı Randall'ın önüne attım. Dikkatle inceledi.

"Hiç görmemişim," dedi. "Öbürü de mi o?"

"Yok, bu Bayan Grayle'in bir gazete fotoğrafı. Anne Riordan getirdi."

Bakıp başıyla onayladı. "Yirmi milyona ben de evlenirim bununla."

"Sana söylemem gereken bir şey var," dedim. "Dün gece o kadar öfkeliydim ki oraya tek başıma gidip ortalığı dağıtmayı düşündüm. Bu hastane Bay City'de, Yirmi Üç'le Descanso'nun köşesinde. Sonderborg adında bir adam işletiyor, doktor olduğunu söylüyor. Ek işi de eşkıya yataklığı. Deve Malloy'u gördüm dün gece orada. Bir odada."

Randall kımıldamadan oturdu, bana baktı. "Emin misin?"

"Yanılmak olanaksız. İri bir herif, hayvani. Gördüğün başka hiç kimseye benzemez."

Oturmuş, kımıldamadan bana bakıyordu. Sonra yavaşça masanın arkasından hareketlenip ayağa kalktı.

"Gidip şu Florian denen kadını görelim."

"Ya Malloy ne olacak?"

Yeniden oturdu. "Hepsini anlat, atlamadan."

Anlattım. Gözlerini yüzümden ayırmadan dinledi. Gözünü bile kırpmadı gibi geldi bana. Ağzı hafif aralık soluyordu. Gövdesi kımıldamadı. Parmak uçlarıyla masanın kenarını hafifçe dövüyordu. Ben bitirince konuştu:

"Şu Dr. Sonderborg dediğin – neye benziyor?"

"Keşe benziyor, büyük olasılıkla torbacı da." Elimden geldiğince tarif ettim.

Sessizce öbür odaya geçti, telefonun başına oturdu. Bir numara çevirip alçak sesle uzun bir süre konuştu. Sonra geri geldi. Kahveyi yeni tazelemiş, iki yumurta haşlanmış, iki dilim ekmek kızartıp tereyağlanmıştım. Yemeğe oturdum.

Randall karşıma yerleşip elini çenesine dayadı. "Eyalet narkotikten birisini uydurma bir şikâyetle gönderiyorum oraya, bir göz atsın diye. Belki bir şeyler çıkarır. Malloy'u bulamaz. Sen dün gece gittikten on dakika sonra Malloy da tüymüştür. Orası kesin."

"Bay City polisini niye aramadın?"

Randall bir şey demedi. Başımı kaldırıp baktığımda yüzü kızarmıştı ve huzursuzdu.

"Polis olarak," dedim, "senden daha alıngan bir adama rastlamadım."

"Çabuk tıkın. Gitmemiz gerek."

"Bundan sonra daha duş yapacağım, tıraş olacağım, giyineceğim."

"Pijamayla çıksan olmaz mı?" diye sordu, alaycı.

"Demek kasaba o kadar kokuşmuş, öyle mi?"

"Laird Brunette'in kasabası. Belediye başkanını seçtirmek için otuz bin kâğıt harcamış diyorlar."

"Belvedere Kulübü'nün sahibi olan adam mı?"

"İki de kumarhane gemisinin."

"Ama bizim vatanımızda," dedim.

Temiz, bakımlı tırnaklarına baktı.

"Senin ofise uğrayıp o öbür iki cıgaralığı alalım," dedi. "Oradalarsa hâlâ." Parmaklarını şaklattı. "Anahtarlarını verirsen, sen tıraş olup giyinirken ben hallederim."

"Birlikte gideriz," dedim. "Belki posta falan gelmiştir."

Başını salladı, bir süre sonra da oturup bir sigara daha yaktı. Tıraş olup giyindim, Randall'ın arabasıyla yola çıktık.

Postadan bir şeyler gelmişti, ama okumaya değmezdi. Masanın çekmecesindeki iki kesik sigaraya dokunulmamıştı. Ofisin aranmış gibi bir hali yoktu.

Randall iki Rus sigarası aldı, tütünlerini kokladı, cebine koydu.

"Kartın birini senden aldı," diye yüksek sesle düşündü. "Onun arkasında bir şey olamazdı, o zaman da öbürleriyle ilgilenmedi herhalde. Pek bir şeylerden korktuğu yok Amthor'un anlaşılan – senin bir üçkâğıt çevirdiğini düşünmüş herhalde. Hadi gidelim."

30

Meraklı Turşucu Teyze burnunu kapıdan üç santim kadar dışarı çıkardı, belki bir yerlerde turfanda bir menekşe bitmiştir tavrıyla havayı kokladı, keskin bakışlarla sokağı taradı ve ak saçlı başıyla selam verdi. Randall'la ben şapkalarımızı çıkardık. Bu mahallede Valentino'yla denkleştirdi bizi herhalde bu hareket.

"Günaydın, Bayan Morrison," dedim. "Bir dakika içeri girebilir miyiz? Bu, emniyet müdürlüğünden Başkomiser Randall."

"Hay allah, elim ayağım dolaştı. Bir sürü ütüm var yapılacak."

"Çok vaktinizi almayacağız."

Kapıdan çekildi, yanından geçip Mason City'den midir, neredendir, o büfenin olduğu hole, oradan da dantel perdeli, tertemiz oturma odasına girdik. Evin arkalarından ütü kokusu geliyordu. Ara kapıyı, sanki baklava hamurundan yapılmış gibi, büyük bir dikkatle kapadı.

Mavi-beyaz bir önlük takmıştı bu şabah. Bakışları aynı keskinlikteydi ve çenesi uzamamıştı.

Otuz santim kadar önümde dikildi, suratını öne çıkarıp gözlerini gözlerime dikti.

"Mektubu gelmedi."

Yüzüme bilgece bir ifade verdim. Başımı yukarıdan aşağı salladım, Randall'a baktım, Randall da başını yukarıdan aşağı salladı. Bir pencereye gidip Bayan Florian'ın evinin yan tarafında baktı. Usulca geri döndü: Kısa kenarlı şapkası koltuğunun altında, bir okul temsilindeki Fransız kontu kadar havalı.

"Mektubu almadı," dedim.

"Yok, almadı. Ayın 1'i cumartesiydi. 1 Nisan. Keh! Keh!" Durdu, tam gözlerini önlüğüyle silecekken önlüğün muşamba olduğunu hatırladı. Buna bozuldu biraz. Ağzı limon emmiş gibi oldu yine.

"Postacı evine sapmayınca peşinden fırladı, seslendi. Postacı başını sallayıp yürüdü gitti. O da eve döndü. Kapıyı öyle sert çarptı ki pencere inecek sandım. Çok öfkeliymiş gibi."

"Üstüme iyilik sağlık," dedim.

Turşucu Teyze Randall'a sertçe, "Rozetini göreyim, delikanlı," dedi. "Bu delikanlı geçen gün geldiğinde ağzı viski kokuyordu. Hiçbir zaman tam güvenemedim buna."

Randall cebinden altın ve lacivert emaye bir rozet çıkarıp gösterdi.

"Sahici polise benziyor," diye kabullendi Bayan Morrison. "Neyse – pazar günü bir şey olmadı. İçki almaya çıktı. İki dört köşe şişeyle döndü."

"Cin," dedim. "Anla artık. Kibar insanlar cin içmez."

"Kibar insanlar *hiç* içmez," dedi Turşucu Teyze, üstüne basa basa.

"Ya," dedim. "Sonra oldu pazartesi, yani bugün, ve postacı yine es geçti. Bu sefer iyice bozuldu."

"Ne kadar uyanıksın sen öyle, delikanlı? Ağzını açtırmıyorsun insana."

"Kusura bakmayın, Bayan Morrison. Bu bizim için çok önemli bir konu da—"

"Bu delikanlı ağzını kapayıp susmasını iyi biliyor ama."

"O evli," dedim. "İdmanlı."

Yüzüne yayılan morluk bana tatsız bir biçimde mavi hastalığı anımsattı. "Çık git evimden, polis çağırmadan!" diye bağırdı.

"Karşınızda bir polis yetkilisi duruyor, bayan," dedi Randall. "Güvendesiniz."

"Doğru, öyle," diye kabullendi. Yüzündeki morluk dağılmaya başladı. "Bu adamdan hoşlanmıyorum."

"Yalnız değilsiniz, bayan. Bayan Florian'ın taahhütlü mektubu bugün de gelmedi – öyle mi?"

"Öyle." Kısaca, sertçe konuştu. Gözlerini kaçırmaya başladı. Hızlı konuşmaya başladı – fazla hızlı. "Birileri vardı orada dün gece. Görmedim bile. Arkadaşlar beni sinemaya götürmüştü. Tam döndüğümde – yok, tam arkadaşlar gittikten sonra – yan taraftan bir araba gitti. Hızla, farları sönük. Plakayı göremedim."

Kaçamak gözleriyle bana sertçe, yan yan baktı. Niçin gözlerini kaçırdığını merak ettim. Pencereye gidip dantel perdeyi kaldırdım. Gri-mavi üniformalı bir adam yaklaşıyordu eve. Üniformalı adamın omuzunda ağır bir deri çanta ve başında kasket vardı.

Pencereden sıntarak döndüm.

"Formdan düşüyorsun," dedim kabaca. "Seneye üçüncü kümede savunma oynarsın."

"Öyle konuşma," dedi Randall, soğuk bir sesle.

"Bir bak pencereden."

Baktı ve yüzü sertleşti. Durduğu yerden kımıldamadan Bayan Morrison'a baktı. Bir şey bekliyordu – dünyada başka hiçbir şeye benzemeyen bir ses bekliyordu. Az sonra geldi.

Ön kapının mektup deliğine bir şey sokulurken çıkan ses: Reklam broşürü olabilirdi, ama değildi. Ayak sesleri dönüp bahçe yolunu geçti, sonra sokaktan işitildi ve Randall yeniden pencereye gitti. Postacı Bayan Florian'ın evinde durmadı. Gri-mavi sırtı ağır deri çantanın altında dik ve dingin, yoluna devam etti.

Randall başım çevirip öldürücü bir kibarlıkla sordu: "Posta bu bölgede günde kaç kere dağıtılıyor, Bayan Morrison?"

Teslim olmamaya çalıştı. "Bir kere," dedi sertçe, "bir sabah, bir öğleden sonra."

Gözleri oraya buraya kaçıştı. Tavşan çenesi bir şeylerin eşiğinde titriyordu. Elleri mavi-beyaz önlüğün kenarındaki muşamba oyaları kavradı.

"Sabah postası şimdi geçti," dedi Randall, hülyalı bir sesle. "Taahhütlü mektupları da mı her zamanki postacı getiriyor?"

"Onlar hep Özel Ulak gelirdi," diye çatladı ihtiyar ses.

"Ya. Ama cumartesi günü postacı evinde durmayınca dışarıya fırlayıp onunla konuştu. Özel Ulak'tan da hiç söz etmediniz."

Randall'ı çalışırken görmek güzeldi – başkasının üstünde çalışırken.

Kadının ağzı kocaman açıldı; dişlerinde bütün gece ilaçta yatmaktan gelen bir parlaklık vardı. Sonra birden cırtlak bir ses çıkardı, önlüğü başına geçirip odadan koşarak kaçtı.

Randall, kadının geçip gittiği kapıya baktı. Kemerin ötesinde duruyordu, gülümsedi. Yorgunumsu bir gülümsemeydi.

"Güzel ve gösterişsiz," dedim. "Bir dahaki sefere kötü polisi sen oyna. İhtiyar kanları hırpalamak hoşuma gitmiyor – yalancı ve dedikoducu olsalar bile."

Hâlâ gülümsüyordu. "Hep aynı hikâye." Omuz silkti. "Polisçilik. Canına yandığım. Gerçeklerle başladı – ne gerçek biliyorsa. Sonra istediği kadar hızlı gelişmedi olaylar, heyecanlı olmadı. Uydurmaya başladı."

Döndü ve hole çıktık. Evin arka yanından hafif hıçkırık sesleri geliyordu. Çoktan ölmüş, belki de son yenilginin aleti olmuş, sabırlı bir adam için ağlıyordu. Bana kalsa, ağlayan ihtiyar bir kadındı sadece, ama yine de sevinilecek bir durum değildi.

Evden sessizce çıktık, ön kapıyı sessizce örttük, tel kapının çarpmamasına özen gösterdik. Randall şapkasını takıp iç çekti. Sonra, gösterişli ve bakımlı ellerini açarak omuz silkti. Evden hâlâ hafif hafif ağlama sesleri geliyordu.

Postacının sırtı sokakta, iki ev aşağıdaydı.

"Polisçilik," dedi Randall usulca, fısıldarcasına ve yüzünü ekşitti.

İki ev arasındaki boşluğu aşıp yan eve yürüdük. Bayan Florian çamaşırları bile toplamamıştı. Yan bahçeye

gerili telde, katı ve sarımtırak, titreşiyorlardı. Basamakları çıkıp zile bastık. Cevap yok. Kapıya vurduk. Cevap yok.

"Geçen sefer kilit açıktı," dedim.

Yaptığını gövdesiyle gizleyerek kapıyı yokladı. Bu sefer kilitliydi. Verandadan inip evi Turşucu Teyze'nin göremeyeceği yanından dolandık. Arka verandanın tel kapısı kapalıydı. Randall tel kapıya vurdu. Hiçbir şey olmadı. Neredeyse hiç boyası kalmamış iki tahta basamağı inip bakımsız, ot bürümüş garaj yolundan ahşap garaja yürüdü. Kapılar gıcırdadı. Garaj tıka basa boştu. Birkaç tane hırpalanmış, eski usul sandık vardı – parçalayıp yakmaya değmezdi. Paslı bahçıvan aletleri ve karton kutulara tıkılmış çok sayıda eski teneke. Kapıların iki yanında, duvarların her bir köşesinde birer karadul örümceği özensiz ve dağınık ağlarına kurulmuş, duruyorlardı. Randall bir tahta parçası alıp dalgın dalgın ikisini de öldürdü. Garajı kapadı yine, ot kaplı yoldan, Turşucu Teyze'nin göremeyeceği yandan ön kapıya gidip basamakları tırmandı. Ne zil çalmasına, ne kapı tıklamasına cevap veren oldu.

Omuzunun üstünden sokağa bakarak ağır ağır döndü.

"Arka kapı en kolayı," dedi. "Yandaki kocakarı bir şey yapamaz artık. Fazla yalan söyledi."

Arkadaki iki basamağı çıkıp tel kapının aralığından çakısının ucunu kolayca geçirerek kancayı kaldırdı. Telli verandaya girmiş olduk. Teneke kutularla doluydu ve bazı teneke kutular sinek doluydu.

"Ne biçim hayat bu be!" dedi.

Arka kapı kolaydı. Beş paralık bir maymuncuk kilidi açtı. Ama sürgü vardı.

"Buna şaştım işte," dedim. "Tüydü herhalde. Yoksa her tarafı kilitlemezdi böyle. Fazla dağınık."

"Senin şapkan benimkinden daha eski," dedi. Arka kapının cam panosuna baktı. "Ödünç ver de şu camı kırayım. Yoksa temiz mi çalışalım?"

"Kır gitsin. Kim ipler ki?"

Geriye çekilip bacağı yere paralel kapıya saldırdı. Bir şeyler tembelce çatırdadı ve kapı birkaç santim aralandı. Abanıp açtık, muşamba döşemeden parçalanmış bir parça metal toplayıp taştan bulaşıklığın üstüne, dokuz tane kadar boş cin şişesinin yanına kibarca bıraktık.

Mutfağın kapalı penceresinde sinekler vızıldıyordu. Ortalık pis kokuyordu. Randall orta yerde durmuş, çevreyi kolaçan ediyordu.

Sonra dokunmadan, sadece ayakucuyla, açık kalmasını sağlayacak kadar iterek sallanır kapıların arasından usulca geçti. Oturma odası hemen hemen hatırladığım gibiydi. Radyo kapalıydı.

"Güzel radyo," dedi Randall. "İyi para eder. Parası ödenmişse tabii. Bu ne?"

Dizüstü çöküp halı boyunca baktı. Sonra radyonun yanına gidip boşta duran bir kabloyu ayağıyla oynattı. Fiş çıktı ortaya. Eğilip radyonun önündeki düğmeleri inceledi.

"Evet," dedi. "Şık ve büyük. Pek hoş. Bu kablolardan parmak izi çıkmaz değil mi?"

"Tak fişi de bak bakalım, açık mı."

Uzanıp fişi süpürgelikteki prize taktı. Işık hemen yandı. Bekledik. Alet bir süre vınladı, sonra birden hoparlörden çok yüksek sesler çıkmaya başladı. Randall kabloya saldırdı, prizden söküp çekti. Ses aniden kesildi.

Kalktığında gözleri parlıyordu.

Hızla yatak odasına gittik. Bayan Jessie Florian, üzerinde buruşuk bir pamuklu sabahlık, kafası ayaklığın bir köşesine yakın, yatağında çaprazlamasına yatıyordu. Yatağın köşe direği, sineklerin hoşlandığı koyu bir şeyle sıvanmıştı.

Öleli epey olmuştu.

Randall kadına dokunmadı. Uzunca bir süre baktı, sonra bana dönüp bir kurt gibi dişlerini gösterdi.

"Beyni suratına dağılmış," dedi. "Bu davanın ana teması da bu, anlaşılan. Ama bu elle yapılmış. Ama ellere de bak, maşallah. Boyundaki izlere bak – parmak aralarına."

"Sen bak," dedim. Yüzümü çevirdim. "Zavallı Nulty. Sıradan bir zenci cinayeti değil artık."

31

Kafası pembe, sırtı pembe benekli parlak siyah bir böcek Randall'ın çalışma masasının cilalı tablası boyunca yavaşça ilerleyip kalkış için uygun rüzgâr arıyormuş gibi duyargalarını oynattı. Sürünerek ilerledikçe fazla yük taşıyan ihtiyar bir kadın gibi sallanıyordu. Bir başka masaya oturmuş adsız bir dedektif, alıcısına eski usul bir susturucu takılmış bir telefona konuşuyor, sesi bir tünelde fısıldıyormuş gibi geliyordu. Gözleri yarı kapalı konuşuyor, önündeki masaya dayalı iri, yara izleriyle kaplı elinin işaret ve ortaparmakları arasında tüten bir sigara tutuyordu.

Böcek, Randall'ın masasının kenarına geldi ve uygun adım boşluğa yürüdü. Yere sırtüstü düştü, ince, çelimsiz bacaklarından birkaçını güçsüzce havada salladı, sonra ölmüş gibi yaptı. Kimse ilgilenmedi, o da bacaklarını sallamaya başladı yeniden, sonunda kendini yüzüstü çevirmeyi başardı. Yavaşça odanın bir köşesine yönelip hiçbir yere doğru, hiçbir yere gitmemeyi sürdürdü.

Duvardaki polis hoparlörü San Pedro'yla Kırk Dört köşesinde bir silahlı soygun bildirdi. Silahlı soyguncu füme bir takım giymiş, gri fötr şapkalı, orta yaşlı bir

adamdı. En son, Kırk Dördüncü Sokak boyunca batı yönüne koşarken, sonra da iki evin arasına dalarken görülmüştü. "Dikkatle yaklaşın," dedi anonsu yapan. "Şüpheli .32 kalibre bir tabanca taşımakta, Güney San Pedro 3966 numarada bir Yunan lokantasını soymuş bulunmaktadır."

Anonsu yapan tok bir tıkırtıyla yok oldu ve yerine bir başkası geldi, her şeyi iki kere yineleyen tekdüze, biteviye bir sesle çalıntı otolar listesini okumaya başladı.

Kapı açıldı ve Randall, elinde daktiloyla yazılmış mektup boyu bir deste kâğıtla odaya girdi. Hızlı adımlarla gelip masada karşıma oturdu, bazı kâğıtlar itti bana doğru.

"Dört nüsha imzala," dedi.

Dört nüsha imzaladım.

Pembe böcek odanın bir köşesine ulaşıp havalanabileceği iyi bir nokta bulmak için duyargalarını çıkardı. Biraz umudu kırılmış gibiydi. Süpürgelik boyunca bir başka köşeye doğru yola çıktı. Sigara yaktım; susturuculu telefondaki dedektif birden ayaklanıp odadan çıktı.

Randall koltuğuna yaslandı, her zamanki gibi; her zamanki gibi serinkanlı, her zamanki gibi pürüzsüz, her zamanki gibi iyi ya da kötü olmaya hazır – durum ne gerektiriyorsa.

"Sana birkaç şey söyleyeceğim," dedi, "sırf beyin fırtınalarından uzak durasın diye. Sırf her şeyi çekip çevirmeye kalkmayasın diye. Sırf bu işe artık bulaşmayasın diye, dinine yandığım."

Bekledim.

"İzbede parmak izi yok. Hangi izbeyi dediğimi anladın. Radyoyu susturmak için kablosu çekilmiş, ama

radyoyu kadın kendisi açmış, büyük olasılıkla. O kadarı belli. Sarhoşlar radyo bağırsın ister. Cinayet işlemek için eldiven taktıysan ve silah sesleri falan duyulmasın diyorsan, radyonun sesini açarsın, açtığın gibi de kısarsın. Ama bu öyle değil. Kadının boynu kırılmış. Yani herif karının kafasını oraya buraya çarpmaya başlamadan ölmüş. Peki, kafasını niye çarpmış?"

"Dinliyorum, başka bir şey yapmıyorum."

Randall alnını kırıştırdı. "Boynunu kırdığının farkında değildi herhalde. Ama öfkelenmiş," dedi. "Dedektiflik." Acı acı gülümsedi.

Biraz duman üfleyip elimi sallayarak yüzümden uzaklaştırdım.

"Peki, niçin kızmış? Oregon'daki banka soygunundan sonra Florian'ın Yeri'nde yakalandığında başında bin kâğıt mükâfat varmış. Para artık ölmüş olan bir avukata ödenmiş, ama bir bölümü Florian'lara gitmiştir mutlaka. Malloy bundan kuşkulanmış olabilir. Hatta belki biliyor bile olabilir. Kadını zorla konuşturmaya çalışmış olabilir."

Başımı evet diye salladım. Bir baş sallamaya değer gibiydi. Randall sürdürdü:

"Boynunu bir kere kavradı, parmakları da kaymadı. Herifi yakalarsak, parmak izlerinin aralığından onun elleri olduğunu kanıtlayabiliriz belki. Belki de kanıtlayamayız. Adli tabip dün gece, nispeten erken bir saatte olmuştur diyor. Sinema seansı saati yani. Malloy'u dün gece o eve bağlayamıyoruz şimdilik, komşu tanıklıklarına göre. Ama kesinlikle Malloy yapmış gibi görünüyor."

"Evet," dedim. "Malloy. Ama öldürmek istememiştir. Fazla güçlü, o kadar."

"Pek bir mazeret değil," dedi, ağır bir sesle.

"Orası öyle herhalde. Ama Malloy bana katil tipli gelmiyor, onu söylemek istiyorum. Köşeye kıstırılırsa öldürebilir, ama ne keyif için, ne de para için; hele bir kadını – asla."

"Önemli bir nokta mı bu?"

"Neyin önemli olduğunu bilecek kadar bir şeyler biliyorsundur sen. Ve neyin olmadığını. Ben bilmiyorum."

Hoparlördeki polisin Güney San Pedro'daki Yunan lokantası soygunuyla ilgili bir anons daha yapmasına yetecek bir süre boyunca gözlerini dikti bana. Zanlı gözaltındaydı. Su tabancası taşıyan on dört yaşında bir Meksikalı olduğu çıktı sonradan ortaya. Al sana görgü tanıklığı.

Randall anonsun bitmesini bekleyip sürdürdü:

"Bu sabah bir ahbaplık kurduk. Böyle sürsün. Evine git, uzan, iyice bir dinlen. Bayağı bitkin görünüyorsun. Bırak Marriott cinayetini, Deve Malloy'u bulmayı falan, emniyet ve ben halledelim."

"Marriott işi için para aldım," dedim. "İşi beceremedim. Bayan Grayle de beni tuttu. Ne yapayım istiyorsun – emekliye ayrılıp birikimimle mi geçineyim?"

Gözlerini dikti bana yine. "Biliyorum. Ben de insanım. Sana ruhsat veriyorlar, demek ki çerçeveletip duvarına asmaktan başka bir iş yapmam da bekliyorlar. Ama öte yandan, kafası bozulan herhangi bir emniyet amiri de canına okuyabilir."

"Arkamda Grayle'ler varsa, okuyamaz."

Bunu düşündü. Bir damla bile haklı olabileceğimi kabullenmekten nefret ediyordu. Alnın kırıştırıp parmaklarını masanın üstünde tıkırdattı.

"Sırf aramızda bir yanlış anlama olmasın diye söylüyorum," dedi kısa bir süre sonra. "Bu davayı yüzüne gözüne bulaştırırsan başın belaya girer. Bu seferlik sıyırabilirsin belki. Ama zamanla emniyette sana karşı öyle bir düşmanlık gelişir ki, iş yapamaz duruma geliverirsin."

"Her özel dedektifin her gün karşılaştığı durum bu – sırf boşanma işi yapmıyorsa tabii."

"Cinayet üzerine çalışamazsın."

"Söyleyeceğini söyledin. Söylediğini işittim. Koca bir emniyet müdürlüğünün başaramadığı şeyleri gidip tek başıma yaparım diye bir beklentim yok. Küçük, özel düşüncelerim olursa, ondan öteye gidemezler – küçük ve özel kalırlar."

Masanın üzerinden yavaşça öne eğildi. İnce, kusursuz parmakları masaya tıp tıp vuruyordu – Bayan Jessie Florian'ın ön duvarına çarpan yıldız çiçekleri gibi. Kaymak gibi kır saçları parlıyordu. Sakin, kımıltısız gözlerini bana dikmişti.

"Anlatmaya devam edelim," dedi. "Anlatacak ne varsa. Amthor yolculuğa çıkmış. Karısı -aynı zamanda da sekreteri- nerede olduğunu bilmiyor ya da söylemiyor. Kızılderili de kayıp. Bunlardan şikâyetçi olacak mısın?"

"Hayır. Elimde kanıt yok."

Rahatlamış gibiydi. "Kadın senin adını bile duymadığını söylüyor. O Bay City'li polislere gelince -polisseler eğer- elimden gelen bir şey yok. İşleri olduğundan daha karmaşık duruma getirmek istemem. Hemen hemen emin olduğum bir tek şey var: Amthor'un Marriott cinayetiyle bir ilgisi yok. İçinde kartları olan sigaralar düzmece."

"Ya Doktor Sonderborg?"

Ellerini açtı. "Herkes arazi olmuş. Savcılıktan adamlar çaktırmadan bakmaya gittiler. Bay City'yi hiç karıştırmadılar. Evin kapıları kilitli, bomboş. Girmiş bizimkiler içeri tabii. Alelacele bir temizlik yapmaya çalışmışlar, ama parmak izleri var – yığınla. İçinden çıkmak bir haftamızı alır. Üzerinde çalıştıkları bir duvar kasası var. Uyuşturucu vardı herhalde içinde – başka şeyler de. Tahminim, Sonderborg'un sabıkası olduğu – buralarda değil, başka yerde, kürtajcılıktan ya da gizli gizli silah yarası tedavi etmekten ya da parmak izi değiştirmekten ya da yasadışı uyuşturucu kullanmaktan. Federal yasa kapsamına girerse, bir sürü de yardım alırız."

"Tıp doktoru olduğunu söylemişti."

Randall omuz silkti. "Bir zamanlar öyleydi belki. Belki hiç hüküm giymedi. Palm Springs yakınlarında şu anda doktorluk yapan bir adam var, beş yıl önce Hollywood'da uyuşturucu satmakla suçlandı. Bal gibi suçluydu – ama arkası sağlamdı. Yırttı. Başka bir sıkıntın var mı?"

"Brunette hakkında ne biliyorsun – anlatabileceğin?"

"Brunette kumarcı. İyi kazanıyor. Kolay kazanıyor."

"Peki," dedim, yavaşça kalktım. "Mantıklı. Ama Marriott'u öldüren mücevher çetesine yaklaştırmıyor bu bizi."

"Sana her şeyi de anlatamam ki, Marlowe."

"Beklemiyorum zaten," dedim. "Aklıma gelmişken, Jessie Florian bana -ikinci gördüğümde- bir zamanlar Marriott'un ailesinin yanında hizmetçilik yaptığını söylemişti. Marriott ona bu yüzden para gönderiyormuş. Bunu destekleyecek bir bilgi var mı?"

"Var. Marriott'un kasasından kadının yazdığı, bunu doğrulayan mektuplar çıktı." Sabrı taşacakmış gibi baktı. "Şimdi artık *lütfen*, allahaşkına, evine dönüp kendi işine bakar mısın?"

"Ne kadar ince davranmış da saklamış o mektupları, değil mi?"

Gözlerini, bakışları kafamın tepesine gelene kadar kaldırdı. Sonra gözbebeklerinin yarısı örtülene kadar gözkapaklarını indirdi. Bitmek bilmeyen bir on saniye boyunca öyle baktı bana. Sonra gülümsedi. Çok gülümsüyordu o gün. Bir haftalık stokunu tüketmişti.

"O konuda bir kuramım var," dedi. "Çılgınca, ama insan doğası bu. Marriott, yaşama şartları yüzünden tehdit altında bir adamdı. Şöyle ya da böyle, her haydut kumarbazdır, her kumarbazın da batıl inançları vardır – şöyle ya da böyle. Jessie Florian, bence, Marriott'un uğuruydu. O kadına baktığı sürece, başına hiçbir şey gelmeyecekti."

Başımı çevirip pembe kafalı böceği aradım. İki köşeyi bitirmiş, umutsuzca odanın üçüncü köşesine doğru gidiyordu. Gidip mendilimle yakaladım, masaya getirdim.

"Bak," dedim. "Bu oda yerden on sekiz kat yukarıda. Ve bu küçücük böcecik ta buralara kadar tırmanıyor, sırf bir arkadaş edinmek için. O arkadaş benim. Bu da *benim* uğurum." Böceği özenle mendilimin yumuşak yerinin içine katlayıp cebime koydum.

Randall'ın gözleri fal taşı gibiydi. Ağzı hareket ediyordu, ama ses çıkmıyordu.

"Marriott kimin uğuruydu acaba?" dedim.

"Senin değil, dostum." Sesi asit gibiydi – buz gibi bir asit.

"Belki senin de değil." Benim sesim sadece ses gibiydi. Odadan çıkıp kapıyı çektim.

Ekspres asansörle Spring Sokağı kapısına inip Belediye Sarayı'nın verandasına çıktım, birkaç basamak inip çiçek tarhlarının yanına vardım. Pembe böceği özenle bir çalının arkasına bıraktım.

Taksiyle eve dönerken cinayet bürosuna geri dönmesinin ne kadar zaman alabileceğini düşündüm.

Arabamı dairemin bulunduğu binanın arkasındaki park yerinden alıp Hollywood'da bir yerde öğle yemeği yedikten sonra Bay City'ye yola çıktım. Kıyı boyunca güzel, serin, güneşli bir gündü. Arguello Bulvarı'ndan Üçüncü Sokak'ta çıkıp Belediye Sarayı'na sürdüm.

32

Bu kadar zengin bir kasabaya göre, tapon bir binaydı. Daha çok yoksul bir güney köyünden çıkmış gibiydi. Önündeki çimenliğin -çoğu Bermuda çimine dönüşmüştü artık- kaldırıma taşmasını engelleyen duvar boyunca berduşlar uzun bir dizi halinde yerleşmişlerdi, kimse rahatsız etmiyordu onları. Yapı üç katlıydı, tepesinde küçük bir çan kulesi vardı ve çan hâlâ sarkıyordu kulenin içinde. En son tulumbacıları çağırmak için kullanmışlardı herhalde, ta o eski, herkesin tütün çiğneyip tükürdüğü günlerde.

Çatlak bir giriş yolu ve basamaklarla ulaşılan çift kapıların önünde belediyede iş takipçisi oldukları belli birkaç kişi kümelenmiş, bir şeyler olmasını, olacakları da başka bir şeye dönüştürebilecekleri anı bekliyorlardı. Hepsinin göbekleri besili, gözleri temkinli, kılıkları şık ve kibarlıkları ormandandı. İçeri girebilmem için on santim kadar yer açtılar bana.

Girişteki uzun, karanlık hol en son Doksan Üç Harbi bittiğinde paspaslanmıştı. Ahşap bir işaret tabelası beni Polis Danışma Masası'na yöneltti. Çizik içinde, köhne, ahşap bir tezgâhın bir köşesine yerleştirilmiş minyatür bir telefon santralının önünde üniformalı bir polis uyukluyordu. Ceketini çıkarmış, tabancasıyla kılıf takımı

kaburgalarına bir yangın musluğu gibi dayalı duran bir sivil polis tek gözünü gazetesinden ayırdı, üç metre ötesindeki tükürük hokkasını nişanlayıp çınlattı, polis müdürünün odasının üst katta, arkada olduğunu söyledi.

İkinci kat daha aydınlık ve daha temizdi, ama bu aydınlık ve temiz olduğu anlamına gelmiyordu. Holün sonunda, deniz tarafındaki kapının üstündeki yazı şöyle diyordu: John Wax. Polis Şefi. Girin.

İçeride alçak bir parmaklık, arkasında da daktilosunu iki işaret ve bir başparmakla çalıştıran üniformalı bir memur vardı. Kartvizitimi aldı, esnedi, bakacağını söyledi. Kendini büyük zahmetlerle maun bir kapının ötesine sürükledi. Maun kapının üzerindeki yazı şöyleydi: John Wax. Polis Şefi. Özel. Geri dönüp parmaklık kapısını açtı, gireyim diye.

Girip iç büronun kapısını arkamdan örttüm. Geniş ve serin bir büroydu, üç yanı pencerelerle kaplıydı. En dibe büyük, cilalı ahşap bir çalışma masası yerleştirilmişti, Mussolini'ninki gibi; yani masaya ulaşana kadar lacivert halı kaplı uzun bir mesafe yürüyecek, bu arada dikkatle incelenecektin.

Masaya yürüdüm. Masanın üstünde hafif devrik duran kabartmalı bir isim levhasının üstünde şöyle yazıyordu: John Wax. Polis Şefi. Bu ismi hatırlarım gibi geliyordu bana. Masanın arkasındaki adama baktım. Hiçbir köylülük yoktu bunda.

Tıknaz bir ağır sıkletti; kısa, pembe saçlarının arasından pembe kafa derisi ışıldıyordu. Küçük, aç, ağır kapaklı, pire gibi oynak gözleri vardı. Koyu bej bir takım elbisesi, kahverengi gömleğiyle kravatı, elmas bir yüzüğü, yakasında elmas kakmalı bir mason rozeti ve

ceketinin göğüs cebinden, kuralların gerektirdiği dokuz santimden biraz fazla taşan mendilinin kuralların gerektirdiği üç sivri ve katı köşesi vardı.

Tombul ellerinden birinde kartvizitimi tutuyordu. Okudu, ters çevirdi, boş olan arkasını da okudu, önünü bir daha okudu, sonra masaya bırakıp kaybolmayacağından emin olmak istercesine, üstüne bronzdan maymun biçiminde bir ağırlık koydu.

Pembe patilerinden birini uzattı bana. İade ettiğimde eliyle bir koltuğu işaret etti.

"Oturun, Bay Marlowe. Bakıyorum, neredeyse meslektaş sayılırız. Ne yapabilirim sizin için?"

"Küçük bir sorunum var, Şef. İsterseniz birkaç dakikada halledivirsiniz."

"Sorun," dedi usulca. "Küçük bir sorun."

Koltuğunu çevirip kısa bacaklarını üst üste attı, çift pencerelerinden birine düşünceli düşünceli baktı. İskoç ipliğinden el örgüsü çoraplarını, porto şarabına yatırılmış gibi parlayan İngiliz ayakkabılarını gördüm. Göremediklerimi ve cüzdanını saymazsak, en aşağı beş yüz kâğıt vardı üstünde. Karısı zengin olmalı diye düşündüm.

"Sorun dediğiniz o şeyi," dedi, hâlâ usulca, "küçük kasabamız pek tanımaz, Bay Marlowe. Kasabamız ufaktır, ama çok, çok temizdir. Batıya açılan pencerelerimden bakınca, Pasifik Okyanusu'nu görüyorum. Bundan daha temiz bir şey var mıdır?" Üç mil sınırının hemen açığında demirli duran iki kumarhane gemisinden söz etmedi.

Ben de etmedim. "Doğrudur, Şef," dedim.

Göğsünü beş santim daha kabarttı. "Kuzeye açılan pencerelerimden bakınca, Arguello Bulvarı'nın canlılığını, California'nın tepelerini ve -daha yakında- insanın görebileceği en güzel ticari merkezlerden birini görüyorum. Şimdi yaptığım gibi, güneye bakan pencerelerimden bakınca da dünyanın en güzel yat limanını görüyorum – küçük yat limanları arasında, tabii. Doğuya açılan pencerem yok, ama olsaydı, ağzınızı sulandıracak bir yerleşim bölgesi görürdünüz. İşte böyle, efendim. O sorun dediğiniz şeyi pek bilmeyiz, küçük kasabamızda."

"O zaman korkarım sorunlarımı kendim getirdim, Şef. Hiç değilse bazılarını. Yanınızda Galbraith diye birisi çalışıyor mu – sivil bir komiser?"

"Vallahi, sanırım çalışıyor," dedi, gözlerini bana çevirerek. "Ne olmuş ona?"

"Peki, şöyle bir adam da çalışıyor mu yanınızda?" diye sorup öbür adamı tarif ettim – az konuşan, kısa boylu, bıyıklı, kafamı coplayan adamı. "Galbraith'le birlikte geziyordur, ihtimal. Birisi onu Bay Blane diye çağırdı, ama bana biraz yapmacık gibi geldi."

"Tam tersi," dedi Şef, şişman bir adamın takınabileceği kadar sert bir tavırla. "Dedektiflerimin başı, Amir Blane."

"Bu iki arkadaşla büronuzda görüşebilir miyim?"

Kartvizitimi alıp yeniden okudu. Masanın üstüne bıraktı. Yumuşak, parlak elini salladı.

"Bana şimdiye kadar verdiğinizden daha geçerli bir neden veremezseniz, hayır," dedi, makul bir tavırla.

"Ben de öyle düşünmüştüm, Şef. Jules Amthor adında birisini tanıyor musunuz? Kendine ruhsal danışman diyor. Stillwood Heights'da bir tepede oturuyor."

"Tanımıyorum. Stillwood Heights da benim bölgem değil." Gözleri artık aklı başka yerde olan birisinin gözleriydi.

"İşin tuhafı da o," dedim. "Bir müşterimle ilgili bir iş için Bay Amthor'u görmeye gittim. Nedense Bay Amthor ona şantaj yaptığımı düşünmüş. O iş kolundaki adamlar sık sık böyle düşünüyorlar herhalde. Üstesinden gelemediğim belalı bir Kızılderili fedaisi vardı. Kızılderili tuttu, Amthor da beni kendi tabancamla dövdü. Sonra iki polis çağırdı. Bunlar da -raslantıya bakın- Galbraith'le Bay Blane çıktı. Bunlar azıcık da olsa ilginizi çekiyor mu?"

Şef Wax ellerini masasının üstünde çok usulca oynattı. Gözlerini neredeyse yumdu, ama tam değil. Gözlerinin soğuk pırıltısı kalın kapaklarının arasından ışıldıyordu ve bana doğru ışıldıyordu. Kıpırtısız duruyordu, sanki bir şey dinliyormuş gibi. Sonra gözlerini açıp gülümsedi.

"Ya sonra ne oldu?" diye sordu, bir pavyon fedaisi kibarlığıyla.

"Sorguladılar, arabalarına bindirip götürdüler, bir dağın yamacına attılar ve inerken kafamı copladılar."

Başıyla onayladı – sanki anlattıklarım dünyanın en doğal şeyleriymiş gibi – "Ve bunlar hep Stillwood Heights'da oluyor," dedi.

"Evet."

"Ne olduğunuzu düşünüyorum, biliyor musunuz?" Masasının üzerinden biraz öne eğildi ama çok değil, çünkü göbeği engelliyordu.

"Yalancı olduğumu," dedim.

"Kapı orada," dedi, sol elinin küçükparmağıyla göstererek.

Kımıldamadım. Gözlerimi dikip baktım ona. Elini zile uzatacak kadar sinirlenmeye başlayınca konuştum: "İkimiz de aynı yanlışa düşmeyelim. Siz sanıyorsunuz ki ben, boyundan on kat büyük bir işe girişmiş beş paralık bir özel dedektif, anlattıkları doğru bile olsa asla kanıtlayamayacağından emin bir polise karşı birtakım iddialarda bulunuyorum. Hiç de öyle değil. Kimseden şikâyetçi değilim. İstemeyerek yanıldıklarını düşünüyorum. Amthor'la aramı düzeltmek istiyorum ve adamınız Galbraith'in bana yardımcı olmasını istiyorum. Bay Blane zahmet etmese de olur. Galbraith yeter. Buraya da sap gibi gelmedim. Arkamda önemli insanlar var."

"Ne kadar arkanda?" diye sordu Şef ve komik bir şey söylediğinden emin, güldü.

"Bay Lewin Lockridge Grayle'in oturduğu 862 Aster Drive adresi ne kadar arkada sayılır?"

Yüzü öyle bir değişti ki, sanki koltuğuna başka birisi oturuverdi birden. "Bayan Grayle müşterim olur," dedim.

"Kapıları kilitleyin," dedi. "Siz benden daha gençsiniz. Sürgüleri sürün. Yeniden, dostça başlayalım bu işe. Çok temiz bir yüzünüz var, Marlowe."

Kalkıp kapıları kilitledim. Mavi halı boyunca masaya döndüğümde Şef fiyakalı bir şişeyle iki bardak çıkarmıştı. Sümeninin üstüne bir avuç kakule atıp kadehleri doldurdu.

İçtik. Birkaç kakulenin kabuğunu çıtlattı, birbirimizin gözlerinin içine bakarak sessizce çiğnedik.

"Bu güzel geldi," dedi. Kadehleri doldurdu yine. Kakule kabuklarını soyma sırası bana gelmişti. Kabukları sümenin üstünden yere süpürdü, gülümseyip arkasına yaslandı.

"Anlat bakalım," dedi. "Bayan Grayle'e yaptığın işin Amthor'la bir ilgisi var mı?"

"Bir bağlantı var. Ama doğruyu söylediğimi bir kontrol etsen iyi olur."

"O da doğru," dedi ve telefonuna uzandı. Sonra cebinden küçük bir defter çıkarıp bir numaraya baktı. "Seçim kampanyasına katkıda bulunanlar," deyip göz kırptı. "Belediye başkanı her kolaylığın sağlanmasında ısrarlıdır. Evet, burada." Defteri cebine koyup numarayı çevirdi.

Uşakla yaşadığım sorunu o da yaşadı. Kulakları kızardı. Sonunda Bayan Grayle'e ulaştı. Kulakları hâlâ kırmızıydı. İyi bir fırça yemiş olmalıydı.

"Seninle konuşmak istiyor," deyip telefonu geniş masanın üstünden bana doğru itti.

"Ben Phil," dedim, Şef'e çapkınca göz kırparak.

Alaycı, kışkırtıcı bir kahkaha geldi. "Ne yapıyorsun o yağ tulumuyla?"

"Biraz alkol alınıyor."

"Onunla alman şart mı?"

"Şimdilik öyle. İş. Diyorum ki, yeni bir gelişme var mı? Ne demek istediğimi anladın herhalde."

"Yok. Geçen akşam beni bir saat ağaç ettiğinin farkında mısın, sevgili arkadaşım? Böyle şeylere izin verecek bir kıza mı benzettin yoksa beni?"

"Bir sorun çıktı. Bu akşam olur mu?"

"Dur bakayım – bu akşam – haftanın ne günü ki bugün, allahaşkına?"

"İyisi mi ben seni arayayım," dedim. "Belki gelemem. Bugün cuma."

"Yalancı." O boğuk, gırtlaktan kahkaha geldi yine. "Bugün pazartesi. Aynı saatte, aynı yerde – dalga geçmek yok bu sefer, tamam mı?"

"İyisi mi, ben seni arayayım."

"Orada ol, karışmam."

"Emin olamıyorum. Ben seni arayayım."

"Naz yapıyorsun, ha? Anladım. Belki de enayilik ediyorum, üstüne düşmekle."

"Öyle yapıyorsun aslında."

"Niye?"

"Ben yoksul bir adamım, ama hesabımı kendim öderim. Sana uyacak kadar da uysal değilim."

"Allah cezanı versin. Bak, orada olmazsan—"

"Ben seni ararım dedim."

İç çekti. "Bütün erkekler bir."

"Kadınlar da – ilk dokuzundan sonra."

Beddua okuyup telefonu kapadı. Şef'in gözleri kafasından öyle fırlamışlardı ki merdivene çıkmış gibiydiler.

"Demek durum böyle," dedi, düşünceli bir tavırla.

"Kocası iplemiyor," dedim, "sen de fazla üstünde durma."

İçkisini içerken kalbi kırılmış gibiydi. Çok yavaşça, çok düşünceli bir tavırla, kakuleleri soydu. Güzel gözlerimizin şerefine içtik. Şef şişeyle kadehleri üzülerek kaldırdı, masanın üstündeki küçük hoparlörün düğmesine bastı.

"Galbraith bana gelsin, buradaysa. Değilse bulun."

Kalkıp kapıların kilidini açtım, yerime dönüp oturdum. Çok beklemedik. Yan kapı tıklandı, Şef seslendi ve Hemingway odaya girdi.

Sert adımlarla masaya yürüdü, yanında durdu, Şef Wax'e olması gerektiği gibi sert ve saygılı bakışlarla baktı.

"Bay Philip Marlowe'la tanıştırayım," dedi Şef neşeyle. "Los Angeles'dan gelmiş, özel dedektif."

Hemingway dönüp bana baktı. Eğer beni önceden görmüşse, yüzünde bunu belli edecek hiçbir ifade yoktu. Elini uzattı, elimi uzattım ve yine Şef'e baktı.

"Bay Marlowe'un oldukça ilginç bir hikâyesi var," dedi, duvar halısının arkasına gizlenen Kardinal Richelieu kurnazlığıyla. "Stillwood Heights'da bir yeri olan Amthor adında bir adamla ilgili. Anladığım kadarıyla Bay Marlowe bu adamı görmeye gitmiş, aynı sıralarda sen ve Blane oradaymışsınız, bir tartışma mı ne çıkmış. Ayrıntıları unuttum." Ayrıntıları unutmakta olan bir adamın yüz ifadesiyle pencereden dışarı baktı.

"Yanlışlık olacak," dedi Hemingway. "Bu adamı ömrümde görmedim."

"Yanlışlık var aslında," dedi Şef hülyalı bir sesle. "Küçük bir yanlışlık, ama yine de yanlışlık. Bay Marlowe hiç önemli olmadığını düşünüyor."

Hemingway bana baktı yine. Yüzü hâlâ taş gibiydi.

"Aslında yanlışlık onu hiç ilgilendirmiyor," dedi aynı hülyalı sesle. "Onu ilgilendiren, Stillwood Heights'da oturan bu Amthor denen adamı ziyaret etmek. Yanında birisinin gelmesini istiyor. Aklıma sen geldin.

Haksızlığa uğramamasını sağlayacak birisinin olmasını istiyor yanında. Anlaşılan bu Bay Amthor'un çok sıkı bir Kızılderili fedaisi varmış, Bay Marlowe da birisinin yardımı olmadan duruma hâkim olabileceğinden kuşku duyuyor. Bu Amthor'un nerede yaşadığını öğrenebilecek misin acaba?"

"Tabii," dedi Hemingway. "Ama Stillwood Heights sınırın öbür yanında. Bu sizin bir arkadaşınıza özel bir iyilik mi?"

"Öyle de diyebilirsin," dedi Şef, başparmağına bakarak. "Yüzde yüz yasal olmayan hiçbir şey yapmak istemeyiz tabii."

"Tabii," dedi Hemingway. "Yok." Öksürdü. "Ne zaman gidiyoruz?"

Şef şefkat dolu gözlerle bana baktı. "Şimdi iyidir," dedim. "Bay Galbraith'e de uyarsa."

"Ben emir kuluyum," dedi Hemingway.

Şef, polisini hat hat inceledi. Gözleriyle taradı, fırçaladı. "Bay Blane nasıl bugün?" diye sordu, kakule çiğneyerek.

"Kötü. Apandisiti patlamış," dedi Hemingway. "Bayağı kritik durumda."

Şef üzgün üzgün başını salladı. Sonra koltuğunun kolluklarını kavrayıp ayağa kaldırdı kendini. Pembe patilerinden birini masanın üzerinden bana uzattı.

"Galbraith sana iyi bakacaktır, Marlowe. Bundan emin olabilirsin."

"Gerçekten çok yardımcı oldun, Şef," dedim. "Nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum."

"Sözü mü olur! Hiç teşekküre gerek yok. Bir dostun dostuna – sözün gelişi tabii – yardım etmek her zaman zevktir." Bana göz kırptı. Hemingway bu göz kırpmayı inceledi, ama vardığı sonucu açıklamadı.

Şef'in kibar mırıldanışları neredeyse ayaklarımızı yerden keserek bürodan çıktık. Hemingway holü boydan boya inceledi. Sonra bana döndü.

"Çok güzel oynadın bunu be yavrum," dedi. "Bize anlatmadıkları bir şeyler varmış sende demek."

33

Araba, iki yanına evler dizili sakin bir sokakta sessizce ilerledi. İki yanda yükselen biber ağaçları tepede neredeyse kavuşuyor, yeşil bir tünel oluşturuyorlardı. Güneş tepedeki dalların ince, hafif yapraklarının arasından ışıldıyordu. Köşedeki bir tabela bunun On Sekizinci Sokak olduğunu belirtiyordu.

Arabayı Hemingway kullanıyordu, ben de yanında oturuyordum. Çok yavaş sürüyordu, yüzü düşüncelerinin ağırlığını taşıyordu.

"Ne kadarını anlattın ona?" diye sordu, bir karara vararak.

"Blane'le senin oraya gelip beni götürdüğünüzü, arabadan atıp kafama vurduğunuzu anlattım."

"Yirmi Üçüncü'yle Descanso'yu anlatmadın, ha?"

"Anlatmadım."

"Niye?"

"Anlatmazsam belki bana daha çok yardımcı olursun diye düşündüm."

"O da bir fikir. Gerçekten de Stillwood Heights'a gitmek istiyor musun, yoksa sırf göz boyama mıydı bunlar?"

"Göz boyama. Asıl istediğim, beni niçin o tımarhaneye tıkıp orada tuttuğunuzu öğrenmek."

Hemingway düşündü. O kadar düşündü ki çene kasları gri teninin altında küçük düğümler oluşturdu.

"O Blane yok mu," dedi, "o suratına tükürdüğümün bacaksız deyyusu. Seni coplamasını istemiyordum. Senin oradan eve yürümeni de istemiyordum, aslında. Sırf numaraydı – bu medyum herifle dostuz, onu rahatsız edenlerden koruyoruz diye. O kadar çok insan onu rahatsız etmeye kalkıyor ki, hayret edersin."

"Hayret," dedim.

Başını çevirdi. Mavi gözleri birer buz parçasıydı. Sonra yine önüne döndü, arabanın tozlu ön camından dışarı bakıp biraz daha düşündü.

"Bu eski polisleri cop tutar zaman zaman," dedi. "İlle de bir kafa kıracaklar. Allah kahretsin, nasıl korktum. Çuval gibi yığılıverdin. Canına okudum Blane'in. Bunun üzerine Sonderborg'a götürdük seni, iyi adamdır, sana iyi bakar diye."

"Amthor beni oraya götürdüğünüzü biliyor mu?"

"Yok be. Benim fikrimdi."

"Sonderborg iyi adamdır, bana iyi bakar diye. Hiçbir tepki de gelmez. Şikâyet etsem, doktorun destek olması söz konusu değil. Hoş, şikâyet etsem de, bu şirin kasabanızda ne etkisi olacak?"

"Zorluk mu çıkaracaksın?" diye sordu Hemingway, düşünceli.

"Ben çıkarmam," dedim. "Ömründe bir kere olsun sen de çıkarmayacaksın. Çünkü işin pamuk ipliğine bağlı. Şef'in gözlerine baktın ve bunu hemen çaktın.

İşimi sağlama almadan gitmedim oraya – hazırlıklıydım bu sefer."

"Tamam," dedi Hemingway, camdan tükürdü. "Zaten baştan niyetim yoktu zorluk çıkarmaya, çenemi tutamama alışkanlığımı saymazsan. Şimdi ne yapacağız?"

"Blane gerçekten hasta mı?"

Hemingway başını evet diye salladı. "Hem de nasıl. Evvelki gün karnı ağrımaya başladı, apandisitini aldıramadan patlamış. Kurtulma şansı var – ama yok gibi de."

"Onu kaybetmek istemeyiz," dedim. "Onun gibi bir adam her polis örgütüne gerek."

Hemingway bunu geviş getirir gibi biraz çiğneyip camdan tükürdü.

"Peki, sonraki soruya geçelim," diye iç çekti.

"Beni Sonderborg'un yerine niçin götürdüğünüzü anlattın. Beni orada kırk sekiz saat boyunca niçin kilit altında, uyuşturucu altında tuttuklarını anlatmadın."

Hemingway arabayı usulca frenleyip kaldırıma yanaştı. İri ellerini direksiyonun alt yarısına yerleştirip başparmaklarını yavaşça birbirine sürttü.

"Hiçbir fikrim yok," dedi dalgın bir sesle.

"Üstümde özel dedektif olduğumu gösteren belgeler vardı," dedim. "Anahtarlarım, biraz para, bir-iki fotoğraf. Sizleri iyi tanımasa, kafamdaki darbeyi sırf onun yerine girip ortalığı kolaçan etmeme izin verecek bir bahane diye düşünmüş olabilir. Ama sizleri buna ihtimal vermeyecek kadar iyi tanıyordur. Yani kafam karışık bu konuda."

"Karışık kalsın, arkadaş, çok daha sağlıklı."

"Öyledir mutlaka," dedim. "Ama tatmin etmiyor."

"Los Angeles polisi destek mi sana bu işte?"

"Hangi işte?"

"Bu Sonderborg'u düşünme işinde."

"Tam değil."

"O ne evet demek, ne de hayır."

"Ben o kadar önemli değilim," dedim. "Los Angeles polisi istediği zaman gelebilir buraya – üçte ikisi, hiç değilse. Şerif'inkilerle Savcı'mnkiler. Savcılıkta bir arkadaşım var. Ben de orada çalışmıştım bir zamanlar. Adı Bernie Ohls. Başmüfettiştir."

"Ona anlattın mı?"

"Yok. Bir aydır konuşmadım."

"Anlatmayı düşünüyor musun?"

"Yaptığım işi engelleyecekse anlatmam."

"Özel bir iş mi yaptığın?"

"Evet."

"Tamam. Nedir istediğin?"

"Sonderborg'un esas dalgası ne?"

Hemingway ellerini direksiyondan çekip camdan dışarı tükürdü. "Güzel bir sokak bu, değil mi? Evleri güzel, bahçeleri güzel, havası güzel. Rüşvetçi polislerden söz ederler hep – senin de kulağına geldi mi?"

"Arada sırada," dedim.

"Peki, bunun gibi güzel, çimleri çiçekleri güzel bir sokakta yaşayan kaç tane polis tanıyorsun? Ben dörtbeş tane tanırım, hepsi de ahlak masasından. İşin kaymağını onlar yerler. Benim gibi polisler şehrin kötü semtlerindeki eciş bücüş evlerde otururlar. Benim nerede oturduğumu görmek ister misin?"

"Neyi kanıtlar ki?"

"Dinle, arkadaşım," dedi iriyarı adam, ciddiyetle. "Dizginlerimi elinde tutuyorsun şimdilik, ama her an

kopabilir. Polisler para yüzünden bozulmazlar. Hep değil – sıkça bile değil. Çarkın içine düşerler. Öyle bir yere götürürler ki seni, yap dediklerini yapmak zorunda kalırsın, yoksa yanarsın. O şık köşe büroda oturan herif de var ya, şık elbiseli hani, ağzının içki kokusunu o çiğnedikleriyle menekşe kokutacağını sanıp becerememen – emirleri o da vermez. Anlatabiliyor muyum?"

"Belediye başkanı nasıl bir adam?"

"Herhangi bir yerin belediye başkanı nasıl bir adam ki? Politikacı. Emirleri o mu veriyor sanıyorsun? Hadi canım, sen de. Bu memleketin derdi ne, yavrum, biliyor musun?"

"Donuk sermaye fazla diyorlar."

"İnsan istese de namuslu kalamıyor," dedi Hemingway. "Memleketin esas derdi bu. Kalmaya kalksa, kazığı yiyiveriyor. Ya pis oynayacaksın, ya aç kalacaksın. Bazı dangalaklar da diyorlar ki, temiz gömlekli, evrak çantalı doksan bin FBI'cı olsa her şey hallolur. Hadi canım, sen de. Onlar da çarka kapılırlar, tıpkı bizim gibi. Ben ne düşünüyorum, biliyor musun? Şu küçücük dünyamızı yeniden, sıfırdan kuracaksın. Bak, Manevi Cihazlanma diye bir hareket var. İşte orada iş var. Manevi Cihazlanma. Bir şeyler var orada, yavru."

"Nasıl yürüdüğünün örneği Bay City'yse, aspirin alayım daha iyi."

"Cinliğin ölçüsünü kaçırabilirsin," dedi Hemingway usulca. "Farkına varmayabilirsin, ama olabilir. O kadar cinleşebilirsin ki, cinlikten başka şey düşünemez olabilirsin. Ben aptal polisin tekiyim. Emir kuluyum. Karım var, iki çocuğum var, büyük patronlar ne derse onu yaparım. Blane sana çok şey anlatabilir. Ben cahilim."

"Blane'in apandisit olduğundan emin misin? Sırf pislik olsun diye kendi kendini midesinden vurmuş olmasın?"

"Yapma öyle," diye yakındı Hemingway, elleriyle direksiyonu tokatladı. "İnsanlar hakkında iyi şeyler düşünmeye çalış."

"Blane hakkında mı?"

"O da insan – tıpkı bizim gibi," dedi Hemingway. "Günahkâr – ama insan."

"Sonderborg'un dalgası ne?"

"Tamam yahu, öylesine konuşuyordum işte. Belki yanıldım. İyi bir fikre açık bir adamsındır diye düşünmüştüm seni."

"Dalgasının ne olduğunu bilmiyorsun," dedim.

Hemingway mendilini çıkarıp yüzünü sildi. "Bak ahbap, itiraf etmesi hoşuma gitmiyor," dedi. "Ama şunu bilmelisin: Blane ya da ben, Sonderborg'un bir pisliği olduğunu bilseydik ya seni oraya bırakmazdık, ya da sen oradan çıkamazdın – hele elini kolunu sallaya sallaya. Ciddi bir pislikten söz ediyorum, tabii. Cam küreden kocakarıların falına bakmak gibi fasa fiso dalgalardan değil."

"Beni oradan elimi kolumu sallayarak çıkarmaya niyetleri yoktu diye düşünüyorum," dedim. "Skopolamin diye bir ilaç var, doğruluk serumu, insanı farkına varmadan konuşturuyor bazen. Etkisi yüzde yüz değil, hipnotizma da değil. Ama bazen işe yarıyor. Sanıyorum, bildiklerimi öğrenmek için tuttular beni orada. Ama Sonderborg'un kendisine zarar verebilecek bir şeyler bildiğimi sanmasının üç nedeni olabilir. Ya Amthor söylemiş olabilir ya da Deve Malloy ona Jessie Florian'ı

görmeye gittiğimi söylemiş olabilir ya da beni oraya yatırmanın bir polis numarası olduğunu düşünmüş olabilir."

Hemingway bana hüzünlü gözlerle baktı. "Kaybettin beni, tozunu bile göremiyorum," dedi. "Deve Malloy da kimin nesi?"

"Birkaç gün önce Central Caddesi'nde adam öldüren ayının teki. Teleksinizdedir, okursan eğer. El ilanı da geçmiş olmalı artık elinize."

"Es, ne olmuş?"

"Olan şu: Sonderborg onu gizliyordu. Kaçtığım akşam gördüm onu orada, yatakta gazete okuyordu."

"Nasıl çıktın ki? Kilit altında değil miydin?"

"Bakıcının kafasına yatak yayı geçirdim. Şansım varmış."

"Bu ayı gördü mü seni?"

"Görmedi."

Hemingway arabayı çalıştırdı, sıkı bir gülücük yerleşti yüzüne. "Gidip parsayı toplayalım," dedi. "Şimdi anlaşıldı. Şimdi çok iyi anlaşıldı. Sonderborg aranan adamları gizliyormuş. Parası olanları tabii. Düzeni de çok uygun buna. Parası da iyi."

Arabayı hareket ettirip hızla bir köşeyi döndü.

"Allah canımı alsın, cıgaralık satıyor sanıyordum," dedi, kendine kızarak. "Arkası sağlam diye düşünüyordum. Ama ufak iş cıgaralık işi. Eğlencelik."

"Lotaryacılık işini duydun mu hiç? O da ufak iştir – sadece bir ucuna bakarsan."

Hemingway bir köşeyi daha hızla döndü, koca kafasını salladı. "Tabii. Bir de tilt oyunları, tombala salonları, ganyancılar... Ama hepsini bir araya getir, bütün

kontrolü de bir kişinin eline ver – o zaman insanın aklı yatıyor işte."

"O bir kişi kim?"

Taşlaştı yine. Ağzı sımsıkı kapandı ve içinde dişlerinin kenetlendiğini görebiliyordum. Descanso Sokağı üzerinde doğuya doğru gidiyorduk. İkindi vakti bile sakin bir sokaktı. Yirmi Üç'ün köşesine yaklaştıkça, belli belirsiz, daha az sakin olmaya başladı. İki adam bir palmiyeyi inceliyorlardı, sanki yerinden nasıl oynatacaklarını hesaplıyorlarmış gibi. Dr. Sonderborg'un yerinin yakınına bir araba park etmişti, ama içinde kimse görünmüyordu. Blokun ortasında bir yerde bir adam su sayaçlarını okuyordu.

Ev, gün ışığında neşeli bir yerdi. Pembe begonyalar ön pencerelerin altında solgun bir kütle oluşturuyordu ve hercai menekşeler çiçek açmış bir akasyanın dibinde bir renk cümbüşüydü. Kıpkırmızı bir sarmaşık gülü yelpaze biçiminde bir çitin üzerinde gonca vermişti. Bir tarh dolusu kış ıtırının arasında bronz rengi bir arıkuşu ince ince uçuşuyordu. Ev, bahçeye meraklı zengin, yaşlı bir çiftin evine benziyordu. Üstüne vuran ikindi güneşinin sessiz, tehdit edici bir durağanlığı vardı.

Hemingway yavaşça evin önünden geçti ve küçük, katı bir gülücük dudaklarının kenarlarını yokladı. Burnuyla havayı kokladı. İlk köşeden döndü, dikiz aynasına baktı ve gaza bastı. Üç blok gittikten sonra frene bastı, kaldırıma yanaştı ve dönüp gözlerini bana dikti.

"Los Angeles polisi," dedi. "Palmiyenin yanındaki adamlardan birinin adı Donnelly. Tanırım. Evi sarmışlar. Merkezdeki arkadaşına anlatmadın demek, öyle mi?"

"Anlatmadım dedim ya."

"Şef bayılacak bu işe," diye hırladı Hemingway. "Buraya gelip ev basıyorlar, uğrayıp bir merhaba bile demiyorlar."

Bir şey demedim.

"Bu Deve Malloy'u yakalamışlar mı?"

Başımı salladım. "Bildiğim kadarıyla, hayır."

"Nereye kadar biliyorsun ki, ahbap?" diye sordu, çok usulca.

"Pek derinlere kadar değil. Amthor'la Sonderborg arasında bir bağlantı var mı?"

"Bildiğim kadarıyla yok."

"Bu kasabanın sahibi kim?"

Sessizlik.

"Laird Brunette diye bir kumarcı belediye başkanını seçtirmek için otuz bin kâğıt yatırım yapmış diye duydum. Belvedere Kulübü'yle açıktaki iki kumarhane gemisi onunmuş."

"Olabilir," dedi Hemingway kibarca.

"Bu Brunette nerede bulunur?"

"Bana niye soruyorsun, yavru?"

"Burada zulan ayyuka çıksa nereye gidersin?"

"Meksika'ya."

Güldüm. "Peki, bana büyük bir iyilik yapar mısın?"

"Sevinerek."

"Şehir merkezine götür beni."

Arabayı kaldırımdan çekip gölgeli sokaktan okyanusa doğru sürdü. Araba Belediye Sarayı'na vardı, polisin park yerine girdi, indim.

"Ziyaretime gel arada sırada," dedi Hemingway. "Tükürük hokkalarını temizliyor olurum herhalde."

Koca elini uzattı. "Barıştık, değil mi?"

"Manevi Cihazlanma," dedim, elini sıktım.

Koskocaman sırıttı. Uzaklaşmaya başladığımda arkamdan seslendi. Her yöne dikkatle baktıktan sonra kulağıma eğildi.

"O kumarhane gemileri hem belediye, hem eyalet yetki alanları dışında sözde," dedi. "Panama bandıralı. Ben olsaydım—" Birden sustu, soğuk gözleri endişelenmeye başladı.

"Anladım," dedim. "Benim de aklıma öyle bir şeyler gelmişti. Sana söyletmek için neden bu kadar uğraştım, bilmiyorum. Ama olmaz – tek kişi için yürümez."

Başıyla onayladı, sonra gülümsedi. "Manevi Cihazlanma," dedi.

34

Limanda bir otelde bir yatağa sırtüstü uzandım, havanın kararmasını bekledim. Ön tarafa bakan ufak bir odaydı, yatak sertti ve şiltesi üstündeki pamuklu battaniyeden az daha kalındı. Altındaki yaylardan biri kırılmıştı ve sırtının sol yanına batıyordu. Öylece uzandım, bıraktım batsın.

Kırmızı bir neon lambanın yansıması tavana yansıyordu. Bütün odayı kıpkırmızı yaptığı zaman hava dışarı çıkacak kadar kararmış olacaktı. Dışarıda, Sürat Yolu dedikleri dar sokakta arabalar korna çalıyordu. Penceremin altında, kaldırımda ayak sesleri akıyordu. Havada bir vızıltı, bir mırıltı gidip geliyordu. Paslı pencere tellerinden içeriye sızan hava bayat, yanık yağ kokuyordu. Uzaktan, uzaktan işitilebilecek cinsten bir ses bağırıyordu: "Acıkın, millet. Acıkın. Sosislinin hası burada. Acıkın."

Hava biraz daha kararadı. Düşündüm; kafamdaki düşünceler, sanki kötü, acımasız gözler tarafından izleniyorlarmış gibi, hantal bir kurnazlıkla ilerliyorlardı. Aysız bir göğe bakan ölü gözler düşündüm: Altlarındaki ağzın kenarlarında kara kan. Pis yataklarının direklerine kafaları vurula vurula öldürülen ihtiyar kadınlar düşün-

düm. Parlak sarı saçlı, korkan ama neden korktuğunu pek bilemeyen, bir şeylerin ters gittiğini sezecek kadar duyarlı ama tersliğin ne olduğunu anlamayacak kadar aptal ya da kibirli bir adam düşündüm. Elde edilebilecek güzel, zengin kadınlar düşündüm. Onlar da elde edilebilecek -ama başka türlü elde edilebilecek- yalnız yaşayan, hoş, ince, meraklı kızlar düşündüm. Polisler -sert, yozlaşmaya hazır, ama yine de tamamen kötü olmayan, Hemingway gibi polisler- düşündüm. Şef Wax gibi şişman, varlıklı, Ticaret Odası gibi konuşan polisler; Randall gibi ince, zeki, tehlikeli, ama bütün zekâlarına ve tehlikelerine rağmen temiz bir işi temiz bir biçimde yapma özgürlüğü olmayan polisler. Her çabayı bırakmış, küskün, kart, Nulty gibi keçiler düşündüm. Kızılderililer, medyumlar, uyuşturucu doktorları düşündüm.

Çok şey düşündüm. Hava biraz daha kararmıştı. Kırmızı neon tabelanın ışığı tavana daha da yayıldı. Yatağın kenarına oturup ayaklarımı yere bastım. Ensemi ovdum.

Kalkıp köşedeki lavaboya gittim, yüzüme soğuk su çarptım. Bir süre sonra kendimi daha iyi hissettim – ama çok az daha iyi. Bana bir içki gerekiyordu, dolgun bir hayat sigortası gerekiyordu, tatil gerekiyordu, bir kır evi gerekiyordu. Ama elde sadece bir şapka, bir ceket, bir de tabanca vardı. Üçünü de kuşanıp odadan çıktım.

Asansör yoktu. Hol kokuyordu, merdivenin tırabzanı pis, yağlıydı. Basamakları indim, anahtarı resepsiyona atıp işimin bittiğini söyledim. Sol gözkapağında siğil olan resepsiyoncu başını salladı, üniformasının ce-

keti eprimiş Meksikalı bir komi bavullarımı almak için California'nın en tozlu kauçuk ağacının arkasından çıktı. Bavulum yoktu, ama Meksikalı olduğu için yine de kapıyı tutup gülümsedi.

Dışarıda, dar sokak tütüyordu, kaldırım şişkin göbeklerle kaynıyordu. Sokağın karşısında bir tombala salonu tam gaz gidiyordu ve tam yanında iki bahriyeli, kızlarıyla birlikte, ihtimal deve sırtında fotoğraf çektirdikleri komşu fotoğraf stüdyosundan çıkıyorlardı. Sosisli sandviç satıcısının sesi akşam karanlığını balta gibi yarıyordu. Sokaktan geçen büyük mavi bir otobüs eskiden tramvayların dönme noktası olan küçük meydana gidiyordu. O yöne yürüdüm.

Bir süre sonra hafif bir okyanus kokusu geldi. Çok hafif kokuyordu – sadece buraların bir zamanlar dalgaların köpürerek geldiği, rüzgârın estiği, yanık yağ ve donmuş ter dışında kokuların da duyulduğu temiz, açık bir kumsal olduğunu insanlara hatırlatacak kadar.

Kaldırımdan giden küçük elektrikli otobüs beton yaya yolundan salınarak geldi. Bindim, hattın sonuna kadar gidip indim ve havanın sessizleşip soğuduğu, ayaklarımın dibinde kocaman, kahverengi bir erişte yığınının olduğu bir banka oturdum. Denizde, açıklarda, kumarhane gemilerinin ışıklarını yaktılar. Bir daha geldiğinde kaldırım otobüsüne bindim yeniden, neredeyse otelden çıktığım yere kadar geri döndüm. Beni izleyen varsa eğer, kımıldamadan izliyordu. Öyle birisi olduğunu sanmıyordum. Bu tertemiz küçük kasabada dedektiflerin usta birer iz sürücü olmalarını gerektirecek kadar suç işlenmezdi.

Kara iskeleler boydan boya ışıldayarak gecenin ve suyun karanlığında kayboluyorlardı. Yanık yağ kokusu geliyordu hâlâ, ama okyanusun kokusunu da alabiliyordun. Sosisçi teranesini sürdürüyordu:

"Acıkın, millet, acıkın. Sosislinin hası burada. Acıkın."

Beyaz bir mangalın başında, elinde uzun bir çatalla sosisleri gıdıklıyordu. Mevsimin bu kadar erken olmasına rağmen iyi işi yapıyordu. Onu yalnız yakalayabilmem için bir süre beklemem gerekti.

"En açıktakinin adı ne?" diye sordum, burnumla göstererek.

"*Montecito.*" Düz, ifadesiz baktı.

"Makul bir parası olan bir vatandaş hoşça vakit geçirebilir mi orada?"

"Nasıl bir vakit?"

Alaycı güldüm, sert adam pozunda.

"Sosisler," diye bağırdı. "Sosisin hası, millet." Sesini alçalttı. "Kanı mı?"

"Yok be. Aklımdaki, hafif deniz rüzgârı alan bir kamara, güzel yemekler, kimse rahatsız etmeyecek... Tatil gibi, yani."

Uzaklaştı. "Hiçbir dediğini duymadım," dedi ve bağırmaya başladı yine.

Biraz daha satış yaptı. Niçin ona yanaştım, bilmiyorum. Öyle bir suratı vardı işte. Genç, şortlu bir çift gelip sosisli sandviç aldı; oğlanın kolu kızın sutyenine sarılmış, birbirlerinin sosislilerini ısırarak uzaklaştılar.

Adam bana bir metre kadar yanaşıp gözleriyle tarttı. "*Picardy'nin Gülleri*'ni söylemem gerekirdi şimdi," dedi ve bir an sustu. "Paranı alırım," dedi.

"Ne kadar?"

"Elli. Daha azına olmaz. Aranıyorsan o başka, tabii."

"İyi bir şehirdi burası eskiden," dedim. "İnsanın huzur bulduğu bir yerdi."

"Ben hâlâ öyle biliyordum," dedi tembelce. "Ama bunu niye bana soruyorsun?"

"Ne bileyim ben?" dedim. Tezgâhına bir dolar attım. "Bebenin kumbarasına atarsın," dedim. "Ya da şarkıya devam."

Kâğıt parayı parmaklarının arasında gerip şaklattı, boylamasına katladı, enlemesine katladı, sonra bir daha katladı. Tezgâhının üstüne koydu, ortaparmağını başparmağının arkasına katlayıp fiskeleyiverdi. Katlanmış para göğsüme hafifçe çarpıp sessizce yere düştü. Eğilip aldım ve hemen arkama döndüm. Ama polise benzer kimse yoktu arkamda.

Tezgâha yaslanıp doları yeniden üstüne koydum. "Bana kimse para atmaz," dedim, "uzatır. Bir daha rica etsem?"

Kâğıt parayı aldı, açtı, yaydı, önlüğüne sildi. Yazarkasanın düğmesine basıp parayı çekmeceye attı.

"Paranın kokusu yok derler," dedi. "Acaba, diyorum bazen."

Bir şey demedim. Birkaç müşteri daha geldi, alacaklarını alıp gittiler. Hava hızla serinliyordu.

"Senin yerinde olsam, *Royal Crown*'u denemem," dedi. "Kendi fındık-fıstığından başkasını görmeyen sincapların yeridir orası. Sen bana polis gibi görünüyorsun, ama o senin bileceğin iş. İyi yüzüyorsundur inşallah."

Niçin herkesten önce ona gittiğimi merak ederek uzaklaştım. İçime doğmuştu. Yap içine doğanı, ye ayvayı. O içine doğanlar dediğin, bir süre sonra ağzına kadar dolduruyor seni. Gözünü yumup mönüye rasgele parmağını basmadan kahve bile ısmarlayamıyorsun. İçine doğanı yap işte...

Bir süre daha dolaşıp arkamdan malum biçimde yürüyerek gelen kimse var mı diye baktım. Sonra yanık yağ kokmayan bir lokanta arayıp mor neon tabelalı, sazdan bir perdenin arkasında Amerikan barı olan bir yer buldum. Saçları kınalı bir erkek güzeli döküntü bir konser piyanosunun üstüne sarkmış, tuşları şehvetle okşayarak *Yıldızlara Giden Merdiven* şarkısını söylüyor, basamakların yarısını atlıyordu.

Bir dry martini yuvarlayıp sazdan perdenin arkasındaki yemek salonuna hızla attım kendimi.

Seksen beş sentlik yemek çöpe atılmış postacı çantası tadındaydı; hizmet veren garson da beni yirmi beş sent'e sopalamaya, yetmiş beş sent'e boğazlamaya, bir buçuk dolar artı KDV'ye de cesedimi çimento dolu bir fıçıya tıkıp denize atmaya hazır gibiydi.

35

Sadece yirmi beş sent'e bayağı uzun bir yoldu. Deniz taksisi -yeni boyanıp dörtte üçü camla kapatılmış eski bir çatana- demirlemiş yatlarla mendireğin ucunu oluşturan kaya yığının arasından süzüldü. Dalga habersiz çarpıp tekneyi şişe mantarı gibi savurdu. Ama gecenin o erken saatinde kusacak yer çoktu. Yol arkadaşlarım üç çiftle tekneyi süren adamdı – sağ kıçında siyah deriden bel kılıfında tabanca taşıdığı için hafifçe sol kıçının üstüne oturan sert görünüşlü bir vatandaş. Üç çift, tekne kıyıdan ayrılır ayrılmaz yiyişmeye başladılar.

Dönüp Bay City'nin ışıklarına baktım, akşam yemeğimi fazla düşünmemeye çalıştım. Dağınık ışık noktaları birleşip gecenin vitrininde sergilenmiş pırlanta bir bilezik oldular. Sonra parlaklıkları soldu ve dalgaların arkasından bir beliren, bir kaybolan yumuşak, turuncu bir ışıltıya dönüştüler. Uzun, düzgün, kusursuz, köpüksüz dalgalardı ve ancak akşam yemeğimi viski salamurasına yatırmadığıma şükrettirecek kadar sallıyorlardı. Taksi, dans eden bir kobra gibi ürkütücü bir düzenlilikle kayıyordu dalgaların üzerinde. Havada bir soğukluk vardı – denizcilerin eklemlerinden asla söküp atamadıkları o soğukluk. *Royal Crown*'un hatlarını

belirleyen kırmızı neon kalemler solumuzda, denizin hayaletlerinin arasında soldu, sonra yepyeni misketler gibi ışıldayıverdi yeniden.

İyice açığından geçtik. Çok uzaktan hoş görünüyordu. Suyun üzerinden hafif bir müzik süzülüyordu ve suyun üzerinden süzülen hafif bir müzik güzelden başka bir şey olamazdı. *Royal Crown*, dört ırgata bağlı demirleriyle bir iskele kadar sağlam duruyordu. Biniş iskelesi bir sinema tabelası gibi ışıl ışıldı. Bütün bunlar uzakta kaldı ve daha eski, daha küçük bir gemi gecede sinsi sinsi yaklaşmaya başladı. Pek bir şeye benzemiyordu. Bordaları paslı ve sakallı, üst yapısı tek güverteye indirgenmiş, ancak bir radyo anteni taşıyacak kadar kısa iki direği olan, elden geçirilmiş bir açık deniz şilebiydi. *Montecino* da ışıklandırılmıştı ve ıslak, karanlık denizin üzerinden müzik sesi geliyordu. Yiyişen çiftler dişlerini birbirlerinin boyunlarından söküp gemiye baktılar ve gülüştüler.

Taksi geniş bir kavis çizip yolcuları heyecanlandıracak kadar yana yattıktan sonra biniş iskelesine dizili halattan yapılma usturmaçalara yanaştı. Taksinin motoru siste boşa çalışıp eksoz patlattı. Tembel bir projektör geminin elli metre kadar açığında bir daire çizdi.

Taksici bir kanca atıp teknesini iskeleye yanaştırdı ve ceylan gözlü, lacivert ziyafet ceketinin düğmeleri parlak, gülümsemesi parlak, gangster ağızlı bir delikanlı kızlara el verdi. En son ben indim. Beni umursamaz bir tavırla ama dikkatle süzmesinden onun hakkında bir şeyler öğrendim. Koltuk altımdaki silaha umursamaz bir tavırla ama dikkatle çarpmasından daha çok şey öğrendim.

"Yok," dedi usulca. "Yok."

Yumuşak, boğuk bir sesi vardı – ipek mendilden süzülmüş bir bitirim. Çenesiyle taksiciye bir işaret çaktı. Taksici kısa bir palamarın ilmiğini babalardan birine taktı, dümeni kırıp gemiye çıktı. Arkamda durdu.

"Gemide piştov yasak, arkadaş," dedi Ziyafet Ceketi. "Kusura falan bakma."

"Vestiyere bırakırım. Kıyafetimin parçası. Brunette'i görmeye geldim, bir iş için."

Hafif hafif eğleniyor gibiydi. "Hiç adını duymadım," diye gülümsedi. "Hadi işine, birader."

Taksici bileğini sağ koluma taktı.

"Brunette'i görmek istiyorum." Sesim cılız ve titrek çıktı, ihtiyar bir kadının sesi gibi.

"Tartışmayalım," dedi ceylan gözlü delikanlı. "Artık Bay City'de değiliz, California'da bile değiliz, bazılarına göre Amerika'da bile değiliz. Yaylan."

"Hadi, tekneye," diye hırladı taksici. "Sana yirmi beş sent borcum var. Gidiyoruz."

Tekneye bindim yine. Ziyafet Ceketi sessiz, sahte gülümsemesiyle baktı bana. Gülümseme olmayana, surat olmayana, iskele ışıklarına karşı bir karaltıdan başka bir şey olmayana kadar ben de ona baktım. Baktım ve hırslandım.

Dönüş yolu daha uzun geldi. Taksiciyle konuşmadım, o da benimle konuşmadı. İskelede inerken bana yirmi beş sent verdi.

"Başka zaman artık," dedi bezgince. "Seni hırpalayacak kadar yerimiz olduğu zaman."

Deniz taksisine binmek için bekleyen yarım düzine kadar müşteri söylediklerini duyup bana baktılar. Yan-

larından geçtim, yüzer iskeledeki küçük bekleme salonunun kapısının önünden kara yanındaki basamaklara yöneldim.

Pis spor pabuçları giymiş, pantolonu zift kaplı, sırtında partal lacivert bir gemici gömleği olan, yüzünün yarısı siyaha sıvanmış iriyarı, kızıl saçlı bir dok işçisi yaslandığı korkuluktan dikilip dalgınca çarptı bana.

Durdum. Fazla iri görünüyordu. Benden on santim daha uzun, on beş kilo daha ağırdı. Ama yumruğumu birisinin dişlerine geçirme zamanım geliyordu, kolumu kırmaktan başka işe yaramasa bile.

Işık azdı ve arkasından geliyordu. "Ne oldu, birader?" dedi tembelce. "İş çıkmadı mı cehennem gemisinden?"

"Git de gömleğini yamala," dedim. "Göbeğin açık kalmış."

"Beteri de olabilirdi," dedi. "Makine de belli oluyor, hafif ceketin altında."

"Sana ne?"

"Yok bir şey, yahu. Merak ettim, o kadar. Alınma, birader."

"Bas git yolumdan o zaman."

"Tabii. Şurada dinleniyordum, o kadar."

Usulca, yorgunca gülümsedi. Sesi yumuşak, hülyalı gibiydi, o cüssede bir adama göre şaşırtıcı derecede narindi. Bana, tuhaf bir biçimde, yumuşak sesli, iriyarı bir başka adamı anımsattı.

"Yaklaşımın yanlış," dedi hüzünle. "Kızıl derler bana."

"Çekil yolumdan, Kızıl. Herkes yanlış yapabilir. Bir yanlış da şu anda arkamdan yanaşıyor gibi."

Düşünceli düşünceli sağa sola baktı. Yüzer iskelenin barınağının köşesine sıkıştırmıştı beni. Baş başa kalmış gibiydik.

"*Monty*'ye mi çıkmak istiyorsun? Olabilir. Bir nedenin varsa."

İnsanlar neşeli giysiler ve neşeli yüzleriyle yanımdan geçip taksiye biniyorlardı. Geçmelerini bekledim.

"Kaç paraymış bu neden?"

"Elli kâğıt. Tekneme kanını akıtırsan, altmış."

Yanından geçip gitmeye davrandım.

"Yirmi beş," dedi usulca. "Arkadaşlarınla dönersen, on beş."

"Arkadaşım yok benim," dedim, yürüyüp gittim. Durdurmaya çalışmadı.

Küçük elektrikli arabaların çocuk puseti gibi salınarak gidip gelip gebe bir kadını bile ürkütmeyecek küçük kornalarını çaldıkları geniş beton kaldırımdan sağa saptım. Birinci iskelenin girişinde şimdiden tıklım tıklım, ışıl ışıl bir tombala salonu vardı. Girip oyuncuların arkasındaki duvarın dibine, yer açılmasını bekleyen insan kalabalığının arasına dikildim.

Elektrikli tabelaya birkaç numaranın çıkışını seyrettim, masacıların numaraları okumalarını dinledim, müessese oyuncularını saptamaya çalışıp beceremedim, gitmek üzere döndüm.

Zift kokan iri bir lacivertlik belirdi yanımda. "Paran mı yok – yoksa pinti misin?" diye sordu yumuşak ses kulağıma.

Yeniden baktım adama. Asla göremeyeceğin, sadece kitaplarda okuyabileceğin gözleri vardı. Menekşe gözler. Neredeyse mor. Kız gözleri – çok güzel bir

kızın gözleri. Teni ipek yumuşaklığındaydı. Hafif kızarmıştı ama asla güneşten yanmazdı. Fazla inceydi. Hemingway'den daha iriydi ve daha gençti, çok daha genç. Deve Malloy kadar iri değildi, ama çok çevik bir duruşu vardı. Saçları, altın parıltıları olan o kızıldandı. Ama gözleri dışında sıradan bir köylü suratıydı, gösterişli bir yakışıklılığı yoktu.

"Dalgan ne?" diye sordu. "Özel hafiye misin?"

"Niçin söyleyecekmişim sana?" diye hırladım.

"Ben de öyle tahmin etmiştim," dedi. "Yirmi beş çok mu? Masrafa yazamıyor musun?"

"Yok."

İç çekti. "Boktan bir fikirdi aslında benimki de," dedi. "Seni parça parça ederler orada."

"Şaşmam. Ya *senin* dalgan ne?"

"Oradan üç kuruş, buradan beş kuruş. Polistim bir zamanlar. Yaktılar beni."

"Bana niye anlatıyorsun?"

Şaşırmış gibiydi. "Ama doğru."

"İtirafta bulunuyorsun yani."

Hafifçe gülümsedi.

"Brunette diye birisini tanıyor musun?"

Hafifçe gülümsüyordu hâlâ. Üst üste üç tombala çekildi. Hızlı çalışıyorlardı içeride. Uzun boylu, gaga burunlu, solgun çöküк avurtlu, kırışık takım elbiseli bir adam bize yaklaştı, duvara yaslandı ve bize bakmadı. Kızıl sırıttı, adama doğru usulca eğilip sordu: "Sana anlatabileceğim bir şeyler var mı, birader?"

Uzun boylu, gaga burunlu adam sırıtıp uzaklaştı. Kızıl sırıttı, duvara yeniden yaslandığında bina sallandı.

"Bir adam tanıyorum, seni döver," dedim.

"Keşke daha çok olsa," dedi ciddiyetle. "İri adam dediğin, masraflı. Hiçbir şey onun ölçüsüne göre değil. Doyurmak masraf, giydirmek masraf, yattığında da ayakları yatağa sığmıyor. Bak, şöyle yapalım. Burası konuşmak için iyi bir yer değil gibi gelebilir sana, ama öyledir. İspiyonun biri geçse hemen tanırım, kalabalığın gerisi de numaralardan başka şeye bakmıyor. Hızlı ve sessiz bir teknem var. Ödünç alabileceğim, yani. İleride karanlık bir iskele var. *Monty*'de açabileceğim bir yükleme kapağı var. Oraya yük götürürüm ara sıra. Palavra altı da tenha olur."

"Projektör var, bekçiler var," dedim.

"Yaparız bu işi."

Cüzdanımı çıkardım, bir yirmiyle bir beşliği göbeğime dayayıp ufacık katladım. Mor gözler çaktırmadan baktı.

"Tek gidiş mi?"

Başımla onayladım.

"On beş demiştik."

"Borsa yükseldi."

Zift kaplı bir el paraları yuttu. Sessizce uzaklaştı. Kapıların dışındaki sıcak karanlıkta kayboldu. Gaga burunlu adam solumda belirip alçak sesle konuştu:

"O gemici kılıklı adamı tanıyorum galiba. Arkadaşın mı? Gözüm ısınıyor bir yerden."

Dikilip duvardan ayırdım kendimi ve konuşmadan yürüdüm gittim yanından, kapıdan çıktım, sola saptım ve otuz metre kadar ileride bir sokak lambasından ötekine ilerleyen, herkesinkinden daha yüksekte olan kafaya baktım. Bir-iki dakika sonra iki büfe arasındaki

bir aralığa girdim. Gaga burunlu adam, gözleri yere dönük yürüyerek belirdi. Yanına yaklaştım.

"İyi akşamlar," dedim. "Yirmi beş sente kilonuzu tahmin edeyim mi?" Üzerine yaslandım. Kırışık ceketin altında tabanca vardı.

Duygusuz gözlerle bana baktı. "Seni içeri almam mı gerekecek, evlat? Buraların asayişi benden sorulur."

"Asayişi bozan kim?"

"Arkadaşın bana tanıdık geldi."

"Gelir tabii. Polis."

"Hay allah," dedi gaga burunlu adam sabırla. "Demek oradan tanıyorum. Sana iyi geceler."

Dönüp geldiği yöne doğru gitti yine. Yüksekteki kafa görünmüyordu artık. Endişelenmedim. O delikanlının hiçbir yaptığı asla endişelendirmezdi beni.

Yavaşça yürüdüm.

36

Sokak lambalarının ötesine, küçük elektrikli kaldırım arabalarının titreşimleriyle kornalarının ötesine, yanık yağ ve patlanış mısır kokularının, zırlayan çocukların, dikiz programlarının çığırtkanlarının ötesine, okyanus kokusunun, birden belirginleşen tertemiz kıyı çizgisinin, çakıllara köpürerek çarpan dalgaların dışında her şeyin ötesine... Neredeyse tek başıma yürüyordum artık. Gürültüler arkamda ölüp gitti, o sıcak, sahtekâr ışık belirsiz bir pırıltıya dönüştü. Sonra kapkara bir iskelenin ışıksız parmağı denize, karanlığa uzadı. Bu iskele olmalıydı. İskeleye çıkmak üzere döndüm.

Kızıl, iskeleyi tutan kazıkların başladığı yerde, bir kasanın arkasından belirdi. "Evet," dedi. "Sen denize inen basamaklara git. Ben gidip tekneyi alayım, motoru ısıtayım."

"Sahil polisinin teki peşime düştü. Tombala salonundaki herif. Durup onunla konuşmam gerekti."

"Olson. Yankesicilik masasından. O da iyidir. Ama bazen de tutuklama yüzdesi düşmesin diye bir cüzdan kapıp ilgisiz birisinin üstüne atıverir. O kadarı da fazla iyi, değil mi?"

"Bay City'ye yakışır, bence. Hadi gidelim. Huylanmaya başladım. Sis dağılsın istemiyorum. Pek yoğun bir sis değil ama çok işimize yarayacak."

"Projektörü aldatmaya yeter," dedi Kızıl. "Makineli taşıyan adamlar var o güvertede. Sen iskeleye çık. Ben gelirim."

On dakika boyunca dalgaların kazıklara çarpışını dinledim. Karanlıkta bir gece kuşunun pırpırını duydum, kanadının belli belirsiz griliği bakış açımdan geçip kayboldu. Çok yukarılarda bir uçak vızıldadı. Sonra uzaklarda bir motor gürleyerek çalıştı ve yarım düzine kamyon kadar ses çıkararak gürlemesini sürdürdü. Biraz sonra ses hafifleyip kısıldı, sonra birden tamamen kesildi.

Dakikalar geçti. Denize inen merdivene gidip ıslak zeminde yürüyen bir kedi dikkatiyle basamakları indim. Gecede karanlık bir şekil belirdi ve tok bir çarpma sesi işitildi. Bir ses konuştu: "Tamamız. Atla."

Tekneye bindim ve tentenin altında yanına oturdum. Tekne suyun üstünde kayarak açıldı. Eksoz artık teknenin iki yanından gelen öfkeli bir fokurtu dışında ses çıkarmıyordu. Bay City yine bir başka âlemden gelme dalgaların iniş kalkışlarının arkasında kalan uzak bir ışıltıya dönüştü. Bir kez daha *Royal Crown*'un cart ışıkları, döner bir podyumda kendisini göstermeye çalışan bir manken gibi, yanımızdan kayıp gitti. Ve bir kez daha *Montecino*'nun lombarları Pasifik Okyanusu'nun siyahlığında önümüzde büyüdü ve projektörün ağır, düzenli dönüşü, ışığını geminin çevresinde bir deniz fenerininki gibi dolandırdı.

"Korkuyorum," dedim birden. "Ödüm patlıyor."

Kızıl gazı kesti ve tekne yerinde sayarak, su altında hareket ediyormuşçasına, dalgalarla birlikte inip kalktı. Yüzünü bana çevirip gözlerini dikti.

"Ölümden, çaresizlikten korkuyorum," dedim "Karanlık sulardan, boğulmuş insanların yüzlerinden, gözleri boşalmış kafataslarından. Ölmekten, hiçliğe dönüşmekten, Brunette adındaki adamı bulamamaktan korkuyorum."

Usulca güldü. "Bir ara inanacaktım neredeyse. Güzel moral veriyorsun kendine. Brunette her yerde olabilir. Gemilerden herhangi birinde, sahibi olduğu kulüpte, Amerika'nın doğusunda, Reno'da ya da terliklerini giymiş, evinde. Bütün istediğin bu mu?"

"Malloy adında bir herifi istiyorum – Oregon Eyalet Hapishanesi'nde silahlı soygundan sekiz yıl yattıktan sonra geçenlerde salıverilen bir ayı azmanı. Bay City'de gizleniyordu." Anlattım. Anlatmak istediğimden çok daha fazlasını anlattım. Gözleri sayesinde herhalde.

Bitirdiğimde düşündü, sonra ağır ağır konuştu; söylediklerine, bıyık üzerinde boncuklaşmış sıvı damlacıkları gibi sis kümeleri yapışmıştı. Belki bu yüzden söyledikleri daha bilgece geldi – belki de değil.

"Anlattıklarının bazısı akla yatkın," dedi. "Bazısı değil. Bazısından anlarım, bazısından anlamam. Bu Sonderborg kaçakları gizliyorsa, cıgaralık satıyorsa, gözü dönmüş zengin karıların mücevherlerini çalmaya adamlarını gönderiyorsa, polisten destek alması makul – ama bu demek değil ki her polis ne yaptığını biliyor, ya da her polis torpilli olduğunu biliyor. Belki Blane biliyordu da, o Hemingway dediğin bilmiyordu. Blane kötü, öbürüyse kaba bir polis işte, ne iyi ne kötü, ne hırsız

ne namuslu; cesur ve polisliğin hayatını kazanmak için iyi bir meslek olduğunu düşünecek kadar aptal – tıpkı benim gibi. O medyum herifi bir yere oturtamıyorum. En iyi piyasayı bulmuş -Bay City'yi- ve parayı bastırıp güvenliğini satın almış, gerekince de kullanmasını bilmiş. Böyle bir adamın niyetinin ne olduğunu hiçbir zaman bilemezsin, o yüzden de vicdanındaki yük nedir, nelerden korkar, bilemezsin. Belki o da insandır, müşterisinin birine vurulabilir bazen. Bu zengin karıları düşürmek nasihat almaktan da kolay. Sonderborg'un yerinde geçirdiğin zamana gelince, tahminim: Blane, Sonderborg'un senin kim olduğunu öğrenince korkacağını düşünüyordu, o kadar – Sonderborg'a anlattıkları hikâye de büyük olasılıkla Sonderborg'un sana ilettiğinden farklı değil: Yani seni aklın başından gitmiş, serseri serseri dolaşırken buldukları. Sonderborg da seni ne yapacağını bilemiyordu; salıvermeye de korkuyordu, öldürmeye de, çünkü ne yaparsa yapsın, Blane bir süre sonra gelip onu da sıkıştırmaya başlayacaktı. Yani o konu o kadar. Birdenbire seni kullanabileceklerini fark ettiler ve kullandılar. Blane'in Malloy'dan da haberi olabilirdi. Beklenir ondan."

Anlattıklarını dinledim, projektörün ağır hareketlerini ve sağda, uzakta, deniz taksisinin gidişini gelişini izledim.

"Bu çocukların kafaları nasıl çalışır, bilirim," dedi Kızıl. "Polislerin sorunu aptal ya da hırsız ya da sert olmaları değil – polis olunca, önceden olmayan bir şeyi elde ettiklerini sanmaları. Bir zamanlar öyleydi de belki, ama artık değil. Üstlerinde kafası çalışan çok fazla adam var. Bu da bizi Brunette konusuna getiriyor. Kasabayı

o yönetmiyor. Zahmetine değmez. Büyük paralar verip belediye başkanını sırf deniz taksilerine huzur versinler diye seçtirdi. Özel bir isteği olursa, yerine getiriyorlar. Örnek, bir süre önce bunun arkadaşlarından birine -bir avukata- sarhoş araba sürmekten dava açıldı, Brunette bunu dikkatsiz araba sürmek olarak değiştirtti. Bunu yapabilmek için polis raporunu değiştirdiler – ki o da suç. Düşün yani. Onun dalgası kumarcılık, bütün dalgalar da birbirine bağlı bugünlerde. Yani cıgaralık da satabilir, satış işini başkalarına bırakıp komisyon da alabilir. Sonderborg'u tanıyabilir de, tanımayabilir de. Ama mücevher işiyle kesinlikle ilgisi yok. Adamların sekiz bin kâğıt uğruna girdikleri zahmete bak. Brunette'in böyle bir şeye tenezzül edeceğini düşünmek bile güldürür insanı."

"Evet," dedim. "Bir de adam öldü – unutmadın ya?"

"Onu da, ne yapmıştır, ne de yaptırmıştır. Brunette yaptırsaydı cesedi bulamazdın. Adamın giysilerinden ne ipuçları çıkar, kim bilir. Niçin o riski alsın ki? Yirmi beş kâğıda, bak, ben neler yapıyorum. Elindeki parayla Brunette neler yaptıramaz ki?"

"Adam öldürtür mü?"

Kızıl bir an düşündü. "Yapabilir. Yapmıştır da herhalde. Ama külhanbeyi değildir. Onun gibi çeteciler yeni bir cins. Eski zaman kabadayılarını ya da iyice uçmuş it kopuğu düşündüğümüz gibi düşünüyoruz hâlâ bunları. Lafazan polis şefleri radyolarda bar bar bağırıyorlar, bunların hepsi korkak, alçak, kadın katili, bebek katili, üniformayı gördüler mi altlarına ederler diye. Öyle palavralar sıkılır mı halka? Polisin de korkağı var, çetecinin de – ama çok az. Brunette gibi büyük pat-

ronlara gelince: Adam öldürmekle varmadılar geldikleri yere. Yürekleriyle, beyinleriyle geldiler – polisteki kalabalık olmaktan gelen o cesaret de değil onlarınki. Her şeyden önce işadamı bunlar. Yaptıklarını para için yapıyorlar. Bütün işadamları gibi. Bazen birisi kötü bir engel çıkarıyor karşılarına. Tamam. Hallediyorlar. Ama yapmadan önce de derinlemesine düşünüyorlar. Ben de sana ne diye nutuk atıyorum ki?"

"Brunette gibi bir adam Malloy'u gizlemez," dedim. "İki kişiyi öldürdükten sonra."

"Gizlemez. Paradan başka bir nedeni yoksa tabii. Geri dönelim mi?"

"Hayır."

Kızıl ellerini dümene götürdü. Motor hızlandı. "Bu pezevenklerden hoşlandığımı sanma sakın," dedi. "*Nefret* ediyorum."

37

Dönen projektör, geminin otuz metre kadar açığında dalgalara hafifçe dokunan solgun, puslu bir parmaktı. Gösterişten pek fazla bir şey değildi herhalde. Hele gecenin bu saatinde. Bu kumarhane gemilerinden birinin kazancını cebine indirmek isteyecek vatandaşın hem çok yardım alması, hem de vurgunu sabah saat dört gibi -kalabalık dağılıp geriye sadece birkaç umutsuz kumarbaz kalmış ve mürettebat yorgunluktan serseme dönmüşken- vurması gerekirdi. O zaman bile pek parlak bir para kazanma yolu olmazdı. Daha önce denenmişti.

Bir taksi kavis çizerek iskeleye yanaştı, müşterilerini boşaltıp kıyıya döndü. Kızıl, sürat motorunu projektör menzilinin hemen dışında tutuyordu. Projektörü sırf sululuğuna biraz kaldırsalar... Ama kaldırmadılar. Tembelce önümüzden geçti, donuk suları aydınlattı ve sürat motoru çizgiyi aşıp kıçtaki ırgatlara bağlı iki muazzam, kaygan zincirin arasından güvertenin oluşturduğu çıkıntının altına hızla yanaştı. Otelinin lobisinden orospu kovmaya hazırlanan bir güvenlikçi rahatlığıyla geminin gövdesinin yağlı kapaklarına yanaştık.

Yukarımızda yükselen çift demir kapılar ulaşamayacağımız kadar yüksekte ve ulaşsak da açamayacağımız kadar ağır duruyorlardı. Sürat motoru, *Montecino*'nun ihtiyar bordalarına sürttü, dalgalar ayaklarımızın altındaki tekneyi tembelce dövdü. Yanımdaki karanlıktan iri bir gövde yükseldi ve sarılı bir halat havada yükseklere aktı, bir yere çarptı, takıldı ve çıması düşüp suya vurdu. Kızıl, halatı kancayla aldı, gerdi ve motor kapağında bir yere bağladı. Her şeye gerçekdışı bir hava verecek kadar sis vardı. Aşkın külleri kadar soğuktu hava.

Kızıl bana iyice yaklaştı, soluğu kulağımı gıdıkladı. "Gemi çok yüksek duruyor," dedi. "Sıkı esse pervaneleri sudan çıkacak. Yine de o kapaklara tırmanmamız gerek."

"Sabırsızlıktan geberiyorum," dedim, sesim titreyerek.

Kızıl, ellerimi dümene yerleştirdi, tam istediği kadar çevirdi, gazı ayarladı, tekneyi öylece tutmamı söyledi. Plakaların yakınına tutturulmuş demir bir merdiven geminin bordasının eğrisini izliyordu; merdivenin basamakları yağlı kazık kadar kaygan olmalıydı.

O merdiveni tırmanmak bir gökdeleninin saçağından sarkmak kadar cazip geliyordu. Kızıl, ellerini ziftlemek için pantolonuna sertçe sürdükten sonra merdivene uzandı. Sessizce, inilti bile çıkarmadan kendini yukarı çekti, lastik ayakkabıları merdivenin basamağını kavradı, daha da sağlam bassın diye gövdesini neredeyse geminin gövdesine dik bir açıda gerdi.

Projektörün ışığı artık çok gerilerimizde bir yerleri tarıyordu. Işık suyun üzerinden yansıyıp yüzümü işaret fişeği gibi aydınlatıyordu sanki, ama hiçbir şey olmadı.

Sonra yukarılardan ağır bir menteşenin boğuk gıcırtısı işitildi. Hayal gibi sarımtırak bir ışık sise sızdı ve yok oldu. Yükleme iskelesinin bir yarısının şekli belirdi. Kapılar içeriden sürgülenmiş olamazdı. Nedenini merak ettim.

Fısıltısı, anlamsız bir sesti. Dümeni bırakıp tırmanmaya başladım. Ömrümde yaptığım en zor yolculuktu. Soluk soluğa, ciğerlerim öterek, kasalar, fıçılar, yuvarlanmış halatlar ve paslı zincir yığınlarıyla dolu, ekşi kokulu bir ambarda son buldu. Karanlık köşelerde sıçanlar çığlık atıyordu. Sarı ışık ötedeki dar bir kapıdan geliyordu.

Kızıl, dudaklarını kulağıma dayadı. "Buradan dosdoğru kazan dairesinin köprüsüne yürüyoruz. Ek motorlardan birinde istim olacaktır, çünkü bu takanın dizeli yok. Güverte altında tek bir kişi olur sanıyorum. Mürettebatın esas kalabalığı oyun güvertelerinde – krupiyeler, güvenlikçiler, garsonlar falan. Hepsi de gemiciliğe uygun sıfatlarla yazılıyorlar mürettebata. Kazan dairesinden sana ızgara kapağı çıkarılmış bir havalandırma borusu göstereceğim. Filika güvertesine çıkıyor, filika güvertesine çıkmak da yasak. Yani o mekân senin – hayatta kalabildiğin sürece."

"Gemide akrabaların var herhalde," dedim.

"Daha neler olmuyor dünyada. Çabuk döner misin?"

"Güzel bir cup yaparım filika güvertesinden herhalde," deyip cüzdanımı çıkardım. "Bütün bunlar biraz daha para eder. Al. Cesedime kendi cesedinmiş gibi iyi bakarsın."

"Bana başka bir borcun yok, birader."

"Dönüş yolculuğu için – dönmesem bile. Çabuk al parayı yoksa ağlamaya başlayacağım, gömleğin ıslanacak."

"Yardım ister misin yukarıda?"

"Tatlı dilim yeter, ama işin aksi, biber tarlası gibi şimdi namussuz."

"Koy o parayı cebine," dedi Kızıl. "Dönüş biletini de ödedin. Galiba korkuyorsun." Elimi kavradı. Eli güçlü, sert, sıcak ve hafif yapışkandı. "*Kesinlikle* korkuyorsun," diye fısıldadı.

"Geçer," dedim. "Şöyle ya da böyle."

Gözünde tuhaf bir bakışla başını çevirdi. O karanlıkta okuyamadım bakışını. Peşinden gittim, kasalarla fıçıların arasından kapının demir eşiğini aşarak gemi kokan loş, uzun bir geçide çıktık. Buradan, yağdan kayganlaşmış, demir ızgaradan bir sahanlığa çıktık, tutunması zor bir demir merdivenden indik. Yakıt brülörlerinin sesi havayı dolduruyor, bütün öbür sesleri bastırıyordu. Sessiz, demirden dağların arasından tıslama sesine doğru yöneldik.

Köşeyi dönünce, tellerle tutturulmuş bir büro iskemlesinde oturan, ihtimal dedesine ait tel bir gözlük ve kirli işaretparmağının yardımıyla tavandan sarkan çıplak bir ampulün ışığında akşam gazetesini okuyan mor ipek gömlekli, kısa boylu ve pis bir İtalyan gördük.

Kızıl sessizce arkasına geçti. Usulca konuştu:

"Ne haber, bücür? *Bambino*lar nasıl?"

İtalyan ağzını bir tıkırtı çıkararak açtı ve eli açık duran mor gömleğinin içine davrandı. Kızıl, adamın çenesinin kenarına vurdu ve düşmemesi için tuttu.

Usulca yere bıraktı ve mor gömleğini şeritler halinde yırtmaya başladı.

"Yumruktan çok buna üzülecek," dedi alçak sesle. "Ama havalandırma boşluğuna tırmanırken çıkacak gürültü buradan duyulur. Yukarıdan hiçbir şey duymazlar."

İtalyan'ı düzgünce bağlayıp ağzını tıkadı, gözlüğünü özenle katlayıp sağlam bir yere koydu ve ızgara kapağı çıkarılmış havalandırma boşluğuna yürüdük. Yukarı baktım, karanlıktan başka şey göremedim.

"Hadi bana eyvallah," dedim.

"Belki biraz yardım gerekir?"

Islak köpek gibi sallandım. "Bir bölük deniz piyadesinin yardımı gerekir. Ama bu işi ya yalnız yapacağım ya da yapmayacağım. Hadi eyvallah."

"Ne kadar sürecek?" Sesi hâlâ endişeliydi.

"Bir saat ya da daha az."

Bana bakarak dudağını kemirdi. Sonra başını salladı. "Bazen böyle olması gerekiyor," dedi. "Vaktin olursa tombala salonuna uğra."

Sessizce uzaklaştı, dört adım attı, geri döndü. "O açık yük iskelesi var ya," dedi. "İşine yarayabilir. Kullan." Hızla uzaklaştı.

38

Havalandırma boşluğundan soğuk hava esiyordu. Tepeye çıkan yol uzun görünüyordu. Bir saat gibi geçen üç dakikadan sonra kafamı boru biçimindeki açıklıktan çıkardım. Tente kaplı filikaların gri karaltıları yakınımdaydı. Karanlıkta birileri mırıldanıyordu. Projektörün ışığı yavaş yavaş daireler çiziyordu. Işık daha yukarıda bir noktadan, muhtemelen bodur direklerden birinin tepesindeki parmaklıklı sahanlıktan geliyordu. Orada da Thompson makineli tabanca, hatta belki hafif bir Browning taşıyan bir delikanlı olacaktı. Soğuk bir iş – üstelik, birisi de kıyak çekip yükleme iskelesinin kapaklarını açık bırakmışsa, boş bir iş.

Ucuz bir radyonun yapmacık bası gibi bir müzik dımbırdıyordu uzaktan. Yukarılardan bir silyon feneri, daha da yukarılardan, sis tabakalarının arasından, hüzünlü birkaç yıldız bakıyordu.

Havalandırma boşluğundan çıktım, .38'liğimi koltuk altı kılıfından çekip ceketimin koluyla saklayarak böğrüme yakın tuttum. Sessizce üç adım atıp dinledim. Hiçbir şey olmadı. Mırıltı halindeki konuşmalar kesilmişti, ama benim yüzümden değil. Seslerin iki filika arasındaki boşluktan geldiğini hesapladım. Geceyle

sisin arasından, kaynağı belirsiz esrarengiz bir ışık bir noktaya odaklandı, küpeşteden aşağı nişanlanmış, üçayak üzerine kurulu bir makineli tüfeğin siyah sertliğini aydınlattı. Yanında iki adam sigara içmeden, hareketsiz duruyorlardı; mırıltıları başladı yine – sözcüklere dönüşmeyen bir fısıltı.

Mırıltıya fazla kulak vermişim. Bir başka ses, anlaşılır biçimde, arkamdan konuştu:

"Kusura bakmayın, konukların filika güvertesine çıkmaları yasak."

Döndüm -yavaşça- ve ellerine baktım. Belli belirsiz birer karaltıydılar ve boştular.

Başımı sallayarak yana adım attım ve filikalardan birinin kıçının siperine girdik. Adam usulca peşimden geldi; adımları nemli güvertede sessizdi.

"Kayboldum galiba," dedim.

"Galiba öyle." Genççe bir sesi vardı, mermerden yontulmuş gibi değil. "Ama güverte merdiveninin dibinde bir kapı var. Kapının yaylı kilidi var. Sağlam bir kilit. Merdiven açıktı önceleri, metal tabelalı bir zincir germiştik. Ama baktık, bazı enerjik müşterilerimiz üstünden atlıyorlar."

Sözü çok uzatıyordu, ya kibarlığından ya da bir şey beklediğinden. Hangisi, bilemiyordum. "Birisi kapıyı açık bırakmış olmalı," dedim.

Gölgedeki başı evet anlamında sallandı. Benimkinden aşağıda duruyordu.

"Ama bu bizi güç bir durumda bırakıyor. Birisi gerçekten açık bıraktıysa, patron çok kızacaktır. Bırakmadıysa, sizin buraya nasıl çıktığınızı bilmek isteyeceğiz. Anlatabildim herhalde."

"Anlaşılmayacak gibi değil. İnip konuşalım patronla."

"Grupla mı geldiniz?"

"Çok hoş bir grupla."

"Onlarla kalsaydınız keşke."

"Oluyor işte böyle şeyler; anlarsın ya – bir an arkanı dönüyorsun, kızına bir başkası içki ısmarlıyor."

Usulca güldü. Sonra çenesini hafifçe yukarıdan aşağı oynattı.

Birden çöküp kurbağa gibi yanlamasına sıçradım, yaylı copun sesi akşam havasında boşa giden usul, uzun bir iç çekiş gibiydi. Artık öyle bir hale gelmişti ki, mahallede ne kadar cop varsa kafama nişanlanıyordu. Uzun boylu olanı sövdü.

"Hadi," dedim, "kahramanlık etsenize."

Tabancamın emniyetini gürültüyle açtım.

Kötü bir sahne bile bazen seyircileri sarsar. Uzun boylusu birden kök salıvermiş gibi çakılıp kaldı olduğu yere; bileğinden sallanan yaylı copu görüyordum. Konuştuğum adam acele etmeden düşündü.

"İşine yaramayacak," dedi ciddiyetle. "Bu gemiden çıkamayacaksın."

"Onu da düşündüm," dedim. "Sonra bunun seni ne kadar ilgilendirmediğini düşündüm."

Sahne hâlâ boktandı.

"Ne istiyorsun?" dedi.

"Tabancam çok gürültülü," dedim. "Ama patlaması gerekmiyor. Brunette'le konuşmak istiyorum."

"İş için San Diego'ya gitti."

"O zaman yerine kim bakıyorsa onunla konuşmak istiyorum."

"İlginç adamsın vallahi," dedi kibar olanı. "Aşağıya ineceğiz. Kapıdan geçmeden silahı yok edeceksin."

"Kapıdan geçtiğimden emin olunca silahı yok ederim," dedim.

Hafifçe güldü. "Yerine dön, Slim. Ben idare ederim."

Tembelce önüme geçti, uzun boylusu karanlıkta kayboldu.

"Gel bakalım peşimden."

Güverte boyunca peş peşe yürüdük. Kaygan, pirinç kenarlı basamaklardan indik. Merdivenin dibinde kalın bir kapı vardı. Kapıyı açıp kilidine baktı. Gülümsedi, başını salladı, kapıyı tuttu benim için, tabancayı cebime sokup kapıdan geçtim.

Kapı arkamızdan çıt diye bir sesle kapandı.

"Ortalık sakin, şimdilik," dedi.

Önümüzde altın renkli bir kemer, arkasında pek kalabalık olmayan bir kumarhane. Herhangi bir kumar salonuna benziyordu. Karşı ucunda cam kaplı kısa bir bar tezgâhı ve birkaç tabure vardı. Ortada, aşağıya inen bir merdivenin boşluğundan yukarıya kabara alçala süzülen bir müzik. Rulet sesleri geliyordu. Bir adam tek başına oturmuş bir müşteriye faro eli dağıtıyordu. Salonda altmış kişiden fazla yoktu. Faro masasında bir banka kuracak kadar sarı fiş vardı. Oyuncu, kâğıtları dağıtan adama sadece kibar bir dikkatle bakan yaşlıca, ak saçlı bir adamdı.

Smokin giymiş iki sessiz adam gezinerek, hiçbir şeye bakmayarak kemerin altından geldiler. Beklenen bir şeydi bu. Umursamazca bize doğru geldiler, yanımdaki ince, kısa boylu adam onları bekledi. İki adamın

elleri yan ceplerine gittiğinde kemeri çoktan geçmişlerdi; sigaraya davranıyorlardı tabii.

"Bundan sonrası için biraz örgütlenmemiz gerekecek," dedi kısa boylu adam. "İtiraz etmezsin, herhalde?"

"Brunette sensin," dedim birden.

Omuz silkti. "Tabii."

"O kadar da sert bir halin yok," dedim.

"Yoktur umarım."

Smokinli adamlar beni usulca sardılar.

"Buraya," dedi Brunette. "Rahat rahat konuşuruz."

Kapıyı açtılar, römorkörler gibi doka aldılar beni.

Oda kamaraya benziyordu – ama benzemiyordu da. Ahşap olmayan -belki plastikten- koyu renk masanın üzerine tavandan iki kadrana yerleştirilmiş pirinçten lambalar sarkıyordu. Dipte, damarlı tahtadan iki ranza vardı. Alttaki yatak yapılmıştı, üsttekineyse yarım düzine kadar deste halinde, kılıfları içinde plaklar yığılmıştı. Bir köşede bir radyo-pikap möblesi duruyordu. Kırmızı deriden bir kanape, kırmızı bir halı, ayaklı küllükler, üzerinde sigaralar, bir içki sürahisi ve kadehler duran bir sehpa ve ranzalara verev, öbür uçta duran küçük bir bar vardı.

"Otur," dedi Brunette ve masanın arkasına geçti. Masanın üstünde yığınla ciddi görünüşlü kâğıtlar vardı – hesap makinesinden çıkmış gibi, dizi dizi rakamlarla kaplı kâğıtlar. Yüksek arkalıklı bir rejisör koltuğuna oturdu, hafifçe arkaya kaykılarak beni inceledi. Sonra yeniden kalktı, paltosuyla atkısını çıkarıp bir yana attı. Yeniden oturdu. Bir kalem alıp kulağının memesini kaşıdı. Kedi gülüşü vardı, ama severim kedileri.

Ne gençti, ne de yaşlı; ne şişmandı, ne de zayıf. Denizin üstünde ya da yakınında bolca zaman geçirmiş olması ona hoş, sağlıklı bir ten vermişti. Kestane rengi saçları doğuştan dalgalıydı ve deniz havasında daha da dalgalanmıştı. Alnı dar ve zekiydi ve gözlerinde ince bir tehdit vardı. Renkleri sarımtıraktı. Güzel elleri vardı, yavanlaşacak kadar şımartılmamışlardı, ama bakımlıydılar. Smokininin koyu lacivert olduğunu düşündüm, o kadar siyah görünüyordu. Kravat iğnesindeki inci fazla iri göründü gözüme, ama bu kıskançlıktan da olabilirdi.

Bana uzunca bir süre baktı konuşmadan önce: "Tabancası var."

Kadife gibi bitirimlerden biri belkemiğimin ortasına bir şey dayadı – olta kamışı değildi herhalde. Arayan eller tabancamı alıp başka var mı diye baktı.

"Başka bir şey var mıydı?" diye sordu bir ses.

Brunette başını salladı. "Şimdilik yok."

Fedailerden biri otomatik tabancamı masanın üstünden Brunette'e doğru kaydırdı. Brunette elindeki kalemi bırakıp bir zarf açacağı aldı, tabancayı sümeninin üstünde usulca dürtükledi.

"Ee," dedi sakince. "Şimdi de ne istediğimi anlatmam mı gerek?"

Adamlardan biri hızla çıkıp kapıyı örttü. Öbürü o kadar sessizdi ki orada değildi. Uzun, huzurlu sessizliği uzaktan gelen konuşmaların mırıltısıyla boğuk müzik ve aşağılardan bir yerlerden duyulan, neredeyse fark edilmeyecek kadar hafif, tok bir zonklama bozuyordu.

"Bir şey içer misin?"

"Lütfen."

Fedai küçük barda iki içki hazırladı. Hazırlarken bardakları gizlemeye kalkışmadı. Her birini masanın birer ucuna, siyah bardak altlıklarının üzerine yerleştirdi.

"Sigara?"

"Lütfen."

"Mısır malı olur mu?"

"Tabii."

Sigaraları yaktık. İçkileri içtik. Güzel bir skoça benziyordu. Fedai içmedi.

"Benim istediğim—" diye başladım.

"Kusura bakma, ama onun pek bir önemi yok, değil mi?"

Usul kedi gülümseyişi, sarı gözlerin tembelce yarı kapanışı.

Kapı açıldı ve öbür adam girdi, yanında da Ziyafet Ceketi – gangster ağzıyla falan tastamam. Bana bir baktı, yüzü istiridye gibi bembeyaz oldu.

"Ben sokmadım," dedi hemen, dudağının kenarını kıvırarak.

"Tabancası vardı," dedi Brunette, zarf açacağıyla iterek. "Bu tabanca. Hatta sırtıma bile dayadı sayılır, filika güvertesinde."

"Ben sokmadım, patron," dedi Ziyafet Ceketi, aynı hızla.

Brunette sarı gözlerini hafifçe kaldırıp bana gülümsedi. "Ee?"

"Süpür gitsin," dedim. "Başka yerde ezersin."

"Taksiciyle ispatlarım," diye hırladı Ziyafet Ceketi.

"Beş buçuktan sonra ayrıldın mı iskeleden?"

"Bir dakika bile ayrılmadım, patron."

"Cevap değil bu. Bir dakikada bir imparatorluk çöker."

"Bir saniye bile ayrılmadım, patron."

"Kazık atılabilir ama," dedim ve güldüm.

Ziyafet Ceketi boksör gibi kayarak düzgün bir adım attı, yumruğu kırbaç gibi fırladı. Neredeyse şakağıma gelecekti. Tok bir darbe sesi geldi. Yumruğu havada eriyip yok oldu sanki. Yanlamasına çöküp masanın köşesini kavramaya çalıştı, sonra sırtüstü devrildi. Değişiklik olsun diye başka birisinin coplandığını görmek iyi oluyordu.

Brunette hâlâ bana gülümsüyordu.

"Ona haksızlık etmiyorsundur inşallah," dedi. "Güverte merdivenine açılan kapı sorunu var bir de."

"Kazara açık kalmış."

"Aklına başka bir şey gelmiyor mu?"

"Bu kalabalıkta gelmiyor."

"Yalnız konuşuruz," dedi Brunette, benden başka kimseye bakmadan.

Fedai, Ziyafet Ceketi'ni koltuk altlarından kavrayıp kamara boyunca sürükledi, ortağı bir iç kapıyı açtı. Kapıdan geçtiler. Kapı kapandı.

"Peki," dedi Brunette. "Kimsin ve ne istiyorsun?"

"Özel dedektifim ve Deve Malloy adında bir adamla konuşmak istiyorum."

"Özel dedektif olduğunu göster."

Gösterdim. Cüzdanı masanın üstünden bana doğru geri fırlattı. Rüzgârdan yanmış dudakları hâlâ gülümsüyordu, ama gülümseme giderek yapmacıklaşıyordu.

"Bir cinayeti araştırıyorum," dedim. "Geçen perşembe gecesi, senin Belvedere Kulübü'nün yakınında-

ki uçurumda, Marriott diye bir adamın cinayetini. Bu cinayet bir başka cinayete, bu Malloy denilen sabıkalı, banka soyguncusu, sapına kadar bitirim herifin işlediği bir kadın cinayetine bağlı."

Başıyla onayladı. "Bunun benimle ne ilgisi olduğunu henüz sormuyorum. Oraya nasıl olsa geleceksin diye düşünüyorum. Gemime nasıl bindiğini anlatsan sen bana?"

"Anlattım ya."

"Doğru değildi," dedi usulca. "Marlowe muydu adın? Doğru değildi, Marlowe. Sen de biliyorsun. İskeledeki çocuk yalan söylemiyordu. Ben adamlarımı özenle seçerim."

"Bay City'nin bir parçası senin," dedim. "Ne kadar büyük bir parçası, bilmiyorum. Ama senin işini görecek kadar büyük. Sonderborg adında bir adam orada bir zula işletiyordu. Orada cıgaralık ticareti yapıyor, soygun düzenliyor, aranan adamları gizliyordu. Tabii, desteksiz yapılacak iş değil. Senin desteğin olmadan yapamazdı diye düşünüyorum. Malloy orada kalıyordu. Malloy gitti. Malloy neredeyse iki yirmi boyunda ve gizlenmesi güç. Ama bir kumarhane gemisinde rahatça gizlenebilir diye düşünüyorum."

"Aptalsın sen," dedi Brunette. "Farz et ki gizlemek istedim, o riski niye burada alayım?" İçkisinden bir yudum aldı. "Ne de olsa benim başka işim var. İnsanın başını belaya sokmadan doğru dürüst bir taksi hizmeti sunması kolay değil. Dünya eşkıyanın gizlenebileceği yerlerle dolu. Parası varsa. Aklına daha iyi bir şey geliyor mu?"

"Gelir, ama boş ver."

"Sana yardım edemem. Söyle bakalım, gemime nasıl bindin?"

"Söylemek istemiyorum."

"Korkarım seni söylemek zorunda bırakacağım, Marlowe." Dişleri pirinç lambaların ışığında parladı. "Yapılabilecek bir şey bu sonunda."

"Söylersem, Malloy'a bir not iletir misin?"

"Ne notu?"

Masanın üstünde duran cüzdanıma uzandım, içinden bir kartvizit çıkarıp ters çevirdim. Kartın arkasına beş sözcük yazıp masanın üstünden ona doğru ittim. Brunette kartı alıp arkasına yazdıklarımı okudu. "Benim için bir anlamı yok," dedi.

"Malloy için olacaktır."

Arkasına yaslanıp gözlerini bana dikti. "Seni anlayamıyorum. Bana bir kart verip hiç tanımadığım bir serseriye iletmem için buralara kadar geliyorsun, hayatını tehlikeye atıyorsun. Hiçbir mantığı yok."

"Adamı tanımıyorsan, yok."

"Neden tabancanı karada bırakıp herkes gibi gelmedin?"

"İlk seferinde unuttum. Sonra o ziyafet ceketli bitirimin beni gemiye asla almayacağını anladım. Sonra başka bir yolunu bilen bir adama rastladım."

Sarı gözleri bambaşka, ışık gibi bir şeyle parladı. Gülümseyip hiçbir şey demedi.

"Bu öbür adam haydut falan değil, ama kıyıda, gözünü kulağını açmasını bilen birisi. Sürgüsü içeriden açık bir yükleme iskelen bir de ızgara kapağı kaldırılmış

bir havalandırma borun var. Filika güvertesine çıkmak için bir kişiyi devirmen yetiyor. Mürettebat listeni gözden geçirsen iyi edersin, Brunette."

Dudaklarını yavaşça oynattı, birbirine sürttü. Kartvizite baktı yeniden. "Malloy adında hiç kimse yok bu gemide," dedi. "Ama o yükleme iskelesi konusunda söylediğin doğruysa, ben varım."

"Git bak."

Gözleri hâlâ aşağıya bakıyordu. "Malloy'a ulaşmanın bir yolu varsa, ulaşırım. Neden zahmet ediyorum, bilmiyorum."

"O yükleme iskelesine bir bak."

Bir an için hiç kımıldamadan durdu, sonra öne eğilip tabancayı masanın üstünden bana doğru itti.

"Neler yapıyorum, neler," dedi dalgın dalgın, tek başınaymış gibi. "Şehirler yönetiyorum, belediye başkanları seçiyorum, polise rüşvet yediriyorum, uyuşturucu satıyorum, eşkıya gizliyorum, inciye boğulmuş kocakarıları soyuyorum. Ne kadar çok vaktim var." Sertçe güldü. "Ne kadar çok vakit."

Uzanıp tabancamı aldım, koltuk altıma yerleştirdim.

Brunette ayağa kalktı. "Hiçbir söz vermiyorum," dedi gözlerini bana dikerek. "Ama sana inanıyorum."

"Tabii ki inanmıyorsun."

"Çok az şey duymak için çok büyük risk aldın."

"Evet."

"Eh—" Anlamsız bir hareket yapıp elini masanın üstünden bana uzattı. "Sık salağın elini," dedi usulca.

Elini sıktım. Eli ufak, güçlü, biraz da sıcaktı.

"Bu yükleme iskelesini nasıl öğrendin, söylemeyeceksin, değil mi?"

"Söyleyemem. Ama bana söyleyen adam haydut değil."

"Sana söyletebilirim," dedi, hemen başını salladı. "Yok. Sana bir kere inandım. Yine inanacağım. Otur oturduğun yerde, bir içki daha iç."

Bir düğmeye bastı. Arkadaki kapı açıldı, sevimli bitirimlerden biri girdi.

"Burada dur. İsterse içki ver. Sertlik yok."

Fedai oturup sakince gülümsedi. Brunette hızla çıktı. Sigara içtim. İçkimi bitirdim. Bitirim bana bir tane daha hazırladı. Onu da bitirdim, bir sigara daha içtim.

Brunette geri döndü, köşedeki lavaboda ellerini yıkadı, sonra yine masasına oturdu. Başıyla bitirime işaret etti. Bitirim sessizce çıktı.

Sarı gözler beni inceledi. "Kazandın, Marlowe. Mürettebat listemde yüz altmış dört isim var. Eh—" Omuz silkti. "Taksiyle dönersin. Kimse seni rahatsız etmez. Notuna gelince – birkaç bağlantım var. Onları kullanırım. İyi geceler. Sana da teşekkür etmem gerekir herhalde. Verdiğin ders için."

"İyi geceler," dedim, ayağa kalkıp çıktım.

Biniş iskelesinde yeni bir adam duruyordu. Kıyıya bir başka taksiyle gittim. Tombala salonuna gidip kalabalığın arasında duvara yaslandım.

Birkaç dakika sonra Kızıl gelip duvara, yanıma yaslandı.

"Kolay oldu, ha?" dedi Kızıl usulca, masada yüksek sesleriyle numaraları bağıran adamların şamatası arasında.

"Sayende. İkna oldu. Endişelendi."

Kızıl sağa sola bakıp dudaklarını kulağıma yaklaştırdı. "Adamını buldun mu?"

"Hayır. Ama Brunette ona bir not ulaştırır diye umuyorum."

Kızıl kafasını çevirip masalara baktı yine. Esneyip dikleşti, duvardan uzaklaştı. Gaga burunlu adam girmişti yine. Kızıl yanına yaklaştı, "N'aber, Olson," dedi, adamı neredeyse devirerek itip yanından geçti.

Olson arkasından ters ters bakıp şapkasını düzeltti. Sonra hışımla yere tükürdü.

O gider gitmez tombala salonundan ayrılıp arabamı bıraktığım demiryolunun yanındaki otoparka gittim.

Hollywood'a döndüm, arabayı park edip evime çıktım.

Ayakkabılarımı çıkarıp çoraplı ayaklarla gezindim bir süre, ayak parmaklarımla döşemeyi hissettim. Yine de zaman zaman uyuşuyorlardı.

Sonra duvardan indirdiğim yatağın kenarına oturup zamanı hesaplamaya çalıştım. Olanaksızdı. Malloy'u bulmak saatler ya da günler sürebilirdi. Polis onu yakalamadan bulunamayabilirdi bile. Yakalarlarsa eğer – canlı yakalayabilirlerse.

39

Grayle'lerin Bay City'deki numarasını aradığımda saat on sularındaydı. Ona ulaşmak için geç kaldığımı düşünüyordum, ama değildi. Önce bir hizmetçiyle, sonra da uşakla dalaştıktan sonra nihayet sesini duydum hatta. Sesi rahat ve geceye iyice hazırlıklıymış gibi geliyordu.

"Arayacağıma söz vermiştim," dedim. "Biraz geç oldu, ama çok işim vardı."

"Yine mi ekeceksin beni?" Sesi soğudu.

"Belki de değil. Şoförün bu kadar geç çalışır mı?"

"Ne kadar söylersem o kadar geç çalışır."

"O zaman uğrayıp beni alır mısın? Mezuniyette giydiğim takımıma sığmaya çalışıyor olurum."

"Çok iyisin," dedi tembelce. "Zahmet etsem mi acaba?" Amthor, konuşma merkezleri üzerinde gerçekten iyi çalışmıştı – baştan bir bozuklukları vardıysa eğer.

"Sana gravürümü gösteririm."

"Bir tanecik gravür mü?"

"Dairem küçük."

"Varmış öyle yerler diye duydum," dedi aynı tembel sesle, sonra tonunu değiştirdi. "Bu kadar naza çek-

me kendini. Çok güzel bir yapınız var, beyefendi. Kimsenin de sana aksini söylemesine izin verme. Adresini ver yine."

Adresi, daire numarasını verdim. "Lobi kapısı kilitlidir," dedim, "ama iner açar, öyle bırakırım."

"İyi olur," dedi. "Levyemi getirmeme gerek kalmaz."

Telefonu kapadı; var olmayan birisiyle konuşmuşum gibi tuhaf bir duygu bıraktı içimde.

Kilidi açmaya lobiye indim, sonra duş yaptım, pijamamı giyip yatağa uzandım. Bir hafta uyuyabilirdim. Yataktan sürünerek kalkıp kapının sürgüsünü sürdüm – unutmuştum – sonra derin yığılmış karlar arasından ilerleyerek mutfağa gittim, iki kadehle gerçekten düzeyli bir tavlama seansı için sakladığım çok iyi bir şişe skoç viskiyi hazırladım.

Yatağa uzandım yine. "Dua et," dedim. "Duadan başka çare kalmadı."

Gözlerimi yumdum. Odanın dört duvarında bir geminin zonklaması vardı sanki, durgun havadan sis damlıyor, deniz rüzgârı hışırdıyor gibiydi. Kullanılmayan bir ambarın bayat, ekşi kokusu geldi burnuma. Motor yağı kokusu aldım, çıplak bir ampulün ışığında dedesinin gözlüğüyle gazete okuyan mor gömlekli bir makarnacı gördüm. Bir havalandırma boşluğundan tırmandım, tırmandım. Himalayaları tırmandım ve doruğa çıktığımda çevremi makineli tüfekli adamlar sarmıştı. Çeteci, belki de beteri olan ufak tefek, ama yine de çok insan, sarı gözlü bir adamla konuştum. Büyük olasılıkla ömrümde tanıdığım en iyi insan olan kızıl saçlı, menekşe gözlü devi düşündüm.

Düşünmeyi bıraktım. Kapalı gözlerimin arkasında ışıklar oynuyordu. Uzayda kaybolmuştum. Boş bir serüvenden dönmüş, altın suyuna batırılmış bir salaktım. Bir dolarlık bir saate bakan bir emanetçinin gürültüsüyle patlayan yüz dolarlık bir paket dinamittim. Belediye Sarayı'nın duvarını tırmanan pembe kafalı bir böcektim.

Uyumuşum.

Yavaş yavaş, istemeyerek uyandım ve gözlerim lambadan tavana yansıyan bir şeye baktı. Odada bir şey usulca kımıldadı.

Kımıldayan şey kaçamak ve sessiz ve ağırdı. Sonra başımı yavaşça çevirdim ve Deve Malloy'a baktım. Gölgeler vardı ve gölgelerin içinde hareket ediyordu – önceden de bir kez hareket ettiğini gördüğüm gibi, sessiz. Elindeki tabancanın karanlık, yağlı, ciddi bir ışıltısı vardı. Şapkasını siyah, kıvırcık saçlarının üstünde geriye devirmişti ve burnu havayı kokluyordu, bir av köpeğinin burnu gibi.

Gözlerimi açtığımı gördü. Usulca yatağın yanına gelip aşağıya, bana baktı.

"Notunu aldım," dedi. "Burada kimse yok. Dışarıda polis yok. Bana kazık atacaksan buradan iki kişi sandukayla çıkar."

Yatakta biraz döndüm, hemen yastıkların altını yokladı. Yüzü hâlâ enli ve solgun, çukur gözleri nedense hâlâ yumuşak bakıyordu. Palto giymişti bu gece. Gövdesine değen yerleri iyi oturuyordu üzerine. Omuzlarından birinin dikişi atmıştı – sırtına geçirirken herhalde. Piyasadaki en büyük boy olmalıydı, ama Deve Malloy'a küçük geliyordu.

"Geleceğini umuyordum," dedim. "Hiçbir polisin bundan haberi yok. Seni görmek istiyordum sadece."

"Devam et," dedi.

Yanlamasına masaya yanaşıp tabancasını bıraktı, paltosunu güçlükle çıkarıp en iyi koltuğuma oturdu. Koltuk gıcırdadı, ama direndi. Yavaşça arkaya yaslanıp tabancayı sağ eline yakın duracak biçimde masaya koydu. Cebinden bir paket sigara aldı, paketi sallayarak bir sigara çıkardı ve parmaklarıyla dokunmadan ağzına yerleştirdi. Başparmağının tırnağına bir kibrit çaktı. Dumanın keskin kokusu odaya yayıldı.

"Hasta falan değilsin, değil mi?"

"Dinleniyordum sadece. Zor bir gün geçirdim."

"Kapı açıktı. Birisini mi bekliyorsun?"

"Karının biri."

Düşünceli düşünceli baktı bana.

"Belki gelmez," dedim. "Gelirse oyalarım."

"Ne karısı?"

"Karının biri işte. Gelirse kovalarım. Seninle konuşmayı tercih ederim."

Ağzı neredeyse kımıldamayacak kadar hafifçe gülümsedi. Sigarasını beceriksizce içiyordu, sanki parmaklarının tutamayacağı kadar ufakmış gibi.

"*Monty*'de olabileceğim nereden geldi aklına?"

"Bay City'li bir polisten. Uzun hikâye, içinde de çok fazla tahmin var."

"Bay City polisi mi peşimde?"

"Olsa rahatsız olur musun?"

O hafif gülümseme geldi yine. Hafifçe başını salladı.

"Bir kadın öldürdün," dedim. "Jessie Florian'ı. Hataydı."

Düşündü. Sonra başıyla onayladı. "Yapmasaydım daha iyiydi," dedi usulca.

"Ama her şeyi berbat eden o oldu," dedim. "Senden korkmuyorum. Katil değilsin sen. Onu isteyerek öldürmedin. Öbür cinayetten -Central'dakinden- yırtabilirdin. Ama bir kadının kafasını beyni suratına dağılana kadar yatağın direğine vurmaktan yırtamazsın."

"Büyük riskler alıyorsun, birader," dedi usulca.

"Başıma öyle şeyler geldi ki," dedim, "ayırt edemiyorum artık. Onu öldürmek istemiyordun – değil mi?"

Gözleri huzursuzdu. Başını eğmiş, dinliyordu.

"Kendi gücünün farkına varsan artık iyi olur," dedim.

"Artık çok geç," dedi.

"Kadının sana bir şey söylemesini istiyordun," dedim. "Boynuna sarılıp sarstın. Kafasını yatağın direğine vurmaya başladığında ölmüştü bile."

Gözlerini dikti bana.

"Ona neyi söyletmek istediğini biliyorum," dedim.

"Devam et."

"Ceset bulunduğunda yanımda bir polis vardı. Anlatmam gerekti."

"Neler anlattın?"

"Epey," dedim. "Ama bu geceyi değil."

Gözlerini dikti bana. "Tamam. *Monty*'de olduğumu nereden bildin?"

"Bilmedim. Ama tüymenin en iyi yolu deniz yoluydu. Bay City'deki düzen sayesinde kumarhane gemilerinden birine çıkabilirdin. Oradan da temiz tüyerdin. İyi bir yerden yardım görürsen."

"Laird Brunette iyi bir adam," dedi boş boş. "Öyle diyorlar. Onunla konuşmadım bile."

"Notu ulaştırdı ama sana."

"Ohoo, onu yapacak düzineyle bağlantısı var be, ahbap. Kartta yazdığını ne zaman yapacağız? Doğru diyorsun gibi geldi bana. Buraya gelmeyi göze almazdım yoksa. Nereye gideceğiz?"

Sigarasını ezip bana baktı. Gölgesi duvarda yükseliyordu – bir dev gölgesi. O kadar iriydi ki gerçek dışıydı sanki.

"Jessie Florian'ı öldürdüğümü neden düşündün?" diye sordu birden.

"Kadının boynundaki parmak izlerinin aralığından. Ondan öğrenmek istediğin bir şey vardı ve insanları istemeden öldürebilecek kadar gücün var."

"Polisler bağladılar mı beni ona?"

"Bilmiyorum."

"Ne istiyordum ki ondan?"

"Velma'nın nerede olduğunu bilebileceğini düşünüyordun."

Başıyla sessizce onayladı ve bana bakmayı sürdürdü.

"Ama bilmiyordu," dedim. "Velma ona göre fazla kurnazdı."

Usulca kapıya vuruldu.

Malloy hafifçe eğilip gülümsedi ve tabancasını aldı. Birisi kapının tokmağını yokladı. Malloy ayağa kalktı, dizlerini hafifçe bükerek öne eğildi ve dinledi. Sonra kapıya bakmayı bıraktı, dönüp bana baktı.

Yatakta oturup ayaklarımı yere indirdim, kalktım. Malloy beni sessizce, kımıldamadan izledi. Kapıya git-

tim. "Kim o?" diye sordum, dudaklarımı kapıya dayayarak.

Onun sesiydi tabii. "Açsana, sersem. Benim, Windsor Düşesi."

"Bir saniye."

Dönüp Malloy'a baktım. Alnını kırıştırmıştı. Yanına yaklaşıp çok alçak sesle konuştum: "Başka çıkış yok. Soyunma odama git, sedirin arkasında dur ve bekle. Ben onu yollarım."

Dinledi ve düşündü. Yüz ifadesinden hiçbir şey anlaşılmıyordu. Kaybedecek hemen hemen hiçbir şeyi kalmamış bir adamdı. Korkunun ne olduğunu hiçbir zaman bilmeyecek bir adamdı. O dev gövdenin bile bir parçası değildi korku. Sonunda başını evet anlamında salladı, şapkasıyla paltosunu alıp sessizce yatağın çevresinden dolanıp soyunma odasına girdi. Kapı kapandı, ama sıkı kapanmadı.

Bir iz bırakmış mı diye çevreye bir göz attım. Herhangi birisinin içmiş olabileceği bir sigara izmaritinden başka bir şey yoktu. Dairenin kapısına gidip açtım. Malloy girdiğinde sürgüyü takmıştı yine.

Yarı gülümseyerek duruyordu orada, üstünde bana o sözünü ettiği yüksek yakalı beyaz tilki etol. Kulaklarından sarkan zümrüt küpeler yumuşak beyaz kürkün tüylerine neredeyse gömülmüşlerdi. Parmakları taşıdığı küçük gece çantasının üstüne yumuşakça kıvrılmış, duruyorlardı.

Beni görünce yüzündeki gülümseme yok oldu. Yukarıdan aşağı süzdü beni. Gözleri şimdi buz gibiydi.

"Demek böyle," dedi öfkeyle. "Pijama sabahlık. O güzelim gravürünü gösterecek bana. Ne kadar da salağım."

Yana çekilip kapıyı tuttum. "Hiç de öyle değil. Tam giyiniyordum, polisin biri damlayıverdi. Şimdi gitti."

"Randall mı?"

Başımı salladım, evet diye. Baş sallama yoluyla yalan yine yalandır, ama kolay yalandır. Bir an duraksadı, sonra kürkünden parfüm kokuları savurarak yanımdan içeri geçti.

Kapıyı örttüm. Yavaşça odanın öbür ucuna yürüdü, duvara boş boş bakıp birden döndü.

"Birbirimizi anlayalım," dedi. "Ben bu kadar kolay bir kadın değilim. Hol-yatak odası aşkları bana göre değil. Ömrümün bir döneminde fazlasıyla yaşadım bunları. Şimdi her şeyin belli bir havası olsun istiyorum."

"Gitmeden önce bir içki içer misin?" Odanın öbür ucunda, kapıya yaslanıyordum hâlâ.

"Gidiyor muyum?"

"Burasını sevmedin gibi geldi de bana."

"Bir şeyin altını çizmek istedim. Çizerken de biraz kaba olmam gerekti. Ben o her önüne gelenle yatan orospulardan değilim. Elde edilebilirim – ama sırf uzanıvererek değil. Evet, bir içki içerim."

Mutfağa gidip hafif titreyen ellerle iki içki hazırladım. Odaya dönüp birini ona verdim.

Kadehi alıp tarttı, üzerinden karşı duvara baktı. "Erkeklerin beni pijamayla karşılamalarından hoşlanmam," dedi. "Tuhaf bir şey işte. Seni beğenmiştim.

Seni çok beğenmiştim. Ama atlatabilirim bunu. Çok şey atlatmışımdır böyle."

Başımla onaylayıp içtim.

"Erkeklerin çoğu beş para etmez hayvanlardır," dedi. "Aslında dünya beş para etmez bir yer, bana sorarsan."

"Paranın faydası oluyordur," dedim.

"Hep paralı olmadıysan, olur sanıyorsun. Aslında yeni sorunlar yaratmaktan başka işe yaramıyor." Tuhaf bir biçimde gülümsedi. "Ve eski sorunların ne kadar zorlu olduğunu unutuyorsun."

Çantasından altın bir sigara tabakası çıkardı, ben de gidip bir kibrit çaktım. Şekilsiz bir duman üfleyip yarı kapalı gözlerle seyretti.

"Yakınıma otur," dedi birden.

"Biraz konuşalım önce."

"Hangi konuda? Ha – benim yeşim mi?"

"Cinayet konusunda."

Yüzünde hiçbir şey değişmedi. Biraz daha duman üfledi, bu kez daha özenle, daha yavaşça. "Pis bir konu. Konuşmamız şart mı?"

Omuz silktim.

"Lin Marriott evliya falan değildi," dedi. "Ama yine de bu konuyu konuşmak istemiyorum."

Uzun bir süre soğuk bir şekilde baktı bana, sonra elini açık çantasına daldırıp bir mendil çıkardı.

"Mücevher çetesine radarcılık yaptığını ben de düşünmüyorum şahsen," dedim. "Polis öyle düşünüyormuş gibi yapıyor, ama polis birçok şeyi yapıyormuş gibi yapar. Aslında, gerçek bir şantajcı olduğunu da düşünmüyorum. Komik, değil mi?"

"Öyle mi?" Ses şimdi çok, çok soğuktu.

"Aslında değil," deyip içkimin kalanını içtim. "Buraya gelmekle beni çok sevindirdiniz, Bayan Grayle. Ama havamız tutmadı galiba. Mesela, Marriott'un bir çete tarafından öldürüldüğünü bile düşünmüyorum. O kanyona yeşim bir gerdanlık karşılığında para vermek için girdiğini de düşünmüyorum. O yeşim gerdanlığın çalınmış olduğunu bile düşünmüyorum. O kanyona bir cinayete kurban gitmek için girdiğini düşünüyorum – her ne kadar kendisi bir cinayete yardım etmek için girdiğini düşünse de. Ama Marriott çok beceriksiz bir katildi."

Biraz öne eğildi ve gülümsemesi hafif camlaştı. Birdenbire, hiçbir belirgin değişiklik olmaksızın, güzel olmaktan çıkmıştı. Yüz yıl önce tehlikeli olabilecek, yirmi yıl önce cesur sayılabilecek, ama şimdi sadece B sınıfı bir Hollywood kadınına benziyordu.

Bir şey demedi, ama sağ elinin parmakları çantasının kopçasını dövüyordu.

"Çok beceriksiz bir katil," dedim. "Shakespeare'in *III. Richard*'ındaki o sahnedeki ikinci katil gibi. Hani o hâlâ biraz vicdanı olan, ama yine de parayı isteyen, sonunda karar veremediği için işi yapamayan adam. Böyle katiller çok tehlikelidir. Ortadan kaldırılmaları gerekir – cop darbeleriyle bazen."

Gülümsedi. "Kimi öldürmek üzereydi sence?"

"Beni."

"Buna inanmak çok zor olsa gerek – birisinin senden bu kadar nefret edebileceğine. Bir de yeşim gerdanlığımın hiç çalınmadığını söyledin. Bütün bunları kanıtlayabiliyor musun?"

"Kanıtlayabilirim demedim. Bunları düşündüğümü söyledim."

"O zaman ne diye salak salak konuşuyorsun bütün bunları?"

"Kanıt," dedim, "göreli bir şeydir hep. Baş döndürücü bir olasılıklar dengesidir. Ve bunları senin nasıl kavradığındır. Beni öldürmek için oldukça zayıf bir neden vardı: Sadece bir zamanlar Central Caddesi'ndeki bir batakhanede şarkıcılık yapmış bir kadını bulmaya çalışmam ve bunun Deve Malloy adında bir sabıkalının hapisten çıkıp aynı kadını aramaya başlamasıyla denk düşmesi. Belki bulması için ona yardım ediyordum. Onu bulmak mümkündü tabii, yoksa Marriott'u benim öldürülmem -hem de hemen öldürülmem- gerektiğine inandırmaya değmezdi. Öyle olmasaydı o da inanmazdı zaten. Ama Marriott'u öldürmek için çok daha sağlam bir neden vardı, her ne kadar kendisi kibirden, aşktan ya da açgözlülükten -ya da her üçünün karışımından- bunu fark etmemiş olsa bile. Korkuyordu, ama kendisi için değil. Bir parçası olduğu şiddetten ve bu yüzden hapse girme olasılığından korkuyordu. Öte yandan, ekmek parası için de mücadele ediyordu. O yüzden riske attı kendini."

Sustum. Başını sallayıp konuştu: "Çok ilginç. Neden söz ettiğini bilen olursa, tabii."

"Ki bilen var."

Birbirimize gözlerimizi dikip bakıştık. Sağ elini çantasına sokmuştu şimdi. Ne tuttuğunu tahmin edebiliyordum. Ama çıkarmamıştı henüz. Her olay zaman alır.

"Şakayı bırakalım," dedim. "Baş başayız şurada. Hiçbirimizin söylediğinin ötekinin söylediği üzerinde

bir ağırlığı yok. Birbirimizi iptal ediyoruz. Kaldırımdan gelen bir kız bir multimilyonerin karısı oluyor. Yolda, pespaye bir kocakarı onu tanıyor -radyoda şarkı söylerken sesini tanıyor herhalde, görmeye gidiyor- ve bu kocakarının susturulması gerekiyor. Ama kocakarı ucuza geliyor, çünkü az şey biliyor. Ama kadının susmasını sağlayan adam, ödemeleri yapan, evinin ipoteğini tutan, sapıtırsa kapının önüne koyabilecek adam – o her şeyi biliyor. O pahalı. Ama başka kimse bilmediği sürece, o da önemli değil. Yalnız, günün birinde Deve Malloy adında bir bitirim hapisten çıkacak ve eski yavuklusu hakkında yeni şeyler öğrenmeye başlayacak. Çünkü bu koca ayı kıza âşık – hâlâ da öyle. İşin komik -trajikomik- yanı da bu. O sıralarda bir özel dedektif de işe burnunu sokmaya başlıyor. O zaman, zincirin zayıf halkası, Marriott, artık bir lüks olmaktan çıkıyor. Bir tehdit haline geliyor. Ona ulaşacaklar ve dağılıverecek. Öyle bir delikanlı o. Sıcakta eriyiveriyor. Eriyemeden, önce o öldürülüyor. Copla. Senin tarafından."

Bütün yaptığı, elini çantadan çıkarmak oldu – bir tabanca tutarak. Bütün yaptığı, tabancayı bana doğrultmak oldu – gülümseyerek. Bütün yaptığım, hiçbir şeydi.

Ama bütün olanlar bu kadar değildi. Deve Malloy, .45'lik Colt koca kıllı elinde hâlâ oyuncak kadar, soyunma odamdan çıktı.

Bana hiç bakmadı. Bayan Lewin Lockridge Grayle'e baktı. Öne doğru eğildi, ağzıyla kıza gülümsedi, usulca konuştu:

"Ses tanıdık geldi," dedi. "Sekiz yıl boyunca o sesi dinledim – hatırladığım kadarını. Saçın kızılken daha çok seviyordum ama. Ne haber, yavrum? Çok oldu."

Kadın tabancayı ona doğru çevirdi.

"Uzak dur benden, orospu çocuğu," dedi.

Malloy birden donup kaldı, tabancayı yanına sarkıttı. Kadın hâlâ yarım metre kadar uzaktaydı. Adamın soluğu zorlukla çıkıyordu.

"Aklımın köşesinden bile geçmemişti," dedi usulca. "Birdenbire düşüverdi şimdi aklıma. *Sen* gammazladın beni polise. *Sen*. Küçücük Velma'cık."

Bir yastık fırlattım, ama yavaş gitti. Malloy'u karnından beş kere vurdu. Mermiler bir eldivene giren parmaklar kadar ses çıkarmadı.

Sonra tabancayı bana çevirip ateş etti ama boşalmıştı. Malloy'un yere düşen tabancasına saldırdı. İkinci yastıkta ıskalamadım. Yastığı yüzünden çekene kadar yatağı dolanıp kadını öteye ittim. Colt'u alıp yine yatağın arkasına geçtim.

Malloy hâlâ ayaktaydı, ama sallanıyordu. Ağzı gevşekçe açılmış, elleriyle beceriksizce gövdesini yokluyordu. Birden dizleri çözüldü, yatağın üzerine yanlamasına devrildi, yüzüstü kaldı. İniltili soluğu odayı doldurdu.

Kadın hareket edemeden telefon elimdeydi. Gözleri ölü çakırdı, yarı donmuş su gibi. Kapıya koştu, ben de durdurmaya çalışmadım. Kapıyı ardına kadar açık bıraktı, telefonum bitince gidip örtmek zorunda kaldım. Yatağın üstünde Malloy'un başını çevirdim biraz, havasızlıktan boğulmasın diye. Yaşıyordu hâlâ, ama mideye beş tane yedikten sonra bir Deve Malloy bile uzun yaşayamaz.

Yeniden telefona gidip Randall'ı evinden aradım. "Malloy," dedim. "Benim evimde. Karnından beş kere

vuruldu, Bayan Grayle tarafından. Acil servisi aradım. Kadın kaçtı."

"İlle bir hinlik edecektin demek," dedi sadece, telefonu hemen kapadı.

Yatağa döndüm. Malloy şimdi yatağın yanında, dizlerinin üstündeydi; bir elinde koca bir tomar yatak örtüsü, ayağa kalkmaya çalışıyordu. Yüzünden ter boşanıyordu. Gözkapakları hafifçe titriyordu ve kulak memeleri kararmıştı.

İlk ambulans geldiğinde hâlâ dizlerinin üstündeydi ve hâlâ kalkmaya çalışıyordu. Sedyeye yatırabilmek için dört kişi gerekti.

"Hafif bir kurtulma şansı var – mermiler .25'likse eğer," dedi ambulansın doktoru, çıkmadan hemen önce. "İçeride nerelere çarptığına bağlı her şey. Ama bir şansı var."

"İstemeyecektir," dedim.

İstemedi. Sabah olmadan öldü.

40

"Keşke yemekli bir parti verseydin," dedi Anne Riordan, bej halısının ötesinden bana bakarak. "Şöyle ışıl ışıl gümüş takımlar, kristaller, sakız gibi kolalı keten örtüler -keten kullanılıyorsa hâlâ yemekli parti verilen yerlerde- mum ışığı, kadınlar en güzel mücevherlerini takmışlar, adamlar fraklı, hizmetkârlar ellerinde peçeteye sarılmış şarap şişeleriyle köşelerde bekliyorlar, polisler kiralık smokinleri içinde huzursuz -kim olmaz ki- şüpheliler sinirli sinirli gülümsüyor, elleri huzursuz, uzun masanın başında sen oturmuşsun, azar azar anlatıyorsun, pek çekici küçük gülümsemen ve yapmacık bir İngiliz şivesiyle, Philo Vance gibi..."

"Tamam, tamam," dedim. "Sen sululuğa devam ederken elimde tutabileceğim bir şey versen nasıl olur?"

Mutfağa gidip buz şıngırdattı, uzun bardaklar içinde iki içkiyle dönüp oturdu yine.

"Hanım arkadaşlarının içki masrafı korkunç olmalı," deyip bardağından bir yudum aldı.

"Sonra birdenbire uşak bayıldı," dedim. "Ama katil uşak değildi. Sırf şirinlik olsun diye bayılmıştı."

İçkimden çektim biraz. "Öyle bir hikâye değil," dedim. "Kıvrak ve zekâ dolu değil. Sadece karanlık ve kanlı."

"Kadın kaçtı demek?"

Başımla evet dedim. "Şimdilik. Evine dönmemiş. Kılığını, görünüşünü değiştirebileceği bir zulası vardı herhalde. Ne de olsa tehlike içinde yaşıyordu – denizciler gibi. Beni görmeye geldiğinde yalnızdı. Şoförü yoktu. Ufak bir arabayla gelmiş, on-on beş sokak ötede terk etmiş."

"Yakalarlar – gerçekten isterlerse."

"Öyle deme. Wilde -başsavcı- düzgün adamdır. Yanında çalışırdım bir zamanlar. Ama farz et ki yakaladılar, sonra ne olacak? Karşılarında yirmi milyon dolar, nefis, güzel bir kadın, avukat olarak da Lee Farrell ya da Rennenkamp var. Marriott'u öldürdüğünü kanıtlamak çok zor olacak. Ellerinde sadece okkalı bir neden ve geçmiş yaşantısı var, izini sürebilirlerse. Sabıkası yoktur herhalde, yoksa böyle yapmazdı."

"Ya Malloy? Bana ondan daha önce söz etseydin, kadının kim olduğunu çıkarıverirdim hemen. Peki, sen nasıl anladın? O iki fotoğraf aynı kadının değil."

"Değil. İhtiyar Bayan Florian'ın bile fotoğrafların değiştirildiğinin farkında olup olmadığından emin değilim. Velma'nın fotoğrafını -üstünde Velma Valentino yazılı olanını- burnuna dayadığımda şaşırmış gibiydi. Ama biliyor da olabilirdi. Sonradan bana satmak amacıyla gizlemiş olabilirdi. Zararsız olduğunu bile bile Marriott'un değiştirdiği bir başka kızın fotoğrafı."

"Sırf tahmin bu."

"Öyle olmak zorunda. Tıpkı Marriott'un beni arayıp rehin alınmış mücevher palavrasını sıkmasının, benim Bayan Florian'a gidip Velma hakkında sorular sormama bağlı olması gibi. Marriott öldürüldüğünde

de, zincirin zayıf halkası olduğu içindi. Bayan Florian, Velma'nın Bayan Lewin Lockridge Grayle olduğunu bilmiyordu bile. Bilemezdi. Fazla ucuza kapattılar onu. Bay Grayle evlenmek için Avrupa'ya gittiklerini, kadının kendi adını kullandığım anlattı. Ama nerede ve ne zaman olduğunu söylemiyor. Gerçek adının ne olduğunu söylemiyor. Şimdi nerede olduğunu söylemiyor. Bildiğini sanmıyorum, ama polis buna inanmıyor."

"Niçin söylemiyor ki?" Anne Riordan çenesini, kenetlediği parmaklarına dayayıp gölgeli gözlerle bana bakıyordu.

"O kadar âşık ki, kadın kimin kucağına oturmuş, iplemiyor bile."

"Senin kucağını sevmiştir, umarım," dedi Anne Riordan, sertçe.

"Oynuyordu benimle. Benden biraz korkuyordu. Beni öldürmek istemiyordu, çünkü polise benzer adamları öldürmek akıl kârı değildir hiçbir zaman. Ama eninde sonunda deneyecekti herhalde, tıpkı Jessie Florian'ı öldüreceği gibi – Malloy daha önce davranmasaydı."

"Güzel sarışınlara oyuncak olmak keyifli olsa gerek," dedi Anne Riordan. "Biraz rizikolu olsa bile. Ki genelde öyledir, herhalde."

Bir şey demedim.

"Malloy'u öldürmekten başına bir şey gelmez herhalde, çünkü onda da tabanca vardı."

"Gelmez. Forsu o kadar çok ki."

Altın benekli gözler beni ciddiyetle inceledi. "Malloy'u öldürmek istiyor muydu sence?"

"Ondan korkuyordu," dedim. "Sekiz yıl önce polise teslim etmişti onu. Malloy bunu biliyor gibiydi. Ama ona zarar vermezdi. Malloy ona âşıktı bir de. Evet, öldürmesi gereken herkesi öldürmek istediğini düşünüyorum. Korumak için mücadele edeceği çok şey vardı. Ama sonsuza dek sürdüremezsin bunu. Benim evde bana da ateş etti – ama tabancası boşalmıştı. Beni o kanyonda öldürmesi gerekirdi, Marriott'u öldürdüğünde."

"Kadına âşıktı," dedi Anne usulca. "Malloy, demek istiyorum. Altı yıldır mektup yazmamış, hapisteyken hiç ziyaretine gitmemiş – hiçbir önemi yoktu. Mükâfat karşılığı onu satmış olmasının hiçbir önemi yoktu. Hapisten çıkar çıkmaz ilk yaptığı iş şık giysiler alıp onu aramaya başlamak oldu. Merhaba niyetine de kadın beş mermi pompaladı karnına. Adam da iki kişi öldürmüştü, ama âşıktı ona. Şu dünyaya bak."

Susamış bir ifade verdim yine yüzüme. Görmezden geldi. Konuştu:

"Grayle'ye nerelerden geldiğini anlatmak zorunda kaldı, o da iplemedi. Onunla başka bir ad altında evlenebilmek için uzaklara gitti, onu tanıyabilecek herkesle bağlantıyı koparmak için radyo istasyonunu sattı, paranın satın alabileceği her şeyi sundu ona, o da ona karşılığında – ne verdi?"

"Söylemesi zor." Bardağımın dibindeki buzları salladım. O da bir işe yaramadı. "Belli bir gurur kaynağı olmuştur herhalde onun için, onun gibi yaşlı başlı bir adamın genç, güzel, çarpıcı bir kadına sahip olabilmesinden dolayı. Âşıktı adam ona. Nesini tartışıyoruz ki? Hep oluyor böyle şeyler. Kadının ne yaptığı, kiminle

oynaştığı, bir zamanlar kim olduğu hiç fark etmiyordu. Ona âşıktı."

"Deve Malloy gibi," dedi Anne usulca.

"Hadi, arabayla gezmeye gidelim, deniz kenarına."

"Bana ne Brunette'i, ne cıgaralıklardaki o kartvizitleri, ne Amthor'u, ne Sonderborg'u ne de seni büyük çözüme ulaştıran o küçük ipucunu anlattın."

"Bayan Florian'a kartvizitlerimden birini vermiştim. Islak bardağını koydu üstüne. Öyle bir kartvizit Marriott'un cebinden çıktı, ıslak bardak lekesine kadar aynısı. Marriott pasaklı bir adam değildi. Bir çeşit ipucuydu o. Bir şey kuşkunu uyandırdı mı, öbür bağlantıları bulmak kolay oluyor, Marriott'un, sırf denetim altında tutabilmek için, Bayan Florian'ın ipoteğini tutması gibi. Amthor'a gelince: Berbat herifin teki. New York'ta bir otelde yakalamışlar, uluslararası dolandırıcı diyorlar. Scotland Yard'da parmak izleri varmış – Paris'te de. Dünden ya da evvelki günden beri bütün bunları nasıl buldular, bilemiyorum. Canları istediğinde çabucak çalışabiliyorlar çocuklar. Sanıyorum Randall bu işi günlerdir bağlamıştı da, bağların üstüne basarım diye korkuyordu. Ama Amthor'un hiçbir cinayetle ilgisi yok. Sonderborg'la da. Sonderborg'u bulamadılar henüz. Onun da sabıkası olduğunu sanıyorlar, ama bulmadan emin olamıyorlar. Brunette'e gelince: Brunette gibi bir adamı kıstıramazsın. Soruşturma jürisinin önüne çıkarırsın, anayasal hakkını kullanır, hiçbir şey söylemez. Şöhretini düşünmek zorunda değil. Ama hoş bir silkelenme oldu burada, Bay City'de. Polis şefi sepetlendi, dedektiflerin yarısının rütbesi devriye memuruna düşürüldü ve *Montecito*'ya çıkmama yardım

eden Kızıl Norgaard adında çok tatlı bir adam eski işine döndü. Bütün bunları belediye başkanı yapıyor, bunalım sürdükçe de saat başı donunu değiştiriyor."

"İlle de böyle şeyler söylemen şart mı?"

"Shakespeare etkisi. Hadi, gezmeye gidelim. Birer içki daha içtikten sonra."

"Benimkini iç," dedi Anne Riordan, ayağa kalkıp dokunmadığı içkisini bana getirdi. Gözleri irileşmiş ve biraz da korkmuş, bardak elinde, önümde durdu.

"O kadar harikasın ki," dedi Anne Riordan. "O kadar cesur, o kadar azimli – ve o kadar da az paraya çalışıyorsun. Millet kafana vuruyor, boğazına sarılıyor, çeneni yumrukluyor, morfini basıyor, ama sen hepsini pes ettirene kadar bıkmadan, usanmadan bastırıyorsun. Nedir seni böyle harika kılan?"

"Hadi, devam et," diye homurdandım. "Dök içini."

Düşünceli düşünceli konuştu: "Öpülmek istiyorum, allah cezanı versin!"

41

Velma'yı bulmak üç aydan fazla sürdü. Bay Grayle'in nerede olduğunu bilmediğine, kaçmasına yardım etmediğine inanmadılar. Ülkede ne kadar polis, ne kadar gazeteci varsa, parayla gizlenebileceği bütün yerleri aradılar. Ama hiç de para değildi onu gizleyen. Her ne kadar yakalandığında, gizlenme biçiminin hiç de gizli olmadığı ortaya çıktıysa da.

Bir gece, Baltimore'da, pembe zebra kadar ender bulunan kamera gözlü bir dedektif bir gece kulübüne uğrayıp şarkılarını içtenmiş gibi söyleyen güzel, kara kaşlı, kara gözlü bir şarkıcıya takılıyor. Kadının yüzü dedektifin içinde bir tele basıyor ve telin titreşimi durmuyor.

Merkeze dönüp arananlar dosyasını çıkarıyor, fotoğraflı el ilanlarını karıştırmaya başlıyor. Aradığını bulunca uzun uzun bakıyor. Sonra hasır şapkasını başında düzeltip gece kulübüne dönüyor, kulübün müdürünü buluyor. Birlikte şanonun arkasındaki soyunma odalarına gidiyorlar, müdür kapılardan birini çalıyor. Kapı kilitli değil. Dedektif, müdürü bir kenara itip içeri dalıyor, kapıyı kilitliyor.

Esrar kokusunu almış olmalı, çünkü kadın cıgaralık içiyor, ama o sırada dikkat etmiyor. Kadın üçlü bir aynanın önüne oturmuş, saçlarıyla kaşlarının köklerini inceliyor. Kendi kaşları. Dedektif gülümseyip yaklaşıyor ve kadına el ilanını veriyor.

Kadın ilandaki surata dedektifin merkezde baktığı kadar uzun bakıyor. Bakarken düşündüğü çok şey var. Dedektif oturuyor, bacak bacak üstüne atıp bir sigara yakıyor. Gözü sağlam, ama işinin pek ustası değil. Kadınları yeterince tanımıyor.

Sonunda hafifçe gülüyor, "Cin gibi adammışsın, be aynasız," diyor. "Unutulmaz bir sesim olduğunu düşünmüşümdür hep. Bir seferinde bir arkadaşım sesimden tanımıştı beni, sırf radyoda dinleyerek. Ama bir aydır bu orkestrayla söylüyorum -haftada iki radyoya da çıkıyorum- ve kimse fark etmedi."

"Sesini duymadım bile," diyor polis ve gülümsemeye devam ediyor.

"Bir anlaşmaya varamayız herhalde bu konuda," diyor kadın. "Yani çok para var bu işte, doğru yaklaşılırsa."

"Benimle yürümez," diyor polis. "Kusura bakma."

"Gidelim öyleyse," diyor kadın, kalkıyor, çantasını kapıp askıdan mantosunu alıyor. Polise yaklaşıyor, mantosunu uzatıyor, giymesine yardım etsin diye. O da kalkıp tam bir beyefendi gibi mantosunu tutuyor.

Kadın dönüp çantasından bir tabanca çıkarıyor ve dedektifi tuttuğu mantonun içinden üç kere vuruyor.

Kapıyı kırıp girdiklerinde tabancasında iki kurşun kalmış. Kullanmadan odanın ortasına kadar geliyor. İkisini de kullanıyor, ama ikincisi sırf refleks olsa gerek.

Yere yığılmadan yakalıyorlar, ama kafası paçavra gibi sarkmış bile.

"Dedektif bir gün daha yaşamış," dedi Randall, hikâyeyi bana anlatırken. "Konuşabildiği zamanlarda anlatmış olanları. Öyle öğrendik. Bu kadar dikkatsiz olmasını anlayamıyorum – aklından bir anlaşmaya varmayı geçirmişse, o başka tabii. Kafası karışırdı tabii öyle bir durumda. Ama bunu düşünmek bile istemiyorum."

"Herhalde öyledir," dedim.

"Tam kalbinden vurmuş kendini – iki kere," dedi Randall. "Mahkemede öyle şey olmaz diyen çok uzman dinledim, ama olabileceğini biliyordum hep. Ve sana bir şey daha söyleyeyim mi?"

"Ne?"

"O dedektifi vurmakla büyük salaklık etti. O güzelliğiyle, o pahalı avukatların örecekleri o ezilmişlik hikâyeleriyle asla mahkûm ettiremezdik onu. Kendini batakhaneden kurtarmış zavallı bir kızcağız zengin bir adamın eşi oluyor, ama eskiden tanıdığı leş kargaları peşini bırakmıyor. Öyle bir şeyler. Ulan, Rennenkamp olsa, yarım düzine döküntü striptizci eskisi çıkarır, yıllardır ona şantaj yaptıklarını itiraf ederler ve bunu öyle bir yaparlar ki, hem kendi başları belaya girmez, hem de jüri olduğu gibi yutar. Kendi başına tüyüp Grayle'i bulaştırmamakla akıllılık etti, ama yakalandığında yuvaya dönmesi daha akıllıca olurdu."

"Ya, demek Grayle'i bulaştırmadığını düşünüyorsunuz artık?" dedim.

Başını evet diye salladı.

"Öyle davranmasının belirli bir nedeni var mıydı sence?"

Gözlerini dikti bana. "Her neyse dinlerim."

"Kan katildi," dedim. "Malloy da öyleydi, ama tam bir çıyan olmaktan çok uzaktı o. Belki o Baltimore'lu polis kayıtlara geçtiği kadar kusursuz değildi. Belki bir fırsat gördü kadın -kaçmak için değil- kovalamacadan bıknıştı artık – ama kendisine hayatta tek fırsatını veren adama kıyak yapmak için."

Ağzı açık, gözleri inanmamış, bana baktı Randall.

"Polisi vurması gerekmiyordu ki onun için, yahu," dedi.

"Evliyaydı, ya da yarım yamalak bile olsa iyi bir kadındı demiyorum. Asla. İyice köşeye sıkışmasa öldürmezdi kendini. Ama yaptığı şey ve yapma biçimi, buraya dönüp mahkeme önüne çıkmamasını sağladı. Bir düşün. Öyle bir mahkemeden en çok kim zarar görürdü? En az kim dayanabilirdi buna? Yensin, yenilsin, berabere kalsın, en büyük bedelini kim öderdi böyle bir gösterinin? Belki akıllıca seven değil ama çok, çok seven bir ihtiyar."

Randall, "Duygusallık bu," dedi sertçe.

"Öyle. Söylerken de öyle çıktı. Boş ver, toptan yanlıştır zaten mutlaka. Bana eyvallah. Benim pembe böcek döndü mü hiç buralara?"

Neden söz ettiğimi anlamadı.

Asansörle giriş katına inip Belediye Sarayı'nın basamaklarını indim. Serin ve çok aydınlık bir gündü. Çok uzaklara kadar görebiliyordun – ama Velma'nın gittiği kadar uzaklara değil.

RAYMOND CHANDLER **ELVEDA GÜZELİM**

Dev iriliğinde bir adam... Kıdemli bir gangster... Hapisten yeni çıkmış... Sevdiği kadını arıyor. Bir bataklıkta bulduğu, bir bataklıkta bırakıp hapse girdiği kadını... Hasretini uzun hapishane gecelerine katık ettiği eski sevgilisini... Öldürmek için değil hâlâ kadına âşık olduğu için... Elbette gergin, sabırsız ve öfke dolu... Hiç kuşkusuz yolu dedektifimiz Philip Marlowe'la kesişecek. Dedektifimiz önce bu işe pek sıcak bakmasa da ister istemez kendini olayların ortasında bulacak. Çünkü bu aşk hikâyesinin derinliklerinde başka entrikalar olduğunu fark edecek. Kadim entrikalar: İnsanoğlunun ahlaksızlığı, deva bulmaz bencilliği, keskin acımasızlığı...

AHMET ÜMİT

Büyük Uyku *kitabıyla tanıştığımız dedektif Philip Marlowe'un maceraları* ***Elveda Güzelim*** *ile devam ediyor. İlk kez 1940'ta yayımlanan bu eseri, Raymond Chandler serisinin üçüncü kitabı olarak Sinan Fişek çevirdi. Everest Yayınları olarak Amerikan polisiyesinin klasikleşmiş isimlerinden Raymond Chandler külliyatını, Türk polisiyesinin usta ismi Ahmet Ümit editörlüğünde sunmaktan mutluluk duyuyoruz.*

14480
AEY

twitter.com/everestkitap

ISBN 978-605-141-001-2

9 786051 410012

www.everestyayinlari.com